

เปิดประตู
สู่ธรรม

หลวงพ่อเทียน จิตตสุโก

เปิดประตูสู่ธรรม

หลวงพ่อกุศล จิตตสุโก

พิมพ์ครั้งที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๑

จำนวน ๒๐,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์เป็นธรรมทานโดย

มูลนิธิหลวงพ่อกุศล จิตตสุโก โทรศัพท์ ๐-๒๔๒๒๙-๒๑๑๙

วัดสนามใน กรุงเทพฯ โทรศัพท์ ๐-๒๕๕๓-๗๒๕๑

วัดโมกขวนาราม ขอนแก่น โทรศัพท์ (๐๔๓) ๒๔๓-๘๓๖

วัดป่าสุคะโต โทรศัพท์ ๐๘-๕๕๑๐-๑๑๐๓

กลุ่มศึกษาปฏิบัติธรรม โทรศัพท์ (๐๘๔) ๖๖๑-๙๒๖๘

ชมรมเพื่อนคุณธรรม โทรศัพท์ ๐-๒๔๓๕-๖๒๕๓

มูลนิธิบ้านอารีย์ โทรศัพท์ ๐-๒๒๗๙-๗๘๓๘

ออกแบบโดย สำนักพิมพ์ธรรมดา

ภาพประกอบ นรินทร์ ตั้งผลสกุล

ดำเนินการผลิตโดย บริษัท ผลักไท จำกัด

โทรศัพท์ ๐-๒๕๕๘-๗๐๒๖, ๐-๒๕๕๘-๘๓๕๖

โทรสาร ๐-๒๕๕๘-๘๓๕๖

พิมพ์ที่โรงพิมพ์เม็ดทราย

ห้ามคัดลอก ตัดตอน ต่อเติม แก้ไข

คำสอนหรือคำเทศนาของหลวงพ่อกุศล จิตตสุโก

สงวนสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.๒๕๒๑

แจกเป็นธรรมทาน ห้ามจำหน่าย

ผู้ใดประสงค์จะจัดพิมพ์เพื่อเผยแพร่ผลงาน

ของหลวงพ่อกุศล จิตตสุโก

กรุณาติดต่อได้ที่มูลนิธิหลวงพ่อกุศล จิตตสุโก

คำนำ

คำสอนของหลวงพ่อกุศล จิตตสุโก ในช่วงก่อนปี พ.ศ.๒๕๒๕ ไม่ว่าจะหนังสือหรือแถบเสียงมีน้อยมาก หากมีการจัดพิมพ์ก็เป็นเพียงเล่มบางๆ ขนาดต่างกันไป เนื่องจากปี ๒๕๕๐ เป็น “กึ่งศตวรรษแห่งวันรู้แจ้ง” พระอริการเอนก เตชวโร ประธานมูลนิธิหลวงพ่อกุศล จิตตสุโก จึงดำริให้รวบรวมหนังสือเหล่านั้นนำมาพิมพ์ใหม่ในขนาดมาตรฐาน ทำให้น่าอ่าน รูปเล่มสวยงามและง่ายต่อการเก็บรักษาอีกด้วย

“เปิดประตูสู่ธรรม” เป็นหนังสือเล่มแรกที่รวบรวมมาจากหนังสือ ๓ เล่ม ได้แก่ **ความจริง, หลวงพ่อกุศลเปิดประตูสู่ธรรม** และ **ตื่นเถอะ** ซึ่งจัดพิมพ์ระหว่าง พ.ศ.๒๕๒๔ - ๒๕๒๕ หรือประมาณ ๒๕ ปีมาแล้ว ภาษาที่ใช้เป็นภาษาไทยภาคกลาง แม้จะมีภาษาถิ่นอีสานติดมาบ้าง ก็ได้ถอดความไว้แล้ว

มูลนิธิ มีหน้าที่เก็บรวบรวมงานอันเป็นลัจจะของหลวงพ่อกุศล จิตตสุโก เพื่อเป็นประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์ผู้แสวงหาทางพ้นทุกข์ จึงมิได้ตัดทอนบทใดๆ ออก แม้ว่าบางบทบางตอนอาจซ้ำซ้อนอยู่บ้างก็ตาม เพียงแต่เรียงลำดับก่อนหลังตามวันเวลาที่จัดพิมพ์ในครั้งก่อน ส่วนการจัดย่อหน้าและวรรคตอนใหม่ก็เพื่อให้อ่านและเข้าใจได้ง่าย

เนื้อหาใน “เปิดประตูสู่ธรรม” เป็นสังฆธรรมที่ร่วมยุคร่วมสมัยเสมอ เราจะทิ้งในปัญญาญาณของหลวงพ่อก็มองเห็นปัญหาทั้งในส่วนบุคคลและสังคมได้กระจ่าง และท่านสามารถถ่ายทอดให้เราเห็นทางออกของปัญหาเหล่านั้น เช่น ในบทความความเป็นไท-เราจะได้รู้ว่ารักชาติ-ศาสนา-กษัตริย์ ที่ถูกต้องเป็นอย่างไร บทผลานิสงส์-เห็นกฎแห่งกรรมดีกรรมชั่วที่เป็นอมตะ และหากอ่านด้วยความใส่ใจจริงๆ แล้ว จะสังเกตเห็นว่า ในช่วงปี ๒๕๒๔-๒๕ นี้ ทุกๆ ครั้งที่หลวงพ่อก็มีโอกาสดแสดงธรรม ท่านจะเรียกร้องให้เรากลับมาดู **ลักษณะจิตใจที่เป็นปกติ** ที่มีอยู่แล้วในคนทุกคน ช้าแล้วช้าเล่าอย่างไม่รู้หน่ายเลยทีเดียว

นับตั้งแต่วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๐๐ เป็นต้นมา หลวงพ่อก็เขียน จิตตสุภา นอกจากยืนยันรับรองคำสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าไม่หมดยุคหมดสมัย หากแต่เป็นสังฆธรรมตลอดไปแล้วยังชี้ให้เห็นว่า “ไปไม่ในกำมือเดียว” ก็คือ **“สติ หรือ ความรู้สึกตัว”** เมื่อเจริญเต็มรอบก็จะเกิดญาณปัญญาพาคนออกจากห่วงทุกซ์ได้

ที่สุดนี้ ขออนุโมทนา ทุกกลุ่มทุกคณะที่มีส่วนร่วมจัดพิมพ์หนังสือ “เปิดประตูสู่ธรรม” ทั้งในอดีตและปัจจุบัน และยิ่งไปกว่านั้นก็คือ ขออนุโมทนากับทุกผู้ทุกคนที่ร่วมพิสูจน์ความจริงด้วยกัน

มูลนิธิหลวงพ่อกุศล จิตตสุภา
กันยายน ๒๕๕๐

สารบัญ

ห ล ก ก า ร เ จ ริ ญ ส ตี (๑)	๑๗
สิ่งที่เคยทำมาก่อนจะพบของจริง	๑๘
เจ้าชายลัทธิตถะกับสองอาจารย์	๒๐
ทางที่ไม่ใช่ทาง	๒๑
ตั้งใจฟังก็เป็นข่าวที่หนึ่ง	๒๓
ค้นหาทางใหม่ด้วยตนเอง	๒๔
ตรัสรู้แล้วไปโปรดคนที่ยังสอนได้	๒๖
นิทานปรัมปรา	๒๘
หลักการเจริญสติ	๒๙
รู้ครั้งแรก : รู้อารมณ์ รูป - นาม	๓๐
เกิดความรู้สึกซึ่งกว่าที่รู้จำจากตำรา	๓๔
อุปสรรคอันแรก - เป็นวิปัสสนู	๓๕
เห็นความคิดแล้ว	๓๗
ดูความคิด : ทำเหมือนแมวจับหนู	๓๘
รับรองแก้ทุกซ์ได้จริง	๓๙
หากศิษย์ได้อาจารย์เ	๔๐
เจริญสติ - เหมือนให้อาหารแมว	๔๑

รวมพลังสติ	๔๒
รู้อารมณ์ปรมาตย์ขั้นต้น	๔๓
ใจคือดวงตะวัน	๔๓
มีอยู่แล้วในคนทุกคน	๔๔
รู้อารมณ์ปรมาตย์ขั้นต้น (ต่อ)	๔๕
คนประมาท	๔๕
จิตใจเปลี่ยนสองครั้ง	๔๖
เป็นพระได้แล้ว	๔๗
มีอุปสรรค - เป็นจินตญาณ	๔๘

หลักการเจริญสติ (๒)

ทวนความเมื่อวันก่อน	๕๑
รู้จักศีล - กำจัดกิเลสอย่างหยาบได้แล้ว	๕๒
รู้จักสมาธิ - รู้จักความสงบทั้งสองแบบ	๕๓
พ้นไปแล้วจึงรู้	๕๕
จิตใจเปลี่ยนครั้งที่สาม	๕๖
จิตใจมันจิตหมดความจริงๆ	๕๗
มีดสีขาเห็นได้ยาก	๕๘
บุญ คือ อะไร	๕๙
กายเนื้อไม่ใช่พระพุทเจ้า	๖๐
หันกลับมาดูตัวเองเถิด	๖๒

เชื่อตามๆ กันมา	๖๓
เอาสติถมสระ	๖๕
เราจำเป็นต้องมีหุทิพย์ ตาทิพย์	๖๕
หุทิพย์ ตาทิพย์ เกิดจากสติ	๖๖
คนโบราณแหลคมคนัก	๖๘
เป็นคนต้องรู้จักละเอียด	๖๙
เปิดหู เปิดตาเอาไว้เสมอ	๗๐
รู้จักเปรตแล้วหรือ	๗๐
นำเวทนาหมาขี้เรื้อน	๗๑
พระสงฆ์เป็นใคร	๗๓
สมมติกันขึ้นมา	๗๕
ของจริง - ยากและลึก	๗๗
ผู้ได้ตั้งทาง	๗๘
จงใส่ใจกับสภาวะปกติ	๗๙

ผลานิสงส์

จงเคารพในหน้าที่	๘๑
ทำดี - ใจสะอาด	๘๓
รักษาศีลด้วยการตรงต่อหน้าที่	๘๔
ความสุจริตเป็นบุญ	๘๕
พุทธศาสนาดูแลสังคม	๘๖

นรก - สวรรค์อยู่ใกล้ตัว	๙๘
ทุกคนคือเพื่อนร่วมชะตากรรม	๙๙
สติเป็นเข็มทิศ	๙๐
มีคนถาม : ทำงานอย่างไรจึงจะไม่ทุกข์	๙๒
สตินำจิตสู่อุเบกขา	๙๓
สมาธิ คือ ตั้งใจ	๙๓
ประโยชน์เกิดจากการตั้งใจฟัง	๙๕
ตั้งสติ - ดูความคิด	๙๖
เห็นความคิด - ทุกข์ดับ	๙๗
พระพุทธเจ้าสอนอะไร	๙๗
เข้าใจให้ถูกต้อง	๙๘

ดู ที่ จิต ใจ คือ ทาง ลัด

เรื่องที่คุณทำกันมาก่อน	๑๐๑
พระพุทธเจ้าเป็นผู้เชี่ยวชาญ	๑๐๒
ธรรมะมีไว้เพื่อแก้ความหลงผิด	๑๐๓
ความเป็นมาของพระพุทธเจ้า	๑๐๔
ฉันทสมานัตติไม่ใช่คำสอนของพระพุทธเจ้า	๑๐๕
ต้นตอมันอยู่ที่ความคิด	๑๐๖
การอยู่พระองค์เดียว	๑๐๗
ทวนกระแสเป็นพระพุทธเจ้า	๑๐๘

ที่เข้าไปก็เพื่อดับทุกข์	๑๑๐
เทวดากับหนอน	๑๑๑
อย่ายึดมั่นถือมั่น	๑๑๔
อุเบกขามีอยู่แล้ว	๑๑๔
ใครๆ ก็ทำได้	๑๑๕
ความสงบมีสองแบบ	๑๑๖
พระธรรมมีมาก่อน	๑๑๗
เมื่อไม่มาศึกษาที่ตรงนี้ก็ไม่วู้ - ก็เป็นทุกข์	๑๑๗
ศึกษาที่ตรงนี้ก็เห็นธรรม	๑๑๘
ดูที่จิตใจคือทางลัด	๑๒๐

เปิด ประตู ลั จ ฐ ร รม

เอาชีวิตเป็นเดิมพันว่าคุณจริงรู้ได้	๑๒๓
ดอกไม้ทุกสีบานได้	๑๒๔
ความปกติเป็นลัทธิธรรม	๑๒๕
ความปกติมีอยู่ในคนทุกคน	๑๒๖
ความปกติอยู่ที่ไหน - ทำไม่ไม่สอนกัน	๑๒๗
ผิดปกติเมื่อใด - ทุกข์เมื่อนั้น	๑๒๘
ผิดปกติ - เพราะไม่เคยดูความปกติ	๑๒๙
ความปกติ - อะไรก็ทำลายไม่ได้	๑๓๐
ความปกติ - เป็นคู่ชีวิต	๑๓๐

ปัจจุบันเป็นชีวิตของเรา	๑๓๑
ความปกติ คือ นิพพาน	๑๓๒
คนล้มตัวคือคนตายแล้ว - เหม็น	๑๓๔
คนมีปกติทำงานไม่ทุกข์	๑๓๕
ไม่มาดูของจริงก็ไม่เห็นของจริง	๑๓๕
สติอุปมาคือแมว	๑๓๖
หาต้นกำเนิดของความคิด	๑๓๗
ทำตัวให้เป็นเม็ดข้าวอันข้าวเต็ม	๑๓๘
บารมีแปลว่าพร้อมแล้ว	๑๓๙
คนมีดีเอามาพูด	๑๔๑
ออกจากความคิด ไม่ต้องให้มันปรุง	๑๔๒
ความโกรธไม่ได้มี	๑๔๓
นิพพานไม่หมดยุคหมดสมัย	๑๔๔
ธรรมะ คือ ความปกติ	๑๔๕

ค ว า ม เ ป็ น ไ ท

ความหมายของคำว่า “อิสระ”	๑๔๘
ที่มาของศีล	๑๔๘
คนไทยไม่ใช่คนพาล	๑๕๑
รักชาติ รักอย่างไร	๑๕๑
รักศาสนา รักอย่างไร	๑๕๔

รักพระมหากษัตริย์ รักอย่างไร	๑๕๕
สติเป็นฐานแห่งปัญญา	๑๕๖

ก า ร ท ำ บ ุ ญ ต ่อ อ า ย ุ

คนอยู่ด้วยทุกข์	๑๖๐
บุญคุณพ่อแม่ยิ่งใหญ่	๑๖๑
เราควรระลึกชาติให้ได้ทุกคน	๑๖๒
ทำบุญต่ออายุให้พ่อแม่	๑๖๓
ทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้พ่อแม่ที่ตายแล้ว	๑๖๖
พ่อแม่ตกรอกหากลูกชั่ว	๑๖๘
เราทำดีพ่อแม่มีความสุข	๑๖๙

ค ว า ม ห ล ุ ด พ ้น

หลุดพ้นจากอะไร	๑๗๑
บุญกับกุศล เป็นคนละอย่างกัน	๑๗๒
ดีใจไม่ใช่ใจดี	๑๗๓
ทำบุญโดยไม่เอาบุญ	๑๗๔
ศีลรักษาคน	๑๗๕
รู้ได้ทุกคนไม่ยกเว้น	๑๗๕
ใจรู้เป็นเรื่องสำคัญ	๑๗๖
การไม่รู้ความคิดต่างหากที่เป็นบาป	๑๗๗

ไปไม่กำมือเดียว	๑๗๗	“หยุดได้” คือเครื่องชีวิต	๒๐๐
ไม่มีเครื่องหมายบอก	๑๗๘	พระพุทธเจ้ายังอยู่	๒๐๑
ขอพูดเรื่องนี้	๑๘๐	รู้ความคิดไม่เหมือนเห็นความคิด	๒๐๒
อย่าให้ชีวิตเป็นโมฆะ	๑๘๑	เห็นธรรมเห็นอะไร	๒๐๓
ทำเพราะต้องทำ	๑๘๒	ให้รู้จักพระ	๒๐๔
คนไม่ “รู้” ไม่ใช่ชาวพุทธ	๑๘๒	พระพุทธเจ้าเป็นใคร	๒๐๕

ท ำ ง ส ำ ย ต ร ง

รับรองวิธีนี้	๑๘๖
ไม่ต้องหลับตา	๑๘๗
บาปหนักที่สุดในโลก	๑๘๙
ดูความคิด : ทำเหมือนนักฟุตบอลที่ลงสนาม	๑๘๙
ทำบ่อยๆ มันจะเป็นเอง	๑๙๐
ทำไมพูดกันไม่ได้	๑๙๒
แก้ปัญหาค้นหาตัวเองก่อน	๑๙๓
มนุษย์ทำได้	๑๙๔
ปฏิบัติจริง - ต้องรู้จริง	๑๙๕

ค ว ำ ม เ ป็ น ม นุ ษ ย์

เอาอะไรเป็นเครื่องวัด	๑๙๗
คำนิยาม	๑๙๙

ม ำ น มี อ ยู่ แ ล ้ว

ทางมีอยู่แล้ว	๒๐๗
ธรรมะเป็นของสาธารณะ	๒๐๘
ความไม่ทุกข์มีอยู่ตลอดเวลา	๒๐๙
มีญาณรู้	๒๐๙
รู้อะไร	๒๑๑
มันเป็นอยู่อย่างนั้น	๒๑๒
สอนเข้าข้างใน	๒๑๕
ถ้าไม่ลืมตัวก็รู้ได้เอง	๒๑๖
ชวนเอานิทพพานเดี๋ยวนี้	๒๑๗

ก ล อ ง ผุ

ความรู้จากตำรับตำรา	๒๑๙
นิทานเตือนใจ	๒๒๑

ธรรมะที่ฟังได้	๒๒๑
คุณค่าของชีวิต	๒๒๒
ใช้สติปัญญาถ่วงน้ำหนัก	๒๒๓
เป็นอิสระได้เพราะไม่ลืมตัว	๒๒๕
ไม่เพลาอกก็ไม่ทุกข์	๒๒๖

แก่นของบุญ	๒๒๙
ความหมายของคำหั่งสี่	๒๓๐
เจริญสติ - รู้จักบัญญัติทั้งสี่	๒๓๑
อยู่กับโลกโดยไม่ติดสมมติ	๒๓๒
คนฉลาดเห็นได้	๒๓๓
ความหลุดพ้นขั้นต้น	๒๓๔
ถ้าเป็นมนุษย์จะไม่ลืมตัว	๒๓๕
แก่นของบุญ	๒๓๖

ประวัติหลวงพ่อกุศล จิตตสุโข โดยสังเขป	๒๓๘
การเจริญสติในชีวิตประจำวัน	๒๔๒
รูปการเจริญสติ แบบเคลื่อนไหว (ในอิริยาบถนั่ง)	๒๔๔
กาลามสูตร	๒๔๕

เปิดประตู สู่ธรรม

หลักการเจริญสติ (๑)

ตั้งใจฟังให้ดี ญาติโยมและเพื่อนภิกษุสามเณรทั้งหลาย เมื่อตั้งใจฟังแล้วก็จดจำได้ เรียกว่า “รู้จำ รู้จัก” จากนั้นเราก็มาศึกษาหรือปฏิบัติให้ “รู้แจ้ง รู้จริง” หรือที่เราเห็นเอง เข้าใจเอง การมาศึกษาและปฏิบัติธรรมนั้น ส่วนมากเรายังไม่ค่อยรู้และยังไม่ค่อยเข้าใจกัน ส่วนมากเรารู้แต่เพียงการทำบุญให้ทาน รักษาศีล และการทำสมถกรรมฐาน ส่วนลึกเข้าไปอีกนั้นรู้กันน้อย เรื่องเจริญวิปัสสนานั้น มักจะมีกรณีเฉพาะบุคคลใดบุคคลหนึ่งรู้ขึ้นมา แล้วนำมาสอนนำมาพูด คนก็เลยเกียจคร้านไม่อยากจะปฏิบัติจึงเข้าใจกันน้อย รู้เพียงสมถกรรมฐานเท่านั้น บางคนทุกๆ ที่ตัวเองทำสมถกรรมฐานอยู่ ก็ยังไปเรียกว่า “วิปัสสนา” ก็มี เพราะยังไม่รู้แจ้งรู้จริง เพียงแต่รู้จำ รู้จักเท่านั้น

สิ่งที่เคยทำมาก่อนจะพบของจริง

ดังนั้น เราจึงมาทำความเข้าใจ คำว่า ความสงบกัน อันความสงบนั้นมีอยู่ด้วยกัน ๒ อย่าง สงบแบบที่หนึ่งนั้น สงบได้โมหะ ส่วนสงบแบบที่สอง สงบด้วยสติปัญญา เมื่อเล่าถึงความสงบสองอย่างนั้น ก็ต้องนำเรื่องเหตุเรื่องผลมาเล่า เหตุมันเกิดขึ้นเพราะเราไปทำความสงบ เช่นเราไปภาวนา พุท-โธ ซึ่งผมเองเคยทำมาก่อนแล้ว คือ หายใจเข้าว่า “พุท” หายใจออกว่า “โธ” เวลาเดินจงกรมก็ว่า “พุท-โธ” ก้าวเท้าไปก้าวเท้ามา แล้วให้จังหวะถูกต้องกับลมหายใจ สิ่งเหล่านี้เป็นความสงบ เพราะมันทำซ้ำๆ

จากนั้น มีอาจารย์ท่านหนึ่ง ชื่ออาจารย์เสาร์มาจากภาคเหนือ พุดให้ผมฟัง แก่กว่าการขึ้นต้นไม้ นั้น จะขึ้นปลายทีเดียวไม่ได้ มันต้องขึ้นไปจากโคนต้น มาสอนให้นับหนึ่ง สอง สาม ไปถึงสิบ แล้วนับย้อนจากสิบ เก้า แปด ลงมาถึงหนึ่ง อันนี้แก่กว่าเป็นการขึ้นต้นของมัน และเป็นวิธีตามลมหายใจเหมือนกัน คือหายใจเข้าว่า “หนึ่ง” หายใจออกก็ว่า “สอง” จะผิดกันก็แต่คำพูดเท่านั้น ส่วนหลักการอันเดียวกัน คือให้ถูกต้องตามลมหายใจเข้าออกเท่านั้น แล้วยังสอนอีกว่าวิธีนับหนึ่ง สอง สาม นี้หลังอีกด้วย หากถูกมีดพริกฟันซ้ำแหละเนื้อเราเข้าไป แกสอนว่าให้กลั้นใจ นับหนึ่ง สอง สาม ไปถึงสิบนี้แหละ กลับไปกลับมา มันจะไปเป่าเส้นเลือดขาดเลือด (หยุดเลือด) ให้หายได้ แล้วก็ขลังอีกด้วย

เวลาไปไหนมาไหน เป็นสิ่งจำเป็น ผีก็ขยาด ผีก็กลัว ท่านสอนอีกหลายอย่าง

จากนั้น ผมมาทำลัมมาอะระหัง ซึ่งเป็นสิ่งที่อาจารย์เสาร์แกสอนไว้ สิ่งเหล่านี้ผมทำมา ได้ความสงบ นั่งแล้วก็สงบ ภาวนาไปก็หลับ เพราะว่าหลับตาทำซ้ำๆ เดินจงกรมก็ทำไปอย่างนั้น

ต่อจากนั้น ไปที่จังหวัดอุดร ผมเลยไปได้หนังสือจากจังหวัดอุดร คือวิธีพองยุบ เวลาหายใจเข้าก็ว่า “พองหนอ” หายใจออกก็ว่า “ยุบหนอ” แต่ก็ให้ตามลมหายใจเช่นเดียวกัน วิธีเหล่านี้เป็นอันเดียวกัน มันเกี่ยวข้องกับลมหายใจเหมือนกันหมด เวลาเดินจงกรมก็ว่า ยกสั้นหนอ ไปหนอ ลงหนอ ถูกหนอ กดหนอ แล้วก็พูดว่าได้ “ฉาน” แล้วแต่จะพูดไป ว่าได้เท่านั้นเท่านี้ ผมก็ทำมาบ้างแล้ว พูดตรงๆ นี้แหละ เป็นการเดา คาดคิดคาดคะเนเอาเอง แต่ก็ได้อยู่เหมือนกัน สิ่งเหล่านี้รวมความแล้วเป็นวิธีอานาปานสติเท่านั้น แต่ก็ได้ความสงบ

แม้วิธีอานาปานสติก็ดูลมหายใจ นั่งดูลมหายใจเข้า หายใจออก ลั้น ยาว ให้รู้จัก แล้วก็ดูลมหายใจหายาบ ลมละเอียด ดูไปๆ มันละเอียดเข้าๆ ก็เลยหลงต้นลมหายใจ แล้วก็ “ตัวแข็ง” หลงกลั้นใจแล้วตัวก็เลยเป็น “สมาธิแข็ง” นั่งสงบอยู่อย่างนั้นแหละ เลยหลงลมหายใจ คำว่า “หลง” นี้ เทียบได้กับคำว่า “โมหะ” ในทางธรรม (ภาษาบ้านเราเรียกว่าหลง) สิ่งเหล่านี้ผมทำมาแล้วและ

มีความสามารถที่จะสอนผู้อื่นได้ วิธีทำตัวแข็งนี้ผมสอนได้จริงๆ ถ้าหากญาติโยมคนใดต้องการ แต่ยังเป็นความสงบได้ไหมะ สงบได้ความหลง ไม่ใช่ความสงบด้วย “ปัญญา” ตามความเข้าใจหรือ ทิฐิของผม **การกระทำวิธีนี้ไม่ใช่คำสอนของพระพุทธเจ้า**

เจ้าชายสิทธัตถะกับสองอาจารย์

ผมนึกมาได้ว่าเมื่อสมัยพระพุทธเจ้าของเรา ยังไม่ได้ตรัสรู้ เป็นพระพุทธเจ้า ไปศึกษาอยู่กับอาฬารดาบส อุทกดาบส อาจารย์คนแรกนี่สอนได้สมบัติ ๗ คือรูปฌาน ๔ อรูปฌาน ๓ เข้าฌาน ออกฌานได้คล่องแคล่วว่องไวเหมือนกับอาจารย์ แต่ก็ยังมีความทุกข์อยู่ มีความทุกข์เพราะคิดถึงคนนั้นคนนี้ ชอบคนนั้นเกลียดคนนี้ บางทีพวกปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ทำอะไรต่างๆ ที่ตาเห็น บางครั้ง บางคราวก็ไม่พอใจ บางครั้งบางคราวก็พอใจ พวกปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ พุดคุยกันได้ยินกับหู บางคราวก็ไม่พอใจ หรือบางครั้งนั่งอยู่คนเดียว ตาไม่เห็นหูไม่ได้ยิน แต่ก็คิดถึงราหุล นางพิมพา ผู้เป็นโอรสและมเหสี อันนี้ก็แสดงว่า ความทุกข์นั้นยังมีอยู่ ก็ไปถามอาจารย์ อาจารย์ก็บอกว่าหมดความรู้ที่จะสอนแล้ว ก็เลยลาจากอาจารย์คนนั้นไปศึกษาเล่าเรียนต่อ

อาจารย์คนที่สองชื่อว่า อุทกดาบส ซึ่งได้สมบัติ ๘ คือรูปฌาน ๔ อรูปฌาน ๔ เมื่อได้สมบัติ ๘ แล้ว เห็นพวกปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง เห็นด้วยตาได้ยินด้วยหู บางครั้งบางคราวก็พอใจ บางครั้งก็ไม่พอใจ บางครั้งก็ยังคิดถึงราหุล และนางพิมพา คิดถึงพระราชวัง คิดถึงสมบัติ คิดถึงนางสนมกำนัลผู้ให้ความบำรุงบำเรอ อันนี้ก็แสดงว่าความทุกข์ยังมีอยู่ อันนี้ชื่อว่ารู้จำ รู้จัก ยังไม่ใช่เป็นการรู้แจ้ง รู้จริง ไม่ใช่ทางพ้นทุกข์

เรื่องการทำบุญให้ทานรักษาศีลหรือทำสมถกรรมฐานนั้น ไม่ใช่คำสอนของพระพุทธเจ้า แต่ก็สงเคราะห์เข้ากันได้ว่าเป็นการทำดี ทำดีนั้นยังดีกว่าทำชั่ว หรือเอาบุญดีกว่าเอาบาป **การทำบุญให้ทาน รักษาศีล หรือทำสมถกรรมฐาน จึงเรียกว่า ทำดีเฉยๆ เพราะมันดับทุกข์ไม่ได้**

ทางที่ไม่ใช่ทาง

เมื่อเป็นเช่นนั้นพระองค์ก็ลาอาจารย์ แต่อาจารย์ไม่ยอมให้ไป อยากให้ประกาศธรรมะร่วมกัน พระองค์มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะดับทุกข์ให้ได้ ก็เลยหนีมาจากอาจารย์ เมื่อหนีจากอาจารย์มา ก็มากลั่นลมหายใจ ไม่กินข้าว ไม่กินน้ำ ไม่พูด

ไม่คุยกับใคร แม้ข้าวก็กินทีละเท่าเมล็ดงา เมื่ออดข้าวอดน้ำ ร่างกายก็เริ่มซูบผอม มีแต่หนังหุ้มกระดูกเท่านั้นที่รัดตึงกันอยู่ ไปไหนมาไหนลำบาก พระองค์ก็เลยมากินมะขามป้อมและลูกสมอ นี่แหละ พอดีพวกปัญญาจรรย์ทั้ง ๕ เห็นเข้าก็คิดว่าพระองค์ คงจะไม่ได้ตรัสรู้ เพราะเลิกละความเพียรเวียนมามากแล้ว พวกปัญญาจรรย์ทั้ง ๕ ก็หนีจากพระองค์ไป

เรื่องนี้พวกที่ได้เรียนนักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก หรือเรียนบาลีมา รู้จักดี อันนี้ก็ชื่อว่ารู้จำ ที่ผมพูดมานี้ พ่อแม่ ครูบาอาจารย์เล่าให้ฟังก็รู้จำมา แสดงว่าสิ่งเหล่านี้มีมาก่อน ไม่ใช่คำสอนของพระพุทธเจ้า

ในประเทศอินเดียมีหลายลัทธิ บางลัทธิเปลือยกายไม่นุ่งผ้า ซึ่งพวกเราเองก็เคยได้ยินกันอยู่ บางลัทธิฝึกสอนให้ทรมาณกาย โดยให้นอนบนเสี้ยนบนหนาม เราดูเราเห็นอยู่หนามตำก็เจ็บ บางลัทธินอนอย่างไฟ ถ้าหากเราเข้าใจเรื่องตำรับตำรา รู้จำมาดีแล้ว เราก็จะเข้าใจได้ง่ายๆ อย่างลัทธิไม่นุ่งผ้า เมื่อมาคิดถึงเด็กๆ ที่เกิด มาใหม่ๆ ก็ไม่นุ่งผ้าเช่นกัน พอโตขึ้นมาก็ทำได้สำเร็จจอร์หันต์ไม่ หรืออย่างการนอนอย่างไฟ ก็คิดเปรียบเทียบกับหญิงที่คลอดลูก ใหม่ๆ ผมเห็นแม่ลูกอ่อนแถวบ้านผม นอนอย่างไฟกินน้ำร้อน ก็เลสก็ทำได้หมดไปไม่ และก็ได้เป็นอริยบุคคลด้วย เราก็เห็น กันอยู่ เห็นได้ด้วยตาแล้วก็พิจารณาได้หากมีปัญญา สิ่งเหล่านี้

ไม่ใช่คำสอนของพระพุทธเจ้า แต่เป็นวิถีความเห็น และก็ทำกันไป เพราะเราไม่รู้ เมื่อไม่รู้ก็ทำไปแบบงมงายอย่างนั้น ต่างคนต่าง คล้ายๆ กับคนตาบอดหลงทาง รอโอกาสอยู่ว่ามันจะถูกทางเมื่อใด เป็นอย่างนั้น

ตั้งใจฟังก็เป็นข่าวที่หนึ่ง

ที่เล่าให้ฟังนี้เพื่อทำความเข้าใจว่าอะไรควร อะไรไม่ควร พวกเราก็เคยเรียนจากตำรับตำรา มีครูบาอาจารย์สอนกันอยู่แล้ว บางท่านจึงไม่เชื่อ คิดว่ามันต้องทำไปตามขั้นตอน สร้างสมอบรม บารมี จะคิดเอาอย่างนี้ก็ได้ ถ้าหากคนมีปัญญาแล้วจะฟังเข้าใจ ดังนั้น การที่พวกเรามาอยู่ที่นี่เพื่อมาปฏิบัติธรรมร่วมกัน ขอให้ทุกคนทำตัวเป็นข่าวที่หนึ่ง เป็นเม็ดที่สมบูรณ์ แก่ดี เต็มดี เอาไปเพาะปลูกมันออกหน่อง่าย ถ้าเป็นเม็ดข้าวผอม เม็ดเล็ก มันอาจจะออกหน่อได้ช้า ถ้าเป็นเม็ดข้าวลีบก็ไม่ออกเลย เป็นอย่างนั้น ฉะนั้น จงตั้งใจฟังเพื่อทำความเข้าใจ ให้รู้จำ รู้จัก รู้แจ้ง รู้จริง เป็นอย่างนั้น

ค้นหาทางใหม่ด้วยตนเอง

ตอนนี้พระองค์เดินมาตามลำพังพระองค์เดียว ก็รู้สึกสงัด ภาย สักวาจา แต่ใจยังไม่สงบ แล้วพระองค์ก็มาพบกับนางสุชาดา ซึ่งกำลังเอาข้าวไปบวงสรวงเทวดา ถึงตอนนี้จะเห็นได้ว่าการ บวงสรวงอ้อนวอนมันมีมาก่อนแล้ว จึงเป็นที่น่าคิดว่าการปรารณา สิ่งใด ถ้าหากเราไม่ลงมือกระทำแล้ว การปรารณานั้นจะไม่สำเร็จ ที่จะสำเร็จด้วยคำพูดนั้นไม่มี มันต้องสำเร็จเพราะการกระทำ ดังนั้นขอให้พวกเราจงอย่าเกียจคร้าน ตั้งอกตั้งใจฝึกตนเอง ปฏิบัติตนเอง ด้วยการเจริญสติให้ติดต่อกัน

การเจริญสตินี้เราก็ได้พูดกันมาแล้ว บางคนก็เข้าใจน้อย บางคนก็เข้าใจมาก คำว่า เจริญสติ นี้ หนังสือนวโกวาทให้ อรรถาธิบายไว้ว่า **ธรรมที่มีอุปการะมากมี ๒ อย่าง คือ สติ- ความระลึกได้ สัมปชัญญะ- ความรู้ตัว** คำว่า “อุปการะมาก” หมายถึง ธรรมที่มีค่ามีคุณมาก คำว่า “มีค่ามีคุณมาก” ไม่ได้คิด เป็นเงินเป็นทองว่า เท่านี้บาทเท่านี้ร้อย เท่านี้พันหรือแสน ไม่ใช่ อย่างนั้น แต่หมายความว่า “ผู้ใดเจริญสตินี้มีอานิสงส์มาก” ดังนั้น เราต้องทำความรู้สึกกับการเคลื่อนไหวไปมาไม่ว่าจะโดยวิธีใดก็ตาม

ดังนั้น เมื่อพระองค์พบนางสุชาดาและนางสุชาดาได้ถวาย ถาดอาหารแล้ว พระองค์จึงถามว่าถวายเฉพาะข้าว หรือจะถวาย หมดทั้งข้าวทั้งถาดเลย นางตอบไปว่าถวายทั้งหมดเลยไม่ขอเอา

อะไรกลับคืน พระองค์ก็เลยฉันหรือเสวยข้าวนั้นหมด หรือพูด ง่ายๆ ว่าเมื่อกินข้าวนั้นแล้วก็นำถาดไปอธิษฐานที่ริมแม่น้ำ คำ อธิษฐานนั้นก็เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วในหมู่เรา คือ “ถ้าหากข้าพเจ้า จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ฆ่ากิเลสตายคลายกิเลสหลุดนั้น เมื่อ ข้าพเจ้าวางถาดหรือขันใบนี้ลงแล้ว ขอให้ขันหรือถาดใบนี้ลอย ทวนกระแสน้ำขึ้นไปทางต้นน้ำโน้น ตรงกันข้าม ถ้าหากว่าจะไม่ได้ ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ฆ่ากิเลสไม่ตาย คลายกิเลสไม่หลุดนั้น เมื่อวางถาดหรือขันใบนี้ลงไปบนน้ำแล้ว ก็ให้ลอยตามกระแส” เมื่อพระองค์วางถาดลงไปก็ปรากฏว่าถาดลอยทวนกระแสน้ำขึ้นไป เมื่อเป็นเช่นนั้นพระองค์ก็กลับมานั่งใต้ร่มโพธิ์ ทรงนั่งทำ “ธุระ ทางจิตทางใจ” ดังนั้น เราก็เลยเชื่อตำรับตำราว่า พระพุทธเจ้า บำเพ็ญเพียรทางจิตทางใจ

การบำเพ็ญทางจิตนั้น เราอาจสงสัยว่าทำอะไรล่ะ เรา ไม่รู้จักก็เลยมาภาวนา “พุทโธ” บ้าง “อรหัง” บ้าง “พองยุบ” บ้าง นับหนึ่ง สอง สาม ถึงสิบบ้าง อานาปานสติบ้าง แล้วแต่ความ คิดเห็นของใคร แล้วก็เรียกว่าเจริญสติ คำว่า “เจริญสติ” นั้น ไม่เกี่ยวข้องข้องกับการไปนั่งหลับตา

ตรัสรู้แล้วไปโปรดคนที่ยังสอนได้

เมื่อพระองค์ได้ตรัสรู้แล้ว ดับทุกข์ดับร้อนได้เป็นพระอรหันต์แล้ว “เล็งญาณ” ไปถึงอาจารย์ทั้งสองคนนั้น ท่านก็ว่า จิบหายแล้ว จิบหายนั้นก็คือตายแล้ว ไม่รู้แล้ว คำว่า “ตายแล้ว” บางทีอาจหมายถึง คนเหล่านั้นมีความรู้มาก เมื่อเราไปพูดให้ฟังคงจะไม่เชื่อฟัง เพราะว่ามีความรู้มาก ดังภาษิตหรือคำพังเพยโบราณว่า “รู้มากยากนาน รู้น้อยพลอยรำคาญ” คือมีความรู้น้อยเรียนน้อยพลอยลำบากรำคาญสงสัยอยู่เรื่อย เช่น ปฏิบัติผิดหรือถูก เมื่อไม่มีโอกาสโปรดอาจารย์เหล่านั้น ก็เลยคิดถึงปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ จึงเดินไปหา ระหว่างทางเดินไปพบนักบวชรูปหนึ่งชื่ออุปกาชีวก เมื่ออุปกาชีวกเห็นพระองค์เดินมาจึงถามพระองค์ว่า ท่านเป็นลูกศิษย์ใคร อยู่สำนักไหน กิริยามารยาทเรียบร้อยดี พระองค์ก็บอกชื่อๆ ว่าเราไม่ได้อยู่สำนักใด ไม่ได้เป็นลูกศิษย์ใคร เราตัวเอง เห็นเอง เข้าใจเอง เรียกว่าตรัสรู้ชอบเองนั่นแหละ ที่เป็นเรื่องน่าคิดก็คือ คนเราต้องการความจริง ครั้นเมื่อพูดความจริงให้ฟังก็กลับไม่เชื่อเสียอีก นักบวชคนนี้หรืออุปกาชีวก ก็เลยแลบลิ้นให้ไม่เชื่อ เดินหนีสวนทางกันไปเลย

นี่แหละสอนให้รู้ว่า เราฟังแล้วอย่ามีทิฐิ อย่ามีมานะ **ฟังแล้วตั้งอกตั้งใจปฏิบัติ ลองดูบ้าง** ในตำรับตำราเรียนนักธรรมเอก หนังสือธรรมวิจารณ์ ผมอ่านแล้ว ผู้ที่เจริญสติปัฏฐานสี่ ติดต่อกัน

เหมือนลูกโซ่นั้น อย่างน้อย ๗ ปี อย่างกลาง ๗ เดือน อย่างเร็วหรือไวที่สุด นับตั้งแต่ ๑ วันถึง ๗ วันหรือ ๑๕ วัน มีอานิสงส์สองประการ คือ หนึ่งเป็นพระอรหันต์ สองเป็นพระอนาคามีในปัจจุบันภพนี้ ท่านกล่าวกันว่าอย่างนั้น

ที่นี้มีบางคนทำมาถึง ๙ ปี ๑๔-๑๕ ปี หรือ ๒๐ ปีก็มีนะ บางคน ก็ยังไม่เข้าใจ ทำไปถึง ๗ ปีแล้วก็ไม่ถูกทางแล้ว นี่เป็นอย่างนั้น ส่วนอาจารย์ที่สอนผมนี้ท่านว่าท่านทำมาหลายปี ท่านก็ว่าท่านรู้ แต่ว่ายังมีความโกรธอยู่ ความโกรธนั้นแหละคือกิเลส

บัดนี้เมื่อมาถึง พวกปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ นี้ไม่เชื่อ อันนี้พวกท่านคงจะรู้ดี ท่านอุบาสกอุบาสิกาทั้งหลายคงเคยได้ยินได้ฟัง พระท่านแสดงธรรมให้ฟัง คงจะรู้คงจะเข้าใจ พระองค์ก็เลยบอกว่าตั้งใจฟังเสียก่อน สิ่งที่เรากล่าวนี้ พวกท่านเคยได้ยินเราพูดอย่างนี้มาก่อนไหม พวกปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ก็ว่าไม่เคยได้ยินได้ฟังมาก่อน จึงตั้งใจฟัง อัญญาโกณฑัญญะก็เกิดดวงตาเห็นธรรมรู้ธรรม ส่วนพวก ๔ คนนั้นยังไม่รู้ อันนี้ท่านอุปมาว่าเหมือนกับบัวสี่เหล่า การตรัสรู้นั้นท่านว่าเหมือนดอกไม้ห้าอศัยแสงตะวัน คือเมื่อตะวันส่องแสงมายังพื้นโลก เมื่อความร้อนกับความเย็นกระทบกันจึงเกิดความอบอุ่น ดอกไม้ก็เลยบานได้ตามต้องการ

นิทานปริมปรา

ที่ผมนำมาเล่าให้ฟังนี้ ผมรู้จำมาจากพ่อแม่ครูบาอาจารย์ เล่าสู่ฟังก็จำมา เมื่อถึงตรงนี้แล้ว ก็ขอเล่านิทานให้ฟังต่ออีกเรื่องหนึ่ง พ่อผมเล่านิทานให้ฟังตั้งแต่สมัยผมเป็นเด็กน้อยไปนอนนากับพ่อ ท่านเล่าให้ฟังว่า พระพุทธรูปทุกองค์ ท่านว่ามีจิตวิญญาณของพระพุทธเจ้าเข้าไปแทรกไปสิงอยู่ขนาดเท่าเมล็ดงาทุกองค์ จะเป็นพระไม้ก็ตาม พระเงิน พระทอง พระอิฐ พระปูนก็ตาม หรือจะเป็นพระแก้ว พระอะไรก็ตาม พระธาตุก็เช่นกัน จะเป็นธาตุพนม ธาตุอุเทน ธาตุเกตแก้วจุฬามณี ธาตุอะไรก็ตาม มีดวงจิตวิญญาณของพระพุทธเจ้าเข้าไปเกาะหมดทุกธาตุ

เมื่อศาสนาพุทธล่วงไปถึง ๕,๐๐๐ ปี แล้วจะมี ๗ วัน ๗ คืน พระพุทธรูปเหล่านั้นจะเหาะไปรวมตัวกัน จะรวมที่ไหนนั้นผมก็ไม่รู้ได้ แล้วธาตุเหล่านั้นและพระพุทธรูปจะแตกผางออกไปไกล เหมือนเสียงปืนตูมออกไป จิตวิญญาณอันอยู่ในพระพุทธรูปหรืออยู่ในพระธาตุเหล่านั้น จะมารวมตัวกันเข้าเป็นคนในรูปของเจ้าชายสิทธัตถะกุมาร แล้วออกมาแสดงธรรมให้คนฟัง ๗ วัน ๗ คืน และเมื่อผู้ใดได้ไปฟังธรรมนั้น ผู้มีปัญญาบางอย่างเช่นที่ได้ยกอุปมาเรื่องเม็ดข้าวเต็มสมบรูณ์ ก็จะได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันต์ ได้นิพพานพร้อมพระพุทธเจ้า ผู้ใดมีปัญญาน้อยซึ่งเปรียบเทียบเหมือนเม็ดข้าวเล็ก ข้าวพอม ไม่เต็มไม่สมบรูณ์ ก็จะได้เป็น

พระโสดาบัน พระสกิทาคามีหรือพระอนาคามี ตามสติปัญญา บางคนอาจจะไม่รู้จักอะไรเลยก็ได้ ท่านว่าอย่างนั้น

ผมเคยมีความคิดว่า หากเกิดมาในชาตินั้น ขอให้ข้าพเจ้าได้พบกับพระพุทธเจ้าในยุคนั้นด้วย ยุค ๕,๐๐๐ ปีนั้นแหละ ผมนึกในใจอย่างนั้น ผมทำบุญให้ท่านรักษาศีล ผมก็นึกในใจอย่างนั้น

ท่านว่าเมื่อศาสนาพุทธล่วงไปได้ ๕,๐๐๐ ปีนั้น จะมี ๗ วัน ๗ คืน มีตมิตจนมองอะไรไม่เห็นและไม่รู้ว่าใครเป็นใคร พ่อจะกินลูก ลูกจะกินพ่อ ผัวจะกินเมีย เมียจะกินผัว ไม่รู้จักว่าเป็นพี่น้องหรือเครือญาติ จะขาดแคลนอาหารการกินถึง ๗ วัน ๗ คืน ต่างก็ไม่ได้กินข้าวไม่ได้กินน้ำ มีอะไรตมมาก็ฆ่ากัน แย่งชิงรุมกินกัน นี่เป็นเรื่องที่คนแต่ก่อนเล่าให้ฟัง

หลักการเจริญสติ

เมื่อผมไปเจริญสติแบบที่ผมเอามาสอน ผมจึงรู้จักสิ่งเหล่านี้ แต่ก่อนผมไม่เคยรู้ ทำบุญก็ไม่รู้จักบุญ ไม่รู้จักจริงๆ นึกว่าตายแล้วจะไปเกิดบนสวรรค์ชั้นฟ้า และเป็นอย่างไรผมก็ไม่รู้จักจริงๆ จนกระทั่งผมมาเจริญสติ พลิกมือขึ้นให้มีสติเข้าไป รู้ว่ามีสติให้ มีสติเข้าไป รู้ ยกมือไปให้มีสติเข้าไป รู้ เก็บมือมาให้มีสติเข้าไป รู้

ทำอยู่อย่างนี้ กะพริบตา หายใจเข้าหายใจออก ให้มีสติเข้าไปรู้ จะเข้าสู่นอกกายก็**ให้มีสติรู้เฉยๆ ไม่ต้องพูดหรือบริการอะไร** เอียงซ้าย เอียงขวา ก้ม เงย คู้เหยียด เคลื่อน ไหว กลืนน้ำลาย ผ่านลงไปในลำคอ หรือเคลื่อนไหววิธีใด โดยอิริยาบถไหน ให้มีสติเข้าไปรู้ในอิริยาบถนั้นๆ

รู้ครั้งแรก : รู้อารมณ์ รูป – นาม

เลยเกิดมีความคิดมีปัญญาขึ้นมา เลยรู้จักรูป รู้จักนาม ซึ่งแต่ก่อนผมไม่รู้ว่ามีรูป - นามเป็นอย่างไรแน่ เพียงแต่รู้จำมาเฉยๆ ไม่ได้รู้จักจริงๆ **“การรู้” มันเป็นขั้นตอนที่ลุ่มลึกจริงๆ และต่างกันด้วย คือ “รู้จำ รู้จัก รู้แจ้ง แล้วก็รู้จริง”** ซึ่งเป็นการรู้จริงๆ ผมขอยืนยันว่าการเจริญสติแบบนี้ทำให้ผมรู้รูป - รู้นาม รูป - นาม มันติดกันอยู่

ผมมีเรื่องจะเล่าให้ฟัง คือก่อนที่ผมจะรู้อะไรนั้น ผมกำลังนั่งอยู่ มีแมงงอด (แมงป่อง) แม่ลูกอ่อนตกใส่ขาผม สมัยนั้นผมยังเป็นฆราวาสอยู่ ผมนั่งกางเกงขาลิ้น ซึ่งปรกติหากมีอะไรตกใส่ผม ผมเป็นต้องปิดมันกระเด็นไป แต่ครั้งนี้ผมไม่ได้ปิดเพราะผลอไป ก็เลยมองดู แมงป่องก็เป็นรูปเป็นนามเหมือนกันกับเรา เราเราก็เป็นรูปเป็นนามเช่นกัน เมื่อพิจารณาโดยละเอียด ก็เลย

รู้จักรูป รู้จักนาม ตอนผมรู้อะไรนี้ ผมมองเห็นเลยว่าการคว่ำมือลง เป็นรูปเป็นนาม

แต่ก่อน สิ่งที่ผมรู้จักก็คือ รูปปั้นอนิจจัง ซึ่งหมายความว่ารูปไม่เที่ยง เวทนาไม่เที่ยง สัญญาไม่เที่ยง สังขารไม่เที่ยง วิญญาณไม่เที่ยง ตอนเป็นเด็กผมบวชเป็นเณร ๑ ปี ๖ เดือน แล้วมาบวชเป็นพระหนุ่มอีก ๖ เดือน มันรู้จำ รู้จัก แต่ไม่รู้แจ้ง รู้จริง

จากนั้นผมก็มา**รู้รูปทำ - นามทำ** ธรรมะนั้นจึงคือตัวคนเรา นี้เอง ทำดีทำชั่วเป็นตัวเรา

แล้วก็**รู้รูปโรค - นามโรค** ผมได้รู้ว่ารูปโรค - นามโรค มี ๒ อย่าง คือ รูป (ร่างกาย) เราเมื่อเจ็บ ปวดท้อง เป็นตุ่ม หรือจะเป็นฝี เป็นอะไรก็ตามเกิด จะเป็นกับรูปอันนี้ เมื่อเป็นมันก็เจ็บ นี้คือรูปเป็นโรค ต้องไปหาหมอให้ยารักษา

นาม ก็คือใจ ส่วนนามโรคอีกชนิดหนึ่ง ร่างกายสบายดี กินข้าวได้ นอนหลับ เมื่อมีผู้ใดผู้หนึ่งมาว่าให้ เกิดพอใจไม่พอใจ อันนี้เรียกว่านามโรค หรือจิตวิญญาณเป็นโรค ต้องเข้าหาธรรมะ ผมรู้จักแค่นี้ก่อน

จากนั้นผมมา**รู้จักทุกขัง - อนิจจัง - อนัตตา** การพลิกมือขึ้น คว่ำมือลงเป็นทุกข์ กะพริบตา หายใจเข้า - ออกก็เป็นทุกข์ คิดอะไรก็เป็นทุกข์ทั้งหมด นี่แหละผมรู้จักทุกขัง อนิจจัง อนัตตา

อันนี้เป็นอย่างนี้ ทุกซัง หมายถึง มันทิดอยู่กับรูป อนิจจัง หมายถึง ไม่เที่ยง อนัตตา หมายถึง บังคับบัญชาไม่ได้ มันเปลี่ยนแปลงไป อยู่อย่างนั้น สมมติว่าเราเป็นก้อนเนื้อก้อนหนึ่ง อันนี้เป็นก้อนทุกข์ ว่ากันอย่างนี้เลย เรา รู้จักมันเสียแล้ว

เมื่อรู้จักทุกข์นี้แล้วผมก็เลยรู้จัก**สมมติ** สมมติผี สมมติ เทวดา สมมตินรก สมมติสวรรค์ สิ่งที่สมมตินี้ผมรู้จักหมด การ บวชการสึกนี่ก็เป็นสมมติ พระพุทธรูปนี่ก็เป็นสมมติ ผมรู้จัก ทั้งหมดทั้งสิ้น

เมื่อรู้จักอย่างนี้แล้วก็เลยมา**รู้จักศาสนา** ศาสนาแปลว่า คำสอน สอนเข้าหูคน ตัวศาสนาจึงคือตัวคนทุกคน สมมติจึง มีมาก แต่ก่อนเราเข้าใจว่าศาสนา คือวัด คือโบสถ์ คือพระพุทธรูป คือตัวหนังสือ เราไปเข้าใจอย่างนั้น เมื่อผมปฏิบัติวิธีนี้ ผมจึงรู้ว่า ตัวศาสนาที่แท้จริงคือ “คน” ส่วน**พุทธศาสนา** คือตัว “สติ สมาธิ ปัญญา” คือตัวรู้นั้นแหละ “พุทธะ” จึงแปลว่า ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ผมรู้จักอย่างนี้

จากนั้นแล้วผมก็**รู้จักบาป** บาปคือโง่ บาปคือมีด หรือ หนังกอกหนกใจ บาปคือไม่รู้จักระไรนั้นแหละ ใครจะพูดอะไร ก็เชื่อไปตะพึดตะพือ คือเชื่อหมด อันนี้แหละเรียกว่าบาปอย่าง แท้จริง ผมเข้าใจอย่างนี้ ส่วน**บุญ** คือรู้จัก คือเบา บุญคือดีใจ หรือรู้แล้วดีใจ

เกิดความรู้สึกซึ่งกว่าที่รู้จำจากตำรา

บางทีเอาไปพูดให้ฟัง เขาก็ยังไม่เชื่อ อันนี้ผมรู้หมด จึงว่าเป็นเรื่องสมมติ ที่พ่อผมพูดให้ฟังว่า พระพุทธรูปนี้มีดวงจิตวิญญาณไปเกาะที่อยู่เท่าเมลิตงา ความจริงตัวคนเรานี้ จะเป็นผู้หญิงผู้ชายก็ตาม จะนับถือศาสนาใดก็ตาม มีดวงจิตวิญญาณที่สามารถจะเป็นผู้รู้ได้เช่นเดียวกันหมด หากว่าได้ฝึกเจริญสติ จนสติเติบโตสมบูรณ์เข้มแข็ง การ “รู้” นี้แหละคืออานิสงส์ของการเจริญสติ มั่นรู้มาอย่างนี้ ไม่ใช่มีคุณค่าในการไปหาเงินหาทอง

เรื่องทุกขัง อนิจจัง อนัตตานั้น เมื่อผมเห็นนั้น ผมได้พิจารณาไปถึงสภาพที่ต้องมีผมหมอก ฟันหัก หรือเมื่อนั่งนานๆ จะรู้สึกเจ็บหลังปวดเอว เจ็บแข้งเจ็บขา นั้นเป็นทุกขเวทนา ทุกข์ โศกเศร้า ไร้ไรไร้พ้นเฉยๆ มั่นรู้จักหมด **ตัวทุกขัง อนิจจัง อนัตตานั้น คือ ตัวอิริยาบถนี้แหละ**

ผมรู้จักอย่างนี้ นี้แหละ จึงมาคำนึงคำนวณถึงคำสอนตามตำรับตำรา ที่พ่อแม่ครูบาอาจารย์สอนให้ ให้มีสติเข้าไปรู้ในอิริยาบถทั้ง ๔ คือ ยืน เดิน นั่ง นอน ยืนให้มีสติรู้ เดินอยู่ให้มีสติรู้ นั่งก็ให้มีสติรู้ นอนให้มีสติรู้ เท่านั้นก็ยังไม่พอท่านยังสอนให้ มีสติรู้ในอิริยาบถย่อย คือการคู้เหยียด เคลื่อนไหว จะโดยวิธีใดก็ตาม ให้มีสติเข้าไปรู้ในทุกๆ อิริยาบถนั้นๆ **สิ่งที่สำคัญที่สุด**

คือ การมีสติเข้าไปรู้นี้แหละ อะไรเกิดขึ้นก็จะรู้จะเข้าใจ นี่เป็นสิ่งที่ผมรู้มา

อุปสรรคอันแรก – เป็นวิปัสสนุ

ในการปฏิบัตินั้นต้องพยายามอย่าให้ขาดจังหวะหรือขาดตอน ต้องเจริญสติอยู่ตลอดเวลา ให้มีสติรู้อยู่ตลอดเวลา อย่าพูด อย่าคุย

เมื่อรู้อันนี้เรียบร้อยแล้ว จะเกิดความรู้อันหนึ่งขึ้นมา เพราะมันเกิดปีติครับ **รู้แล้วมันจึงเกิดปีติเกิดดีใจขึ้นมา มันหลง ไม่ได้ดูรูป - นามแล้ว แต่ไปหลงติดความรู้** รู้อันนั้นอันนี้ รู้ไปหมด จนเจ็บหัว คือมีอันใดขึ้นมาก็แจ่มจางปาง (สว่างไสว) หมด คิดว่าไปแสดงธรรมให้ฟังใครเขาก็ต้องเชื่อหมด ความรู้อันนี้เป็นความรู้ของ “วิปัสสนูปกิเลส” แต่ในขณะที่เป็นอยู่นั้นผมไม่รู้ตัว อุปมาเหมือนกับคนกินเหล้า คนเมาเหล้าจะไม่ฟังเสียง ยืนยันว่าตัวเองไม่เมา ยิ่งกินยิ่งเมาคนกินเหล้านี้ คนเป็นบ้าก็เหมือนกัน มีใครห้ามว่าอย่าไปก็ยิ่งไป อย่าพูดก็ยิ่งพูด หากมีใครจะเอาไปโรงพยาบาลไปหาหมอ กลับไม่ยอมไปเพราะไม่รู้ว่าเป็นบ้า

ดังนั้นคนเป็นวิปัสสนู ยิงปืนก็ยิงพูด ยิงเทศน์ ยิงแสดง แต่ผู้เดียว ผมเดินอยู่ก็พูดอยู่คนเดียว ไปยืนอยู่ก็พูดอยู่คนเดียว นึกพูดในใจแต่ไม่ออกเสียง มันพูดอยู่ในใจ นั่งทำจงหะอยู่มันก็พูดอยู่คนเดียว อันนี้เป็นความรู้ของ “วิปัสสนู” ในขณะที่นั้นผมไม่รู้จัก อันนี้เหตุของมันเป็นอย่างนั้น ดังนั้นผู้ใดจะเป็นอย่างไรก็ตาม จะเห็นสี เห็นแสง เห็นผี เห็นเทวดาอะไรก็ตาม ไม่ใช่ทั้งหมด ผมทำมาแล้ว รู้ เห็นแล้วเรื่องพวกนี้ จึงกล้าพูดได้ว่าผมไม่เชื่อใครทั้งหมด

ตอนนั้นผมไม่รู้จัก ผมเดินจงกรม เดินไปเดินมา เกิดเห็นตัวเลข เห็นชัดจริงๆ เอาละสิครับ ดุชิ เพราะใจมันนึกมันคิดไปแล้ว เราไม่เห็นจิตเห็นใจของเรา ก้าวไปก้าวมา กลับเห็นตัวเลข ตัวเท่าฝ่ามือใหญ่ๆ นี่แหละอยู่ที่ฝ่า เดินไปก็เหลียวไปเห็น ยังตัดสินใจว่าจะไปซื้อเลย จะไปเอารางวัลที่ ๑ นี่มันเป็นอย่างนี้ ที่นี้เห็นกระดูกตัวเองไกวไปไกวมา เห็นไปร้อยพันอย่าง แต่ยังดีที่ผมยังมีสติ คือแทนที่จะไปซื้อเบอร์ (ห่วย) ผมกลับนั่งลง แล้วเอาเท้าชี้ไปตรงที่เลขนั้นว่าไม่จริง สันเท้าเรานี้ลึขงจริง ปรากฏว่าตัวเลขนั้นหายวับไปเลย มันเป็นเองครับเรื่องนี้

การเจริญสติต้องอย่าให้ขาดช่วง อย่าหยุด ให้ตั้งอกตั้งใจที่ผมเล่าให้ฟังนี่เป็นการเตือนนะครับว่า **รู้อะไร ก็ตามให้ทิ้งไปอย่าเอา อย่าไปจับมาเป็นอารมณ์ ให้มารู้รูปรู้นามนี้** มารูรูปทำ - นามทำนี้ ธรรมะคือตัวเรานี่ แล้วรูรูปโรค - นามโรค แล้วรู้ทุกขัง -

อนิจจัง - อนัตตา แล้วก็รู้สมมติ รู้ศาสนา รู้พุทธศาสนา รู้อาปนารูป รู้บุญ หมดกันเท่านี้ อารมณ์นี้เป็น**อารมณ์ของวิปัสสนา** เป็น**อารมณ์ของรูป - นาม** นอกนั้นไม่ใช่ทั้งหมด **รู้ออกไปนอกตัวนั้น ไม่ใช่ทั้งหมด** จะรู้อะไรก็ตามคิดว่าไม่ใช่ ผมปฏิเสธได้อันนี้ เล่าให้ฟังแล้วนะว่าผมปฏิเสธแล้ว **นี่เห็นแล้วให้ปล่อย มาจับความรู้สึกตัวนี้** ผมเข้าใจอย่างนี้

เห็นความคิดแล้ว

บัดนั้น ผมก็เดินจงกรมต่อ ตอนนั้นเย็นแล้ว มันคิดวูบขึ้นมา ผมมองหาความคิดว่า “เอ...มันคิดมาแต่ไหนหนอ” พอคิดวูบขึ้นมาครั้งที่สอง มันคล้ายกับมีคนมาผลักดัน มากระทบมาชน ผมนี่แหละ ผมยังไม่รู้จัก ไม่เห็นความคิด มันรู้จักน้อยๆ พอดีคิดวูบครั้งที่สามนี้ ผมเห็น ผมรู้เข้าใจว่า “โอ...มันคิดอยู่ที่นี้แหละ” เลยเอาสติมาคอยดูไว้ ทำเหมือนแมวจับหนูนั่นแหละ เป็นอย่างนั้น นี่เป็นการเปรียบเทียบเพราะผมไม่ได้เรียนหนังสือนี้ครับ ไม่ได้เข้าโรงเรียน แต่ก่อนบ้านผมไม่มีโรงเรียน ผมเกิดบ้านป่าอยู่บ้านนอกไกลจากตัวอำเภอ ไม่ได้เรียนหนังสือไทย เมื่อผมพูดจึงพูดแต่เรื่องสมมติและเรื่องเปรียบเทียบทั้งนั้น คำสอนของพระพุทธเจ้า เป็นเรื่องเปรียบเทียบทั้งนั้น

ดูความคิด : ทำเหมือนแมวจับหนู

บัดนี้มาทำเหมือนแมวจับหนู **ตอนนี้แมวมันตัวเล็กหนูมันตัวใหญ่** มันกระโดดมาจับเพื่อจับหนู แต่หนูมันก็ยังหนีไปได้ เพราะแมวยังตัวเล็กและหนูมันตัวใหญ่กว่า แต่แมวก็น่าจะไม่ยอมแพ้ **ต้องหมั่นเจริญสติอยู่เสมอ** ซึ่งก็คล้ายกับเป็นการเลี้ยงแมวให้โตนั่นเอง อันความคิดนั้นเรารู้ ตอนที่เราเป็นวิปัสสนุ์นั้นก็เหมือนกัน เมื่อมันคิดมาแล้วเราก็ดูเข้าไปในความคิด

สมมติเราแก้มุ้งไว้เพราะบ้านเรามีงู **ตัวงูเข้าไปไม่ได้ก็ไม่ถูกกัด แต่ตัวเรียดยังเข้ามาได้** มันก็ยังมียึดตัวกัดเราได้ มันอยู่ที่ไหนเราก็ไม่รู้ จึงต้องหาวิธีกำจัดและป้องกันเรียดต่อไป นั่นคือหาที่อยู่หรือหาสมุฏฐานของตัวเรียด เมื่อกำจัดเรียดได้แล้วเราก็นอนสบาย

อันนี้ก็เหมือนกัน เราเข้าไปในความคิด **มันรู้คิด แต่ไม่เห็นความคิด** ว่าตามภาษาหนังสือที่เราพูดกันนั้นเรียก “อวิชชา” แปลว่า “ความไม่รู้” อะ แปลว่า ไม่ วิชชา แปลว่า รู้ “วิชชา” แปลว่า รู้แจ้ง รู้จริง ที่เรารู้กันอยู่นั้น มันรู้ “อยู่ในความคิด” มันรู้ที่อยู่ในมุ้งอยู่ในมุ้งมืด ไม่ใช่รู้ “ออกจากความคิด” เป็นอย่างนั้น

บัดนี้ผมมาเห็นความคิดของผม **มันคิดปุ๊บรู้ปั๊บ สมมติก็เหมือนกับเอาข้าวให้แมวกิน** ก็แปลว่าเราเจริญสตินี้แหละ ผม

พูดอย่างนี้เลย พลิกมือขึ้นคว่ำมือลงก็ให้รู้ ไปไหนมาไหนก็ให้รู้ อย่าเที่ยวไปพูดไปคุยกับใครทั้งหมด

ผมไปปฏิบัติธรรมยุคนั้นมีพระ ๒๓ รูป แล้วก็มีโยม ๕ คน มีนายฮ้อยพ่อกุศลนี้แหละผู้หนึ่งเป็นเพื่อนกับผม เดียวก็มา มาพูดมากุศล ผมรำคาญ ผมก็เลยหนีเสีย เวลาแกมาผมก็ลงบันไดหนีอีก ไม่เกินสองเที่ยวพ่อกุศลก็ไม่มาหาอีก **จึงขออย่าอีกว่าอย่าเที่ยวไปหากัน** เรามีกุฎก็อยู่คนเดียว หรือนอนกุฎเดียวกันก็ควรอยู่แต่ในห้องของเรา หรือหากไม่มีห้องก็ควรนั่งอยู่ในมุ้งของเรา หรือเราเดินจงกรมก็ให้เดินอยู่คนเดียว อย่าไปพูดอย่าไปคุยกับใคร

รับรองแก่ทุกซ์ได้จริง

เจริญสติแบบนี้แหละ ทำให้มันติดต่อกันเหมือนลูกโซ่ เรื่องนี้ผมรับรอง อย่างนาน ๓ ปี สิ่งสำคัญ อย่าไปพูดอย่าไปคุย สติที่ต่อเนื่องเหมือนลูกโซ่นี้เป็นเหตุที่จะมีผลเป็นการทำลายความโลภ ความโกรธ ความหลงได้จริงๆ เรื่องนี้ อย่างนาน ๓ ปี ทำให้มันติดต่อกันเหมือนลูกโซ่ ให้หมั่นเหมือนกับนาฬิกานี้แหละ อย่างกลาง ๑ ปี หรือ ๓๖๕ วัน อย่างเร็วที่สุดนับตั้งแต่ ๑ วันถึง ๓ เดือน หรือ ๙๐ วัน อาณิสสส์ไม่ต้องพูดถึงเลย เรื่องนี้รู้จกจริงๆ

จะแก้ทุกข์ได้จริงๆ เลิกละสิ่งเสพติดมีนเมา ผิดผิดก็ไม่ไหว หมด
พญูหรือผมเลิกหมด

หากศิษย์ได้อาจารย์เิง

ในสมัยก่อนที่ผมปฏิบัติธรรม ผมติดบุหรี่ สูบยากระป๋อง
จนมือแดงหมด สมัยนั้นสูบยาจัดจริงๆ มั่วแต่สูบยาเคี้ยวหมาก
พูดคุยกันอยู่ มันจะไปรู้อะไร การปฏิบัติก็ทำไปอย่างนั้นเอง ทำ
ไปอย่างไม่ตั้งใจ ทำพอไม่ให้ครูบาอาจารย์เสียอกเสียใจ ปฏิบัติ
ธรรมไปแบบลักแต่ว่าปฏิบัติเท่านั้น แสดงว่าไม่ได้ตั้งใจจริง แต่
หลังจากนั้นอย่างที่ผมได้พูดไปแล้ว ผมได้เปลี่ยนแปลงมาเอาจริง
เอาจังและเลิกหมด ผมเคยเรียนพวกไสยศาสตร์กับเวทมนตร์
คาถาต่างๆ แต่บัดนี้กล้าพูดได้เลยว่า หากศิษย์ได้อาจารย์เิง ศิษย์
ก็เิงตามอาจารย์ แต่ถ้าหากได้อาจารย์ดีก็จะฉลาดตามอาจารย์

เจริญสติ – เหมือนให้อาหารแมว

เมื่อผมรู้อย่างนี้ ผมเลิกได้จริงๆ ผมรับรองได้ เมื่อผมมา
เห็นความคิดนี้แหละ และต้องทำให้เหมือนแมวจับหนู มันคิดบีบ
เห็นบีบ หากเราเอาข้าวให้แมวกินอยู่เสมอ เพื่อเลี้ยงแมวให้โต
และแข็งแรง ซึ่งก็หมายถึงการเจริญสติอยู่เสมอนั่นเอง แม้ว่า
หนูจะตัวโตขนาดไหนแมวก็จับได้ แมวจะไม่เคยกลัวหนูเลย การ
เปรียบเทียบเช่นนี้พอผมพูดให้ฟังตั้งแต่ผมยังเล็กๆ

ผมเคยไปนอนากับพ่อ พ่อเคยเล่าให้ฟัง เลื่อนั้นเมื่อเกิด
ลูกออกมา มันจะต้องไปหาแมวมารับนมเป็นครูสอนลูกมัน เพราะแมว
กินจะไม่มีเลือด เลือดกินเนื้อกินวัวควาย จะมีเลือดออกมาด้วย
เพราะแมวยังไม่ทันสอนวิธีกินโดยไม่ให้เลือดออก สิ่งที่น่าแปลก
ท่านว่าเลือดจะไม่กินแมว ผมเคยไปดูที่สวนสัตว์ มีคนเอาเนื้อแมว
ไปให้เลือดกิน ปรากฏว่าเลือดมันไม่เลือก มันกินหมด แต่อันนี้ท่าน
พูดเฉยๆ ท่านไม่ได้รู้จักจริง ท่านรู้จำมาจากพ่อแม่ ท่านก็เลย
นำมาเล่าสู่ฟัง เราก็จำมาเสียก่อน ก่อนที่จะรู้แจ้ง รู้จริง การที่
แมวกินหนูโดยที่ไม่มีเลือดออกนั้น ก็เพราะว่าเมื่อแมวจับหนู หนู
มันตกใจ ช็อคตาย เลือดจึงไม่วิ่ง

รวมพลังสติ

ที่นี้ก็วกกลับเข้ามาเรื่องการปฏิบัติธรรมของเราดีกว่า สมมติว่าทุกคนทำจริงๆ ก็จะต้องได้ผลแน่นอน เมื่อพูดถึงตรงนี้แล้ว ผมก็ขออย่าเปรียบเทียบกับเม็ดข้าวเปลือกสามประเภทอีกครั้ง ถ้าหากเราทำตัวรวมพลังสติและปัญญาให้มาก ให้เต็มสมบูรณ์เหมือนกับเม็ดข้าวที่หนึ่ง มันอ้วน มันเต็มดี เอาไปเพาะลงดินมันก็จะขึ้นโดยง่าย ความอ้วนของดินมีอยู่แล้ว เมื่อถูกความเย็นของจากน้ำก็จะทำให้ข้าวที่เพาะไว้งอกขึ้นมา อันที่เราสร้างสตินี้ก็เหมือนกัน เมื่อเจริญสติติดต่อกันเข้าแล้ว สมควรที่มันจะเกิดปัญญาขึ้นมาแล้ว จะรู้แจ้งเห็นจริง อันนี้ มันรู้แบบนี้ รู้ที่แรกจะเป็นการรู้รูปนาม จนจบอย่างทีพุดีให้ฟังมาแล้ว

จากนั้นจะมารู้ความคิด ตอกรู้ความคิดนี้ มันมาทำลายความหลงผิด ตอกรู้ฉันนี้ ผมมารู้ความคิดแล้วก็ดูความคิด ผม มันเห็นอยู่ในใจ คือใจมันเห็น ใจมันรู้

พลิกมือขึ้นเป็นวัตถุนิดหนึ่ง คว่ำมือลงเป็นวัตถุนิดหนึ่ง เป็นปรมัตถ์อันนี้ เป็นอาการของมัน เป็นวัตถุ ตาเห็นเป็นวัตถุเป็นปรมัตถ์เป็นอาการ เป็นอาการเกิดเป็นอาการดับ มันเป็นอย่างนี้

รู้อารมณ์ปรมัตถ์ขั้นต้น

บัดนี้เห็นความคิดขึ้นมา มันก็เป็นวัตถุนิดหนึ่ง เป็นปรมัตถ์ชนิดหนึ่ง เป็นอาการชนิดหนึ่ง มันเป็นเกิดเป็นดับอยู่อย่างนั้น

ฉะนั้นท่านจึงสอนเราว่า ท่านผู้ใดรู้ “อาการเกิดดับ” นั้น จักว่าเห็นธรรมชั้นสูง ก็ใช้อยู่ มันเป็นเปลือกเป็นกระพี้เป็นแก่น คือมันเป็นชั้นเป็นตอน อย่าเพิ่งไปเข้าใจว่ามันจบแล้ว ยังไม่ใช่ผมรู้อย่างนั้นจริงๆ เรื่องนี้ **ผมจึงกล้ารับรองคำพูดของผมได้และรับรองคำสอนของพระพุทธเจ้าได้จริงๆ ว่าไม่หมดยุคหมดสมัย และถ้าหากผู้ใดเจริญสติแบบนี้แล้วจะ “รู้” จริงๆ ดับทุกข์ดับร้อนได้จริงๆ** เป็นอย่างนั้น

ใจคือดวงตะวัน

เมื่อผมเห็นวัตถุ เห็นปรมัตถ์ เห็นอาการนี้แหละ เลยเข้าใจว่าโทสะ - โมหะ - โลภะนี้ก็เช่นกัน เป็นวัตถุนิดหนึ่ง เป็นปรมัตถ์ชนิดหนึ่งและก็เป็นอาการชนิดหนึ่ง **มันไม่ได้เกาะอยู่กับตัวจิตใจของเราจริงๆ** หากจะสมมติให้ฟัง ก็จะเปรียบเทียบกับที่ตั้งดวงตะวัน เมื่อเมฆมาบังเราจะพูดว่าฟ้ามีดฟ้าหม่น ตะวันมืดตะวันบด ความจริงแล้ว เมฆหมอกควันมาบังเฉยๆ เมฆหาได้ไปเกาะดวงตะวันไม่

มันผ่านไปเฉยๆ เมื่อผ่านไปแล้วแสงตะวันก็พุ่งออกมา มันส่องสว่างของมันอยู่ตลอดเวลาอย่างนั้น

มีอยู่แล้วในคนทุกคน

ดังนั้น อันความคิดของเราก็เหมือนกัน **อันตัวชีวิตจิตใจของเรา นั้นเป็นปกติอยู่** มันไม่ได้บิดเบี้ยวไปอย่างนั้นอย่างนี้ **มันเป็นอุเบกขา** อุเบกขา แปลว่า เฉยๆ ความรู้สึกเฉยๆ หรือลักษณะที่ผมพูดถึงนี้ มีอยู่แล้วในคนทุกคน

ญาติโยม อุบาสก อุบาสิกา และภิกษุสามเณรทั้งหลาย ความเป็นอุเบกขาที่ผมยกมาพูดนี้ และที่ท่านกำลังฟังอยู่เดี๋ยวนี้ และหากรู้สึกเฉยๆ **อยู่ในขณะนี้** **ไม่รู้จักทุกข์** **ไม่รู้จักสุข** (ไม่เป็นทุกข์ ไม่เป็นสุข) **อันนี้แหละเรียกว่าอุเบกขา** ลักษณะนี้แหละจะเป็นลูกตุ้มคอยถ่วงเอาไว้ ไม่ให้มันเอนไปข้างใดข้างหนึ่ง อย่างนั้น ลักษณะความโลภก็เช่นกัน เมื่อมันเกิดขึ้น มันรู้สึกอยากได้ อันรู้สึกอยากได้อันนี้ ก็ต้องมีลักษณะอุเบกขานี้แหละเข้าไปถ่วงเอาไว้ ไม่ให้มันมีความโลภจัด ถ้ามีโลภจัดมันจะตายง่าย ตามตำรับตำราท่านว่า จะเห็นอะไรจะทำอะไร ขอให้วางใจเป็นอุเบกขาทั้งหมด อย่าไปยินดียินร้าย

รู้อารมณ์ปรมาัตถ์ขั้นต้น (ต่อ)

เมื่อผมเห็นอย่างนี้แล้ว ผมเห็นโทสะ โมหะ โลภะ แล้วก็รู้จักเห็นแจ้งรู้จริงใน **เวทนา - สัญญา - สังขาร - วิญญาณ** อันนี้ท่านเรียกว่ารูป ๔ ชั้น ๔ ก็เรียก แต่ว่าเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เป็นนามธรรม เป็นนามรูป ซึ่งจับไม่ถูกด้วยมือ มองไม่เห็นด้วยตา แต่เห็นด้วยสติปัญญา เมื่อเห็นอย่างนี้แล้ว โทสะ โมหะ โลภะไม่มี แต่เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณยังมีอยู่ แต่มันไม่มีทุกข์เพราะมันไม่ถูกปรุงไป ผมรู้จริงๆ เรื่องนี้ เป็นอย่างนั้นจริงๆ

ดังนั้น ความโกรธ ความโลภ ความหลง ไม่มี **จึงกล้ารับรองว่ามันไม่มี** มันมีขึ้นมาได้นั้นก็ในขณะที่เราไม่มีสติ เราลืมตัวเราหลงตัว เราไม่ได้คำนึงคำนวณ เราไปรู้ไปดูแต่ผู้อื่น

คนประมาท

คนเราส่วนมากเกิดมาแล้วไม่เคยมองดูตัวเอง ไปมองแต่คนอื่น ถ้าหากเป็นเด็กเป็นเล็กก็มองแต่แม่ อยากกินนมแม่ ครั้นกินนมอิ่มนอนหลับ ตื่นขึ้นมาก็อยากหาของเล่น ครั้นพอเป็นหนุ่มเป็นสาว ก็จะมองแต่ว่าคนนั้นสวยคนนี้ไม่งาม ครั้นเป็นพ่อบ้าน

แม่เรือน ก็จะมองแต่ลูกแต่หลาน ดูไร่นา วัควาย เรือกสวน ไม่เคย “ดูตัวเอง” ท่านเรียกว่า **คนลืมตัว** ผู้ใดมีรถยนต์ก็ไป ครุ่นคิดมองแต่รถยนต์ ผู้ใดมีสายสร้อยสายแขน ก็จะไปมองอยู่ อย่างนั้น มองแต่ของพวกนั้น ท่านจึงว่าเป็นคนลืมตัว **คนลืมตัวนี้ ท่านเรียกว่าคนประมาท คนประมาทท่านเรียกว่าคนตายแล้ว**

จิตใจเปลี่ยนสองครั้ง

ตอนนี้แหละ ผมรู้ตอนนี้แหละ ขณะนั้นผมเดินจงกรมมีสติ รู้อยู่ จิตใจเปลี่ยน ๒ ครั้ง เดินไปเดินมา ตอนนั้นเป็นเวลาเย็น ครับ อ้อ...อาบน้ำมาแล้วกำลังจะไปไหว้พระตอนเย็น เวลาที่เรา ทำวัตรนี้แหละครับ สมมติน้ำหนักผมมี ๑๐๐ ปอนด์ สลัดทิ้ง คราวนั้นเสีย ๖๐ ปอนด์ เออะ...เรื่องโทสะ โมหะ โลภะ ผมทำลายไปแล้ว ว่าอย่างนี้เลย จะสมมติให้ฟัง มันเหมือนปลิง มาเกาะเรา เราดึงอย่างไรก็ไม่ออก บัดนี้ เราไม่ต้องจับปลิง แต่เรา เอายาสูบกับปูน (ที่กินกับหมาก) ไปชุบน้ำ แล้วบีบน้ำยากับน้ำปูน ราวลงไปถูกปากปลิง ปลิงจะหลุดหล่นออกไปอย่างง่ายดาย เพราะ มันแพ้ยากับปูน สมมติอีกอย่างหนึ่ง เหมือนเราต้มน้ำไปลวก อันนั้นอันนี้ มันจืดมันขาวแล้ว ตายหมด เป็นอย่างนั้น ลักษณะนี้แหละผมจึงกล้ายืนยันรับรองคำสอนของพระพุทธเจ้าได้

ถึงตรงนี้ เดินไปเดินมา เกิดความคิดขึ้นมาอีกครั้ง คล้ายๆ กับเราวิดน้ำใส่บา ที่นี้เมื่อเราปล่อยน้ำออก มันจะทะลักออกอย่างรวดเร็ว เราจะรู้สึกว่ามันวูบวาบลง น้ำมันลดฮวบฮาบลง และ บัดนี้เรามีสติรู้ขึ้นมาอีกขั้นหนึ่ง คล้ายๆ กับมันเต็มขึ้นมาอีกครั้ง เกิดรู้ขึ้นมาเรื่องความยึดมั่นถือมั่นนี้ ผมรู้จริงๆ ครับ **กิเลส - ตัณหา - อุปาทาน - กรรม** ผมรู้จริงๆ รู้ในขณะนั้น **จิตใจผม เปลี่ยนสองครั้ง** เมื่อรู้แล้วสิ่งเหล่านี้มันจืดไป เหมือนเอาสำลีสูดน้ำแล้วบีบน้ำออก มันจืดไป มันรู้แจ้ง รู้จริง

อันที่พูดให้ฟังนี้พูดด้วยความซื่อ ผมรู้จริงๆ มันเป็นอย่าง นั้นแหละ นี่คือผลที่เราได้รับ **ซึ่งเหตุของมันก็คือ เราจะต้องไม่ เกียจคร้าน ให้ตั้งอกตั้งใจประพฤติปฏิบัติ เจริญสติให้ติดต่อกัน แล้วมันจะเป็นไปเองอย่างที่ผมพูดมานี้ ถ้าไม่เป็นอย่างนี้ ไม่ใช่ครับ**

เป็นพระได้แล้ว

เมื่อผมมาเห็นความคิด เห็นชีวิต เห็นจิตเห็นใจนี้แหละ ผม ถึงได้รู้เรื่อง **คุณค่าความเป็นพระ พระแปลว่า ผู้ประเสริฐ** พระ โสดาบัน พระสัทธาคามิ ผมรู้จริงๆ รู้ในขณะนั้นแหละ อันนี้แหละ ชื่อว่า ปฐมฌาน ทุตติยฌาน

ตามตำราท่านว่า**ปฐมฌาน** แปลว่าการทำลายความหลงผิดนี้ คือ ทำลายความโลภ ทำลายความโกรธ ทำลายความหลง ส่วน**ทุติยฌาน**นั้น แปลว่า ทำลายความยึดมั่นถือมั่นนี้ ทำลายอันนี้ คือทำลายกิเลส ตัณหา อุปาทาน กรรม นี้

มีอุปสรรค – เป็นจินตญาณ

ตอนแรกผมไม่ทราบ เมื่อผมรู้จักรูป-นามนั้น ผมเข้าใจว่าผมได้ปฐมฌาน แต่ความจริงไม่ใช่ จะปฏิเสธเลยก็เดี๋ยวไม่ได้ การรู้รูป-นาม นั้นก็ใช้อยู่ แต่เป็นเปลือกมัน ตอนรู้รูป-นามนี้ ผมยังไม่รู้จักจินตญาณ ไม่รู้จักวิปัสสนา รู้แต่วิปัสสนา

ตอนผมเป็นจินตญาณนี้ ผมเกิดปีติครับ โอ๊ย...ผมดีใจสบาย เบาตนเบาตัว ผมมาติดอยู่ตรงนี้ครับ เดินจงกรมไป มันตัวเบาตัวลอย ไปไหนมาไหน โหวงเหวง สบายใจ โปร่งใจ เห็นอารมณ์โดยชัด ใครจะพูดอะไรก็ไม่มีโกรธ คือไม่มีความโลภ ความโกรธ ความหลง สติมันทันความคิด บ๊ึบบ๊ึบ เหมือนแมวจับหนูนี้แหละครับ หนีอุปมาให้ฟัง แต่ผู้ฟังจะต้องทำให้ได้ **ต้องออกจากความคิดให้ได้ มันคิดบ๊ึบเห็นบ๊ึบ** เมื่อเป็นอย่างนี้แล้ว ตอนนั้นตกเย็น เมื่อเดินจงกรมพอได้เวลาก็เข้านอน

พอตอนเช้า ผมมาเป็นอีกอยู่สองพัก ที่พูดนี้พูดตามความจริง เหตุของมันคือการเจริญสตินี้ คือให้มีสตินี้เอง ไม่พูดไม่คุย อย่าไปพูดไปคุยกับคนโน้นคนนี้ ให้ทำหน้าที่ของเรา

คราวที่ผมไปปฏิบัตินั้นมีพระ ๒๓ รูป โยมมี ๕ คนด้วยกัน รู้ไปคนละเรื่อง **แต่ผมรู้ไม่เหมือนใคร** พวกนั้นพูดอย่างไรก็ไม่รู้ ทุกคนไม่พูดเหมือนกับผม บวชมาแล้วตั้ง ๓๐ พรรษาก็มี แต่ไม่ได้อะไรขึ้นมาเลย มัวแต่ไปสนใจซ่อมกุฏิ ซึ่งไม่จำเป็นเลย ให้ตั้งใจปฏิบัติธรรมจริงๆ ดีกว่า พวกที่ซ่อมสิ่งโน้นแต่งสิ่งนี้ ไม่ใช่เจริญสติอยู่เป็นนิจ นั้นแหละคือพวกที่ไม่เห็นความคิดของตัวเอง ถือว่าขาดสติแล้ว

หลักการเจริญสติ (๓)

ทวนความเมื่อวันก่อน

นิมนต์ตั้งใจฟัง เมื่อผมรู้รูป-นาม รู้อารมณ์ของรูป-นาม สมบูรณ์แล้ว ผมยังไม่รู้วิปัสสนุ ยังไม่รู้วิปัสสนา ยังไม่รู้จินตญาณ ต่อมาเมื่อกลับมาดูใจแล้ว **รู้เท่า รู้ทัน รู้กัน รู้แก้** จิตใจของผม เปลี่ยน ๒ ครั้ง ผมจึงรู้คุณค่าของพระอรุณบุคคณชั้นต้น พระโสตามรรค พระโสดาผล คือมรรค คือผล ผมจึงรู้วิปัสสนุ จินตญาณ ส่วนวิปัสสนานั้นยังไม่รู้ มารู้ที่หลัง

มรรค คือ **ข้อปฏิบัติเพื่อให้ถึงความดับทุกข์** และผมยังได้ รู้จักทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในนามของ อริยสัจ ๔ ทุกข์หรือทุกข์ขัง ที่ผมปฏิบัติเข้าใจมา คือ ตัวนึกตัวคิด เรารู้จักเปลือกมันเสียก่อน **ตัวนึกคิดนี่แหละ** คือ **ตัวสมุทัย มรรค** แปลว่า **ให้เอาสติมาดูความคิด เป็นข้อปฏิบัติ** อาจจะสงสัยว่า

ปฏิบัติอย่างไร คำตอบก็คือการสร้างสติ แล้วดูความคิดนั้น มรรคจึงว่าเป็นข้อปฏิบัติเพื่อให้ถึงความดับทุกข์ ผมรู้ต้นตอของ มันครับ แต่มันรู้เป็นพักๆ เป็นขั้นตอน คล้ายเอาน้ำใส่ขันแล้ว เทออกให้เหลือเพียงเล็กน้อย แต่เมื่อฝนตกลงมาใหม่ เราก็ตักใส่ บ่อยๆ การรู้เป็นพักเป็นขั้นนี้ก็เหมือนน้ำมันลดน้อยไป เมื่อลดไป ก็ตักเพิ่มใหม่ มันก็ลดไปอีก คราวนี้ให้สร้างสติอยู่เฉยๆ อยู่ คนเดียวอย่าพูดอย่าคุย สร้างสติให้มาก จนมันลุดโพล่งขึ้นมา

เมื่อวันที่ผมรู้อีกครั้งนั้น ผมรู้เรื่องโทสะ - โมหะ - โลภะ รู้ เวทนา - สัญญา - สังขาร - วิญญาณ เมื่อรู้จริงๆ เรื่องนี้ จิตใจ ก็เปลี่ยนไป ช่วงที่ ๒ รู้กิเลส - ตัณหา - อุปาทาน - กรรม ถึง ตอนเย็นผมเดินจงกรมสร้างจังหวะต่อ เดินไปเดินมา

รู้จักศีล - กำจัดกิเลสอย่างหยาบได้แล้ว

ถึงตอนเช้ามีด ปรากฏว่ามีตะขาบตัวหนึ่งวิ่งผ่านหน้า ที่นั่น ไม่มีไฟฟ้า เพียงแต่จุดเทียนไขเอา พอเอาไฟมาส่องดูปรากฏว่า ไม่เห็นเพราะตะขาบไปไกลแล้ว ก็มาเดินดูความคิดของตัวเองต่อบัดเดียนั้นมันคิดวูบขึ้นมา **จิตใจผมรู้ รู้จักศีล ศีล** แปลว่า **ปกติ** ไม่ว่าศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ หรือศีล ๒๒๗ ผมเคยสมาทานศีล รักษาศีลมาตั้งแต่เป็นหนุ่ม บัดนี้จึงได้รู้ว่า ศีลเป็นเครื่องกำจัด

กิเลสอย่างหยาบ สมาธิเป็นเครื่องกำจัดกิเลสอย่างกลาง ปัญญา เป็นเครื่องกำจัดกิเลสอย่างละเอียด ตามตำราว่าไว้อย่างนี้ ตอนนี้ ผมกำจัดกิเลสอย่างหยาบได้แล้วเมื่อมีศีลสมบูรณ์ ศีลสมบูรณ์นั้น คือตัวสมาธิ ตัวปัญญานั้นแหละ

รู้จักสมาธิ - รู้จักความสงบทั้งสองแบบ

ที่นี้มาดู **ศีลขันธ์ - สมาธิขันธ์ - ปัญญาขันธ์** ขันธ์ แปลว่า ถัง รองรับ เรียบร้อย คำว่าศีลขันธ์นี้ อุบาทถุภาสติกขาที่เคยทอดผ้าจะ รู้จัก ฟืมถี่ๆ นั้นจะทำให้ผ้าดีผ้างาม ส่วนสมาธิขันธ์นั้นคล้ายกับ พวกที่ไปนั่งสมาธิจนตัวแข็ง ซึ่งผมเห็นว่านั่นไม่ใช่คำสอนของ พระพุทธเจ้า แต่ก็ยังดีกว่าไปทำชั่ว ทำบุญดีกว่าทำบาป ขอให้เอา บุญเสียก่อนอย่าเอาบาป เอาดีก่อนอย่าเอาชั่ว นี่ก็คืออยู่ระดับหนึ่ง แต่ยังไม่ถือว่าได้เข้าใกล้พระพุทธเจ้าอย่างแท้จริง กล่าวคือการ กินข้าวนั้นจะต้องกินข้าวสุก จะกินข้าวเปลือกหรือข้าวสารไม่ได้ การ ทำบุญ ให้ทาน รักษาศีล ก็เป็นแค่ข้าวเปลือกหรือข้าวสารเท่านั้น

ถ้ามีคนถามว่าจะไปทำวิปัสสนากัมมัฏฐานเลยทีเดียวน โดยไม่ต้องทำบุญให้ทานรักษาศีลได้หรือไม่? **ผมขอรับรองว่าได้ครับ แต่ต้องเลิกทำชั่วโดยเด็ดขาด แล้วสร้างสติให้มาก** จะทำให้รู้ รู้ ได้จริงๆ รู้แล้วมันเป็นเอง

ผมเลยรู้ว่าเรื่องตัวแข็งอย่างที่เคยทำมา ไม่ใช่คำสอนของ พระพุทธเจ้า อันนั้นเขาเรียก “สงบใต้โมหะ” ไม่ใช่สงบด้วยสติ ปัญญา สงบมีอยู่ ๒ อย่างคือ สงบแบบหนึ่ง หลับตาไป ให้เห็น สิ่งต่างๆ ตามแบบของอาฬารดาบสและอุทกดาบส นั้นเป็น ความสงบเพียงชั่วคราว ซึ่งยังได้รับทุกข์จากความโลภ ความโกรธ ความหลงอยู่ สงบอีกแบบหนึ่ง คือสงบจากโทสะ โมหะ โลภะ สงบจากความยึดมั่นถือมั่น

ความสงบของพระพุทธเจ้าเหมือนกับการทวนกระแสน้ำ หรือทวนกระแสความคิด ชั้นที่ ๕ นั้นเมื่อนำมาพิจารณาดูว่า จะทวนกระแสความคิดได้อย่างไร ก็อาจเห็นได้ว่า **เมื่อตามองเห็นอะไร ก็อย่าว่าดีหรือชั่ว แต่ให้ดูที่ใจ ใจนี้แหละเป็นตัวรู้** ตาไม่รู้ หูไม่รู้ ใจนี่แหละเป็นตัวรู้ **วิญญาณ** แปลว่ารู้ ไม่ใช่วิญญาณที่พากันเชื่อว่า เมื่อตายไปแล้วจะไปเกิดที่นั่นที่นี้ อันนั้นผมไม่รู้ได้ เมื่อก่อนผมก็เคยคิดแบบนั้น

บัดนี้เข้าใจใหม่ ดุซึ่ ความคิดอันนี้ ปัญญาอันนี้มันแปลก มันไม่เหมือนเก่า เช่น เมื่อตาเห็นเพศตรงกันข้าม มันเป็นการ กระตุ้นของจิตใจ **แต่เมื่อเรารู้สมุฏฐานของจิตใจแล้ว มันจะไม่มี การกระตุ้น** นี่เป็นการทวนกระแสชั้นที่ ๕ ท่านจึงว่าอายตนะ ภายใน ๖ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ และอายตนะภายนอก ๖ คือ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ธรรมารมณ์ เห็นแล้วอย่าให้มัน ประทุรตำราว่าไว้ถูกต้องด้วย หากทำได้ก็ถึงที่สุดของทุกข์

พ้นไปแล้วจึงรู้

ฉะนั้นขอให้พวกเราจงตั้งใจปฏิบัติกันจริงๆ ให้มันรู้จริงๆ เมื่อรู้แล้วให้รับรองคำสอนของพระพุทธเจ้าได้ ตอนที่เรามีสมาธิ กำจัดกิเลสอย่างกลางได้นี้ เมื่อกำจัดได้แล้ว จะคล้ายกันกับภาวะ เมื่อเราพ้นจากวิปัสสนุแล้ว จึงได้รู้วิปัสสนุ พ้นจากจินตญาณไป แล้ว จึงรู้จิตตญาณ พ้นจากวิปัสสนุไปแล้ว จึงรู้วิปัสสนุ อันนี้ก็เหมือนกัน เมื่อกำจัดกิเลสอย่างหยาบได้แล้ว จึงรู้กิเลสอย่าง หยาบ กำจัดกิเลสอย่างกลางได้แล้ว จึงรู้กิเลสอย่างกลาง กำจัด กิเลสอย่างละเอียดได้แล้ว จึงรู้กิเลสอย่างละเอียด

ผมขอยืนยันว่าผมรู้จริงๆ ครับ พวกอาฬารดาบสและอุทก- ดาบสก็ตกอยู่อำนาจของอวิชาชา ชาติภพ และกามอันนี้ **กาม** แปลว่า **ยินดี** คือยินดีในภพชาติ และกามอันนั้น ภาวะนั้นผม รู้จัก อันนี้แหละ แต่ตอนแรกต้องรู้จำมาก่อน แล้วจึงรู้จัก รู้แจ้ง รู้จริง ซึ่งมันมีอยู่ในคนทุกคน **การเจริญสติเป็นการ “เขย่าธาตุรู้” ของบุคคลนั่นเอง** เมื่อรู้อย่างนี้ผมจึงไม่เก้อเขิน

จิตใจเปลี่ยนครั้งที่สาม

ตอนนี้**จิตใจผมเปลี่ยนอีกแล้ว เป็นการเปลี่ยนครั้งที่สาม** คือตอนเช้ามีครูสองครั้ง จิตใจเบาขึ้นมาสองระดับ ไม่เกาะติดอะไรแล้ว จึงทำให้ผมเข้าใจคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ว่า ฐุปฐมฌาน ทุติยฌาน ตติยฌาน ที่พูดมานี้อาจถูกกล่าวหาว่า ผมพูดอวดอุตริมนุสสธรรม คือธรรมอันยิ่งของมนุษย์ที่ไม่มีในสัตว์ก็เป็นได้ แต่ผมขอยืนยันว่าการที่เล่ามานี้ ผมได้ชี้ถึงเหตุถึงผลให้ฟังด้วย เมื่อต้องการรู้ความจริงต้องพูดของจริงให้ฟัง ถ้าพูดของไม่จริง ก็จะเป็นการตู่หรือโกหกหมดแท้ไป แต่ที่มีคนรู้แบบไปเห็นแสงสี ผีสว่าง เทวดา อันนั้นผมไม่รู้ มันเป็นมายาหลอกหลวง

นิमित แปลว่าเครื่องหมาย คือให้เอาสติหรือมีสติมาดูจิตดูใจ อันนี้ มาหมายอันนี้เอาไว้ ให้คอยจ้องดูมันให้เหมือนแมวจับหนู หรือคล้ายกับนักมวยที่ใครเข้ามาจะต้องชกฟางทันที คือ มันคิดปั๊บ ตัดปั๊บ

การสลัดความโกรธ ความโลภ ความหลง ด้วยการไปนั่งสมาธิชั่วคราวชั่วคราว โดยไม่เข้าหลักของการเจริญสติให้ถูกวิธีนั้นก็เหมือนการเข้าไปนั่งในถ้ำแล้วจุดไฟ มันสว่างขึ้นจริง แต่มันสว่างเฉพาะในถ้ำ หรือสว่างไปข้างหน้า แต่ข้างหลังยังมีมืดอยู่ ยังไม่รู้จักสลัดความโลภ ความโกรธ ความหลงออกได้จริง

การปฏิบัติธรรมอย่างนี้**เกิดรู้เรื่อง ทำดี ทำชั่ว ด้วยกาย วาจา และใจ** ตลอดจนบาป บุญ และอาณิสย์ของการเจริญสติ เป็นอย่างไร ที่ทำมาแล้วนั้นผมรู้แจ้งรู้จริง จึงกล้านำมาพูดมาเล่าให้ฟัง ฉะนั้นทุกคนที่มาที่นี่ ควรทำตนให้เป็นผู้มีจิตใจเข้มแข็ง อย่าเกียจคร้าน พยายามทำตนฝึกตนเองให้เป็นเม็ดข้าวอ้วนข้าวเต็ม เมื่อเอาเข้าโรงสี ออกมาจะได้เป็นข้าวที่หนึ่ง อย่าให้เป็นข้าวที่สอง ข้าวที่สาม เป็นเกลบเป็นรำ เป็นต้น ขอให้ทุกคนเป็นข้าวที่หนึ่ง

จิตใจมันจิตหมดจริงๆ

ผมขอเล่าต่ออีกว่า **เมื่อจิตใจเปลี่ยนไปนั้น ผมยังทำความเพียรเดินจงกรมไปเรื่อยๆ ทำให้ผมรู้สึกเหล่านั้น แล้วจิตใจมันจิต** คล้ายกับเราถอนผมออกจากหัว หรือนำน้ำร้อนไปลวกหนังหมู จะเห็นหนังขาวซีดสะอาด ดูจิตไปหมด จิตใจของเราก็เหมือนกัน คือคล้ายๆ กับเราเอาสำลีไปชุบน้ำ แล้วบีบน้ำออก **มันจิตหมดจริงๆ**

ความคิดก็เหมือนกัน **ให้เห็นความคิด อย่าไปห้ามความคิด และอย่าไปยึดถือ ให้ปล่อยมันไป** นี่คือการเห็นความคิด คิดแล้วให้ตัดปั๊บเลย เหมือนการวิดน้ำออกไปจากก้นบ่อ ทำอย่างนี้นานๆ

เข้าสู่ใจจะเต็มสมบูรณ์ **คิดปั๊บเห็นปั๊บ** อันนี้แหละคือระดับความคิดที่เรียกว่า **ปัญญา** ซึ่งเป็นเครื่องกำจัดกิเลสอย่างละเอียด ที่ว่าละเอียดเปรียบได้กับน้ำที่สะอาดไม่มีตะกอน **อันตัวชีวิตจิตใจของเราจริงๆ ก็ไม่มีทุกข์ไม่มีสุข มันจะอยู่ของมันเฉยๆ**

มีดสีขาวเห็นได้ยาก

ขอเล่าต่อไป เมื่อรู้จักอย่างที่เล่ามาแล้ว ต่อไปก็รู้จักวิปัสสนา วิปาส และจินตญาณ **วิปาส** เป็น **การหลงผิด** ไม่รู้จักสมมติ ไม่ใช่เป็นตัวเป็นตน เป็นเรื่องเหนือบุญเหนือบาป ที่ว่าพระอรหันต์ หรือพระอรหันต์ “ทำบุญไม่เป็นบุญ ทำบาปไม่เป็นบาป” ทั้งนี้เพราะท่านไม่ได้ทำบาปหรือทำบุญ จิตของท่านนิ่งเฉยเป็นอุเบกขา ทำอะไรลงไปก็ทำเฉยๆ ไม่ได้ทำเอาบุญหรือเอาบาป ท่านว่าการทำเอาบุญนั้นยังไม่ถูก ยังเป็นความมืดอยู่ เรียกว่ามีดสีขาว ส่วนการทำความชั่วท่านเรียกว่ามีดสีดำ เรื่องนี้ผมสมมติขึ้นมาเอง **มีดสีขาวคือการที่เราทำอะไรแล้วดีใจ** เช่นการสร้างโบสถ์ กุฏิ วิหาร ฯลฯ หรือแม้แต่การรักษาศีลก็เพียงแต่ทำให้ดีใจ ถ้าเรายังยึดมั่นหรือติดอยู่กับบุญ **มีดสีดำคือทำอะไรแล้วมันทุกข์** เช่นใครมาว่าก็รู้สึกโกรธ แสดงความโกรธออกมา **แต่ไม่ว่าจะดีใจหรือเสียใจ ก็เป็นทุกข์ทั้งสองอย่าง**

คนเราทุกวันนี้จึงอยู่ด้วยทุกข์ กินด้วยทุกข์ ไปด้วยทุกข์ และหลงความทุกข์ด้วย ถ้าปล่อยความทุกข์ออกไปไม่ได้ใจก็จะขาดตาย ทั้งนี้เพราะลืมหู กิเลสมันบังคับให้ทำไปตามนั้น ถ้าเลิกได้จะเหลือแต่สติปัญญา **การจะพ้นทุกข์ได้เช่นนี้ เราทำได้ด้วยตัวของเราเอง และใครๆ ก็ทำได้** การมีเงินร้อยล้านพันล้านซื้อก็ไม่ได้ ต้องลงมือปฏิบัติเอาจริงๆ แม้จะเรียนมาสูงๆ ก็ตามขอเน้นอีกว่า ใครก็ตามจะยากดีมีจนถ้าปฏิบัติได้ก็จะรู้เหมือนกันโดยมีข้อแม้ว่า จะต้องตั้งใจปฏิบัติอย่างจริงจัง จะเป็นผู้หญิงหรือผู้ชายก็ปฏิบัติได้ จะเป็นชนชาติใดภาษาใดก็รู้เหมือนกันหมด

บุญ คือ อะไร

ขอสรุปว่า หากจะไปนิพพานก็ต้องรู้จักนิพพานเสียก่อน จะไปสวรรค์ก็ต้องรู้จักสวรรค์เสียก่อน ต้องรู้ว่าไปสวรรค์ต้องไปทางไหน ไปนรกต้องไปทางใด **คนเราแม้จะทำบุญก็ต้องรู้จักบุญเสียก่อน ถ้าไม่รู้จักบุญก็เอาบุญไม่ได้**

ผมเคยถามโยมคนหนึ่งเป็นคนเมืองเลย แยกกลับมาจากอุดรฯ ว่า

หลวงพ่อกุศล : ยายไปไหนมา

ยาย : ไปเอาบุญที่ธาตุนมมา (คือแกไปไหว้พระธาตุนมมานั่นเอง)

หลวงพ่อกุศล : บุญเอาไว้ไหนล่ะ

ยาย : อยู่ในตนในตัวนี้แหละ

เป็นการพูดซื่อๆ พูดแบบกำปั้นทุบดินว่า บุญอยู่ในตนในตัว และอยู่ในจิตใจนี้แหละ จะว่าแกรู้จักบุญหรือไม่รู้จักก็ได้ เพราะไม่รู้ซึ่งอะไรมากนัก ความจริงแล้วแกไม่รู้จักบุญ ซึ่งผมเห็นว่าเมื่อไม่รู้จักบุญก็ไม่ได้บุญ เพราะบุญ แปลว่า **ความไม่มีทุกข์** ผมรู้จักสมมติอย่างนี้ เช่น เทวดาตามความเข้าใจก็คือคนที่พูดดี ทำดี คิดดี ส่วนมากแล้วคนทั่วไปมักเข้าใจเป็นอย่างอื่น **ธรรมะมันก็อยู่ในตัวเราเอง ตัวปกติ คือ ธรรมะ**

กายเนื้อไม่ใช่พระพุทธเจ้า

ในสมัยเมื่อครั้งพระพุทธเจ้ากับพระวัชกาลิอยู่ด้วยกัน พระวัชกาลิมีความรักต่อพระพุทธเจ้ามาก มักจะเฝ้าดูพระพุทธเจ้าอยู่เสมอ ไม่ว่าพระองค์จะไปแห่งหนใด พระวัชกาลิจะต้องตามไปมองไปยลโฉมพระพุทธเจ้าอยู่อย่างนั้น พระองค์จึงบอกพระวัชกาลิให้มีสติคอยดูจิตใจของตัวเองบ้าง พระวัชกาลิก็ไม่ทำตาม แต่

กลับจับตามองอยู่แต่พระพุทธเจ้า พระองค์ทรงไล่ตะเพิดไปให้พ้น พระวัชกาลิน้อยใจจะไปกระโดดเหวตตาย พระองค์เล็งญาณไปเห็นก็เลยเสด็จไปโปรด และตรัสถามพระวัชกาลิว่า

พระพุทธเจ้า : จะไปไหน

พระวัชกาลิ : น้อยใจที่พระองค์ไม่ให้อยู่ใกล้ ไม่ให้ดู ไม่ให้ปรนนิบัติ

พระพุทธเจ้า : วัชกาลิเธอเข้าใจว่าอันรูปกายนี้เป็นพระพุทธเจ้าใช่ไหม?

พระวัชกาลิ : ใช่

พระพุทธเจ้า : อย่าน่าเข้าใจอย่างนั้น วัชกาลิ เกิดมาแล้วตาย เป็นใช่ไหม? น่าหมิ่นเป็นใช่ไหม?

พระวัชกาลิ : ใช่

พระพุทธเจ้า : ตัวเรานี้ตายเป็นน่าหมิ่นเป็นใช่ไหม?

พระวัชกาลิ : ต้องตาย ต้องน่าหมิ่นเช่นกัน

พระพุทธเจ้า : เมื่อต้องตายเป็นและน่าหมิ่นเช่นกัน ท่านว่าตัวเรานี้เป็นพระพุทธเจ้าหรือ? หรือว่าพระพุทธเจ้าไม่ใช่ร่างกายนี้ **แต่คือตัวชีวิตจิตใจ** และในพระวัชกาลิก็มีอยู่แล้ว การที่จิตใจมีสภาวะสะอาด สว่าง สงบนั้น มีอยู่แล้วในคนทุกคน

พระวัชกรก็ได้สติ จึงได้หันกลับมาดูที่จิตใจของตนเอง จึงได้ **เห็นสภาวะของความสะอาด สว่าง สงบ คือความปกติของชีวิต อันนี้แหละคือหัวใจสำคัญของความเป็นพุทธะ** พระพุทธเจ้าท่าน จึงตรัสเอาไว้ว่า “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นเรา ผู้ใดไม่เห็นธรรม ผู้นั้นไม่เห็นเรา แม้จับชายฉิวหรือจับนิ้วมืออยู่ก็ไม่เห็นเรา”

หันกลับมาดูตัวเองเถิด

อุทาหรณ์เรื่องพระวัชกรนี้น่าจะเตือนสติให้เราเห็นธรรมได้บ้าง การที่พระวัชกรไม่รู้จักมองตัวเอง ก็เหมือนกับการที่พวกเรา ที่นี้ไม่รู้จักมองตัวเอง แต่กลับเที่ยวไปมองไปดูแต่คนอื่น คนนี้ อันนี้ทำให้เราขาดสติเพราะตัวเองทำชั่วทำดีก็ไม่รู้ และเป็นการทำ ไปตามอารมณ์ มันก็เลยพลาดโอกาสที่จะเห็นธรรมะ เข้าใจธรรมะ เลยรู้อยู่เพียงแค่ว่าจำเฉยๆ ไม่มีโอกาสรู้แจ้งรู้จริง จึงขออย่าว่าหาก ทุกคนเอาจริง ตั้งใจเจริญสติ ดูความคิด ดูจิต ดูใจ ก็มีโอกา สที่จะรู้แจ้งรู้จริงได้เหมือนกันทุกคน ที่ผมพูดมานี้ก็พูดความจริง เพราะต้องการให้เพื่อนภิกษุสามเณรและญาติโยมทั้งหลาย ได้ เข้าใจศาสนาพุทธอย่างถูกต้อง

เชื่อตามๆ กันมา

มีอีกปัญหาหนึ่งที่ยากตั้งข้อสังเกตไว้ คือคนเราส่วนมาก มักติดตำรับตำรา ซึ่งก็คืออยู่ เช่นมักจะเชื่อกันว่าการทำบุญให้ทาน รักษาศีล จะมีอานิสงส์เท่านั้นเท่านี้ พ่อแม่ผมก็เชื่ออย่างนี้ ผมเอง เคยทำบุญให้ทานรักษาศีลมา เคยบวชชานค เคยสร้างโบสถ์ สร้าง กุฏิ ฯลฯ แต่ก็ยังไม่รู้จักบุญที่แท้จริง สมัยเด็กๆ พ่อแม่เคยพูดว่า การตักบาตรทุกวันตอนเช้าได้อานิสงส์แรงหรือได้อานิสงส์เท่านั้นเท่านี้ เหมือนอย่างที่เราเชื่อกันว่า ๑๐๐ ปีของคนเท่ากับ ๑ ปีทิพย์ ของเทวดา หรือความเชื่อเรื่องกับเรื่องกัลป์ ซึ่งแท้จริงแล้วเรื่องนี้เป็นปริศนาธรรมสอนไว้หรือเล่าสืบต่อกันมา เพื่อให้คนที่มีหุนทิพย์ ตาทิพย์มองเห็น **คนมีหุนทิพย์ตาทิพย์** ก็คือ **คนมีสติปัญญานั้นเอง** มีปัญญาที่สามารถมองเจาะเปลือกนอกของปรากฏการณ์เข้าไปได้ จนเห็นความจริงโดยตลอด ท่านว่าอย่างนั้น ไม่ใช่หุนทิพย์อย่างที่เราเข้าใจ

ฉะนั้นจึงย้ำอีกครั้งว่า เมื่อมาอยู่รวมกันที่นี้แล้วก็ต้องทำตัว ให้เป็นข้าวที่หนึ่ง รวมกำลังปัญญาให้เต็มที่ อย่าให้เป็นข้าวที่สอง ที่สาม อย่าเป็นข้าวปลาย อย่าเป็นรำ อย่าเป็นแกลบ ต้องเป็นข้าว ที่หนึ่งให้ได้ การเป็นข้าวที่หนึ่งหมายถึงว่า เมื่อได้รับคำแนะนำ พร่ำสอนอะไรแล้วก็ต้องรู้จักรู้จักจำทันที

ผมขอสมมติให้ฟังอย่างนี้ว่า ให้ทำตัวเปรียบเหมือนดอกไม้ ดอกที่กำลังตูมไม่ว่าจะเป็นสีอะไรก็ตาม หากเมื่อได้รับแสงตะวัน ก็จะสามารถบานได้เหมือนกันหมด พวกเราก็เช่นกันหากมีปัญหาพร้อมแล้วจะเจริญเติบโตเบ่งบานได้ เพราะคำสอนของพระพุทธเจ้า อันเปรียบเหมือนแสงตะวันก็มีอยู่แล้ว ถ้าหากเราปฏิบัติดีปฏิบัติชอบแล้ว มรรคผลนิพพานก็คงไม่สูญหายไปจากโลกนี้ ตรงกันข้าม แม้ว่าพระธรรมวินัยหรือคำสอนของพระพุทธเจ้ามีอยู่แล้วอย่างนี้ ก็ตาม แต่ถ้าหากเราไม่ประพฤติปฏิบัติตาม ก็คงไม่ได้พบมรรคผลนิพพาน

ที่นี้ขอให้กลับมาพิจารณาเรื่องที่เชื่อกันว่า การจะแสวงหา นิพพานนั้นต้องสร้างกุศลบารมีด้วยการกมฺสฺระใหญ่ ด้วยการทิ้ง เมล็ดงาใส่สระที่ละเม็ดๆ ซึ่งต้องใช้เวลานานนับเป็นกัปเป็นกัลป์ นั้นเป็นการเข้าใจตามคำพูดเฉยๆ โดยไม่ได้ใช้ปัญญา คือยังไม่มี หุทิพย์ตาทิพย์ การกมฺสฺระด้วยเมล็ดงา ๑๐๐ ของเมืองคนจึง จะเป็นปีทิพย์ของเทวดา ๑ ปี จึงจะมีเทวดาหนึ่งองค์เอาเมล็ดงา ไปทิ้งใส่ในสระนั้นให้เต็มเรียกว่า ๑ กัป

เอาสติถมสระ

การกมฺสฺระด้วยเมล็ดงาที่ละเม็ดนั้นคือการมาเจริญสติ ด้วยการพลิกมือขึ้นคว่ำมือลงนี้เอง **การมีสติรู้ตัวอยู่ทุกขณะก็คือ เมล็ดงาในตัวเอง** โดยนัยนี้คือคนมีหุทิพย์ตาทิพย์ ก็คือพยายาม ให้มีสติ มีสมาธิ มีปัญญา สมบูรณ์อยู่ตลอดเวลา ทำได้อย่างนี้ แล้วความทุกข์จะหมดไป

เราจำเป็นต้องมีหุทิพย์ ตาทิพย์

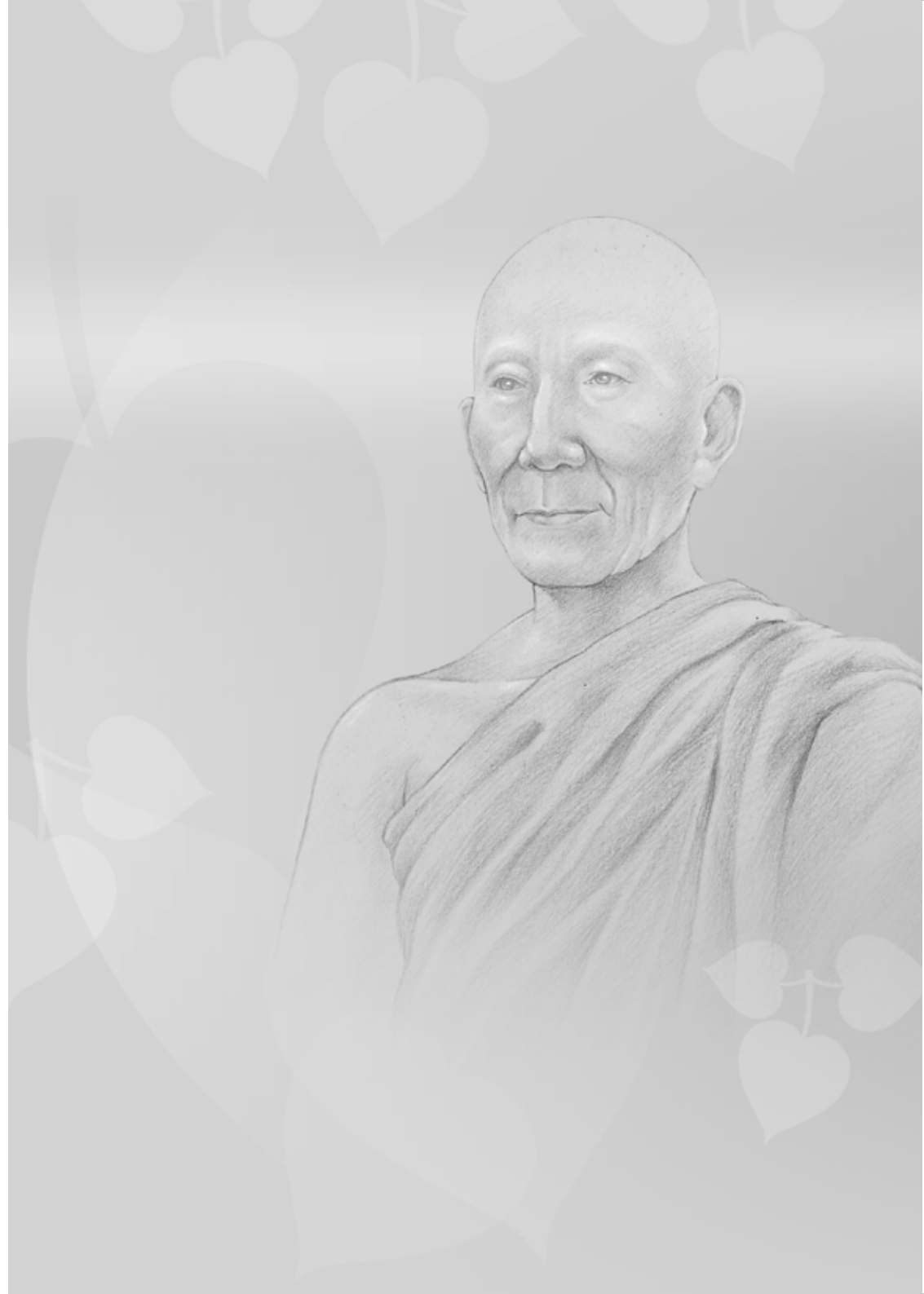
นี่แหละเรามักเข้าใจเรื่องบุญ สวรรค์ นิพพานผิดไปจาก ความจริง มักไปเชื่อกันว่าทำบุญแล้วต้องไปเกิดเมืองสวรรค์ เป็น นั้นเป็นนี่เรื่อยเปื่อยไป คนที่พูดว่าสวรรค์มีเท่านั้นเท่านั้นชั้นและ เป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ก็สักแต่พูดไปอย่างนั้นเอง ตนเองก็ทำ ได้ รู้จักอะไรไม่ เพียงแต่เรียนมาอย่างนั้นจำมาอย่างนั้น รู้จำแล้วก็ สอนสืบๆ ต่อกันมา โดยไม่คิดพิจารณา หรือค้นหาความจริงให้ รู้แจ้ง รู้จริงในเรื่องนั้นๆ แต่อย่างใด อันนี้ถ้าหากมีตาทิพย์ มีหุทิพย์ ได้มาพิจารณาถึงเนื้อแท้มัน ก็จะรู้จักได้ทันที

เหตุที่เชื่อกันผิดๆ เช่นนี้ก็เพราะพระพุทธเจ้าทรงปรินิพพาน
ไปนานแล้ว และในสมัยที่พระองค์มีพระชนม์อยู่นั้นก็ไม่มี
การเขียนหนังสือกัน นอกจากนั้นยังมีการสังคายนาอีกตั้งหลายครั้ง
และผู้ที่ทำสังคายนาในยุคหลังๆ นี้ ก็อาจจะเป็นผู้รู้ธรรมวินัยหรือ
ไม่รู้แท้ก็ได้ เพียงแต่รู้จำเอามากก็บันทึกไปอย่างที่รู้จำมานั้น คน
ยุคหลังมาอ่านก็เชื่อไปตามตัวหนังสือนั้น ถ้าคนมีหุทิพย์ตาทิพย์
จะมองเห็นความจริงตามสภาวะเช่นนี้ และมองทะลุตัวหนังสือหรือ
คำบอกเล่านั้น ไปเห็นของจริงและของแท้ได้ จึงมีโอกาสรู้แจ้ง รู้จริง

หุทิพย์ ตาทิพย์ เกิดจากสติ

อันที่จริงสิ่งที่พระพุทธเจ้าสอนให้เราประพฤติปฏิบัตินั้น
ผมเชื่อว่าเป็นการเจริญสตินั่นเอง คนมีปัญญาจะรู้แจ้งเห็นจริง
ตามนี้ได้ เมื่อมองเห็นได้เช่นนี้ เราอาจมาทำความเข้าใจกับความเชื่อ
ของเราเสียใหม่ เช่น คำว่าผี ผีคืออะไร ผีก็คือคนคิดชั่ว ทำชั่ว
พูดชั่ว ส่วนเทวดาก็เป็นคนคิดดี ทำดี พูดดี มันเป็นเรื่องสมมติ

คนโบราณแหลมคมนัก

อันที่จริงถ้ามาดูภาษาที่ใช้กันอยู่ ก็เห็นความแหลมคม หรือความเข้าใจถูกต้อง การเห็นแจ้งรู้อริยธรรมของคนโบราณ มีตัวอย่างให้เห็นสะท้อนออกมาทางการใช้ภาษา เช่น เราเรียกผู้ชายบางคนว่า ไอ้ผี ซึ่งหมายถึงคนที่พูดยากสอนยาก คนที่คิดแต่ในทางชั่ว หรือถ้าเป็นผู้หญิงเราก็เรียกว่า อีผี ซึ่งก็หมายถึงคนลักษณะเดียวกันนี้ หากเป็นผู้เฒ่าผู้แก่ก็มักจะพูดว่า “ไอ้แก่นี่เหมือนผีแท้ะ” นี่แหละคำพูดหรือความคิด เรื่องเหล่านี้เป็นสมมติ

เราต้องเข้าใจเรื่องสมมติ เราจึงจะเข้าใจธรรมะได้อย่างแท้จริง ผมเชื่อผมรู้จักธรรมะแบบนี้ ใครจะว่าอย่างไรก็ตาม ผมไม่เชื่อ ฉะนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า สวรรค์อยู่ในอก นรกอยู่ในใจ และพระนิพพานก็อยู่ที่ใจเรานี้แหละ ซึ่งความจริงท่านพูดถูกแล้ว แต่เราเข้าไม่ถึง จึงไม่เชื่อ

ที่นี้ขอให้มาสังเกตคำโบราณกันอีก คือ มีการพูดกันถึง มนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ นิพพานสมบัติ คำว่า มนุษย์สมบัติ ก็หมายถึงสมบัติของมนุษย์ ไม่ใช่สมบัติของสัตว์เดรัจฉาน สมบัติของมนุษย์ ก็คือเรามีปัญญา รู้คิด รู้จำ ส่วนสัตว์เดรัจฉานไม่มี ถึงตรงนี้สิ่งที่น่าคิดก็คือ บางคนมีรูปร่างหน้าตาเหมือนมนุษย์ แต่จิตใจของเขาอาจเป็นสัตว์เดรัจฉานก็ได้ เป็นเปรต เป็นสัตว์นรก

เป็นอสุรกายก็ได้ มันอย่างนี้ และโดยนัยนี้ คนเราหน้าตาเหมือนกัน สามารถที่จะทำให้เป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหมก็ได้ สามารถที่จะทำให้เป็นอริยบุคคลก็ได้

เป็นคนต้องรู้จักละอาย

ถึงตรงนี้ก็หน้าคิดน่าตั้งคำถามอีกว่า เราเข้าใจคำว่าสัตว์เดรัจฉานว่าอย่างไร ซึ่งถ้าหากได้ทำความเข้าใจดู จะเห็นอีกว่าเป็นสมมติ เดรัจฉานนั้นเลือดฝาดมันไม่ใสมันก็ไม่อาย อันคนเรานี้ก็เหมือนกัน หน้าตาเป็นคนแต่ถ้าทำชั่ว พูดชั่ว คิดชั่ว ก็เพราะไม่มีางอาย นั่นแหละ ท่านเรียกว่าสัตว์เดรัจฉาน และต้องพิจารณาตรงนี้ด้วยว่า **การจะเป็นอะไรนั้น จิตใจมันเป็น ไม่ใช่ตัวตนเป็น เดรัจฉานนั้นมันไม่มีหิริโอตตปะ** คือไม่มีความละอายแก่ใจ ไม่เกรงกลัวต่อบาป ทั้งนี้เพราะมันไม่เห็นจิตเห็นใจตัวเอง ไม่ละอายตัวเองจะไปละอายแก่ผู้อื่นได้อย่างไร จิตใจเช่นนี้จึงเหมือนจิตใจสัตว์เดรัจฉาน เป็นจิตใจของเปรต ของสัตว์นรก และเป็นจิตใจของอสุรกาย

เปิดหู เปิดตาเอาไว้เสมอ

คำว่า “อสุรกาย” นี้ผมเคยได้ยินตามหนังสือท่านว่า คนอ่อนแอ ชี้ชลาด ชี้กั้ว แต่ผมได้มารู้แจ้งตามความคิดผมแล้ว **อสุรกาย** (หมายถึง) ผู้ไกลน้ก หรือผู้ห่างไกลจากคำสอนของ **พระพุทธเจ้า** แม้เราสอนเขาอยู่ใกล้ๆ เขาก็ไม่ได้ยิน ไกลจากของจริง ปฏิบัติของจริงก็ไม่รู้จัก ผมเห็นอย่างนี้ มันเกิดขึ้นภายในจิตใจของผม ผมไม่ได้ว่าตามหนังสือ สรุปลแล้ว **อสุรกายคือพวกไกลจากของจริง** สอนของจริงให้ก็ไม่เอา บอกให้ทำก็ไม่ทำตาม บอกให้เจริญสติก็ไม่ปฏิบัติ ไปคิดไปเอาแต่เรื่องอื่น อย่างนี้ท่านเรียกว่าอสุรกาย **ถึงพุทธธรรมะให้ฟังก็ไม่รู้เรื่อง**

ผมจะพูดถึงธรรมนี้อีกครั้งว่าเป็น **อุตริมนุสสรธรรม หรือธรรมอันยิ่งของมนุษย์** มนุษย์ธรรมดาไม่มีโอกาสเข้าใจหากไม่ทำตามขั้นตอนคือฝึกฝนเจริญสติจนแน่วแน่ดีเสียก่อน ต้องทำลายความหลงผิดเสียก่อนจึงจะรู้ได้

รู้จักเปรตแล้วหรือ

ที่นี้มาดูคำว่า “เปรต” บ้าง ตามความเห็นเปรตในที่นี้กินเท่าไรก็ไม่อิ่มไม่พอ อย่างเช่นกินข้าวนี้แหละ แม้กระทั่งพระเถระเราก็เหมือนกัน ฉันทรวมกันในโรงฉันนี้ยังไม่พอ บางองค์ยัง

ชุกซ่อนเอาไปฉันในกุฎีในห้องตนเองเลย พระเถระพวกนี้ถือว่าเป็นเปรต อันนี้ผมเคยเห็นมาด้วยตนเองเลย อย่างเช่นในสมัยผมเป็นเถระ ผมเห็นพระชุกซ่อนขนมผลไม้ไปเก็บไว้กินในห้องของตน ทั้งที่ของนั้นเป็นของส่วนรวม ลักษณะนี้ถือว่าเป็นผู้มีจิตใจเป็นเปรต รูปร่างหน้าตาเป็นพระเป็นเจ้าอยู่ ทุ้งหมั้วผ้าเหลืองอยู่แต่จิตใจเป็นเปรต ลักษณะของเปรตมันเป็นเป็นอย่างนี้ **ความหมายอีกลักษณะหนึ่งของเปรตคือมันชอบหลอกลวงผู้อื่น** นี้แหละลักษณะของเปรต มันมีหลายชนิด เพราะจิตใจมันพอกพูนด้วยกิเลสมากมาย แต่อันที่จริงแล้ว ตัวชีวิตจิตใจนั้นมีความสะอาด สว่างสงบ แต่กิเลสที่เข้าไปดูตุดไปเกาะมันมีมาก จึงทำให้จิตใจมืดบอดเป็นเปรต

นำเวทนาหมาขี้เรื้อน

เมื่อพูดถึงเปรตแล้วก็ต้องพูดถึง สัตว์นรก ด้วย **สัตว์นรคนั้นหมายถึงคนขี้โกรธ มันจะร้อนนอกร้อนใจ นั่งอยู่กับที่ไม่ติด** ซึ่งลักษณะเช่นนี้เรียกอีกอย่างหนึ่งก็ได้ว่า **หมาขี้เรื้อน** อันหมาขี้เรื้อนนั้นไม่ว่าจะนอนจะอยู่ที่ไหน มันจะคั่นอยู่ตลอดเวลา และมีอันต้องวิ่งวุ่นไปนอนที่โน่นที่นี้อย่างนำเวทนา นอนไม่เป็นที่ เพราะอยู่ที่ไหนมันก็ไม่เป็นสุข นี่เป็นการสมมติเปรียบเทียบกับให้ฟัง **เหมือน**

**คนเจริญสติอยู่ได้ไม่นาน เดียวก็ไปคุยกับคนนั้นคนนี้อย่างไม่
เป็นตัวของตัวเอง** ซึ่งพฤติกรรมอันนี้ก็เหมือนกับหมาขี้เรื้อนนั่นเอง
จิตใจมันเป็นหมา พูดยังงั้นอย่าหาว่าผมด่านะ ไม่ด่าแต่พูดความ
จริงให้ฟัง

ขอให้คิดให้ดี อย่าทำตัวทำจิตใจให้เข้ากับลักษณะของสัตว์
เดรัจฉาน นั่นคือปล่อยให้มีความโกรธความเกลียดอยู่ในใจ ใคร
ด่าว่าก็ให้มีอันต้องร้อนกร้อนใจจนขาดสติ หรือครั้นใครพูดอะไร
ถูกใจก็มักจะเที่ยวไปหา ลักษณะเช่นนี้เป็นลักษณะของสัตว์นรก
เป็นลักษณะของผู้มีจิตใจไม่สงบ มีแต่ความร้อนระอุอยู่ในใจ
ตลอดเวลา

ที่น่าเวทนาไปกว่านั้นก็คือ อันหมาขี้เรื้อนนั่นถึงเราพยายาม
จะช่วยมัน จะทำดีให้มัน แต่มันกลับไม่รับ เช่น หากใครเห็น
หมาขี้เรื้อนนอนหนาวอยู่ เราเอาผ้าคลุมไปโยนห่มให้มัน มันกลับ
วิ่งหนีเสีย นี่แหละ ดูซิ...เราสงสารเราเมตตาแท้ๆ เอาผ้าคลุมไปให้
มันกลับไม่รับ มันกลับหนีเสียอย่างนั้นแหละ อุทาหรณ์นี้ใช้ได้กับ
คนเหมือนกัน ผมเห็นมีเยอะที่เดียว ที่สอนดีๆ บอกดีๆ กลับ
ไม่เอา คนอย่างนี้ก็เปรียบเหมือนหมาขี้เรื้อนนั่นแหละ

เมื่อเปรียบเทียบสมมติให้ฟังแล้ว ใครมีสติปัญญาฟังเข้าใจ
ก็ต้องอย่าปล่อยตัวให้เป็นหมาขี้เรื้อน ต้องตั้งอกตั้งใจประพฤติ
ปฏิบัติการเจริญสติ ต้องเป็นข่าวที่หนึ่งให้ได้ แล้วมนุษยสมบัติ

สวรรค์สมบัติ นิพพานสมบัติก็จะเป็นของเรา ไม่ใช่ต้องไปรอคอย
ให้ผีหรือให้เทวดาคีโดมาทำให้ และไม่ต้องไปรอคอยพระพุทธรเจ้า
องค์โดมาทำให้

พระสงฆ์เป็นใคร

นี่แหละคือความเพียรพยายามที่เราต้องทำ ชั้นแรก คือการ
สร้างสติชั่วชีวิตเราแน่แหละ ถ้าหากว่าเราไม่เจริญสติ เราก็จะไม่เห็น
ไม่รู้ไม่เข้าใจ ทีนี้ เมื่อเรารู้เราเห็นเราเข้าใจนี่แหละ **ความมีสติเต็ม
สมบูรณ์เช่นนี้ ท่านเรียกว่ารู้เอง เห็นเอง เข้าใจเอง** ถึงตรงนี้
ก็ให้ดูบทสวดสังฆคุณที่เราสวดกันว่า “สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต
สาวะกะสังโฆ” แปลว่า สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่ใด
ปฏิบัติดีแล้ว ตรวงรรคห้าคำ ว่า **“ปฏิบัติดีแล้ว”** นี่บอกความเป็น
พระสงฆ์ **พวกเราทั้งหลาย ญาติโยมก็เป็นได้**

“อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ” หรือสงฆ์สาวก
ของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่ใดปฏิบัติตรงแล้ว คำว่า **“ปฏิบัติ
ตรงแล้ว”** เราต้องพิจารณาให้ดี ต้อง**ปฏิบัติให้ตรงต่อคำสอน
ของพระพุทธรเจ้า**นั่นเอง และกินความถึงการ**ชื่อตรงต่อหมู่คณะ
ชื่อตรงต่อการกระทำของเรา** คือไม่ใช่ว่าคิดอยากจะทำอะไรก็ทำไป

ตามอารมณ์ อย่างปฏิบัติตัวชี้เกียง ชี้โลก ชี้โกรธ ชี้หลง เพราะมันจะได้ผลอย่างนั้น มันไม่ใช่ของดี

ที่นี้ขอให้ดูต่อ “ญาเยปะฏิปันโน ภาคะวะโต สภาวะกะสังโฆ” สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้นหมู่ใดปฏิบัติเพื่อรู้ธรรมเป็นเครื่องออกจากทุกข์แล้ว คำว่า **“ปฏิบัติเพื่อรู้ธรรมเป็นเครื่องออกจากทุกข์”** อันนี้ก็หมายถึง**ปฏิบัติให้เห็นสมุฏฐานของจิตใจ** และพยายามให้เห็นจริงๆ ดูจิตดูใจให้เห็นจริงๆ เมื่อเห็นจิตเห็นใจมันนึกมันคิดขึ้นมา ก็รู้ว่าโอ...ทุกข์เกิดขึ้นแล้ว หรือแม้แต่นึกอยากไปในนออยากไปนี่ ก็รู้ว่าทุกข์เกิดขึ้นแล้ว **เมื่อนึกคิดขึ้นมาคราวใดก็ให้รู้ทันที่ว่าทุกข์เกิดขึ้นแล้ว** ให้คิดเห็นอยู่ในใจว่า มีแต่ทุกข์เท่านั้นเกิดขึ้น มีแต่ทุกข์เท่านั้นตั้งอยู่ มีแต่ทุกข์เท่านั้นดับไป พระพุทธเจ้าสอนอย่างนี้

เช่นบทสวดที่ว่า “สามิจิปะฏิปันโน ภาคะวะโต สภาวะกะสังโฆ” สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้นหมู่ใดปฏิบัติสมควรแล้ว คำว่า **“ปฏิบัติสมควรแล้ว”** หมายความว่า**ปฏิบัติไม่ผิด ไม่หลงทางของพระพุทธเจ้าจริงๆ** และให้เดินไปตามทางของพระพุทธเจ้านี้ หากทำได้เช่นนี้ก็เรียกว่าปฏิบัติสมควรแล้ว

“ยะทิทัง จัตตาริ บุริสะยุดานิ อัญฺฐะ บุริสะปุคคะลา” คู่แห่งบุรุษ ๔ คู่ นับเรียงตัวบุรุษได้ ๘ บุรุษ ต่อไปคือ “เอสะ ภาคะวะโต สภาวะกะสังโฆ” นั่นแหละสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า

“อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิเนยโย อัญฺชเสลิกะระณีโย อะนุตตะรัง ปุญฺญักเขตตัง โลกัสสะ” นี้มีความหมายภาษาไทยว่าเป็นนื่อนาบุญของโลก ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า อันคำว่า **“นื่อนาบุญของโลก”** นั้นแปลว่า หากมีผู้ใดมาหาเรา เราต้องสอนเขา ส่วนที่ว่า **“คู่แห่งบุรุษ ๔ คู่** นั้นและนับเรียงตัวบุรุษได้ ๘ บุรุษ” ก็หมายถึง พระโสดาปัตติมรรค พระโสดาปัตติผล พระสกิทาคามีมรรค พระสกิทาคามีผล พระอนาคามีมรรค พระอนาคามีผล พระอรหัตตมรรค และพระอรหัตตผล ท่านว่าอย่างนั้น

สมมติกันขึ้นมา

ท่านกล่าวไว้ด้วยว่า มีสมมติบัญญัติ มีปรมัตถบัญญัติ มีอรรถบัญญัติ มีอริยบัญญัติ ๔ ข้อนี้ คำว่า **สมมติบัญญัติ** ก็คือสมมติบัญญัติขึ้นมาตามโลก โลกมันสมมติแล้วก็ต้องบัญญัติขึ้นมา ตัวอย่างเช่น เงิน เราสมมติขึ้นมาเป็นใบละบาท ใบละสิบบาท ใบละยี่สิบบาท หรือร้อยบาทพันบาท อันนี้ล้วนแต่เป็นสมมติหมดทั้งสิ้น

เพื่อให้เข้าใจเรื่องสมมติดีขึ้น ผมขอยกตัวอย่างเงินก๊ิบของลาวที่เคยมีประสบการณ์การมาและอยู่ใกล้กับเมืองลาว ได้พบว่า

เงินลาวเปลี่ยนแปลงค่าบ่อยมาก เงินก๊ีบหนึ่งของลาวเคยมีค่าเท่ากับสิบสลึง เท่ากับสองบาท และสิบก๊ีบเท่ากับหนึ่งบาทก็มี จนกระทั่งเร็วๆ นี้ ได้ยินว่าเงินก๊ีบของลาวไม่มีค่าเลย เป็นเพียงเศษกระดาษเท่านั้น กรณีนี้ทำให้เห็นและเข้าใจเรื่องสมมติบัญญัติ ได้ดีมาก ฉะนั้นเราควรเข้าใจสมมติเห็นสมมติอันนี้ จะรู้ว่าเงินคืออะไร จะได้ไม่ต้องตื่นนอนมากนัก แต่ก็ต้องหาเงินมาใช้บ้างตามหน้าที่

ส่วน “ปรมัตถ์” แปลว่าของจริง จริงโดยสมมติก็มี จริงโดยปรมัตถ์ก็มี จริงโดยอรรถก็มี ส่วนอรรถบัญญัตินั้น คำว่า “อรรถ” แปลว่า ลึกมาก อรรถนั้นเรียกว่ามรรค ๘ ส่วนมรรค ๘ นั้นมี สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากรรมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ ทั้งหมดนี้รวมเป็นมรรค ๘ และมรรค ๘ นี้ก็เป็นสมมติขึ้นมาส่วนหนึ่งล้วนๆ สมมติเพื่อใช้พูดสื่อสารกัน หรือเรียกว่าเป็นความคิดที่บัญญัติขึ้นมาเอง เช่น พระพุทธรูปก็เหมือนกัน เป็นสมมติทั้งสิ้น เห็นแล้วต้องกราบต้องไหว้ ผมรู้จักอย่างนี้

พูดเรื่องพระพุทธรูปแล้ว ทำให้ผมคิดถึงประสบการณ์ที่เคยเห็นมา คือมีพระสงฆ์องค์เจ้าไปสวดไปปลุกเสกพระพุทธรูป และยังมีการเบิกตาพระพุทธรูปอีกเสียด้วย ตอนนั้นผมเป็นพระวิปัสสนากรรมฐานที่ป่าพุทธยาน (ปัจจุบัน คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏจังหวัดเลย) ผมไปร่วมกับพระผู้หลักผู้ใหญ่ทั้งนั้น ความที่ผมเป็น

พระวิปัสสนา นายตำรวจเจ้าของพระพุทธรูปองค์นั้น จึงขอให้ผมเบิกตาองค์พระ (เบิกพระเนตร) เพื่อความขลังเพื่อความศักดิ์สิทธิ์ แต่ผมไม่ยอมทำ ผมเลยถามนายตำรวจคนนั้นว่า “เมื่อเป็นพระพุทธรูป ถ้าเช่นนั้นโยมคงกราบแล้วซิ” แกตอบว่า “กราบแล้วครับไหว้แล้วครับ” ผมจึงบอกว่า “ก็ทำตามสมมติถูกต้องแล้วนี่ จะไปสวดหรือไปแปลงไปเบิกตาพระเพื่ออะไรอีกล่ะ อันพระพุทธรูปนี้ก็เป็นของสมมติบัญญัติขึ้นมา จริงๆ พระมีไว้สำหรับกราบไหว้บูชา จะเอาน้ำมะพร้าวเอาไปพลูไปเบิกตาท่านทำไม” ทั้งหมดนี้เป็นสมมติบัญญัติ ควรรู้จักอย่างนี้ เราสมมติขึ้นมา บัญญัติขึ้นมา ขอให้มารู้จักสมมติจริงๆ ดีกว่า

ของจริง – ยากและลึก

ส่วนปรมัตถ์บัญญัตินั้น **ปรมัตถ์** แปลว่า**ของจริง** แปลว่า **กำลังทำ กำลังพูดและกำลังคิด** ผมพูดอยู่เดี๋ยวนี้เป็นปรมัตถ์แล้ว

ส่วนอรรถบัญญัตินั้น **อรรถ** แปลว่า**ลึก ยากที่จะมีบุคคลเห็นชีวิตจิตใจตัวเอง ที่มันกำลังนึกกำลังคิดอยู่นั้น** ให้เรามีสติเข้าไปรู้ เห็นและเข้าใจ พูดอย่างนี้ท่านเรียกว่าอรรถบัญญัติ อรรถจึงแปลว่ามรรค ๘

ผู้ได้ต้นทาง

ส่วน**อริยบัญญัติ**นั้น หมายถึง**อริยบุคคล**หรือพระโสดาบัน ท่านกล่าวว่าบุคคลเหล่านี้คือผู้ได้กระแสพระนิพพาน หรือผู้ที่ได้พบต้นทางเข้าไปหาพระพุทธเจ้า หรือต้นทางไปพระนิพพาน ซึ่งที่จริงแล้วก็คือ **การที่เราเห็นความคิดนี้เองเป็นต้นทางพระนิพพานแล้ว** เมื่อมันคิดวูบขึ้นมาเราก็เห็นปั๊บ อันกระแสความคิดนี้มันไว้นัก ไวกว่าแสง ไวกว่าเสียง ไวกว่าไฟฟ้า ไวกว่าอะไรทั้งหมด เมื่อได้เห็นสมุฏฐานความเร็วความไวของความคิดแล้ว เรียกว่าเป็นอริยบัญญัติ หรือผู้ได้ต้นทางไปหาพระพุทธเจ้า

การที่เราเอาสติมาดูความคิด ดูจิตดูใจนี้แหละ ท่านเรียกว่า “ภาวนา” **ภาวนา** แปลว่า **ทำให้มาก เจริญ** แปลว่า **ทำบ่อยๆ** อย่าเกียจคร้าน ขอย่าไปเห็นแก่เล่นแก่หลับแก่นอน อย่าเห็นแก่พูดแก่คุย อันนี้แหละท่านเรียกว่า “อรรถ” แปลว่ายาก แปลว่า ลึก หรือยากที่จะรู้ **เพราะการเห็นความคิดนี้เป็นของยากมาก**

จงใส่ใจกับสภาวะปกติ

ตามปกติที่เรามีความสามารถอยู่ก็เพียงแค่วัดใจ แต่ไม่สามารถ “เห็น” ความคิดของตนเอง บางคนเรียนจบปริญญาตรี โท และปริญญาเอกมาแล้ว ยังไม่รู้ยังไม่เห็นความคิดของตนเอง หรือแม้แต่นักบวชที่เรียนจนจบประโยค ๙ ก็ไม่รู้ เพราะเป็นนักบวชที่ไม่เคยดูตัวเอง ไม่เจริญภาวนา แต่สำหรับคนที่มาปฏิบัติแม้ว่าไม่มีเงินสักสตางค์แดงเดียว ก็รู้ได้ เห็นได้ เข้าใจได้ หากตั้งใจทำ **เพราะตัวรู้หรือพุทธะนั้น มันมีอยู่แล้วในคนทุกคน ผู้หญิงก็มีอยู่** **อย่างนี้ ผู้ชายก็มีอยู่อย่างนี้ สภาวะจิตที่เป็นอุเบกขานั้นมันมีอยู่** **แล้วในตัวของเรา** อย่างเช่นในขณะที่ผมกำลังพูดอยู่เดี๋ยวนี้แหละ จิตของเราจะเฉยๆ ไม่มีใครมีความโกรธ ความโลภ ความหลง **ลักษณะปกตินี้แหละคือนิพพาน**

ฟลานิสส์

เจริญพร วันนี้เป็นวันที่สอง เดือนกันยายน ตรงกับวันพุธ
อาตมาได้รับนิมนต์จากผู้อำนวยการและคณะแพทยศาสตร์ จังหวัด
ขอนแก่น ให้อาตมามาบรรยายธรรมในระยะเวลาเก้าโมงสามสิบนาที
ไปจนถึงสิบโมงสามสิบ ให้มาบรรยายเรื่องผลานิสงส์ในการรักษา
พยาบาลช่วยเหลือผู้ป่วยที่ประสบอุบัติเหตุในการจราจรทางบก ขณะนี้
ก็เป็นเวลาสามโมงห้าสิบนาทีพอดี ขอเจริญพรญาติโยมฟังต่อไป

จงเคารพในหน้าที่

คนที่เข้ารับราชการ จะเป็นตำรวจก็ดี ทหารก็ดี จะเป็น
ข้าราชการอะไรๆ ทั้งหมด ก็ต้องรู้จักหน้าที่ของเรา เพราะว่าเรา
เรียนหน้าที่อย่างนั้นมา จึงมารับราชการอย่างนั้น เมื่อรับราชการ

ก็ต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างนั้นของเราให้ถูกต้อง **ถ้าเราไม่ปฏิบัติหน้าที่ของเราให้ถูกต้อง หรือถ้าพูดอย่างตรงไปตรงมาก็คือ เราเป็นคนหนึ่งที่ไม่เคารพต่อหน้าที่ของเรา และเป็นเหตุให้เกิดความเสื่อมเสียอันเป็นเรื่องน่าละอาย** อันนี้ก็เป็นการให้ข้อคิดแก่เราผู้มาฟังข้ออธิบายในวันนี้ เราคนไทยทุกคนที่อยู่ร่วมกันต้องช่วยกันรักษาหน้าที่ของเรา และก็พยายามชี้แนะในกิจหน้าที่ของบุคคลอื่นที่เขายังไม่รู้

ตามปกติ อันนี้ขอพูดตรงไปตรงมา ตำรวจจราจรทางบกก็ดี ทางอากาศก็ดี ทางน้ำก็ดี มีกฎระเบียบที่รู้แก่ใจดีอยู่แล้ว อาตมาเคยขึ้นไปที่สนามบิน ได้เห็นว่าคนที่ขับเครื่องบินมานั้น เขาเคารพต่อกฎระเบียบของการบินมาก ซึ่งก็หมายถึงเคารพหน้าที่ด้วย อาตมาเคยถามเจ้าหน้าที่ที่ตรงนั้นได้ความว่า เครื่องบินมีระเบียบว่าต้องลงตรงนั้น แล้ววิ่งไปถึงตรงโน้นจึงจะกลับมาที่นี่ เขามีคนควบคุมคอยสั่งอย่างนั้นอย่างนี้ และผู้ทำหน้าที่ก็ปฏิบัติตามนั้นจริงๆ ไม่เหมือนการจราจรทางบกที่เราเห็นเจ้าหน้าที่คอยตรวจตราอยู่ ซึ่งปรากฏว่ามีรถที่นี้ก็จะวิ่งอย่างไรก็ได้ ขอให้มီးอะไรเล็กๆ น้อยๆ เป็นสินบนหรืออามิสเท่านั้น อันนี้ถือว่าเราบิดเบือนต่อหน้าที่ของเรา การจะวิ่งเร็ววิ่งช้าหรือวิ่งผิดเวลา เป็นหน้าที่ที่เราต้องเข้มงวดแนะนำตักเตือนกัน **ต้องระลึกอยู่เสมอว่าเราคนหนึ่งที่จะเป็นผู้ที่ปฏิบัติต่อหน้าที่อย่างเคร่งครัด**

ถ้าพูดในมุขกลับก็คือในกรณีที่บ้านเมืองเกิดภาวะฉุกเฉิน วุ่นวาย ก็เพราะว่าเราคนหนึ่งเป็นผู้บิดเบือนต่อหน้าที่ เราคนหนึ่งเป็นผู้ชักชวนกันไปทำฉิบหาย ต้องกล้าพูดวิจารณ์กันตรงๆ อย่างนี้เลย โดยปกตินั้นเวลาเราตำหนิ มักตำหนิบุคคลอื่น แต่ไม่เคยตำหนิตัวเองเลย

ทำดี - ใจสะอาด

จะในวันนี้อาตมาอยากขอแนะนำพวกเราชาวพุทธ หรือผู้ที่แสดงตนเป็นชาวพุทธจริงๆ **ควรรู้จักว่าพระพุทธศาสนามีความหมายอย่างไร และพุทธศาสนาแนะนำให้ทำอะไร** ซึ่งเราก็คงจะรู้จักันแล้วว่า พุทธศาสนาแนะนำให้มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ซึ่งทุกคนได้ยินได้ฟังมาอย่างนี้

เมื่อพูดเรื่องนี้ อาตมาขอพูดให้สั้นรวบรัดตัดตอนเข้ามาในสมัยพุทธกาล ปรากฏว่ามีแพทย์หนุ่มคนหนึ่งชื่อชิวโกมารัจจ ซึ่งเป็นผู้รักษาหน้าอย่างเป็นเลิศ เขารักษาเยียวยาให้แก่บุคคล ถ้วนหน้า นับตั้งแต่เจ้าฟ้ามหากษัตริย์ พระภิกษุสามเณร ลงมาจนถึงชาวบ้าน คนยากจน โดยไม่เห็นแก่อามิสรางวัลตอบแทนใดๆ เขาจึงได้รับการยกย่องจากคนทั่วไปจนได้เป็นแพทย์ประจำพระองค์ พระพุทธเจ้า นานไปๆ ชื่อเสียงระบือไปทั่วทั้งแคว้น ดูเหมือนว่า

ได้จาริกไปเที่ยวรักษาคนแทบทุกหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด เขาทำงานอย่างไม่คิดถึงค่าจ้างรางวัล แต่ทำงานตามหน้าที่ ด้วยตระหนักว่าเขาเป็นหมอเป็นแพทย์ ต้องให้ความเป็นธรรมต่อคนไข้

ถึงตรงนี้ขอพูดถึงอานิสงส์ หากคิดเอาเล่นๆ ว่า หากหมอชีวกโกมารภัจจ์มีอยู่ในบ้านเราในขณะนี้ และคิดสมัคผู้แทนก็คงได้คะแนนท่วมท้นทีเดียว ซึ่งอาจถือว่าเป็นอานิสงส์จากการทำความดีอันนั้นก็ได้อีก เราอาจเปรียบหมอชีวกโกมารภัจจ์ซึ่งกำลังเป็นหนุ่มได้กับดอกไม้บาน ซึ่งใครเห็นก็ให้รู้สึกชื่นใจใครชมนี้ประการหนึ่ง หรืออาจเปรียบได้กับทองคำที่อาจถูกแร่ถูกวัตถุอื่นปนอยู่ แต่ทองคำหรือเพชรนั้น ก็ยังคงรักษาความเป็นทองเป็นเพชรไว้ได้ ๑๐๐% อันนี้หมายความว่าคุณค่าหรืออานิสงส์ของการพยาบาลผู้ป่วย แม้ไม่มีใครเห็น แต่ความบริสุทธิ์หมดจดแห่งจิตใจ และความดีงามนั้นก็ยังคงอยู่อย่างเต็มเปี่ยม

รักษาศีลด้วยการตรงต่อหน้าที่

ดังนั้นท่านเจ้าหน้าที่จะเป็นตำรวจจราจรทางบกก็ตาม จะเป็นเจ้าหน้าที่พยาบาลคนป่วยไข้ในโรงพยาบาลก็ตาม **เมื่อเราต้องการทำหน้าที่ของเราให้ตรงแล้ว อานิสงส์นั้นจะคล้อยตามมาเอง** เรา

อย่าเพียงอยากได้อะไรหรือหวังผลอะไรในขณะปัจจุบัน **เมื่อเราทำงานตามหน้าที่ของเราแล้ว อันนั้นชื่อว่าเราคนหนึ่งเป็นผู้ซึ่งตรงต่อหน้าที่ และเคารพนับถือกฎระเบียบและตัวเอง** ดังนั้นพระพุทธรูปของเราจึงตรัสเอาไว้ว่า ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว ท่านตรัสไว้ไว้อย่างนี้

อันตัวพวกเราผู้เป็นเจ้าหน้าที่ราชการ โดยเฉพาะตำรวจจราจรก็ควรรักษาศีลในการปฏิบัติหน้าที่ คือ**ผิดเป็นผิด ถูกเป็นถูก** หรือท่านที่เป็นแพทย์พยาบาล หรือเป็นหมออะไรก็ตาม **ก็ต้องรักษาศีลด้วยการทำไปตามหน้าที่** เมื่อทุกคนทำไปตามหน้าที่แล้ว งานก็จะก้าวหน้าไปทุกแห่งทุกมุม ไม่ว่าจะป็นมุมไหนต้องเจริญก้าวหน้าไป

ความสุจริตเป็นบุญ

อาตมาเห็นว่า เหตุแรกของการเกิดอานิสงส์ ก็คือ **ความตั้งใจแน่วแน่ที่จะทำงานให้ดีที่สุด ด้วยความเมตตา เอื้ออาทร ใช้ความรู้ความคิดอย่างเต็มที่ และทำงานด้วยจิตที่เป็นธรรม** เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้คนที่มารับบริการก็จะประทับใจ โรงพยาบาลและแพทย์ก็จะมีชื่อเสียง ชื่อเสียงดีนี้ก็จะมีชื่อเสียงออกไปไกลในทุกทิศหรืออย่างน้อยหากเป็นแห่งกรณียบุคคล ชาวบ้านก็จะระบือกันเองว่า หมอคนนั้นดี หมอคนนี้ดี นี่แหละเป็นอานิสงส์ที่เราจะได้รับ

อาตมาขออัยว่า ขอให้เราทุกฝ่ายต้องสุจริตต่อหน้าที่ ตรงนี้ขออ้าง พระพุทธเจ้าว่า พระองค์ก็เคยตรัสสอนให้คนทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อย่าทำด้วยความทุจริต **สุจริตนี้แหละเป็นสิ่งที่ชาวที่สะอาดที่สว่าง และก็เป็นสิ่งที่จะนำความสงบมาให้ คือสว่างกลางใจ** อันคนเราเมื่อจิตใจสกปรกเศร้าหมองเป็นมลทิน เมื่อเป็นมลทิน ก็คือ มีสภาพเน่าเหม็นเปียกแฉะอยู่ในที่นั้น

อันเรื่องอานิสงส์นั้น หรืออาจใช้คำว่าบุญก็ได้ บุญที่แท้จริง อานิสงส์ที่แท้จริงอยู่ที่จิตใจของเรา บุญ คือ การที่จิตใจมีความสะอาด สว่าง สงบ

พุทธศาสนาดูแลสังคม

พวกเราต่างได้ศึกษาเล่าเรียนพุทธศาสนากันมาบ้างแล้วทั้งนั้น แต่เราไม่สนใจคำสอนของพระพุทธเจ้า เพราะมักไปสนใจแต่เรื่องนอกแนว แต่มักจะพูดว่าเราคนหนึ่งเป็นชาวพุทธ นับถือพุทธศาสนา ปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้า หรือถ้าพูดในมุมกลับก็คือ เราคนหนึ่งเป็นผู้ปฏิเสธพุทธศาสนา ที่นี้จากที่อาตมาพูดมาเท่านี้ ขอให้ทบทวนดูซิว่าเราเป็นบุคคลฝ่ายไหนแน่

พวกเราที่สนใจธรรมะในพุทธศาสนาเนี่ย แม้ว่าจะเป็นคนส่วนน้อยก็ตาม แต่คนส่วนน้อยนี้แหละจะทำให้โลกเจริญได้ คนส่วนน้อยนี้แหละที่จะทำให้ธรรมะกลับคืนเข้ามาสู่จิตใจคนได้ **ขั้นแรก เราทุกคนควรศึกษาและปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละคนให้ดีที่สุด หากทำได้เช่นนี้จะเป็นการช่วยเตือนคนที่ทำผิดไปได้ด้วยในตัว** จะไม่ชวนกันทำให้เกิดความฉิบหายเสื่อมโทรม หรือ**เมื่อมั่นใจในตนเองดีแล้ว** เราก็อาจช่วยเตือนผู้อื่นได้ด้วยที่ละเล็กที่ละน้อย ทั้งนี้เพราะหากเราไม่เตือน คนๆ นั้นก็จะกลายเป็นผู้เน่าเหม็นเปียกแฉะอยู่ในที่นั้น และจะเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ส่วนรวมอย่าง**ไม่ควรจะเป็น** ดังเช่นคำโบราณท่านว่า ปลาตัวเดียวที่เน่าอยู่ในข้อง หากไม่รีบกำจัด นานไปปลาทั้งข้องก็จะพลอยเน่าเสียหายไปด้วย

คำสอนของพระพุทธเจ้ามีบทบาทต่อสังคมอยู่มากในแง่ที่ตรงที่ป้องกันไม่ให้สังคมเน่าเหม็นนี้แหละ จึงควรอย่างยิ่งที่เราจะยึดถือคำสอนของพระพุทธเจ้า อาตมาคนหนึ่งที่กำลังรับรองคำสอนของพระพุทธเจ้า

นรก – สวรรค์อยู่ใกล้ตัว

เมื่อเราเป็นคนไม่มีทุกข์อยู่แล้ว เราจะไปหาคนไหนก็ต้องไม่มีทุกข์ แต่ถ้าเราเป็นคนมีทุกข์ จะไปช่วยใครได้ นอกจากจะเอาทุกข์ไปเพิ่มให้เขาเสียอีก

เมื่อพูดถึงอานิสงส์ เรามักคิดกันถึงเรื่องสวรรค์นิพพาน คือมักคิดกันว่าคนทำดีต้องไปสวรรค์ ส่วนคนทำชั่วต้องไปลงนรก **นรกในขนาดนั้นอย่างเพ็งเอามาคิด แต่ควรรู้จักนรกในปัจจุบันนี้** ก่อน สวรรค์ที่เชื่อว่าอยู่บนฟ้าก็เช่นกัน เอาเก็บไว้ก่อน ให้มาดูสวรรค์ในปัจจุบันนี้ก่อน **สวรรค์ปัจจุบันอยู่ที่ไหน อยู่ในตัวเรา อยู่ในบุคคลนี้เอง คืออยู่ในคนที่คิดดี พุทธดี ทำดี** เมื่อเราทำชั่ว **พูดชั่ว คิดชั่ว ก็จะไปพบกับคนชั่ว คือนรคนนั่นเอง** ขอให้เรามาศึกษาดูง่ายๆ ซึ่งพวกเราทั้งหลายก็คงเห็นกันอยู่แล้ว เช่นพวกที่ทำผิดทำชั่ว ไปฉ้อโกงเขามาไปปล้นเขามา ก็ต้องถูกตามล่าตามล้าง ต้องถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจตามจับ ต้องคอยหนีคอยหลบคอยซ่อน เป็นทุกข์อยู่ตลอดเวลา เช่นนี้ก็แสดงว่าตกนรกชัดๆ ส่วนพวกเราที่ไม่ได้ทำผิดอะไร เราก็ไม่มีกังวล ไม่ต้องคอยหลบคอยซ่อน ยิ่งได้เจอเจ้าหน้าที่ตำรวจเราก็ยิ่งรู้สึกปลอดภัย ซึ่งก็เหมือนกับอยู่ในสวรรค์นั่นเอง

พวกเราเองก็อาจคิดเช่นนี้กันอยู่แล้ว แต่อาจมาอยากให้เราพวกเรานี้แหละทำความเข้าใจในเรื่องนี้ให้มาก เมื่อพวกเราทำความเข้าใจเรื่องนี้ให้มากแล้ว ความสุข ความเจริญ ความก้าวหน้า จะมาสู่ตัวเราและสังคมของพวกเราเอง

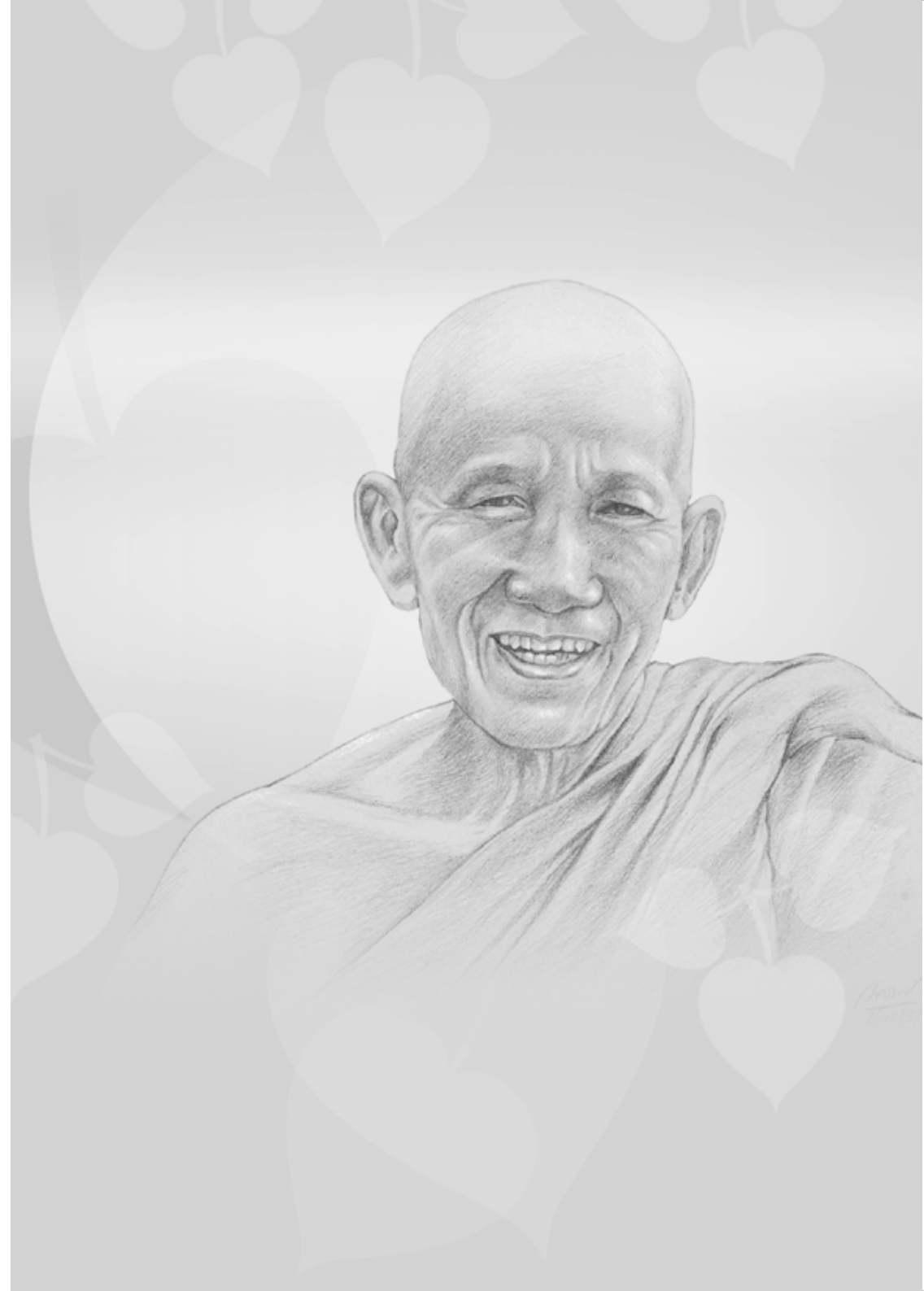
ทุกคนคือเพื่อนร่วมชะตากรรม

อันหน้าที่ของเรานั้นต้องเกี่ยวข้องกับคนป่วยคนไข้คนได้ทุกข์ สิ่งที่เราจะต้องระลึกอยู่เสมอก็คือ ทำจิตวิญญาณให้มีเมตตา เข้าใจสภาพที่แท้จริงของโลกและชีวิต ดังคำของพระพุทธเจ้าที่ว่า **สังเพสัตตา** คือมนุษย์และสัตว์ทั้งหลายล้วนหน้า ต่างก็เป็นเพื่อนทุกข์ เกิดแก่เจ็บตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น **หากระลึกได้เช่นนี้อยู่ตลอดเวลา จิตของเราจะขาวสะอาดและอ่อนโยน นี่แหละคือ** **คาถาสำหรับความสุข ความเจริญ ความก้าวหน้าในชีวิตและ** **การทำงาน และการครองชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมของมนุษย์** หากเรานึกถึงความทุกข์ในตัวเรา เราปฏิบัติกับตัวเราอย่างไร เราก็ควรเห็นความทุกข์ในผู้อื่นด้วย และควรปฏิบัติต่อผู้อื่นเช่นนั้นเช่นกัน คือทำตัวให้เป็นเพื่อนทุกข์ของกันและกัน หากทำได้เราก็จะพบความสุข

สติเป็นเข็มทิศ

สำหรับแพทย์หรือพยาบาล อาตมาขอให้ถือเอาหมอชีวก-โกมารภักจ์เป็นตัวอย่างเป็นวีรบุรุษ หากทำได้เช่นนั้นโลกก็จะมีแต่ความสุขสงบ และนี่แหละคือผลานิสงส์ ที่เราควรยึดถือตั้งความศรัทธาไว้ หรือตั้งโครงการสำหรับชีวิตทางจิตวิญญาณไว้ พระพุทธเจ้าท่านเคยตรัสไว้ว่า การเป็นหมอเป็นแพทย์ดีกว่าคนมีเงินเป็นล้าน นี่เป็นเรื่องที่น่าปิติและภาคภูมิใจ เพราะว่าการเป็นหมอช่วยให้ชีวิตคนหลายคนรอดพ้นจากความตายได้นั้น หากคิดเป็นอานิสงส์แล้วหาค่ามิได้ คิดคำนวณไม่ได้ด้วยเงิน แม้จะเป็นแสนเป็นล้านก็ตาม **หัวใจแห่งเข็มทิศที่จะนำเราไปหาความศรัทธานี้ได้ก็คือ การหมั่นเจริญสติ** ทำจิตใจให้สว่าง สะอาด สงบอยู่เสมอ เรื่องสวรรค์นิพพาน มันก็มีอยู่ในตัวคนเราที่แหละ ไม่ใช่เหมือนกับที่ตำราพูดเอาไว้ว่า สวรรค์อยู่ชั้นนั้นชั้นนี้ อันนั้นมันตำราอาตมาไม่ขอยืนยันเช่นนั้น แต่อาตมาขอยืนยันคำของปู่ย่าตายายของเราที่ว่า สวรรค์อยู่ในอก นรกอยู่ในใจ นิพพานก็อยู่ในใจเราที่แหละ

มีคนถาม : ทำงานอย่างไรจึงจะไม่ทุกข์

เมื่อพูดถึงเรื่องความเห็นในการปฏิบัติหน้าที่ของหมอหน้าทีของพยาบาลแล้ว อาตมาขอโอกาสนี้พูดเรื่องชีวิตจิตใจเราบ้าง เพราะการจะมีโอกาสสมาคมพูดที่นั่นไม่ใช่ง่ายนัก ทำให้ไม่ต้องพูดเรื่องชีวิตจิตใจด้วย ทั้งนี้เพราะอาตมาเคยไปพูดที่โรงพยาบาลรามารวมถึงโรงพยาบาลศิริราช ฯลฯ และได้พบว่า หมอบางคนก็ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความทุกข์ด้วยความจำเป็น ไม่ได้ทำด้วยความเห็นอกเห็นใจหรือด้วยจิตใจที่สบาย คนเหล่านั้นเคยถามอาตมาว่า “ทำอย่างไรหลวงพ่อกุศล จะทำงานด้วยจิตใจที่สบาย” นั่นก็คือ คนเหล่านั้นถามอาตมาว่า “ทำอย่างไรจึงจะปฏิบัติหน้าที่โดยไม่มีทุกข์” อาตมาก็ว่า**ความจริงแล้ว จิตใจของเราไม่มีทุกข์ มันอยู่ของมันนี่ๆ เฉยๆ อันนี้แหละที่พระพุทธเจ้าท่านเรียกว่า นิพพาน คือจิตเป็นอุเบกขา ท่านเรียกว่า นิพพาน**

คำว่า อุเบกขา นี้หมายถึง การวางเฉย ทำการงานไปตามหน้าที่ อันจิตเป็นอุเบกขานี้เอง ที่เป็นเหมือนลูกตุ้ม หรือสมอเรือ หรือเบรกรถ ที่จะคอยถ่วงเอาไว้ ให้ภาวะจิตของเราอยู่อย่างสมดุล อยู่ตลอดเวลา ไม่เอียงหรือหมุนไปตามกระแสของทุกข์หรือสุข และจิตใจเช่นนี้แหละ คือ จิตใจที่อยู่เหนือทุกข์เหนือสุข ไม่ติดอยู่กับดีหรือชั่ว อันนี้แหละที่เรียกว่าอภัยกตธรรม หรือนิพพาน ดังนั้นนิพพานนั้นจึงอยู่ที่จิตใจของคน เมื่อเราทำงานจึงทำงานด้วยนิพพาน

สตินำจิตสู่อุเบกขา

การจะทำให้จิตของเราถึงความสงบในลักษณะนี้นั้น จะพึ่งใครให้ช่วยไม่ได้เลย จะพึ่งผีหรือเทวดาไม่ได้ ผีหรือเทวดาไม่ช่วยให้จิตใจของเราสงบนิ่งได้ ตัวเราเองนี่แหละที่ต้องเป็นผู้ลงมือกระทำ และอันนี้ก็เข้าหลัก “อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ” หรือ**ตนเป็นที่พึ่งแห่งตนนั่นเอง การจะทำจิตให้ถึงภาวะเป็นอุเบกขาได้ก็โดยวิธีการเจริญสตินี้เอง** ซึ่งผีหรือเทวดามาสอนให้เราไม่ได้ จิตที่เป็นอุเบกขาจะเป็นคล้ายกับลูกตุ้มคอยถ่วงไว้ ไม่ให้เกรงจัดหรือโลภจัด เพราะถ้าเป็นเช่นนั้น มันจะทำให้ตายง่าย และโดยนัยนี้มันจะเป็นการทำลายโมหะไปด้วยในตัว และโมหะนี่แหละที่เป็นตัวปรุงโลภะและโทสะ อันเป็นตัวที่ทำให้คนเราทำไปผิดๆ

สมาธิ คือ ตั้งใจ

พระพุทธเจ้าเน้นสอนให้คนเรามีสติ มีสมาธิ มีปัญญา พูดถึงสมาธิแล้ว มักจะมีอาจารย์สอนกันเกินไปว่า ให้ไปนั่งสงบจิตสงบใจ ทำสมาธิ แต่ความจริงพระพุทธเจ้าท่านสอนเอาไว้ว่า ให้ตั้งใจทำการงาน ตรงต่อเวลาตรงต่อหน้าที่ ไม่เหมือนกับที่อาจารย์สมัยนี้สอนคือให้ไปนั่งหลับตา นี่อาตมาพูดด้วยสัมมาทิฐิของ

อาตมา คือความเห็นถูกต้อง และนี่เองจึงจำเป็นต้องพูดตรงไปตรงมา

ดังนั้น พุทธศาสนานี้เน้นที่ตัวสติ ตัวปัญญา ส่วนสมาธิไม่ต้องพูดถึงก็ได้ สมาธิ ก็คือ ตั้งใจมั่น ตั้งใจการทำงาน สติ ก็คือ ความระลึกได้ก่อนทำ ก่อนพูด ก่อนคิด ส่วนปัญญาจะเป็นตัวรอบรู้ ท่านสอนอย่างนี้ ขออย่าอีกครั้งที่ท่านไม่ได้สอนให้หนึ่งหลับตา การทำอย่างนั้นไม่เกิดผลอะไร สมมติเรานั่งหลับตาอยู่ในมุ้งและเรามีทองอยู่ในบ้าน หากมัวแต่หลับอยู่ โจรขึ้นมาเอาทองไป เราก็คงไม่รู้ไม่เห็น

อีกตัวอย่างหนึ่งเป็นเรื่องจริง มีนายตำรวจคนหนึ่งมาหาอาตมาและบอกว่า อยากทำสมาธิ และเล่าให้ฟังว่าเคยทำมาแล้ว ๗ ปี แต่จิตใจไม่สงบ อาตมาก็เลยถามว่า คุณเคยทำมาอย่างไร เขาก็บอกว่า เขานั่งหลับตา เขามีแว่นตาด้วย อาตมาก็เลยให้เขาถอดแว่นตาออก แล้วให้เขานั่งสมาธิให้ดู พอเขานั่งหลับตา อาตมาก็หยิบแว่นตาไปซ่อน แล้วบอกให้ลืมตาขึ้น อาตมาก็ถามว่ามานั่งหลับตาอย่างนี้แล้วของหาย รู้ไหม เขาก็บอกว่าไม่รู้ อันการที่ของหายนี้เป็นโทษหรือเป็นคุณ เขาก็ตอบว่าเป็นโทษ เพราะมันทำให้ของหาย ตัวอย่างนี้บอกให้รู้ว่า คนที่คิดว่าตัวเองมีความรู้สูง มีปริญญาตรี โท เอก แต่ก็อาจถูกคนงมงายสอนให้เชื่อผิดๆ ได้ ฉะนั้น ต่อไปใครมาสอนควรรับฟังไว้ แต่อย่าเชื่อเสียทีเดียวเลย

พวกเรานั้นเป็นชาวพุทธ ต้องรู้จักจริงๆ รู้จักคำนวณเหตุเหตุผล ว่าตรงกับคำสอนของพระพุทธเจ้าแล้วหรือยัง ไม่ตรงเราก็เพียงรับฟังเอาไว้ เพราะเดี๋ยวนี้มีมากเหลือเกินที่สอนกันผิดๆ

ประโยชน์เกิดจากการตั้งใจฟัง

เดี๋ยวนี้อาตมาไปบรรยายธรรมที่ไหน อาตมาต้องพยายามพูดเรื่องนี้ให้คนฟัง คือเท่าที่สังเกตมา คนเราหรือสติปัญญาของคนเรานี้อาจแบ่งได้และเปรียบได้กับข้าวสามประเภท คือ ข้าวอ้วน ข้าวเต็มสมบูรณ์หรือข้าวที่หนึ่ง ซึ่งเมื่อเอาไปเพาะไปปลูกจะงอก รากเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว หรือถ้าแม่เอาไปสีก็ออกมาเป็นข้าวที่หนึ่ง เม็ดเต็มสวย ได้ราคาดี ใครๆ ก็ต้องการ อีกประเภทหนึ่งคือ ข้าวที่สอง เม็ดจะเล็กผอม แม่เอาไปเพาะ อาจขึ้นได้แต่ก็ไม่ดีเท่าข้าวที่หนึ่ง ส่วนชนิดที่สาม คือ ข้าวลีบ เพาะไม่ขึ้น ใช้ประโยชน์ได้แค่เป็นแกลบเป็นรำ

อันพวกเรามาที่นี่ ขอให้ทำสติปัญญาเหมือนข้าวที่หนึ่ง ตั้งใจฟังให้เต็มที่ และเมื่อฟังแล้วนำไปปฏิบัติ ก็จะเกิดอานิสงส์ที่น่าพอใจอย่างแน่นอน ขออย่าว่าให้ฟังด้วยความจริงใจ ด้วยสติปัญญาจริงๆ พระพุทธเจ้าเคยตรัสไว้ว่า ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นเรา ก็คือ เห็นตัวเราเองนี่แหละ เห็นจิตเห็นใจตัวเองนี่แหละ ธรรมะ

ก็คือ ตัวเราเองนี่แหละ การเห็นตัวเองกำลังทำ กำลังพูด กำลังคิด
นี่แหละ เรียกว่า “เห็นเรา” ส่วนเห็นจิตเห็นใจนั้นอาจจะลึกลงไป
อีก ให้เข้าใจอย่างนี้

ตั้งสติ – ดูความคิด

ถ้าเข้าใจผิดไปจากนี้ไม่เป็นสัมมาทิฐิแบบพระพุทธเจ้า ที่
ให้ดูจิตดูใจนั้น จะได้เห็นว่า บางทีจิตใจของเราเข้าไปในความคิด
เมื่อเข้าไปในความคิดมันก็ปรุงแต่งเรื่อยไป สิ่งที่พระพุทธเจ้าสอน
คือเมื่อเห็นความคิดหรือเมื่อมันคิดขึ้นมา ให้สลัดความคิดทิ้ง มา
ตั้งสติดูมัน อันนี้เรียกว่าวิชาปัญญา คำว่าอวิชา แปลว่าความ
ไม่รู้ แต่ไม่รู้ในที่นี้ ไม่ใช่ไม่รู้จะกินข้าวยังไง จะอาบน้ำยังไง ไม่ใช่
ไม่รู้อย่างนี้ นี่มันเป็นอีกเรื่องหนึ่ง คำว่า อวิชชา นั้น คือ ไม่รู้จัก
สมุฏฐานต้นเหตุกำเนิดที่เกิดของทุกข์ พระพุทธเจ้าท่านสอนอย่างนี้

“อวิชาเป็นปัจจัยให้เกิดสังขาร สังขารเป็นปัจจัยให้เกิด
วิญญาณ วิญญาณเป็นปัจจัยให้เกิดนามรูป นามรูปเป็นปัจจัยให้
เกิดอายตนะ อายตนะเป็นปัจจัยให้เกิดผัสสะ ผัสสะเป็นปัจจัย
ให้เกิดเวทนา เวทนาเป็นปัจจัยให้เกิดตัณหาอุปาทาน” เวียนกัน
ไปครบรอบ ซึ่งเรียกว่าเป็นปัจจัยการ หรือปัจจัยสมุขปาหา

เห็นความคิด – ทุกข์ดับ

ที่นี้มามองมุมกลับบ้าง วิชา แปลว่า รู้ อาจมีคำถามว่ารู้
อะไร ก็รู้ความคิดนั่นแหละ คือเมื่อมันคิดนึกขึ้นมาปุ๊บ ความคิด
นั้นถูกเห็น หรือถูกจับได้เหมือนแมวกับหนู หัวใจสำคัญคือ เมื่อ
เราเห็นความคิดของตัวเอง มันจะเกิดการหยุดชะงัก มันไม่ปรุง
อันนี้เรียกว่า วิชา อันนี้เป็นวิธีดับทุกข์

พระพุทธเจ้าสอนอะไร

พระพุทธเจ้าท่านสอนให้เรารู้จักวิธีดับทุกข์ และต้นเหตุของ
ทุกข์ ที่มาของทุกข์ ดับให้มันได้ ถ้าดับไม่ได้คนนั้นมันกลัวตาย
แต่ถ้าดับทุกข์ได้แล้ว พระพุทธเจ้าท่านเรียกว่าเป็นคนอยู่เหนือ
โลก แต่เหนือโลกในที่นี้ไม่ใช่อยู่บนฟ้าบนสวรรค์หรืออะไร แต่
หมายถึงอยู่เหนืออารมณ์ อยู่เหนือความทุกข์ ความทุกข์รบกวน
ไม่ได้ ทำงานทำการอย่างไม่มีทุกข์ ที่ว่าอยู่เหนืออารมณ์ เช่น
ใครจะพูดอย่างไร เราก็ฟังได้ พูดผิดพูดถูกเราก็ฟังได้ การงาน
ของเรา เราทำได้ตามหน้าที่ อย่างนี้เรียกว่าคนอยู่เหนือโลก

พระพุทธเจ้าของเราเป็นพระอรหันต์ ตรัสรู้ดับทุกข์ได้ ดับ
กิเลสได้แล้ว ท่านก็เดินดินกินข้าวอย่างเราๆ นี้เอง แต่ที่เราคิด

เข้าใจไปเองผิดๆ คือ คนดับกิเลสได้แล้วต้องไม่อยู่แบบนี้ หรือเข้าใจว่าเงินหรือรถยนต์เป็นกิเลสไปเสีย อันนี้ผิด อันที่จริงก็ต้องยอมรับว่าคนขยันที่รู้จักเก็บออมสะสม มันก็ต้องมีเงินต้องมีรถยนต์ คนซึ่งเกียจคร้านจะถือว่าหมดกิเลสนั้นไม่ได้ คนซึ่งเกียจไม่ใช่คนดี หรือได้น้อยง่ายมากก็ไม่ใช่คนดี พระพุทธเจ้าท่านสอนให้คนทุกคนขยันหมั่นเพียร ท่านพูดถึงขันติ คือความอดทน โสรัจจะ คือความเสื่องาม ท่านสอนให้รักษา ให้หา แต่ไม่ใช่หาแล้วเอาไปเล่น ไม่ใช่ใช้อย่างนั้น ท่านสอนทุกแง่ทุกมุม ให้หลีกเลี่ยงอบายมุข ซึ่งพวกท่านก็คงรู้ดี **อบายมุข นั้นเป็นปากทางลงไปสู่ความพินาศฉิบหาย**

เข้าใจให้ถูกต้อง

ความเข้าใจผิดอีกประการหนึ่งที่ต้องแก้ คือ คนเราทำบุญแล้วอธิษฐาน อยากไปเมืองสวรรค์ อันนี้อาตมาเคยถามโยมผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งไปใส่บาตรที่วัดโมกข์ ว่าเคยเห็นเมืองสวรรค์ไหม? เขาบอกว่าไม่เคยเห็น อาตมาก็เลยถามต่ออีกว่า เมื่อไม่เห็นแล้วอยากไปทำไม หรือถามว่าเมืองสวรรค์อยู่ที่ไหน ก็ไม่ทราบ เรื่องสวรรค์นี้อาตมาเคยอ่านหนังสือได้ความว่า ในเมืองสวรรค์นั้นมีอัครสาวน ผู้ชายคนเดียวต่อผู้หญิงห้าร้อยคน คิดดูนะว่าสนุกไหม

แต่ผู้ชายคนเดียวผู้หญิงสองคนก็จะตีกันตายอยู่แล้ว แต่ที่ตั้งห้าร้อยคน ขอให้คิดดูเอาเถิดว่าจะเป็นอย่างไร แค่อสองคนก็ยังทะเลาะกันแล้ว จะไปทำไม นี่แหละเป็นเรื่องที่เรายังไม่เข้าใจดี ยังไม่ได้ใช้ปัญญาพิจารณาให้ถี่ถ้วน แค่อสามมีเมียสองคน เราก็ทุกข์เกือบตายแล้ว วันนี้เป็นเรื่องที่เราต้องศึกษาให้รู้จักเมืองสวรรค์จริงๆ เราจึงจะไปไม่ผิด ถ้าเราไม่รู้จัก เราก็จะเดินทางผิดนะซี นี่แหละที่ว่า**คนไทยนับถือศาสนาพุทธ แต่ไม่รู้ศาสนาสอนเรื่องอะไร**

เวลาหมดแล้ว สุดท้ายนี้ หลังจากที่อาตมาได้ให้ข้อคิดเตือนจิตสะกิดใจมาพอสมควรแล้ว อาตมาขอถือโอกาสนี้ อ้างเอาคุณของพระพุทธเจ้าและพระธรรมคำสั่งสอนของพระองค์ตลอดจนถึงคุณของพระอรหันตสาวกทั้งหลาย มาเป็นอานิสงส์เตือนจิตสะกิดใจของญาติโยมทุกท่าน ให้ได้พบกับจิตใจที่สะอาดสว่าง สงบ ในชีวิตนี้ด้วยเทอญ

ดูที่จิตใจคือทางลัด

อาตมาได้รับนิมนต์จากผู้อำนวยการโรงพยาบาลจิตเวช (จังหวัดขอนแก่น) ให้มาแสดงธรรมแก่หมอและคนป่วยที่มารับการรักษาที่นี่ฟัง เพราะฉะนั้นให้ถือว่าเป็นวันตั้งต้นชีวิตใหม่

ตามกิจนิมนต์นั้นให้มาแสดงธรรมเรื่องกรรมฐาน อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะเป็นการรักษาศีล หรือทำกรรมฐานก็ตาม หรือที่สุด การเจริญวิปัสสนาก็ตาม เราต้องพูดให้เข้าใจตามหลักพุทธศาสนา เมื่อพูดถึงเรื่องนี้ เราก็เลยไปติดตำรา ติดประเพณี เรื่องตำรา และประเพณีนั้นมันเป็นประวัติศาสตร์ชนิดหนึ่ง คือ เคยเรียนกัน มาเรื่องสมถกรรมฐาน อาจารย์องค์นั้นทำอย่างนั้น อาจารย์นี้ทำ อย่างนี้ นั่นก็ถือว่าดี อย่างการรักษาศีลก็เช่นกัน รักษาศีลบริสุทธิ์ รักษาศีลไม่บริสุทธิ์ อันนี้ก็เหมือนกัน แล้วก็มีศีลห้า ศีลแปด

คนที่รักษาศีลห้าก็อยู่ระดับหนึ่ง อันนี้ก็ดีเหมือนกัน แต่ว่ายังไม่เข้าใจซาบซึ้งในหลักพุทธศาสนา

เรื่องที่คนทำกันมาก่อน

เรื่องทำกรรมฐาน เรื่องการให้ทาน รักษาศีลนี้ มันมีมาก่อน ตั้งแต่สมัยพระพุทธเจ้ายังไม่ตรัสรู้ ถึงจะมีพระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ก็มีอยู่อย่างนี้ จะไม่มีพระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ก็มีอยู่อย่างนี้ เรื่องการทำบุญให้ทานรักษาศีลและทำสมถกรรมฐานนี้ มีมาก่อนพระพุทธเจ้าที่สุด เรื่องสวรรค์เรื่องนิพพานก็ปรากฏว่ามีมาก่อน เรื่องสวรรค์นิพพานก็มีคนพูดกันแล้ว ในประเทศอินเดียเขามีอยู่อย่างนั้น จะมีพระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ คำว่าสวรรค์ก็มีอยู่แล้ว หรือไม่มีพระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ ก็เรียกกันว่าสวรรค์อยู่อย่างนั้น ที่สุด ที่เรียกว่านิพพานก็เหมือนกัน คำว่านิพพาน ก็มีเรียกมาก่อนแล้ว อันนี้เราควรที่จะสนใจและศึกษาให้เข้าใจ

พระพุทธเจ้าเป็นผู้เชี่ยวชาญ

ดังนั้น ที่โรงพยาบาลจิตเวชนี้ผู้ฟังส่วนใหญ่เป็นหมอที่รักษาโรคทางจิต ถ้าเป็นโรคเรื้อรังทางเนื้อหนังหรือโรคอะไรต่างๆ ก็ต้องไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลใหญ่ในจังหวัดขอนแก่นของเรา

ดังนั้น คำว่า หมอ ก็จะมีหมายความว่า หมอนี้เป็นลูกศิษย์ของพระพุทธเจ้าคนหนึ่ง คำว่า หมอ นี้ต้องรักษาคนป่วย เหมือนกันกับพระพุทธเจ้าที่รักษาโรคของคนชนิดหนึ่ง แต่ว่าโรคทางจิตวิญญาณนี้หมอรักษาได้เพียงโรคบางชนิด พระพุทธเจ้าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญรักษาได้หลายวิธี แม้ที่สุด **พระพุทธเจ้าท่านก็สามารถรักษาโรคที่เรียกว่าโรคจิตวิญญาณได้เหมือนกัน** แต่โรคจิตวิญญาณที่หมอรักษาได้ เรียกว่า เป็นโรคประสาท จะต้องให้ยาประกอบกันให้นอนหลับ อันนี้ทางโรงพยาบาลรักษาได้ ส่วนจิตพื้นเพื่อน จิตไม่เป็นปกติ อันนี้หมอก็รักษาได้เพียงบางบทบางตอน ส่วนที่หมอรักษาไม่ได้จำเป็นต้องอาศัยคำสอนของพระพุทธเจ้าหรือ “ธรรมะ” นั้นเอง โรคชนิดนี้คือ โรคของความโกรธ ความโลภ ความหลงนี้ หมอทางโรงพยาบาลจิตเวชก็รักษาได้น้อย ฉะนั้นคนเราก่อนจะเป็นโรคประสาทนี้ มันต้องคิด คิดไม่หยุดไม่ยั้ง คิดไปๆ ไม่รู้จักระงับ ก็เลยเป็นโรคประสาท นอนไม่หลับ อันนี้เป็นวิธีที่เราจะต้องเชื่อฟังคำหมอ หมอตัดเตือนแนะนำอะไรไม่ต้องคิดให้มันยุ่งมาก หมอต้องคิดอย่างนั้น

บัดนี้ โรคที่มันเกิดโกรธขึ้นมาเนี่ย หมอก็ยังรักษาไม่เป็น หรือบางคนอาจจะเป็น บางคนอาจจะรู้จัก **เมื่อมีความโกรธ ความโลภ ความหลง ขึ้นมา อันนี้จะต้องอาศัยคำสอนของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าเป็นหมอที่มีความรู้อย่างลึกซึ้งซับซ้อน**

ธรรมะมีไว้เพื่อแก้ความหลงผิด

คำว่า ความโกรธ ความโลภ ความหลงนี้ จะต้องเจริญกรรมฐานหรือเจริญวิปัสสนา ดังนั้น ที่นิมนต์อาตมาให้แสดงธรรมให้ฟังก็ต้องพูดเรื่องนี้ คำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหมดก็เพื่อมาแก้ปัญหาที่คนหลงผิดทำเอาไว้ คนทำอะไรใดหลงผิดติดไว้ในโลก อันนี้ พระพุทธเจ้าต้องมาแก้ปัญหาเรื่องนั้น อย่างที่พูดให้ฟังแล้ว เรื่องการทำบุญให้ทาน รักษาศีลนั้น มันมีมาก่อนแล้ว แต่พระพุทธเจ้าก็สอนเอาไว้ว่า อันนั้นก็ได้อยู่แล้ว แต่มันดับทุกข์ไม่ได้

เมื่อทำกรรมฐาน ทำให้จิตใจสงบ อันนั้นก็ดี แต่สิ่งเหล่านั้น ยังไม่ใช่คำสอนของพระพุทธเจ้า มันมีมาก่อนพระพุทธเจ้า เราต้องศึกษาให้รู้ ถ้าเราศึกษาไม่ถูก เราปฏิบัติมันก็ไม่ถูก เราศึกษามาผิดๆ มาปฏิบัติมันก็ผิด เมื่อศึกษาผิด ปฏิบัติผิด ผลที่รับมันก็ผิดเช่นเดียวกัน บัดนี้ เมื่อเราศึกษามาถูกต้อง ปฏิบัติก็ถูกต้อง ผลที่ได้รับคือไม่มีทุกข์นั่นเอง

ความเป็นมาของพระพุทธเจ้า

เมื่อพูดเช่นนี้ก็อยากแนะนำให้พวกท่านรู้จักต้นตอ หรือความเป็นมาของพระพุทธเจ้าของเราเนี่ย ที่เราเคารพนับถือว่าดับเพลิงกิเลสเพลิงทุกข์ได้สิ้นเชิง ขณะยังเป็นเจ้าชายสิทธัตถะกุมาร เมื่อแรกออกบวช ท่านไปศึกษาเล่าเรียนกับอาฬารดาบส และอุททกดาบส สองอาจารย์นี้

อาจารย์คนแรกสอนให้ได้สมาบัติเจ็ด สมาบัติเจ็ดนั้น ก็เรียก รูปฌาน ๔ อรูปฌาน ๓ เข้าฌานออกฌานได้คล่องแคล่ว เหมือนกับอาจารย์ ทำทุกอย่างได้เหมือนอาจารย์หมด แต่ความทุกข์ประเภท ความโกรธ ความโลภ ความหลงนี้ ก็ยังไม่ลดน้อยลง บางครั้งบางครั้งเห็นพวกปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ผู้ที่ติดตามไปอุปถัมภ์ บางครั้งบางครั้งเห็นด้วยตา หรือบางครั้งบางครั้งได้ยินได้ฟัง เกิดไม่พอใจก็มี อันนี้แสดงว่าความทุกข์แบบนี้ยังมีอยู่ อันนี้ก็สอนกันมาแล้ว เมื่อเป็นเช่นนั้นพระองค์ก็เห็นว่าทางนี้ไม่ใช่ทางดับทุกข์แล้ว พระองค์จึงถามอาจารย์ อาจารย์ก็บอกว่าหมดความรู้ เมื่ออาจารย์หมดความรู้ก็ลาจากมา

ฆานสมาบัติไม่ใช่คำสอนของพระพุทธเจ้า

พระองค์จึงไปเรียนกับอาจารย์คนที่สองชื่ออุททกดาบส อาจารย์คนนี้สอนให้ได้สมาบัติแปด สมาบัติแปดก็เรียกว่า รูปฆาน ๔ อรูปฆาน ๔ บัดนี้ พระพุทธเจ้าของเราสมัยนั้นยังไม่ได้ตรัสรู้ เป็นพระพุทธเจ้า ยังเป็นเจ้าชายสิทธัตถะกุมาร เมื่อเรียนได้เหมือนกับอาจารย์ อาจารย์ทำอะไรได้ ลูกศิษย์ก็ทำอย่างนั้นได้เหมือนกัน ขนาดทำได้สมาบัติแปดแล้ว ความทุกข์ก็ยังมีอยู่ เช่น พวกปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ทำอะไรที่เห็นด้วยตา หรือพวกปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ พุดอะไรที่ได้ยินด้วยหู ไม่พอใจก็มี บางครั้งบางครั้งก็ยังคิดถึงราहुลผู้เป็นโอรส บางครั้งบางครั้งก็ยังคิดถึงนางพิมพา แต่ไม่ใช่เป็นเมียแล้ว สมัยก่อนยังเป็นเมียเป็นแฟน บางครั้งก็คิดถึงผู้ให้ความสนุ่สนหานำรุงบำเรอ อันนี้ก็แสดงว่า ความคิดหรือความทุกข์ประเภทนี้ยังมีอยู่ ไม่ได้ลดน้อยลงไปเลย พระองค์จึงถามอาจารย์ อาจารย์ก็บอกว่าหมดวิชาความรู้จะสอนแล้ว ตอนนี้เลยต้องไปลาอาจารย์ อาจารย์จึงบอกว่าคนที่รู้เหนือเรา นั้นไม่มี จึงช่วยกันประกาศัจฉธรรมที่เราฝึกสอนให้ นั่นก่อน พระองค์ก็ยังไม่พอพระทัยเพราะเห็นว่า ทางนี้ยังดับทุกข์ไม่ได้ ก็ลาจากอาจารย์ไป

ต้นตอมันอยู่ที่ความคิด

หลังจากที่ลาอาจารย์แล้ว พระองค์ไปทำทุกรกิริยา ตอนทำทุกรกิริยานี้ เรียกว่า คนหลงทาง คนยังไม่รู้วิธีทางการปฏิบัติ อันนี้เรียกว่า ทิฐิ แปลว่า ความเห็น เมื่อเรามีความเห็นอย่างนั้นก็ต้องทำไป เช่น อดข้าว อดน้ำ กลั้นลมหายใจ เพราะไม่มีทางอื่น ทางไหนจะทำแล้วก็ต้องทำแบบนี้ นึกว่าความโกรธ ความโลภ ความหลง มันอยู่กับสิ่งเหล่านั้น พระองค์ทำงานกระทั่งกินข้าวเท่าเมล็ดงา ตามปกติหากคนไม่กินข้าว เนื้อหนังมันแห้งลง ชุบผอมเหลือแต่เอ็นหนังกระดูกตรึงกันเอาไว้เท่านั้น เนื้อไม่มีแล้ว ไปไหนมาไหนก็ลำบาก บางทีก็ปัสสาวะอุจจาระอยู่กับที่ ทำไปขนาดนั้นแล้วความคิดมันก็ยังสงบไม่ได้ ความทุกข์ประเภทที่พอใจไม่พอใจ ยังระงับไม่ได้ บางครั้งเห็นพวกปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ทำอะไรที่ไม่ถูกใจ ขนาดลุกไม่ได้ มันก็ยังโกรธอยู่ บางครั้งบางครั้งก็ยังคิดถึงราहुลและพิมพา เรื่องนี้แสดงว่าความทุกข์ประเภทนี้ยังมีอยู่

เพราะฉะนั้นพวกเธอทั้งหลายที่มารับการรักษาที่โรงพยาบาลจิตเวชนี้ก็เพื่อมารักษาอันนี้เอง ต้นตอมันอยู่ที่ความคิดนี้ ดังนั้นหมอมัที่เคยให้ยารักษา กินยาไป มันก็หายได้ในบางครั้ง บางครั้งมันก็หายไม่ได้ บางครั้งมันก็ทุเลาเบาบางลงได้ หมอจึงให้กินยาระงับประสาทเอาไว้ไม่ให้มันฟุ้งเกินไป

การอยู่พระองค์เดียว

บัดนี้ ทุกข์ประเภทนั้นแหละ พระองค์ทำมาขนาดนั้น อันนี้ ก็ยังไม่ใช่ทางตรัสรู้ ยังไม่เป็นการรู้แจ้ง รู้จริง อันนี้เป็นเพียงรู้จำ รู้จัก มาจากตำรับตำรา ทำถึงปานนั้นความโลภความโกรธความหลงก็ยังไม่ลดละยังไม่เบาบางเลย เมื่อเป็นเช่นนั้นพระองค์เลยหาลูกมะขามป้อมและลูกสมอมาเสวยหรือมากิน เพื่อประทังชีวิต ให้เป็นไปได้ พวกปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ เห็นก็เลยเข้าใจว่า “เอ๊ะ! พระองค์นี่คลายจากความเพียรเวียนมามากมากเสียแล้ว คงจะไม่ได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันต์ ดับทุกข์ไม่ได้ ดับกิเลสไม่ได้” ก็เลยพากันหนีไป เมื่อพวกปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ หนีไปแล้ว พระองค์ก็ไปคนเดียว ฟังให้ดีตอนนี้ตั้งอกตั้งใจฟังให้มั่นใจ เพราะเล่าให้ฟังเป็นตำรับตำรา มา อันนี้จะเล่าย่อๆ สั้นๆ

บัดนี้ พระองค์อยู่คนเดียวก็เสวยผลไม้ หรือกินลูกมะขามป้อม ลูกสมอ อันนี้เรียกว่าสังคกาย สงบวาจา แต่ใจไม่สงบ บางทีคิดถึงพวกปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ที่แรกมี ๕ คน ๖ คน รวมกับเรา แต่เดี๋ยวนี้เราอยู่คนเดียวไปคนเดียว บางครั้งบางครั้งคิดถึงราหุล พิมพา ที่วังหรือที่บ้าน บางครั้งบางครั้งคิดถึงนางสนมกำนัลที่บำรุงบำเรอ บางครั้งคิดถึงทรัพย์สมบัติ มันคิดไปร้อยอันพันอย่าง อันนี้ก็แสดงว่าจิตใจยังสงบไม่ได้ (พวกคุณก็เหมือนกันนะ ที่มารับการรักษาที่โรงพยาบาลจิตเวชนี้ก็เหมือนกัน) มันคิดไปไม่รู้เลยตอนนี้

ทวนกระแสเป็นพระพุทธเจ้า

พอดีพระองค์เดินมา พบเข้ากับนางสุชาดาที่กำลังเอาข้าวไปบวงสรวงเทวดา การไหว้บวงสรวงเทวดาก็มีมาก่อนแล้ว ไม่ใช่สิ่งที่พระพุทธเจ้าบัญญัติ พระองค์เห็นนางสุชาดาเอาข้าวไปบวงสรวงเทวดา จึงถามนางว่าจะถวายเฉพาะข้าว หรือถวายหมดทั้งข้าวทั้งธาดเลย นางตอบว่าถวายทั้งหมดเลย จากนั้นพระองค์ก็เอาธาดหรือขันข้าวนั้นไปฉัน เมื่อฉันเสร็จแล้ว พระองค์ก็ถือธาดหรือขันนั้น เดินไปริมแม่น้ำ แล้วนั่งลงอธิษฐานว่า “ถ้าหากข้าพเจ้าจะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ฆ่ากิเลสตายคลายกิเลสหลุดจริงๆ แล้วนั้น เมื่อบวงขันหรือธาดใบนี้ลงไปใต้น้ำ ขอให้ขันใบนี้ลอยทวนกระแสขึ้นไปทางต้นน้ำ ตรงข้าม หากข้าพเจ้าจะไม่ได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าจริงๆ แล้ว เมื่อบวงขันใบนี้ลงไป ขอให้ขันใบนี้ลอยไปตามกระแสน้ำ”

ตอนนี้ต้องตั้งใจตั้งใจฟังกันจริงๆ ให้เป็นข้าวที่หนึ่ง อย่ายกให้เป็นข้าวที่สองที่สาม ถ้าหากใครฟังแล้ววงแหวนอนก็เป็นข้าวที่สองที่สาม เป็นข้าวหักข้าวปลาย ถ้าใครตั้งใจตั้งใจฟัง ดูจิตดูใจตัวเองไปด้วย เพื่อนำไปใช้กับชีวิตประจำวัน ก็เป็นข้าวที่หนึ่ง เมื่อเป็นข้าวที่หนึ่งเอาไปขายก็ได้ราคาดี กินก็อร่อยดี ถ้าเป็นข้าวที่สองกินก็ไม่ได้เท่าไร คนใดฟังแล้วจำไม่ได้ว่าท่านแสดงธรรมเรื่องอะไรไม่รู้ก็เป็นรำเป็นแกลบ ถ้าเป็นข้าวที่สองที่สามก็ยังมีดี ถ้าหาก

เป็นเกลบเป็นรำก้อเอาไปเลี้ยงไก่เลี้ยงหมู ถ้าเป็นเกลบก้อเอาไป
เผาถ่านได้ ต้องฟังให้เป็น

ตอนนี้แหละ ตอนที่พระองค์เอาถาดหรือขันไปวางลงแล้ว
มันทวนกระแสน้ำ พระองค์ก็เลยขึ้นไปบำเพ็ญเพียรทางจิต **พอดี**
บำเพ็ญเพียรทางจิต ก็เลยได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าที่ใต้ต้นโพธิ์
ดับเพลิงกิเลสเพลิงทุกข์ได้จริง อันนี้เป็นสัมมาทิฐิ

ที่เข้าไปก็เพื่อดับทุกข์

ตั้งแต่สมัยโน้นมาแล้วการบวบสรวงไหววอนต่างๆ ไม่ใช่
คำสอนของพระพุทธเจ้า แต่เป็นการทำดี อันเรียกว่าพัฒนา คือ
เหมือนกับเราเรียนหนังสือ เรียน ป.๑ ขึ้นมาแล้วก็ต้องเรียน ป.๒
เรียน ป.๒ ขึ้นมาแล้วก็ต้องเรียน ป.๓ ป.๔ แล้วไปเรียน ม.๑
ม.๒ ไปถึง ม.๘ เมื่อเรียน ม.๘ จบแล้วก็ยังไม่พอ ยังต้องไปเรียน
มหาวิทยาลัย ชั้นปริญญาขึ้นไป คำว่าปริญญานี้ เรียกว่าชั้นปัญญา
แล้ว สามารถที่จะแทงเจาะลงไปถึงเนื้อหาสาระนั้นได้แล้ว อันนี้
ก็เป็นวิธีที่พูดให้ฟัง

ดังนั้น เมื่อพระองค์มาบำเพ็ญเพียรทางจิต คำว่า ทำทาง
จิต นี้ เราเคยพูดกันมา ดังที่พวกคุณพูดเมื่อกี้ว่า ต้องไปทำ
กรรมฐาน อย่างวิธีเขาทำกันใหม่ๆ นี้ ที่เรียกว่าโยคีหรือโยคะ

อันนี้ก็ทำไปเพื่อจะไปดับความทุกข์อันนี้เอง แต่มันดับไม่ได้
หรือไปนั่งหลับตาภาวนา พุทโธ ก็ตาม รับผิดชอบต่ออันนี้หรือรับ
อุบาสถศีลก็ตาม พยายามจะดับความทุกข์อันนี้เอง ถ้าเราดับความ
ทุกข์นี้ไม่ได้ นั่นก็ยังไม่เป็นปกติ

เทวดากับหนอน

เมื่อพูดถึงเรื่องศีลไม่ปกติ มีนิทานเรื่องหนึ่งจะนำมาเล่า
ให้ฟัง มีชายสองคนเป็นเพื่อนกัน ไปรักษาอุบาสถศีล คนหนึ่ง
ไปรักษาศีลได้บริสุทธิ์ คนหนึ่งรักษาศีลไม่บริสุทธิ์ บัดนี้ นานไป
คนสองคนก็เลยตาย ที่นี้คนที่รักษาศีลบริสุทธิ์ก็ไปเกิดเมือง
สวรรค์ ส่วนคนรักษาศีลไม่บริสุทธิ์นั้นตายไปก็เลยไปเกิดเป็น
หนอน อยู่ในห้องส้วมของพระ บัดนี้ สองคนก็เลยเสาะหากัน
คนที่เป็นหนอนมองไม่เห็นเพื่อนที่เป็นเทวดา ส่วนเทวดานั้นอยู่
ข้างบนก็มองเห็นเพื่อนที่เป็นหนอน ก็ลงมาหา

หนอน : เธอไปไหนมา

เทวดา : อ้อ เราไปอยู่เมืองสวรรค์มา

หนอน : ไปอยู่เมืองสวรรค์เป็นอย่างไร

เทวดา : ก็มีความสุขดี

หนอน : มีความสุขอย่างไร ไม่เหมือนกับอยู่ที่นี้หรือ

เทวดา : ไม่เหมือนกัน

บัดนี้ คนที่อยู่บนสวรรค์เลยถามคนที่เป็นหนอนบ้าง

เทวดา : อยู่ที่นี้มีความสุขไหม

หนอน : มีความสุข

แต่เป็นความสุขคนละอย่างกัน คนที่เป็นหนอนก็มีความสุขอย่างหนึ่ง คนที่เป็นเทวดาก็มีความสุขอย่างหนึ่ง คนที่เป็นเทวดาก็เลยชวนคนที่เป็นหนอน

เทวดา : ไปอยู่เมืองสวรรค์ด้วยกันเถิด

หนอน : เมืองสวรรค์นั้นมีความสุขอย่างไร ไหนลองเล่าเรื่องความสุขให้ฟังซิ

เทวดา : เมืองสวรรค์นั้นไม่ต้องทำนา ไม่ต้องทำสวน ไม่ต้องหุงข้าวต้มแกง ไม่ต้องซักเสื้อผ้า และไม่ต้องทำอะไร นึกๆ แล้วก็มาได้มาเลย นึกอยากจะได้ผ้าสวยๆ อาหารดีๆ ก็ได้มาเลย

หนอน : โอ้ย...ยังมีความสุขมาก ไม่ไปดอก เพราะยังต้องนึกต้องคิดเอา อยู่ที่นี้ ที่เป็นหนอนอยู่นี้ ไม่ได้นึกคิดอะไรเลย ตอนเช้าๆ สายๆ บ่ายๆ เย็นๆ เขาอยากมาตอนไหนก็มาให้อาหารกิน อยู่ที่นี้ไม่ต้องนึกคิด สบายกว่าอยู่เมืองสวรรค์เสียอีก

อันนี้ชื่อว่าพูดกันไม่เข้าใจ เหมือนที่เทวดากับหนอนพูดกัน แล้วเรามาลองคิดดูให้ดี หนอนกับเทวดานั้นจะพูดกันได้อย่างไร

อย่ายึดมั่นถือมั่น

อันนี้ก็เหมือนกัน ที่เรารักษาศีล หรือทำกรรมฐาน หรือทำ วิปัสสนา ก็เหมือนกัน คนเราต้องถามกันได้ แต่คนผู้ที่มีทิฐิ มีมานะ ยึดมั่นถือมั่นอะไรต่างๆ แล้วไม่เชื่อฟัง แม้เขาจะเอา ของดีๆให้ ก็ยังยอมรับไม่ได้ อันนั้นเรียกว่า อุปาทาน อย่าไปยึดมั่น ถือมั่นอย่างนั้น พระพุทธเจ้าท่านสอนว่า มีแต่ทุกข์เท่านั้นเกิดขึ้น มีแต่ทุกข์เท่านั้นตั้งอยู่ มีแต่ทุกข์เท่านั้นดับไป ท่านสอนไว้อย่างนี้

อุเบกขามีอยู่แล้ว

เมื่อพูดถึงตอนนี้ อยากถามพวกท่านที่อยู่ที่นี่ ตอบให้ฟังนะ เดี่ยวนี้ลักษณะจิตใจของคุณเป็นอย่างไรที่กำลังนั่งอยู่เดี๋ยวนี้ล่ะ ไม่ต้องพูดเวลาอื่น เอาเดี๋ยวนี้เลย เป็นอย่างไรจิตใจเดี๋ยวนี้

ตอบ : สบายดี

หลวงพ่อกุศล : ไม่ได้คิดไปที่ไหนนะ แล้วคุณนั้นละเป็นอย่างไร

ตอบ : สบายดี เฉยๆ ค่ะ

หลวงพ่อกุศล : คุณคนนี้บ้าง เป็นอย่างไร

ตอบ : สบายดี เฉยๆ ครับ

หลวงพ่อกุศล : เออ... ลักษณะเฉยๆ นี้ มีกันทุกคนใช่ไหม

ตอบ : มีทุกคนครับ

หลวงพ่อกุศล : เออ...ลักษณะนี้มีกันทุกคน พระพุทธเจ้าท่านว่า เหนือดีเหนือชั่ว ดีกว่านี้ก็ไม่มี ชั่วกว่านี้ก็ไม่มี คือลักษณะที่เรา รักษาศีล ให้ท่าน ทำกรรมฐาน มันยังไม่เป็นลักษณะนี้ ลักษณะนี้ ท่านเรียกว่า **อุเบกขา** หมายถึง วางเฉย คือ ไม่ยึดถืออะไร ทั้งหมด **ลักษณะนี้มีอยู่ในคนทุกคน**

ใครๆ ก็ทำได้

ดังนั้น คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า จึงว่าไปได้ไกลกว่าทุก ลัทธิทุกศาสนา ศาสนาพุทธของพระพุทธเจ้า จึงไม่จำกัดชนชั้น วรรณะ วิชาความรู้ ตระกูล จะเรียนหนังสือจนจบปริญญาเอก

เป็นดอกเตอร์มาปฏิบัติก็ได้ และคนที่ไม่ได้เรียนหนังสือ เขียนหนังสือไม่เป็น อ่านหนังสือไม่ออก ก็มาปฏิบัติได้ คนเฒ่าคนแก่ปฏิบัติก็ได้ คนหนุ่มคนสาวปฏิบัติได้ทั้งนั้น ลักษณะนี้คนไทยก็ปฏิบัติได้ คนจีนก็ปฏิบัติได้ แต่ต้องพูดกันรู้เรื่อง คนฝรั่งอังกฤษ คนอเมริกา ถูศาสนาไหนก็ปฏิบัติได้ บวชก็ปฏิบัติได้ หรือไม่บวชก็ปฏิบัติได้ รักษาศีล ๕ ก็ปฏิบัติได้ รักษาศีล ๘ ก็ปฏิบัติได้ **ลักษณะนี้มันมีอยู่แล้ว** เราก็เลยไม่มาสนใจกันที่ตรงนี้ เราไปสนใจแต่เรื่องทำความสงบ

ความสงบมีสองแบบ

ความสงบจึงมีสองอย่าง คือสงบแบบน้ำแข็งและสงบแบบน้ำลึก ถ้า**สงบแบบน้ำแข็ง** เรากินน้ำแข็งเข้าไป มันเย็น ไม่ถึงชั่วโมงน้ำแข็งมันจะละลายความร้อนขึ้นมา อันนี้เรียกว่าเย็นแบบน้ำแข็ง อันแบบนี้ทำความสงบแบบพุทโธหรือโยคะก็ตามทำลายความหลงผิดไม่ได้ มันจะร้อนขึ้นมาทีหลัง

บัดนี้ **สงบแบบน้ำลึก** คือ ยิ่งลึกก็ยิ่งสงบ ลึกไปเท่าไรยิ่งสงบเย็นไปเท่านั้น อันนี้เรียกว่าสงบด้วยปัญญา การสงบด้วยปัญญานั้นก็เหมือนกับจิตใจของทุกคน ที่อาตมาถามอยู่ในขณะนี้ละ มันเป็นลักษณะนี้ ตัวชีวิตจิตใจของคน มันเป็นอย่างนี้

พระธรรมมีมาก่อน

ดังนั้น ธรรมะที่พระพุทธเจ้าค้นพบขึ้นมา นั้น จึงว่ามันมีมาก่อนพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าจะมาค้นพบอย่างนี้ก็ไม่ได้ ไม่มาค้นพบอย่างนี้ก็ไม่ได้ เพราะมันมีอยู่แล้ว จึงว่า**ธรรมะที่ทำให้พระองค์เป็นพระพุทธเจ้านั้น มันมีอยู่ก่อนแล้ว** ใช่ไหม

ตอบ : ใช่ครับ

หลวงพ่อกุศล : คุณก็เคยได้ยินอย่างนั้นใช่ไหม

ตอบ : ใช่ครับ

หลวงพ่อกุศล : อันนี้มันมีมาก่อนพระพุทธเจ้า เราเพียงศึกษาให้รู้จัก เมื่อเราศึกษาผิด นำไปปฏิบัติก็ผิด เมื่อเราศึกษาถูก ปฏิบัติก็ถูก ดังนั้น ธรรมะที่ทำให้พระองค์เป็นพระพุทธเจ้านั้น มันมีอยู่แล้ว

เมื่อไม่มาศึกษาที่ตรงนี้ก็ไม่ใช่ - ก็เป็นทุกข์

เดี๋ยวนี้ จิตใจของทุกคน เรียกว่า สะอาด ความสะอาดนั้น คือ ตัวชีวิตของเรา ไม่ได้สกปรก ความสว่าง คือ เราเดินทางกลางวัน เราเดินทางไป ไม่ชนหลักชนตอ ไม่ตกบ่อตกหลุม เพราะเราเห็นแจ้ง เดี่ยวนี้ ถ้าเรามาดูชีวิตของเรา โอ...ลักษณะชีวิต

และจิตใจของเราเป็นอย่างนี้ แสดงว่าเราสว่าง เราเห็นแล้ว ที่นี้ ลักษณะของ **ความสงบ คือ หยุด หยุดจากการทำผิด พุดผิด คิดผิด** สงบ แปลว่า หยุดแล้ว หรือจะเคยศึกษาธรรมะแบบไหน ก็หยุดแล้ว เพราะว่าพระองค์รู้ทั่วถึงแล้ว ฉะนั้น การตรัสรู้ของ พระพุทธเจ้า จึงว่ามีในคนทุกคนแล้ว แต่เราไม่ศึกษากันที่ตรงนี้ เมื่อเราไม่ศึกษาที่ตรงนี้ เราก็เลยไม่รู้ แล้วก็เลยไปนั่งสงบ แบบนั้น ท่านเรียกว่า สมถกรรมฐาน

การทำสมถกรรมฐานเป็นอุปายให้สงบ เหมือนกับเอาหิน หรือเอาศิลาไปทับบนหญ้า หญ้ามันงอกออกมาไม่ได้ เพราะหิน มันทับอยู่ในขณะที่เราไปนั่งหลับตา ก็ตาม ภาวนาอะไรก็ตาม สงบ ก็จริง แต่เมื่อเราออกไปสู่สังคม ความพอใจไม่พอใจมันเกิดวูบ ขึ้นมา เป็นทุกข์แล้ว พระองค์จึงสอนว่ามีแต่ทุกข์เท่านั้นเกิดขึ้น มีแต่ทุกข์เท่านั้นตั้งอยู่ มีแต่ทุกข์เท่านั้นดับไป พระองค์สอน อย่างนี้

ศึกษาที่ตรงนี้ก็เห็นธรรม

บัดนี้ เมื่อเรามาศึกษาตามหลักพุทธศาสนาจริงๆ เราก็เลย พบได้ อันนี้เรียกว่า พระพุทธเจ้ายังมีชีวิตอยู่ (ไม่ใช่อาตมานะ) พระองค์ไปแสดงธรรมที่ไหน จะรับศีลก็ตาม ไม่รับศีลก็ตาม

จะเคยทำกรรมฐาน หรือไม่เคยทำมาก็ตาม เมื่อพระพุทธเจ้าแสดง ธรรมให้ฟังแล้ว คนมีปัญญาผู้ที่ เรียกว่า **ได้ดวงตาเห็นธรรม** แน่ะ เห็นธรรม ไม่ใช่ไปเห็นสีแสง ผีเทวดา ไม่ใช่เห็นสิ่งเหล่านั้น เราต้องเห็นตัวเรา เคยได้ยินได้ศึกษาไหม พระพุทธเจ้าพูดกับ พระวักกิลว่า **“ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นเรา ผู้ใดไม่เห็นธรรม ผู้นั้น ไม่เห็นเรา” ก็ต้องมาเห็นตัวเรา** เห็นตัวเราอย่างไร ตาก็มองเห็น สติก็ต้องมองเห็น เห็นตัวเรานั่งอยู่ลักษณะไหน หรือว่าเตี้ยวันนี้ ใจมันคิดอิจฉาริษยาใคร ไม่มีเลย มันเฉยๆ ลักษณะชีวิตจริงๆ นั้น มันมีอยู่แล้วในคนทุกคน

คนโบราณท่านจึงสอนเอาไว้ว่า มนุษย์สมบัติ สวรรคสมบัติ และนิพพานสมบัติ เพราะมันเป็นสมบัติของเรา เมื่อเราแสวงหา มันก็ได้เป็นสมบัติของเราจริงๆ ดังนั้นพวกคุณที่รู้สึกจิตใจไม่ดี ก็อย่าไปครุ่นคิดมันอย่างนั้น **เราจะต้องกลับมาหาสมบัติของเราที่มี อยู่ในตัวของเรา** โรคนี้จะหายได้เมื่อเราระงับอันนี้ ความโกรธ ความโลภ ความหลงไม่มีแล้ว โรคประสาทอย่างที่หมอให้ยากินนี้ ก็จะหายทันที หมอที่จะไปรักษาคนป่วย ก็ต้องดูจิตใจของเรา รู้ว่าเขาไม่สบาย เขาเป็นโรคเรื้อรัง จิตใจไม่ปกติ ให้ยาหรือให้ ความรู้ความคิดเห็นแก่เขา เขาเหล่านี้ก็จะหายเร็วขึ้นมา อันนี้ เรียกว่า เรามาพูดความจริงใจให้ฟัง เพราะลักษณะนี้มันมีอยู่ใน คนทุกคน ลักษณะที่ไม่มีมีความโกรธ ความโลภ ความหลงนี้

ดูที่จิตใจคือทางลัด

ดังนั้น เราเคยได้ยินในตำรับตำรา คุณก็รู้ที่ “พระอรหันต์
ทำบาปไม่เป็นบาป ทำบุญไม่เป็นบุญ” ใช่ไหม

ตอบ : ได้ยินได้ฟังจากในตำราว่าอย่างนั้น

หลวงพ่อกุศล : เดี่ยวนี้จิตใจของเรา มันไม่ทำบาป ไม่ทำบุญ
เป็นลักษณะอุเบกขา ตัวนี้หรืออันนี้แหละมันมีทุกคน เดี่ยวนี้
ใจเราไม่ทำบาป แต่อันที่เกิดคิดวุ่นขึ้นมา อยากไปตีคน นั่นมัน
ผิดปกติแล้วนี่ ผิดศีลแล้ว อันนี้แหละ ศีล จึงแปลว่า ปกติ ปกติ
กาย ปกติวาจา ปกติใจ เมื่อกาย วาจา ใจปกติแล้ว จึงว่าคนนั้น
มีศีล ศีลจึงเป็นเครื่องกำจัดกิเลสอย่างหยาบ สมธิกำจัดกิเลส
อย่างกลาง ปัญญาเป็นเครื่องกำจัดกิเลสอย่างละเอียด ว่ากันตาม
ตำรา กิเลสอย่างหยาบ ก็ให้คอยดูจิตใจของเรา ไม่ต้องไปนั่ง
หลับตา ท่านเป็นหมอกำลังให้ยาคนป่วยอยู่ ก็ให้ดูใจของเรา
ยาอันนั้นมันแก้โรคชนิดไหน เราก็ต้องรู้จัก ส่วนคนที่ป่วยกำลัง
รับยาจากหมอ จิตใจของเราเป็นอย่างไร เราต้องรู้จัก อันนี้
เรียกว่าจิตใจเราเป็นปกติ พอคิดผิดปกติขึ้นมาวุ่นเดียว เราเห็น
ทันที อันนี้เรียกว่าวิปัสสนากรรมฐานอย่างลัดๆ ทำอยู่ที่ไหนก็ได้
ไม่ต้องอ้อนวอนบวงสรวง ขอรับรองให้ผีให้เทวดามาช่วยทำเรื่องนี้

เราจะทำบุญ ให้ทาน รักษาศีล ให้จิตใจเป็นอันนี้ได้ไหม
เป็นไม่ได้ มีเงินร้อยล้านพันล้านเอาไปทำบุญให้จิตใจเป็นอย่างนี้
ได้ไหม เป็นไม่ได้ แต่เมื่อมีครูบาอาจารย์ คนที่มีความสามารถ
รู้แจ้งเห็นจริง ซึ่งให้เราทำอย่างนี้ ทำได้จริงๆ ของที่มีอยู่แล้ว แต่
เราไม่สนใจกัน เดี่ยวนี้เรากลับไปสนใจของที่ไม่มี เมื่อไปสนใจ
ของที่ไม่มี มันก็ไม่พบ หาเท่าใดก็ไม่พบเลย เมื่อหาไม่พบแล้ว
ก็เลยไปเที่ยวกล่าวหาว่า การตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าหมดยุค
หมดสมัย ไปกล่าวหาว่าอย่างนั้นอีกแล้ว เพราะพระพุทธเจ้า
ปรินิพพานไปเท่านั้นปีเท่านั้นปี หาผู้ศึกษาพระธรรมวินัยไม่มีแล้ว
หมดเวลาแล้ว จึงขอจบการบรรยายธรรมะ

เปิดประตูสู่ธรรม

เจริญพรญาติโยมทั้งหลาย พวกเราซึ่งได้ถูกปกปิดอยู่ในห้องซังหรือในกรรมานานปีพอสมควร วันนี้ญาติโยมทั้งหลายคงจะพบอะไรต่างๆ ที่เปิดเผยอยู่ในจิตใจของเราเรียกว่าสังขธรรม เราควรเปิดสิ่งที่มันถูกปิด ให้เราทุกคนมีสิทธิ์ที่จะพบสังขธรรมนั้นได้ที่เราไปไม่ถูก เพราะมีสิ่งมาปกปิดไว้ ไม่มีใครเปิดออก ไม่มีใครมาเปิดประตูให้เราเดินไปได้ วันนี้อาตมาเดินทางมาจากจังหวัดขอนแก่น มาที่ รพ.รามาศ (กรุงเทพฯ) จะมา**เปิดประตูแสงธรรม หรือ สังขธรรม** ให้ทุกคนมีสิทธิ์เข้าไปรู้ได้ด้วยตนเอง **ไม่ต้องอาศัยใครที่ไหนเลย** เพราะ**สังขธรรมมีอยู่แล้วในคน** ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเรื่องตำรับตำรามาก ถ้าพูดอย่างนี้บางคนอาจสงสัยว่า ถ้าไม่รู้ตำรานั้นจะปฏิบัติธรรมได้ไหม จะเข้าใจสังขธรรมได้ไหม อาตมาพูดคำที่ตรงไปตรงมา **สังจะ แปลว่า ของแท้ ไม่เปลี่ยน ไม่แปรผัน**

จะมีพระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ ก็มียุอย่างนั้น หรือไม่มีพระพุทธเจ้า
มาตรัสรู้ ก็ต้องมีอยู่อย่างนั้น จักรกรรม แปลว่า ของจริงมีอยู่แล้ว
เมื่อพูดของจริงก็เลยไม่มีใครรับรอง เมื่อไปรับรอง บุคคลที่จะ
เดินตามก็ไม่รู้ว่าจะไปทางไหน

เอาชีวิตเป็นเดิมพันว่าคนจริงรู้ได้

วันนี้เอาตมาจะเอาชีวิตเป็นเดิมพันกันเอาไว้ ว่าทุกคนต้องรู้
ทุกคนต้องเห็น ทุกคนต้องเข้าใจ ไม่ว่าชนชาติไหน ภาษาใด จะ
เป็นคนไทยก็ตาม คนจีนก็ตาม คนฝรั่ง อังกฤษ คนอเมริกา คน
เขมร คนญวน คนลาวก็ตาม จะถือศาสนาไหนนุ่งห่มผ้าสีอะไร
ก็ตาม ถ้าหากว่าเป็นคนจริง เดียวนี้เอาตมาเข้าใจว่า มันมีอยู่แล้ว
แต่เราไม่เข้าใจเท่านั้นเอง เราไปสนใจเรื่องตำรับตำรา มันเลย
ออกนอกตัวไป

ที่จะพูดความจริงนั้น เพราะว่าทุกคนชอบความจริง เพราะ
ความทุกข์ความเดือดร้อนมันบีบคั้นคน เนื่องจากความทุกข์ความ
เดือดร้อนมันติดตามบีบคั้นเรานั้น เราไม่รู้จักมัน คนจึงเข้าไปอยู่
ในความทุกข์ ทีนี้จะพูดถึงเรื่องความทุกข์สักเล็กน้อย คนหัวเราะ
ร้องไห้ มีทุกข์ทั้งสองอย่าง หัวเราะก็มีทุกข์อย่างหนึ่ง ร้องไห้ก็มี

ทุกข์อย่างหนึ่ง หัวเราะ เรียกว่าไม่หะกับโลภะบวกันเข้า เรียกว่า
คนลืมหัด ร้องไห้ โทสะกับโมหะบวกัน อันนี้มีอยู่ในทุกคน จะ
เป็นคนรวยตั้งล้านตั้งแสน หรือหลายล้านหลายแสน ก็มีหัวเราะ
ร้องไห้เหมือนกัน เรียกว่า จักรกรรม แม้จะเป็นภิกษุสามเณรก็มี
หัวเราะ มีร้องไห้เหมือนกัน บัดนี้ จะเป็นคนชนชาติไหนภาษาใด
นุ่งห่มผ้าสีอะไรก็มีหัวเราะร้องไห้เหมือนกัน อันนี้จักรกรรมอีกแบบหนึ่ง

ดอกไม้ทุกสีบานได้

เมื่อพูดเช่นนี้ จะมาพูดถึงเรื่องวิปัสสนาสักเล็กน้อย คนทั่วไป
มักสอนกันว่า ต้องเจริญวิปัสสนาจึงจะรู้ จึงจะเห็น จึงจะเข้าใจ
บางคนไปเจริญวิปัสสนา ก็ไปนั่งหลับตา หรือภาวนา พุทโธบ้าง
อรหันบ้าง พองยุบบ้าง หรือดูลมหายใจที่เรียกว่า อานาปานสติบ้าง
อันนี้ก็จริง แต่จริงโดยสมมติ พระพุทธเจ้าของเราตรัสรู้เพราะการ
ทำทางจิต พูดกันถึงเรื่องจิตแล้ว พระพุทธเจ้าท่านเคยสอนเอา
ไว้ว่า แสงอาทิตย์โผล่ขึ้นมาแล้ว ดอกไม้จะเป็นสีแดง สีเหลือง
สีขาว สีอะไรก็ตาม บานได้ตามต้องการ เรียกว่า เปิดประตู
สู่จักรกรรม เรียกว่าไขทาง ไช้ประตูสู่จักรกรรม

ความปกติเป็นสังขาร

เมื่อพูดถึงเปิดทางสังขารแล้ว คราวนี้ต้องพูดตรงไปตรงมา **คนทุกคนไม่ตายเร็ว ก็เพราะว่ามีสังขารชนิดหนึ่งทำให้เราอยู่ได้ คนจึงไม่ตายเร็ว พูดตามภาษาพื้นบ้านของเราเรียกว่า ปกติ** หรือ คงที่ ถาวรมั่นคง ไม่เปลี่ยนแปลง คงที่ก็มีอยู่แล้ว มั่นคงก็มีอยู่ อย่างนั้น ไม่เปลี่ยนแปลง ไม่แปรผัน อันนี้เรียกว่าพระพุทธรูปเจ้า จะมาตรัสรู้ ก็ต้องมีอยู่อย่างนั้น พระพุทธรูปเจ้าไม่มาตรัสรู้ ก็ต้องมีอยู่อย่างนั้น

ที่มัน**ไม่ปกติ** เปลี่ยนแปลงไป แปรผันไป เดียวก็เป็นอย่างนั้น เดียวก็เป็นอย่างนี้ อันนั้นพระพุทธรูปเจ้าเรียกว่า **ทุกข์** ท่านจึงสอน เราว่ามีแต่ทุกข์เท่านั้นเกิดขึ้น มีแต่ทุกข์เท่านั้นที่ตั้งอยู่ มีแต่ทุกข์ เท่านั้นที่ดับไป บัดนี้ คนไม่เห็นทุกข์ ก็เลยถือเอาทุกข์เป็นอารมณ์ ท่านทั้งหลายเป็นคนมีปัญญาพอสมควร มากน้อยไม่เหมือนกัน เมื่อพูดมาถึงจุดนี้ ก็อยากจะชี้ตรงลงไปทีเดียว เพราะทุกคน ต้องการความจริง เรียกว่าสังขาร ถ้าไม่ตั้งใจฟังแล้ว ก็จะไม่รู้ ไม่เข้าใจ ถ้าพูดนานๆ เรามักจะฟังเพลินก็เลยไม่ได้เข้าใจ พูด น้อยๆ บางคนก็ยังไม่ทันเข้าใจ สำหรับบางคนถ้าสิ่งนั้นไม่ได้ อยู่ในตำรา ก็จะหาว่าพูดนอกแนว

ความปกติมีอยู่ในคนทุกคน

เราเคยได้ยินคำว่านิพพาน นิพพาน เป็นภาษาอินเดีย คน อินเดียทำอาหารร้อนๆ มา ลูกหลานจะไปกิน ผู้เป็นบิดามารดาก็ บอกว่า อย่าเพิ่งไปกินนะลูก ให้มันนิพพานแล้วค่อยไปกิน เขา พูดอย่างนั้น คนไทยมาเรียกนิพพาน นิพพานอยู่ที่ไหน ไม่ทราบ ก็เลยหานิพพาน พูดเช่นนี้คงจะเข้าใจแล้วไม่มากก็น้อย ญาติๆ ของเราเคยสอนเอาไว้ว่า มนุษย์สมบัติ สวรรคสมบัติ และ นิพพานก็เป็นสมบัติของมนุษย์นี้เอง ท่านว่าอย่างนั้น **ตั้งแต่วันนี้ จึงมาพูดเรื่องจริง มาเปิดประตูสังขาร คนเรามีลมหายใจอยู่ได้ ก็เพราะนิพพาน นิพพานนั้นเองมาบำรุงจิตใจคนไว้ ถ้าหากไม่มี นิพพานในตัวคน คนจะมีชีวิตอยู่ไม่ได้** พูดอย่างนี้ บางคน อาจจะเข้าใจ

ทีนี้ขอเตือนท่านทั้งหลายเอาไว้ จงรีบเข้าไปดูจิตใจของเราบ้าง ในขณะนี้มื่ออะไรอยู่ที่นั่น เดียวนี้อาตมาเข้าใจว่าทุกคนไม่มีความทุกข์ และไม่มีความสุข ทุกข์ก็ไม่มี สุขก็ไม่มี มันเฉยๆ **อัน เฉยๆ มันมีอยู่ในคนทุกคน** อันนี้เรียกว่าสังขาร สังขาร แปลว่า ของจริง

ความปกติอยู่ที่ไหน – ทำไม่ไม่สอนกัน

ถ้าจะพูดเรื่องนิพพาน คำว่า นิพพาน แปลว่า ปกติ คือ ไม่ขึ้นไม่ลง ไม่สั้นไม่ยาว เรียกว่า เป็นอัพยาكاتธรรม เราคงเคยได้ยินกัน

ถ้าพูดเรื่องบุญ เขาเรียกว่ากุศล หรือกุศลลาภมา

คำว่า ทำดี อันนี้ก็อีกอย่างหนึ่ง ทำดีก็เรียกว่าหวัระ ทำชั่วก็เรียกว่าร้องไห้ คำว่า **ปกติ อยู่ที่ไหน ไม่เห็นเคยสอนกัน** สอนกันแต่เรื่องทำบุญ ให้ทาน รักษาศีล และไปทำสมถกรรมฐาน หรือไปเจริญวิปัสสนากัน อันนี้สอนกันมาก

ผิดปกติเมื่อใด – ทุกข์เมื่อนั้น

วันนี้เอาตมาจะไม่พูดถึงเรื่องการทำบุญ ให้ทาน รักษาศีล ไม่พูดถึงเรื่องการทำสมถกรรมฐาน ที่สุด แต่ไปพูดถึงเรื่องการทำวิปัสสนากันได้ เพราะว่าทุกคนมี **สติ** อยู่แล้ว มองดูจิตใจของเราที่มันปรากฏขึ้นมา นั่น เรียกว่าผิดปกติ **อันผิดปกตินั้นแหละ พระพุทธเจ้าท่านเรียกว่า ทุกข์** เมื่อมันผิดปกติขึ้นมาในขณะที่ไหนเวลาใด ขณะนั้นเวลานั้นเรียกว่าทุกข์ พระพุทธเจ้าจึงเรียกว่า

มีแต่ทุกข์เท่านั้นที่เกิดขึ้นมา มีแต่ทุกข์เท่านั้นที่ตั้งอยู่ มีแต่ทุกข์เท่านั้นที่ดับไป

ผิดปกติ – เพราะไม่เคยดูความปกติ

แต่เราไม่ได้สนใจเรื่องทุกข์ เราสนใจแสวงหาแต่ความสุข บางคนดิ้นรนหาเงินให้มีมากๆ คิดว่ามีความสุข ผลที่สุดเงินนั้นเป็นเพียงสมมติเท่านั้น แต่มันให้ความสะดวกไปมา มันไม่ได้นำความสุขมาให้เรา บางคนไปศึกษาเล่าเรียนให้มากๆ มีความรู้มาประดับเนื้อประดับตัว แล้วจึงค่อยศึกษาหาวิธีดับทุกข์ บางคนศึกษามากๆ แต่ดับทุกข์ไม่ได้ พูดกันอย่างจริงๆ แล้ว คนที่เรียนมากๆ บางคนเป็นโรคประสาทก็มี **เพราะไม่เคยดู ความปกติ ที่มีอยู่ในตนเอง** ไม่เคยดูความปกติที่มีอยู่ในเราเอง คำว่า **ปกติ ในขณะนี้วินาทีนี้แหละ ที่เอาตมาพูดว่า ความปกติ มันมีอยู่อย่างนั้น ความปกตินี้แหละจะพยุ้งจิตใจของเราไว้ ไม่ให้ดิ้นรนเกินไป** เมื่อดิ้นรนเกินไปแล้ว เลยจมมิตติดอยู่ในนั้น พอดีความดิ้นรนกระเสือกกระสนนั้นจางไปแล้ว ความปกติก็เกิดขึ้นมาแทน ลักษณะปกติมีอยู่แล้วในคนทุกคน ความปกตินี้แหละที่เราควรจะไปศึกษาเพื่อพยุ้งจิตใจเอาไว้

ความปกติ – อะไรก็ทำลายไม่ได้

อาตมาจะสมมติให้พวกเราได้พิจารณา อันที่เป็นวัตถุภายนอก ในเวลากลางวันต้องมีแสงอาทิตย์ อาตมาพูดว่าแสงตะวัน เมื่อมี เมฆหมอกมาบัง เราเรียกว่าตะวันบด ฟ้ามืด ดวงอาทิตย์ดับแสง ความจริงแล้ว พระอาทิตย์ไม่ได้ดับแสง มันทำความสว่างเต็มดวง อยู่อย่างนั้น เมฆหมอกเท่านั้นที่ไปบังเอาไว้ เมื่อเมฆหมอกนั้น ผ่านไปแล้ว แสงอาทิตย์ก็พุ่งออกมาทำความสว่างให้พื้นโลกตามเดิม **ความโกรธ ความโลภ ความหลงก็เช่นกัน จะมาทำลายความปกติไม่ได้ เพียงแต่มาปกปิดไว้ชั่วคราวเท่านั้นเอง**

ความปกติ – เป็นคู่ชีวิต

ดังนั้นคนมีปัญญาจึงเอาปกตินั้นแหละไปทำการทำงานคู่กับ ชีวิตของเรา **อันตัวปกติ คือ ชีวิตของเรา** หรือจะพูดว่าชีวิตพวกเรา ไม่ต้องการสิ่งที่มาปกคลุมนั้น (ความโลภ ความโกรธ ความหลง) ถ้าเราศึกษาไปที่ตรงนี้ เราจะพบกับความปกติ พระพุทธเจ้าสอน เอาไว้ว่า คำว่า **ปกติ** ไม่เปลี่ยนแปลง ไม่แปรผัน แม้จะมีพระ พุทธเจ้ามาตรัสรู้ ก็มีอยู่อย่างนั้น ไม่มีพระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ ก็มี อยู่อย่างนั้น ถ้าหากว่ามีคนอยู่ที่ไหน ความปกติก็มีอยู่ที่นั่น

ขอภัยสักนิด แม้แต่สัตว์เดียรัจฉานก็มีปกติเหมือนกัน แต่สัตว์ เดรัจฉานมันไม่มีปัญญา ไม่มีความสามารถที่จะเอาไปใช้กับชีวิต ประจำวันได้ เพราะมันเป็นสัตว์จิตใจต่ำที่สุด มนุษย์สามารถที่จะ เอามาใช้กับชีวิตของเราได้

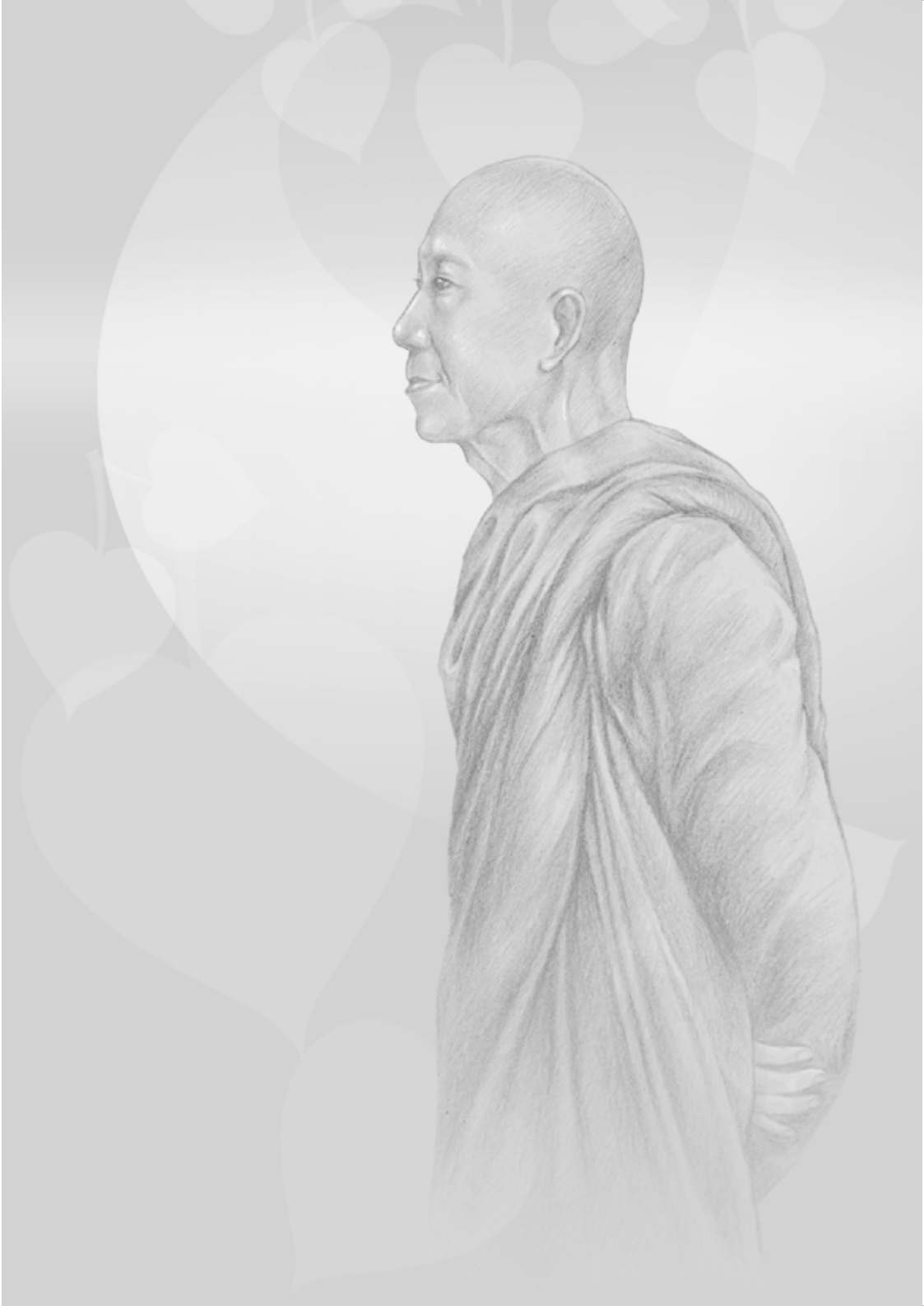
ปัจจุบันเป็นชีวิตของเรา

ดังนั้น จึงว่า มนุษย์สมบัติ สวรรคสมบัติ และนิพพาน- สมบัติ เป็นสมบัติของมนุษย์นี้เอง บัดนี้เราก็เลยมาสอนกันว่า ตายแล้วจึงเอานิพพาน ตายแล้วไปขึ้นสวรรค์บนฟ้า ไปตกนรก ใต้ดิน อันนั้นมันเป็นเรื่องอดีตอนาคตไปแล้ว เรื่องนี้สอนกัน มานาน ตั้งแต่ครั้งยังไม่มีพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าท่านไม่สอน เช่นนั้น แต่ท่านก็ไม่ทำลาย ท่านพยายามชี้ให้เป็นเรื่องปัจจุบัน ให้มาก **เพราะปัจจุบันเป็นชีวิตของเรา** เราจะได้พบ ได้เห็น ได้ เข้าใจในขณะนี้ ดังนั้น เมื่อพระพุทธเจ้าไปแสดงธรรม ผู้มีศรัทธา มีจิตใจเป็นปกติมั่นคงและมีปัญญาพอสมควร สามารถได้ดวงตา เห็นธรรม เห็นสังขารธรรม ได้กระแสพระนิพพาน บรรลุเป็นพระ โสดาบันได้

ความปกติ คือ นิพพาน

อาตมาเอาชีวิตเป็นประกัน เอาชีวิตเป็นเดิมพันกับท่านไว้ว่า คำว่า **เห็นนิพพาน** ก็หมายถึง **เห็นความปกตินี้เอง** ท่านพูดมาถึงจุดนี้แหละ คำว่า **ปกติ** มีอยู่แล้วในขณะฟังเทศน์นี้ เมื่อเราออกไปในสังคม บางคนพูดคำหยาบคายกระทบหูเรา **เราไม่พอใจ อันนั้นไม่ใช่ปกติ ความไม่ปกตินี้เองที่พระพุทธเจ้าเรียกว่าทุกข์** เมื่อเราออกไปตามชุมชน บางคนพูดขยอเรา เราก็ชอบใจ อันนี้ก็ผิดปกติไปแล้ว ไม่ใช่สังขารธรรม เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลง อันนี้เรียกว่ามีดีสีขาวกับมีดีสีดำ ถ้ามีดีสีดำคนมองเห็นได้ง่าย ถ้ามีดีสีขาวคนมองเห็นได้ยาก

เมื่อพูดถึงมีดีสีขาวกับมีดีสีดำ อาตมาจะสมมติเปรียบเทียบให้ฟัง สมมติเราชูดบ่อน้ำ ชูดลึกลงไป จะไปพบน้ำ น้ำผสมกับนมเลน มันเย็นแต่เรายังกินมันไม่ได้ ต้องเอาขันตักโกยนมในนั้นออกมา น้ำข้างในมันจะไหลออกมา เราต้องตักออกจนหมดถึงก้นบ่อนั้น แต่น้ำในนั้นยังสกปรกเล็กน้อย เราต้องปล่อยให้ น้ำออกมามากๆ กวนมันแล้วตักออกๆ ตักออกไปหลายๆ หนจนสะอาด เมื่อสะอาดแล้วจะกวนก็จะไม่ขุ่นเลย มีอะไรตกอยู่ก้นบ่อ ก็จะมองเห็นได้ ในขณะที่มีนมเลนนั้นไม่สามารถที่จะมองเห็นได้

คนลืมนั่นคือคนตายแล้ว – เหม็น

อันนี้อุปมาให้ฟังว่า ในขณะที่เราไปอยู่กับพรรคพวก เมื่อเพื่อนฝูงพูดให้เราพอใจและไม่พอใจ เราไม่ดูตัวเรา ไม่ได้ดูจิตใจของเรา เราไปจ้องคนที่พูดนั้นแหละ เราลืมนั่นแหละ พระพุทธเจ้าท่านว่าเป็นคนหลง เป็นคนลืมนั่น เป็นคนประมาท คนลืมนั่น ท่านว่าหากประมาท ถึงจะมีชีวิตอยู่ ก็เหมือนกับคนตายแล้ว เมื่อเราหลง เราไม่ได้ดูชีวิตจิตใจของเรา คนที่พูดให้เราไม่พอใจ เมื่อเราไม่พอใจมันก็ทุกข์ เสียดาย หูหูใหม่ หูไม่รู้ แต่ใจมันรู้ เมื่อใจมันรู้ มันก็แสดงออกมา แสดงความโกรธ ฮึดฮัด หน้าแดง ขึ้นมา มองเห็นได้ด้วยตา เมื่อมีคนมาพูดให้พอใจ เราก็ยิ้มแย้มแจ่มใส หัวเราะ ทั้งสองอย่างนี้แหละเป็นทุกข์ เพราะเราไม่เคยเปิดประตูที่นี้ ไม่เคยดู ไม่เคยขัดล้างที่ตรงนี้

ถ้าหากเรามีสติดีๆ แล้ว เราคอยดูอยู่ที่ตรงนี้ คนพูดให้เราพอใจก็เฉย ไม่พอใจก็เฉย อันนี้แหละเรียกว่าปกติ ที่ว่าคนประมาท คนลืมนั่น คนหลงตัวนั้น เหมือนกับคนตายแล้ว คนตายมันเหม็น แต่ที่คนตายเหม็นนั้นอัตโนมัติจะไม่พูดถึง การแสดงความโกรธออกมานั้นแหละมันเหม็น แสดงความหลงผิด หัวเราะก็เหม็น แต่คนละอย่างกัน พระพุทธเจ้าสอนอย่างนี้ อันนี้เรียกว่าสังขาร แม้จะเป็นชนชาติไหนหน่งหน้ำผ้าสีอะไร เป็นภิกษุสามเณรก็มีอย่างนั้น

คนมีปกติทำงานไม่ทุกข์

คำว่าสังขารมีมาก ไม่สามารถจะเอามาบรรยายให้ฟังครบถ้วนได้ ที่เอามาแสดงให้ฟังเพียงเพื่อต้องการเอาความจริงมาระดับดับทุกข์ทางใจ ไม่ได้พูดถึงเรื่องเอาบุญ แต่พูดถึงเรื่องการทำลายความหลงผิดเท่านั้น ถ้าเราทำลายความหลงผิดได้ เราจะอยู่ในโลกโดยไม่มีทุกข์ เราจะอยู่กับการทำงานได้โดยไม่มีทุกข์ เราจะทำงานเพื่องาน ทำงานเพื่อเพื่อนฝูง เพื่อประเทศชาติบ้านเมือง เรียกว่าคนมีปกติ คนเราเมื่อมีทุกข์ไปพูดกับเพื่อน ก็จับเอาทุกข์ไปให้เพื่อน เมื่อเราไม่มีทุกข์ เราก็พูดด้วยความไม่มีทุกข์ พระพุทธเจ้าจึงสอนให้เรา มีปัญญา คำว่าปัญญานี้ต้องเจาะแทงเข้าไปตรงนี้ ต้องเจาะเข้าไปถึงตัวปกติ ต้องดูลงไปจิตใจของเราเดี๋ยวนี้แหละ เป็นอย่างไร ทุกข์มีไหม สุขมีไหม ไม่มีทุกข์ ไม่มีสุขเฉยๆ

ไม่มาดูของจริงก็ไม่เห็นของจริง

อันนี้แหละ พระพุทธเจ้าให้เราไปดูที่ **เฉยๆ** นี้แหละ อันนี้แหละควรที่จะเข้าไปศึกษา ควรที่จะเข้าไปเกี่ยวข้อง ควรที่จะไปดูที่ตรงนี้ ความปกติมันแหละจะผุดผ่องจิตใจของเราไว้ คนเราไปไหนมาไหน **ความปกติ** ก็จะติดตามอยู่เสมอ ที่เราไม่เห็น เพราะ

ว่าเรลื้ม เราไม่เคยมาดูตรงนี้ บางคนเกิดจากท้องแม่มาอายุ ๙ ปี ๑๐ ปี ๒๐ ปี ๖๐ ปี ถึง ๘๐ ปี จนตายก็ไม่เคยมาดูชีวิตของตัวเอง ไม่เคยมาดูจิตใจของตัวเอง ไปดูคนโน้น ไปดูคนนี้ บางคนมีรถยนต์ก็ไปดูรถยนต์ ไปชื่นชมอยู่กับสิ่งนั้นๆ ก็เลยไม่ได้มาดูของจริง เมื่อไม่มาดูของจริงก็เลยไม่พบไม่เห็นของจริงอันนี้

สติอุปมาก็คือแม่

อาตมาจะเปรียบเทียบให้ฟังเป็นวิธีปฏิบัติ **เป็นวิธีเจริญสติ** เป็นวิธีเจริญทางใจ สมมติบ้านเรามีหนู เราจะไปไล่หนูไม่ได้ จำเป็นจะต้องเอาแมวมานเลี้ยงไว้ ตอนแรกๆ แมวตัวเล็ก หนูตัวโต แมวจะจับหนูไม่ได้ พอดีเลี้ยงแมวให้โต แมวไม่เคยกลัวหนูเลย หนูออกมา แมวจะกระโดดจับทันที

อาตมาตอนเป็นเด็กน้อย ไปนอนกับพ่อของอาตมา พ่ออาตมาเล่าให้ฟังว่า เลือดไม่กินแมว เลือกกลัวแมวเพราะว่าเลือดเมื่อเกิดมาแล้วต้องเอาแมวมานอนวิชาให้ลูกเลือด เลือดนั้นเวลากินเนื้อ มีเลือดออกมาด้วย แต่แมวกินเนื้อจะไม่มีเลือด อาตมาก็เชื่อ แต่เดี๋ยวนี้ก็ไม่ฟังแล้ว ที่พูดอย่างนั้นมีเนื้อหาสาระที่ไหน แต่ก็ดีนะ เรียกว่ารู้จำ รู้จำก็ต้องรู้จัก แล้วต้องรู้แจ้ง แล้วก็ต้องรู้จริง อันนี้เรียกว่าศึกษาธรรมเหมือนกัน การศึกษาวิชาการทั้งหมดก็เหมือนกัน

จำเป็นต้องรู้จัก รู้จัก รู้แจ้ง รู้จริง เมื่ออาตมา มาเจริญสติแบบนี้แหละ เหมือนแมวจับหนูนี้แหละ แมวมันจับหนูบีบ แมวมันจับหนูแรง หนูขาดใจตาย มันตกใจ เลือดไม่วิ่งตามเส้นเลือด เลือดมันแข็งตัว เวลาแมวกินหนูก็เลยไม่มีเลือด พ่ออาตมาสอนว่า แมวมีวิชากินหนู แมวมันจะมีวิธีอะไรไม่ทราบ เลือดจึงเอาแมวไปเป็นครู อันนี้เรียกว่านิทานปรัมปรา

ความคิดของเราเหมือนกัน **พอดีมันคิดวุ่นเข้ามา เราก็เลยไปตามความคิด ไปตามความคิดเหมือนแมวจับหนูนั้นแหละ แมวตัวเล็กไปจับหนูตัวโต หนุมันพาวิ่งไป** แมวก็เหนื่อยเลย วางหนู อันนี้ก็เหมือนกัน คนเราคิดแล้วก็ไปตามความคิด คิดไปเลย ไม่หยุดไม่ถอย เรียกว่า ทุกข์ กังวลใจ อ้าว! ทำไมกังวลใจ ใจมันไม่ได้เป็นอะไร ก็เลสเท่านั้นเอง เราไม่รู้ เราก็เลยเข้าไปในความคิด

หาต้นกำเนิดของความคิด

อันนี้พระพุทธเจ้าท่านว่า อวิชา ไม่รู้จริง ท่านว่าเข้าไปในความคิด วิชา แปลว่า ความรู้แจ้ง **พอดีแมวเห็นบีบ จับหนูบีบ หนูไปไม่ได้ อันนี้ความคิดเกิดขึ้นบีบ เราเห็นบีบ ความคิดมันหยุด** อันนี้สมมติให้ฟัง อาตมาต้องมีเรื่องสมมติ ไม่ได้พูดอ้างอิง

กับตำรับตำรา สมมติบ้านเรามีเรือด มีรีน มียุง บ้านอาตมาเรียกว่า เฮือด อีน ยุง ยุงรีนเรากางมุ้งได้ เมื่อกางมุ้งเราก็นอนได้อย่างสบาย แต่ถ้ามีตัวเรือด มุ้งกันเรือดไม่ได้ เราจำเป็นต้องหาสถานที่ที่อยู่ของตัวเรือดนั้น จนพบ จนเห็น ถ้าหาไม่พบ มันจะมากัดเราทุกคำคืน เราจะยอมให้ตัวเรือดมันมากัดเราไหม ไม่ยอม ไม่ยอมก็จำเป็นต้องหาไฟส่องตามฆ่าให้ได้ เมื่อฆ่าตัวเรือดหมดแล้ว ตัวเรือดก็ไม่มากัดเรา เรานอนก็สบาย อันนี้อาตมาเปรียบเทียบกับให้ฟัง ก็เหมือนกับเราหาต้นกำเนิด ที่เกิดของความคิดนี้เอง หาให้มันเจอ หาให้มันเจอ **ความปกติ**ดังที่เราเป็นอยู่เดี๋ยวนี้ ตัวเฉยๆ นี่แหละ **ถ้ามันผิดปกติแล้ว ตัดทันที ทำอย่างนี้นานๆ เข้าจะรู้เหมือนกัน**

ทำตัวให้เป็นเม็ดข้าวอ้วนข้าวเต็ม

จะสมมติให้ฟังอีกว่า เม็ดข้าวทุกเม็ด จะเป็นข้าวจ้าวข้าวเหนียวก็ตาม แต่ยังเป็นข้าวเปลือกและมันเต็มดี สมบูรณ์ ถ้าเราเอาไปเพาะลงดิน เอาดินกลบเล็กน้อย รักษาอย่าให้มันไปเจาะ เอาน้ำไปรดทุกวัน เมื่อเม็ดข้าวได้สัดส่วนความพอดี เม็ดข้าวจะงอกทุกเม็ด ถ้าเป็นเม็ดข้าวลีบจะงอกขึ้นมาไม่ได้ อันนี้ก็เหมือนกัน คนใดที่ตั้งใจฟัง ก็เป็นเม็ดข้าวอ้วนข้าวเต็ม ฟังแล้วพิจารณาลงไป

ให้เห็นตัวชีวิตของเราจริงๆ บุคคลใดฟังแล้วต้องการบุญ ไม่ได้พิจารณา ก็เหมือนกับเม็ดข้าวลีบ ถ้าเป็นเม็ดข้าวอ้วนเต็ม ฟังแล้วใช้สติปัญญาพิจารณา ฟังแล้วก็มาดูจิตใจของเรา เรียกว่า เม็ดข้าวมันแตกขึ้นมาแล้ว

บารมีแปลว่าพร้อมแล้ว

ดังนั้น ทุกคนมีสิทธิ์ที่จะพบความปกติได้จริงๆ อันนี้เรียกว่า จักรกรรม หรือว่าของจริงมีอยู่ในคนทุกคน **จิตใจของเราที่ปกติ นั้นแหละ** เรียกว่า **บารมี** เรียกว่าสร้างสมบารมีมาหลายกัปหลายกัลป์ เมื่อวานนี้มีคนไปสนทนากับอาตมาที่วัดสนามใน เขาว่าบารมีต้องมีหลายชาติหลายกัลป์มาแล้ว คนที่พูดอย่างนี้นะเป็นนักศึกษาเสียด้วย เรียนถึงปริญญาโท ปริญญาเอก ที่เขาพูดไปอย่างนั้นก็จริงของเขา เพราะเขารู้ว่าอย่างนั้นก็ต้องพูดอย่างนั้น แต่เราพยายามจะ让他รู้จักให้เขาเข้าใจ คำว่า บารมี นั้นคุณหมายถึงอะไร บารมี คือการสร้างคุณงามความดี เขาว่าอย่างนั้น อันนั้นก็ถูก แต่อาตมาไม่ได้แปลตามตัวหนังสือ ถ้าพวกคุณต้องการแปลโดยอ้างกับตัวหนังสือไปค้นดูเขาก็ได้ มีเขียนกันมาก **บารมี** อาตมาแปลว่า **พร้อมแล้ว** บาร แปลว่า พร้อม มี ก็คือมีแล้ว **มีแล้วในคนทุกคน** สมมติว่าเราจะสร้างบ้าน เอาเสามา

เอาอุปกรณ์มาครบแล้ว ยกได้ทันที อันนั้นแปลว่าบารมี มีพร้อมแล้ว ปลุกขึ้นไม่ต้องมีฤกษ์ยามดีอะไร

พวกเราเหมือนกัน พวกคุณพวกหนูมาฟังที่อาตมาพูดให้ ฟังขณะนี้เหมือนกัน เราฟังอย่างมีปัญญาเรียกว่าบารมี เพราะมันมีแล้ว ฟังแล้วท่านเจาะลงไป หรือว่าท่านเปิดประตูให้ ท่านสองทางให้ เราก็ต้องพิจารณากันลงไป อันนี้ก็เรียกว่าบารมีพร้อมที่จะรู้ได้ แต่คนใดปัญญาอย่างน้อยก็ยังไม่รู้ เปรียบเทียบกับเม็ดข้าวฮ้วน เมื่อเอาเข้าโรงงานสีข้าว บางที่เป็นข้าวที่หนึ่ง ออกมา บางที่เป็นข้าวหัก เป็นข้าวที่สอง ข้าวที่สาม เป็นปลายข้าว เป็นรำ เป็นแกลบออกไป คนใดตั้งใจฟัง ใช้สติปัญญาขบคิด พิจารณาจริงๆ แล้ว ก็เป็นเหมือนข้าวที่หนึ่ง บางคนฟังด้วยความง่วงเหงาหาวนอน ท่านพูดว่าอะไร อย่างไรไม่ทราบ ก็เป็นข้าวที่สอง บางคนเป็นข้าวที่สามก็มี บางคนไม่รู้ว่าท่านพูดเรื่องอะไร อาจจะเป็นแกลบเป็นรำไป ก็เลยไม่ได้ประโยชน์มาก

คนมีดีเอามาพูด

ดังนั้น พวกเรามาฟังที่อาตมาพูดนี้ ต้องพยายามให้เป็นข้าวที่หนึ่ง ข้าวที่หนึ่งราคาแพง กินก็มีรสดี ถ้าใครเป็นแกลบก็ใช้ไม่ได้ เป็นรำให้เบ็ดให้เก็กินก็ยังมี เป็นปลายข้าวก็อย่างนั้นแหละ ดีไม่เหมือนกัน ต้องเข้าใจอย่างนั้น ไปฟังธรรมะจากครูบาอาจารย์ คนไหน ต้องฟังด้วยสติปัญญา อย่าฟังเพราะคนนี้พูดไพเราะ อาตมาไม่เคยพูดภาษากลาง ต้องพูดน้อยๆ อาตมาเป็นคนจังหวัดเลย พูดภาษากลางไม่เป็น เพิ่งเป็นเมื่อไม่กี่ปีมานี้ ถึงเป็นก็อย่างนั้นแหละ ยังไม่รู้อักขระ อักษร ก็จำเป็นต้องพูด **เพราะคนมีดีเอามาพูด ไม่ใช่คนอวดดี** คนอวดดีกับคนมีดี พูดไม่เหมือนกัน คนอวดดีพูดปะปะลงตมลงโคลน **แต่คนมีดีมาพูด พูดแล้วทุกคนต้องเดินตามได้** พูดอย่างนี้อาจจะคิดว่าหลวงพ่อบ้าบออะไรอวดดี พูดภาษาไม่ถูก แต่อาตมาจะพูดความจริง ที่พูดมานี้ของจริงแท้ ไม่เปลี่ยนแปลง ไม่แปรผัน จะมีพระพุทธรเจ้า อาตมาก็พูดอย่างนี้ ไม่มีพระพุทธรเจ้า อาตมาก็ต้องพูดอย่างนี้จริงๆ เพราะอาตมาต้องการให้ทุกคนรู้อันนี้ อันนี้รู้ได้ทุกคน

ที่รู้ได้เพราะคนเป็นเม็ดข้าวฮ้วนข้าวเต็มอยู่แล้ว ไปเข้าโรงสีข้าว ข้าวดีๆ ก็เป็นข้าวที่หนึ่งออกมา ข้าวไม่ดีตกไม่ดีก็เป็นข้าวที่สอง ที่สามก็ยังใช้ได้ เป็นรำยังให้เบ็ดให้เก็กิน ถ้าเป็นแกลบก็เป็นธรรมดาเอาไปกลบดินได้ ดังนั้นพวกเราต้องพยายามฟังให้เป็นข้าวที่หนึ่งจริงๆ

ออกจากความคิด ไม่ต้องให้มันปรุง

จะอุปมาให้ฟังอีกเรื่องหนึ่ง เรื่องการดูจิตดูใจ คนเราส่วนมาก เราคิดต้องรู้ อาตมาไม่ได้ว่าไม่รู้ แต่รู้แบบนั้น มันรู้แบบอยู่ในถ้ำ คนเราเข้าไปอยู่ในถ้ำมันมืด ถ้ำมืดต้องจุดไฟ เมื่อจุดไฟขึ้นมาแล้วความมืดมันหายไป แต่ความมืดไม่หายไปจริงๆ พอติจุดไฟขึ้นมาข้างหน้า ความมืดไปอยู่ข้างหลัง ยกไฟมาข้างซ้าย ความมืดไปอยู่ข้างขวา อันนี้คือคนรู้เข้าไปในความคิด รู้หนึ่งรู้หนึ่ง รู้วิพากษ์วิจารณ์ **คนที่เข้าไปในความคิดเหมือนกับอยู่ในถ้ำ** รู้อยู่ในถ้ำนั่นเอง **เราต้องไม่ไปอยู่ในถ้ำไม่ต้องจุดไฟ ออกจากถ้ำมาเลย ออกมาอยู่นอกถ้ำ เราสามารถมองเห็นปากถ้ำได้สบาย** อันนี้ก็เหมือนกัน **มันคิดปั๊บ เราออกจากความคิดปั๊บ ไม่ต้องให้มันปรุงเลย**

ตอนนี้เรามาทำความเข้าใจกัน สมมติคนไม่เคยมาโรงพยาบาล รามาฯเลย พอถึงตอนเย็นให้เราไปเปิดไฟฟ้า คนที่ไม่รู้ว่าสวิตช์อยู่ที่ไหน ก็วิ่งไปจับหลอดไฟ หมุนหลอดไฟ หมุนจนตาย ตายแล้วเกิด เกิดแล้วตาย ไฟฟ้าก็ไม่มี คนไม่ต้องการความทุกข์ก็เช่นกัน ไม่ต้องการความโกรธ ความโลภ ความหลงก็เช่นเดียวกัน ไปทำกรรมฐาน ไปเจริญวิปัสสนา ไปรักษาศีล ก็เหมือนกัน ไปจับเอาหลอดไฟโน่น ไฟฟ้าไม่มี เลยหมุนจนตาย

ความโกรธไม่ได้มี

บัดนี้ คนฉลาดหรืออย่างพวกหนู ที่ทำงานอยู่โรงพยาบาลนี้ถึงเวลาเย็นไปเปิดไฟ ก็ไปเปิดที่สวิตช์ ไม่ต้องไปจับหลอดไฟ ไฟฟ้ามันก็วิ่งไปตามสายไฟ ไปทำแสงสว่างอยู่ที่หลอดไฟ อันนี้ก็เหมือนกัน เราไม่ต้องดับความโกรธ ดับความโลภ ดับความหลงที่ไหน **หาดู ความโกรธ ความโลภ ความหลง มันมีไหม มันไม่มีไปหามันทำไม** หาจนตาย เจริญกรรมฐานจนตาย เจริญไปเพื่อดับความโกรธความโลภความหลง ความโกรธนี้ มันไม่ได้มีเดี๋ยวนี้มันมีไหม ถ้ามี โกรธให้อาตมาดูซิ พูดคำหยาบคาย กระโดดโลดเต้นมาให้ดูซิ ไม่มีใครโกรธเลยนี้ ไม่มีเลย นี่แหละแสดงว่า ความโกรธไม่มี เราไปหา มันผิด อันนี้พระพุทธรูปเจ้าว่า มันผิด อย่าไปทำอย่างนั้น **ความโกรธมันไม่มี เพียงแต่เรามีสติคอยดูอยู่** อันนี้เรียกว่า เราคอยจับสวิตช์ปั๊บ แสงสว่างมีขึ้นมาทันที พอมีคนพูดขึ้นมา ให้เรามาดูที่จิตใจของเรานั้นแหละ ดังนั้นจึงว่า **ท่านจงมีสติทุกเมื่อเถิด** ความประมาท คือ ความหลง **ความลืมหืมตัวก็จะไม่มี** พระพุทธรูปเจ้าท่านสอนว่า **คนไม่ประมาท ต้องมีสติดูที่ใจ** ดังนั้นพระพุทธรูปเจ้าตรัสรู้เพราะการทำทางใจ ไม่ใช่การตัดมวดยมม ไม่ใช่ออย่างนั้น และทุกคนก็มีสิทธิ์ที่จะรู้และเข้าไปได้

นิพพานไม่หมดยุคหมดสมัย

มีพระสงฆ์องค์เณร หรือมีคนพูดว่า เตี้ยวันนี้หมดยุคหมดสมัยที่จะพบกับนิพพานแล้ว อาตมาเดินทางไปเทศน์ที่จังหวัดชัยภูมิ เมื่อเดือน ๘ แรม ๘ ค่ำ มีพระองค์หนึ่งเดินทางมาจากจังหวัดอุดร มาจำพรรษาที่จังหวัดชัยภูมิ มาพบอาตมา บอกว่า **เตี้ยวันนี้เจริญมรรคผลนิพพาน เจริญวิปัสสนาจนตายก็ไม่พบ ไม่มีแล้วมรรคผลนิพพาน หมดยุคหมดสมัยแล้ว การพูดเช่นนี้เป็นการทำลายพุทธศาสนา ทำลายคำสอนของพระพุทธเจ้าโดยไม่รู้สึกรู้สึกระสงฆ์เป็นคนพูด ก็น่าเห็นใจท่าน พูดอย่างนั้นพูดได้หรือพระพุทธเจ้าสอนเอาไว้แล้ว เมื่อจะสิ้นใจ พระอาณนที่ได้อาตมาว่า “พระองค์จะให้ใครเป็นศาสดา เป็นครู เป็นอาจารย์แทนพระองค์” พระพุทธเจ้าจึงตรัสกับพระอาณนที่ว่า “**ไม่มอบให้ใคร พระธรรมวินัยของเรา**นั้นกล่าวไว้ดีแล้ว หากมีผู้ประพฤติดี ปฏิบัติชอบตามพระธรรมวินัย และมีผู้เจริญสติปัญญาอันอย่างถูกต้องแล้ว **มรรคผลนิพพานไม่ว่างจากโลกนี้**” ท่านตรัสอย่างนั้น ตรงกันข้ามถึงจะมีพระธรรมวินัย มีภิกษุสามเณรอยู่ก็ตาม หากว่าไม่มีคนเจริญสติ ปฏิบัติทางจิตทางใจแล้ว มรรคผลนิพพานไม่มีเลย ดังนั้นที่อาตมาเจาะลงระหว่างใจกลางของขั้วสติปัญญา **ที่จิตใจมันนึกมันคิดปรากฏขึ้นมา**นั้นแหละ เราคอยดูมัน เราทุกคนมีสิทธิ์ที่จะเอาไปใช้ได้ **ไม่ต้องรอคอยใคร****

ธรรมะ คือ ความปกติ

บัดนี้ ขอพูดครั้งสุดท้าย แต่จำให้ดี สมมติเราเดินทางไปเพื่อต้องการเอาแก่นไม้ ไปเห็นต้นไม้ใหญ่ที่มันมีแก่น ก็เข้าไปคล้ำที่ต้นไม้ แล้วบอกว่าต้นไม้นี้มีแก่นดี บางคนไปจับเอาใบ ไปจับเอาเปลือก หรือสะเก็ดของไม้ก็คิดว่าเป็นแก่นไม้ อาตมาเคยเห็น จึงพูดให้ฟัง พระสงฆ์องค์เณรไปประเทศอินเดีย ไปเอาใบโพธิ์มาจากประเทศอินเดีย เอามาเพื่อประโยชน์อะไร มาสอนความจริงอันนี้กันไม่ดีหรือ ไปเอาใบโพธิ์มาให้ดู ใบโพธิ์มาจากอินเดีย อ้าว! **คำสอนของพระพุทธเจ้าจริงๆ มันอยู่ที่คน** ไม่ใช่อยู่ที่ใบโพธิ์ ใบโพธิ์มาจากอินเดีย มันจะได้ประโยชน์อะไร มาสอนกันเรื่องจริงไม่ดีหรือ เราทุกคนเกิดมาแล้ว พบแล้วพุทธศาสนา คำสอนของพระพุทธเจ้ามีแล้ว เราอย่าละเลย อย่ามัวแต่ไปเอาใบมัน ไปเอาสะเก็ดมัน **ต้องศึกษาไปที่จิตใจของเรา**นี้แหละ

เวลาหมดแล้ว อาตมาขออวยพรให้คุณของพระพุทธเจ้า และพระธรรมคำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพร้อมทั้งคุณของพระอรหันตสาวกของพระพุทธเจ้า มาเป็นเครื่องเตือนจิตสะกิดใจ ให้พวกเราได้ยั้งได้ฟังและเจาะเข้าไปถึงตัวปกติ เรียกว่านิพพาน ที่ไม่เปลี่ยนแปลง มีอยู่แล้วในคนทุกคน **ขอให้ทุกท่านพบกับธรรมะคือ ปกติ นี้แหละ** เอาไปใช้กับการทำงานของเรา ทุกลมหายใจ ขอให้ทุกท่านได้พบได้เห็นในชีวิตนี้ทุกๆ คนเทอญ

ความเป็นไทย

ตั้งใจฟัง การได้ยินได้ฟังนั้นทำให้เราเกิดปัญญาได้ วันนี้เราจะมาทำความเข้าใจกันเรื่องคนไทย คำว่า “ไทย” นี้มาจากคำว่า “ไท” ซึ่งแปลว่า **อิสระ** ทุกวันนี้เราคงได้ยินหรือพูดกันบ่อยๆ ว่าให้คนไทยรักชาติ รักศาสนา รักพระมหากษัตริย์ แล้วเรามองสภาพความเป็นจริงกับคำพูดของเรา มันไม่เหมือนกัน ดูเหมือนมันจะไกลไปจากคำพูดนั้นมาก ดังนั้น **วันนี้เราจะได้ทำความเข้าใจว่า รักชาติรักอย่างไร รักศาสนารักอย่างไร รักพระมหากษัตริย์รักอย่างไร จึงจะเป็นไทยสมชื่อ**

ความหมายของคำว่า “อิสระ”

ก่อนอื่นจะต้องทำความเข้าใจกันก่อนว่า ความเป็นไท หรือ ความเป็นอิสระนั้น คืออะไร **อิสระไม่ได้หมายความว่า อยากทำอะไรก็ทำ อยากพูดอะไรก็พูดไปตามอารมณ์ ไม่ใช่อย่างนั้น เพราะเราไม่ใช่คนป่าเถื่อน ไม่ใช่คนพาล** แม้คนป่าเองเมื่อมาอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม เขาก็ไม่อาจจะทำอะไรตามอารมณ์ได้เหมือนกัน เรื่องคนป่านี้พอเล่าให้ฟังว่า คนป่าอาศัยอยู่ตามป่าตามดง เพราะยุคนั้นยังไม่ทันมีบ้านเรือน และยังจับสัตว์กินเป็นอาหาร เมื่อมาอยู่ด้วยกันก็ให้คำมั่นสัญญากันว่าจะรักกัน เชื่อฟังความกัน ถ้าใครไม่เชื่อไม่ฟังความกันแล้วก็ให้ไล่หนี อยู่ด้วยกันไม่ได้ มันจะเดือดร้อน

ที่มาของศีล

ข้อตกลงเพื่อให้อยู่กันด้วยดี คือ ศีล ดังนั้น ศีลของคนป่า จึงเป็นศีลที่ไม่ใช่ศีลห้า **ข้อหนึ่ง** อย่าลักขโมยเอาของโดยที่เจ้าของไม่รู้หรือไม่ได้ให้ **ข้อสอง** อย่าลวงละเมิดลูกเขาพี่เขาเมียเขา เพราะเขารักของเขาเหมือนกันกับที่เรารักของเรา **ข้อสาม** **ไม่ให้โกหก** **ไม่ให้หลอกลวงกัน** **ข้อสี่** **ไม่ให้ตีมันน้ำเมา** **สี่ข้อนี้**ใคร

ลวงละเมิดไม่ให้อยู่ด้วยกันกับหมู่คณะ ตกลงกันอย่างนั้น เมื่อตกลงกันแล้วก็ต้องเคารพข้อตกลงอันนี้กันทุกคน

พอเล่าให้ฟังต่อไปว่า สมมติมีคนป่าอยู่ด้วยกันสิบคน มีคนหนึ่งไม่ดี เขาเรียกว่าคนไม่ดี เขาไม่ได้เรียกว่าผิดศีล สมมติว่าสมัยนั้นคนยังไม่รู้จักการหุงต้ม เมื่อหิวก็ชวนกันไปจับสัตว์ หรือเก็บผลไม้กินเป็นอาหาร ถ้าวันใดไปสาย ลิงค้างมาเก็บไปก่อนก็ได้หน่อย วันไหนได้มากก็รู้จักเก็บไว้กินวันอื่น มีอยู่คนหนึ่งเป็นคนเกียจคร้าน เวลาเพื่อนไปเก็บผลไม้ไม่ได้ไปด้วยกัน แต่คอยมาลักของเพื่อนกิน สมัยนั้นยังไม่ทันรู้จักผี ยังไม่ทันรู้จักเทวดา จึงได้ผลัดกันอยู่ยามจนคนทั้งเก้าคนแน่ใจว่า ใครเป็นคนมาลักของไปกิน จึงประชุมและลงมติกันว่าคนคนนี้เป็นคนไม่ดี **ไม่ให้** อยู่ด้วยกันกับหมู่คณะ เขาไล่ก็ต้องไปเพราะไม่เคารพกฎของหมู่คณะ ไปอยู่คนเดียวก็อยู่ไม่ได้ กลัวฝนตกฟ้าร้อง กลัวลมพายุ กลัวแผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด ล่าเนื้อผิดได้กลับมารับสารภาพกับหมู่คณะ สัญญาว่าจะไม่ทำเช่นนั้นอีกต่อไป หมู่คณะก็ให้อภัยนี้ก็เหมือนกับกฎหมายที่เราใช้กันอยู่ทุกวันนี้

ต่อมาอีกคนหนึ่งลวงละเมิดข่มขืนคนนั้นคนนี้ เขาก็ฟ้องกันว่าคนนี้ไม่ดี หมู่คณะก็ไล่หนีไปอยู่คนเดียวอยู่ไม่ได้ ก็มาขอรับผิดและสัญญาว่าจะไม่ทำแบบนี้อีกต่อไป หมู่คณะอนุญาตให้กลับมาได้

ส่วนอีกคนหนึ่งไปทางนั้นก็บอกว่าเห็นอันนั้น ไปทางนี้ ก็บอกก็บอกว่าเห็นอันนี้ ชวนเพื่อนไปดูก็ไม่เคยเห็นมีอะไรสักที ทุกคนก็ว่าคนนี่ไม่ให้อยู่ด้วย อยู่คนเดียวอยู่ไม่ได้ กลัวภัยธรรมชาติ ขอกลับมาอยู่กับหมู่คณะและสัญญาว่าจะไม่พูดเรื่องแบบนั้นอีก

ต่อมาหลายคนชวนกันดื่มน้ำเหล่าน้ำเมา เมมาแล้วไม่ได้ ประโยชน์อะไรเสียงานเสียการ บางคนก็อาละวาดชกต่อยกัน หมู่คณะก็เลยมาตกลงกันว่า อย่าดื่มน้ำอันนี้เพราะมันจะทำให้ไม่ดีขึ้น คนป้าเหล่านั้นเขาไม่ได้เรียกว่าศีล เขาเพียงแต่ตกลงกันว่า จะไม่ทำอย่างนั้นจะไม่ทำอย่างนี้ เพราะทำแล้วมันไม่ดี มันเดือดร้อน ต่อหมู่คณะ

ดังนั้น คนที่ทำอะไรก็ตามใจตัวเอง ไม่ได้คำนึงว่าหมู่คณะจะเดือดร้อนหรือไม่ เขาไม่ได้เรียกว่า คนอิสระ เขาเรียกว่า คนพาล รู้ตัวแล้วสารภาพทันทีไม่ขึ้นทำต่อไป เขาเรียกว่า บัณฑิต คนใด ทำความผิดแล้วไม่ยอมรับผิด เข้าข้างตนเองอยู่เสมอ เขาเรียกว่า คนพาล ฉะนั้นพวกเราก็เหมือนกัน เมื่อหมู่คณะตกเดือนแล้ว ก็ต้องหันมาพิจารณาตัวเองอีกครั้งหนึ่ง

คนไทยไม่ใช่คนพาล

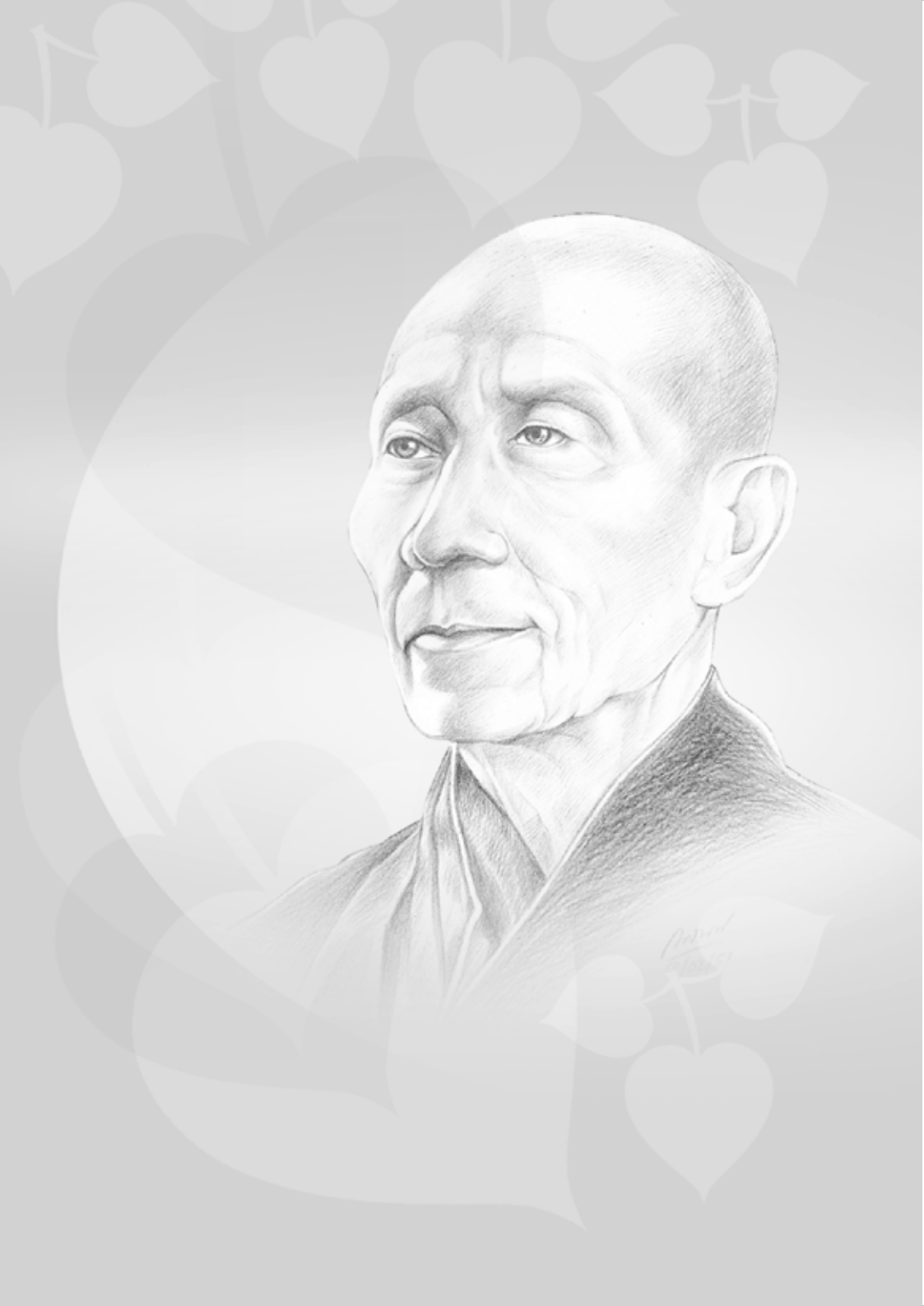
เมื่อกลับมาดูความเป็นอยู่ทุกวันนี้ ความเป็นไทยอยู่ที่ไหน ดูได้จากอะไร เมื่อตอนหลวงพ่อกับหมู่ บ้านอยู่เชียงคาน ข้ามน้ำโขงไปฝั่งลาว เขาเรียกหลวงพ่อกว่าคนไทย ต่อมาหลวงพ่อลงไปกรุงเทพฯ เขาเรียกหลวงพ่อกว่าคนลาว แล้วเราจะเอาอะไรมา วัดหรือบอกถึงความความเป็นไทยจริงๆ ดังได้กล่าวมาแล้วว่า ถ้าเราเป็นคนไทยรักความเป็นอิสระ ไม่ได้หมายความว่าเราจะทำอะไรตามใจชอบ ไม่ใช่อย่างนั้น นั่นเป็นลักษณะของคนไม่ดี ของคนพาล ไม่ใช่คนไทย ถ้ารักความเป็นอิสระจริงๆ เราก็ต้องรักชาติ รักศาสนา รักพระมหากษัตริย์ แล้วเราจะรักชาติ รักศาสนา รักพระมหากษัตริย์กันอย่างไรจึงจะถูกต้อง

รักชาติ รักอย่างไร

รักชาติ หมายถึง รักแผ่นดินที่เราอยู่อาศัย รักขนบธรรมเนียม ประเพณี รักลูกหลาน รักวงศ์ตระกูล รักเผ่าพันธุ์ รักคนทุกคน เรื่องนี้พอเล่าให้ฟังและได้อ่านจากหนังสือปฐมกัปสมัยเป็นเนรพานานมาแล้วโลกนี้ยังไม่มีคน สมัยนั้นแผ่นดินมีน้อยที่สุด แล้วเกิดไฟประลัยกัลป์ไหม้โลกนี้เจ็ดครั้งเจ็ดหน ไอดินหอมขึ้นไปถึง

ชั้นฟ้าชั้นพรหม พรหมจึงเหาะลงมาสังเกตุการณ์ ไอดินหอมก็ลองกินดู เมื่อกินดินเข้าไปก็เลยเหาะไม่ได้ ต้องอาศัยอยู่บนพื้นดินชื่อว่า “ปุ่สังกะสา ย่าสังกะสี” สืบเผ่าแพร์พันธุ์กันมาเป็นคนทุกวันนี้ ซึ่งไปตรงกับเรื่องอาดัมกับอีวาของศาสนาคริสต์ เรื่องนี้เราต้องใช้สติปัญญาพิจารณากันก่อน ไม่ใช่เชื่อหรือปฏิเสธไปโดยไม่ได้คิด เพราะฉะนั้นคนทุกคนจึงมาจากเผ่าพันธุ์เดียวกัน มีเชื้อชาติอย่างเดียวกัน ต้องรักกันจึงจะเรียกว่า รักชาติ

บัดนี้เราหันมาดูขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ลองเข้าไปกรุงเทพฯ หรือแต่ก่อนจะเป็นอย่างนี้ก็ไม่รู้ เพราะหลวงพ่อก็ไม่ได้อยู่ที่กรุงเทพฯ หลวงพ่อเกิดในเมืองไทย (จังหวัดเลย) นี่แหละพ่อก็เกิดที่นี่ แม่ก็เกิดที่นี่ ปู่ย่าตาทวดก็เกิดที่นี่ทั้งหมด แต่ได้ไปหลายบ้านหลายเมือง พบว่าผู้หญิงไทยจะไว้ผม ผู้ชายไทยจะตัดผมสั้น และแต่ก่อนเวลาจะเข้าหาผู้เฒ่าผู้แก่ เวลานั่งต้องนั่งพับเพียบ ครูบาอาจารย์สอนไว้ว่า “สามวาให้หมอบ สามศอกให้คานาน” เดี่ยวนี้ไม่เป็นอย่างนั้น ลูกไม่เชื่อฟังความพ่อความแม่แล้ว ลูกศิษย์ไม่เชื่อฟังความครูบาอาจารย์ก็มีแล้ว ไม่รู้จักบุญจักคุณกัน แต่พ่อแม่บางคนก็ไม่ดี ไม่รู้จักลูกของตัวเองก็มี แล้วจะเรียกตัวเองว่าเป็นคนเป็นมนุษย์ได้อย่างไร

รักศาสนา รักอย่างไร

รักศาสนา หมายถึง ปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้า พระองค์สอนให้พึ่งตนเอง พึ่งตนเองก็คือ เคารพตัวเอง รักตัวเอง พึ่งตนเองให้ได้ ถ้ายังไม่เคารพตัวเอง ยังไม่รักตัวเอง ยังพึ่งตนเองไม่ได้ ก็ชื่อว่ายังไม่รักศาสนา เพราะศาสนา แปลว่า คำสอน ไว้สอนใคร ไว้สอนคน เพราะลัทธิมันจำไม่ได้ มันลืมน่าย คนมีความจำได้นานหนึ่งปีสองปีก็ไม่ลืม บางคนจนตายก็ไม่ลืม แต่บางคนก็ลืมน่ายแต่ก็มีน้อยที่สุด ศาสนาเป็นคำสอนของผู้รู้ ใครรู้อะไรก็เอามาสอนกัน พ่อแม่รู้ก็เอามาสอนให้ลูกละชั่วทำดี

ศาสนาจึงมีมากหลายแบบ ศาสนาผี ศาสนาพราหมณ์ ศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม เมื่อหลวงพ่อกอายุ สี่สิบหกปี จึงได้รู้ว่าศาสนาคือตัวคนนี่เอง ไม่ได้เกี่ยวกับวัตถุ ภายนอก เช่น พระพุทธรูป โบสถ์ วิหาร ฯลฯ ส่วนพุทธศาสนา หมายถึงตัวสติปัญญา ที่เข้ามารู้มาเห็นตัวเอง ดังนั้น คำว่า ศาสนา กับ พุทธศาสนาจึงไม่เหมือนกัน

พุทธศาสนาสอนให้พึ่งตัวเอง รักตัวเอง เคารพตัวเอง เมื่อเรารักตัวเองแล้ว ก็จะเป็นการรักหมู่รักเพื่อน รักพ่อรักแม่ รักบ้านรักเมือง เมื่อเราเคารพตัวเองแล้ว ก็จะเป็นการเคารพเพื่อน เคารพพ่อ เคารพแม่ เคารพบ้านเคารพเมือง ไปด้วย และมา พิจารณาคำพูดที่เราพูดกันว่า รักชาติ รักศาสนา รักพระมหา-

กษัตริย์ เราพูดกันไปอย่างนั้นเอง ยังไม่ได้ปฏิบัติตามคำพูดของตัวเอง เพราะยังมีการอิจฉาเบียดเบียน เอาไรต์เอาเปรียบกันอยู่ เต็มบ้านเต็มเมือง

รักพระมหากษัตริย์ รักอย่างไร

รักพระมหากษัตริย์ หมายถึงรักอะไร คนส่วนมากพูดได้ แต่ไม่เข้าใจ ไม่ได้ใช้สติปัญญาพิจารณาให้รู้แจ้งรู้จริง คำว่า รักพระมหากษัตริย์นี้ เราต้องรักกฎหมาย เคารพกฎหมายจึง จะถูก รักตัวบุคคลก็ดี แต่ยังไม่หมด ต้องรักกฎหมายเคารพ กฎหมายด้วย เพราะกฎหมายทุกวรรคทุกบททุกตอนในหลวงทรง ลงพระปรมาภิไธยไว้ เมื่อสภานิติบัญญัติร่างกฎหมายขึ้นมาแล้ว ก็ต้องนำไปทูลเกล้าถวายให้ในหลวงทรงพิจารณาก่อน พระองค์ จะทรงตรวจตราดูอย่างละเอียดทุกแง่ทุกมุม ว่ากฎหมายฉบับนี้ ถ้านำไปใช้ปกครองราษฎรแล้ว ราษฎรจะอยู่เย็นเป็นสุขหรือว่า เดือดร้อน พระมหากษัตริย์ทรงเป็นบัณฑิตผู้หนึ่ง ทรงรักบ้าน รักเมืองและราษฎรเหมือนพ่อแม่รักลูก เหมือนครูบาอาจารย์รัก ลูกศิษย์ ถ้าทรงเห็นว่าไม่สมควรยังไม่ถูกต้อง ก็จะส่งลงมาให้ สภานิติบัญญัติพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องเสียใหม่ แล้วจึงนำไป ทูลเกล้าถวายอีกครั้งหนึ่ง เมื่อทรงเห็นสมควรก็จะทรงลงพระ-

ปรมาภิไธยให้ประกาศใช้เป็นกฎหมายได้ เมื่อเป็นกฎหมาย ทุกคนไม่ว่าจะเป็นคนจนคนร่ำคนรวยหรือใครๆ ก็ตาม ต้องเคารพต้องปฏิบัติตามกฎหมายทั้งสิ้น จึงจะเรียกว่าเรารักเราเคารพพระมหากษัตริย์ ถ้าเราไม่เคารพกฎหมายไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เราก็รักพระมหากษัตริย์กันแต่ปากเท่านั้นเอง

ถ้าพวกเรารักชาติ รักศาสนา รักพระมหากษัตริย์กันอย่างนี้แล้ว พวกเราก็จะอยู่กันอย่างผาสุก ไม่มีความเดือดร้อน ไม่มีความวุ่นวาย แต่เดี๋ยวนี้คนไทยกันเอง แยกกันเป็นคณะเป็นพรรคเป็นพวก เข้ากันไม่ได้ ว่ากลุ่มนั้นเป็นอย่างนั้น กลุ่มนี้เป็นอย่างนี้ ไม่นับถือกัน คอยเอาไรต์เอาเปรียบกัน คอยทำลายล้างกันนั้นเราไม่ได้รักชาติแล้ว ไม่ได้รักศาสนาแล้ว ไม่ได้รักพระมหากษัตริย์แล้ว นั่นเพราะเราไม่ได้รักตัวเอง

สติเป็นฐานแห่งปัญญา

พวกเรามาที่นี้มาศึกษาหาความจริง เรียกว่ามาเจริญสติ เพื่อให้เกิดปัญญารู้แจ้งรู้จริง รู้จำรู้จกนั้นก็ดีแล้ว แต่ยังไม่พอ การเจริญสติเป็นรากเหง้าแห่งปัญญาจริงๆ ดังนั้นจึงไม่ควรเกียจคร้าน ไปไหนมาไหนเจริญสติได้ทั้งนั้น เพราะสติ คือ

ความระลึกได้ สัมปชัญญะ คือ ความรู้ตัว อย่าให้มันลืมตัว ให้ระลึกได้อยู่เสมอ ซึ่งตรงข้ามกับคำว่า อย่ามีตัวมีตน อย่าถือตัวถือตน อันนั้นหมายความว่า อย่ามีอุปาทานยึดมั่นถือมั่นในสิ่งผิดๆ และก็อย่าไปติดคำพูด อย่าไปติดสมมติ ต้องเข้าใจจริงๆ เรื่องนี้

ความจริงพระพุทธเจ้าสอนให้เราละความโลภ ความโกรธ ความหลง นี้เอง เมื่อเราไม่เป็นคนลืมตัว ล้านี้กตัวได้อยู่เสมอ ไม่ทำชั่ว ไม่พูดชั่ว ไม่คิดชั่ว ความโลภ ความโกรธ ความหลงก็เกิดขึ้นไม่ได้ อันนี้แหละเป็นคำสอนที่เปรียบได้กับใบไม้กำมือเดียวของพระพุทธเจ้า การให้ทานรักษาศีลก็ดี ทำกรรมฐานเจริญวิปัสสนาก็ดี ก็เพื่อละความโกรธ ความโลภ ความหลงนี้เท่านั้น ไม่ใช่ทำบุญแล้วไปติดบุญติดกุศลที่ตนทำ ไม่ใช่รักษาศีลแล้วติดศีล หรือไม่ใช่ทำกรรมฐานแล้วไปติดความสงบอยู่ ถ้าอย่างนั้นเมื่อใดเราจึงจะเป็นอิสระ “เป็นไท” ได้สมชื่อกันเสียที

การทำบุญต่ออายุ

ตั้งใจฟัง แม่ตำแม่ขาวและสามเณรพระ การฟังไม่ใช่ให้เชื่อ ให้ฟังเฉยๆ ถ้าฟังแล้วเชื่อเลยก็ไม่ดี เพราะเราไม่ได้ใช้สติปัญญา ฟังแล้วควรพิจารณาว่า ควรหรือไม่ควร จริงหรือไม่จริง คนส่วนมาก ไม่ค่อยดูตัวเอง ไปดูแต่คนอื่น เมื่อไปดูคนอื่นก็ลืมตัวไปเลย **เมื่อไม่รู้จักตัวเองก็ไม่รู้จักไปทั้งหมด** ชาวพุทธส่วนมากยังไม่เข้าใจ พุทธศาสนาดี คำว่าพุทธศาสนาก็ยังไม่เข้าใจ แล้วเราจะเอาอะไร มาเป็นเครื่องวัดว่า เราเป็นชาวพุทธแท้

คนอยู่ด้วยทุกข์

คนเรานี้อยู่ด้วยทุกข์ กินด้วยทุกข์ นอนด้วยทุกข์ จึงไม่รู้จักทุกข์ สมมติให้ฟังด้วยความจริงใจ ผู้มีปัญญาฟังแล้วพิจารณาเอาเอง แม่ตั้งท้องมาเก้าเดือนสิบเดือน สิบเอ็ดเดือนก็มีทุกข์มาตั้งแต่อยู่ในท้องแม่แล้ว เราไม่เคยรู้จักไม่เคยเข้าใจ เราเข้าใจเพียงว่าทุกข์ไม่มีเงินไม่มีทอง ไม่มีข้าวไม่มีของ ไม่มีบ้านไม่มีเรือน อันนี้ทุกข์เพราะความเกียจคร้านต่างหาก ไม่รู้จักเก็บน้อยผลสมมาก ความทุกข์แบบนี้ใครๆ ก็รู้ เด็กน้อยก็รู้ ผู้ใหญ่ก็รู้ แต่ที่พูดให้ฟังนี้ คนมีปัญญาจึงจะรู้ สมมติให้ฟังต่อไป แต่ก็เป็นความจริงอีกเสียด้วย **คนเราเป็นทุกข์ตั้งแต่อยู่ในท้องแม่แล้ว** อาศัยแม่หายใจ กินดื่ม อุจจาระปัสสาวะ ระยะเวลาสองเดือนสามเดือนก็ตื่นอยู่ในท้องแม่แล้ว เป็นทุกข์หาทางออกไม่มี จนครบกำหนดคลอดออกมา ซึ่งกว่าจะคลอดออกมาก็ไม่ใช่ของง่าย เมื่อคลอดออกมาแล้วก็ยังเป็นทุกข์อีก หิวก็ร้องไห้ อุจจาระปัสสาวะก็ร้องไห้ จะพลิกตัวก็ไม่ได้ “ทุกข์” ร้องไห้อยู่นั้นแหละ พ่อแม่ที่ป่าน้ำตาต้องคอยดูแลประคับประคอง **เราไม่เคยเห็นทุกข์แบบนี้ ไม่เคยเข้าใจทุกข์แบบนี้**

บุญคุณพ่อแม่ยิ่งใหญ่

เมื่อโตขึ้นมาแล้วพ่อแม่ว่ากล่าวไม่ค่อยได้ คือ เสียสละหรือ อภัยให้พ่อแม่ไม่ได้นั่นเอง เดียวนี้ยิ่งแล้วใหญ่ พ่อแม่สอนลูกแต่ไม่ได้ คิดดูแล้วน่าสลดใจ ทั้งๆ ที่ถึงเวลาพ่อแม่อาบน้ำให้ เอาไปนอน กินดื่มอยู่กับท่านมาแล้วเท่าใด ชับถ่ายรดใส่ท่านมาแล้วเท่าใด เราไม่ค่อยคิดกันถึงเรื่องนี้ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าพ่อแม่มีบุญคุณมากที่สุด

เรื่องนี้พ่อเล่าให้ฟัง บุญคุณของพ่อของแม่นั้นมากที่สุด บุญคุณของพ่อก็น่ามากที่สุด ท่านอุปมาให้ฟังว่า บุญคุณของพ่อแม่นี้ เปรียบเหมือนนกน้อยที่ไม่สามารถจะกางปีกออกบังแสงอาทิตย์ ไม่ให้ส่องแสงมายังพื้นโลกได้ นั่นคือเราไม่สามารถจะทดแทนบุญคุณพ่อแม่ของเราได้ครบถ้วนเพียงพอ ส่วนหนึ่งก็ไม่สามารถจะชดใช้บุญคุณของพ่ได้หมด เปรียบเสมือนดอกบัวที่อยู่ในหนองในบึง แม้จะงามปานใดก็ไม่สามารถจะปกคลุมผิวน้ำในสระได้หมด แต่เดี๋ยวนี้พี่น้องว่ากล่าวตักเตือนกันไม่ค่อยได้ เคยเห็นพี่น้องร้องเป็นคดีขึ้นโรงขึ้นศาลกัน เพราะเราไม่ได้คิดถึงเรื่องนี้ เราไปเชื่อเรื่องระลึกชาติได้ อันระลึกชาติได้นั้นอย่าเข้าใจให้ลึกเกินไป คนที่วาระลึกชาติได้เคยเรียนหนังสือหรือไม่ ทำไม่ไม่รู้ เคยมีเงินเท่าใด ทำไม่ไม่รู้ เคยให้ทานรักษาศีลหรือไม่ ทำไม่ไม่รู้ เมื่อไม่รู้จะเอามาพูดกันทำไมเรื่องอย่างนั้น

เราควรระลึกชาติให้ได้ทุกคน

คำว่า **ระลึกชาติได้** สำหรับบุคคลผู้มีปัญญา หมายถึง **การระลึกว่าขณะอยู่ในท้องแม่นั้นเป็นทุกข์** ต้องนั่งอยู่ที่นั่น นอนอยู่ที่นั่น กินอยู่ที่นั่น ถ่ายอุจจาระปัสสาวะอยู่ที่นั่น ในเกณฑ์เก้าเดือน ลิบเดือนลิบเอ็ดเดือนก็มี ครั้นคลอดออกมาแล้วยังถ่ายอุจจาระปัสสาวะรดใส่ท่านอีก แต่ตอนนั้นเราไม่รู้จัก โตขึ้นมาแล้วจึงจะรู้ พ่อแม่ก็ไม่เคยสอนลูกเรื่องนี้ มีแต่สอนให้ลูกดีแต่ไม่ได้สอนถึงเนื้อแท้ นี้ได้ชื่อว่าชาวพุทธยังไม่เข้าใจ จึงไม่ได้สอนความจริงให้กันฟัง ดังนั้นการระลึกชาติได้นั้น ไม่ได้หมายถึงการระลึกชาติที่แล้ว หรือชาติก่อนนั้นอย่างเดียว ต้องคิดให้ดี อย่าไปเข้าใจอย่างนั้น

หลวงพ่อกุศลมาเข้าใจเมื่ออายุสี่สิบหกกว่า การระลึกชาติหมายถึง เราระลึกย้อนหลังไปเมื่อเรายังอยู่ในท้องแม่ และตอนที่เรายังเป็นเด็ก พ่อแม่ท่านเสียสละให้เราหลายอย่าง อุจจาระปัสสาวะใส่ท่าน ท่านก็ไม่ว่าอะไร ปีนป่ายจับหัวจับหู ท่านก็ไม่ว่าอะไร ท่านเสียสละและอภัยให้เราถึงขนาดนั้น จนเราโตเป็นหนุ่มเป็นสาวแล้ว เราก็ไม่เคยนึกถึงเรื่องนี้สักครั้ง ตอนนี้นำเรารู้ว่าพ่อแม่ของเรามีบุญคุณมาก ดังนั้น เมื่อท่านว่ากล่าวก็ต้องเสียสละให้ท่านได้อภัยให้ท่านได้

ทำบุญต่ออายุให้พ่อแม่

ครั้งหนึ่งไปเมืองลาว แม่ออก (อุบาสิกา) คนหนึ่งมีลูกห้าคน ผู้ชายสองคนผู้หญิงสามคน ลูกๆ ทำบุญต่ออายุให้แม่ซึ่งมีอายุราวเจ็ดสิบปี เอาดินทรายมาทำเป็นพระธาตุองค์น้อยองค์ใหญ่ มีธงไชยไม้เก้าอี้เก้าขาประดับประดา จะมาต่ออายุให้แม่ แล้วยังนิมนต์พระเจ็ดรูปรวมทั้งหลวงพ่อดำด้วยมาเทศน์ต่ออายุให้ พระหกรูปสวดมนต์พร้อมกันแสดงธรรมพร้อมกัน ส่วนหลวงพ่อกุศลไม่ได้สวดไม่ได้แสดง เขาจึงถวายภัตตาหารพิเศษเฉพาะพระทั้งหกรูป เมื่อพระหกรูปไปแล้ว หลวงพ่อกุศลถามว่าที่พระสวดมนต์ต่ออายุให้เมื่อครั้งนั้น จำได้ไหม เข้าใจไหม ถ้าทำไปโดยไม่เข้าใจ ท่านเรียกว่าทำตามประเพณี ทำแบบคนไม่รู้จัก ทำแบบคนโง่ๆ ก็ว่าได้ ไม่ใช่ทำแบบคนฉลาด หลวงพ่อกุศลเลย

“เมื่อแม่เจ็บไข้ได้ป่วย เจ้าเคยมาเยี่ยมบ้างไหม **ทุกครั้งก็เจ้ามาเยี่ยม แม่ดีใจมาก** ครั้นเจ้าหายหน้าหายตาไป แม่ก็จะเป็นห่วงว่า เจ้าเจ็บไข้ได้ป่วยหรืออย่างไรจึงไม่มาเยี่ยม” พูดให้เขาฟังหลายเรื่องแต่จำไม่ได้แล้ว เลยบอกให้ลูกทั้งห้าคนนั้นมากราบแม่ ลูกชายไม่ยอมกราบ หลวงพ่อกุศลเลยบอกว่า

“ถ้าหากผู้ใดไม่ยอมกราบก็จะตกนรก น้ำในหม้อนรกร้อนยิ่งกว่าน้ำกรด เลื้อยผ้าตกลงไปจะเปื้อยหมด และถ้าหากคนใด

ไปตกนรกแล้ว ก็จะไม่มีโอกาสไม่มีเวลาเกิดมาเป็นคนอื่น ถ้าหาก คราวนี้ไม่กราบแม่ ก็จะแข่งให้ตกนรกให้หมด”

แล้วหลวงพ่อก็นำกราบจึงค่อยกราบ ผู้เป็นแม่น้ำตาไหลเป็น น้ำตาใหญ่ ของความปีติดีใจ บอกว่ายังไม่เคยเห็นลูกกราบสักครั้ง เมื่อกราบแล้ว หลวงพ่อก็บอกว่า “การต่ออายุให้แม่นั้น ไม่ใช่ จะมาก่อพระธาตุทรายเอาไม้เก้าค้ำเก้าขอธงไชยมาประดับประดา อย่างนั้นดอก แต่ให้พวกเจ้ามาเยี่ยมแม่ เอาลูกเอาเมียมาด้วย มาถึงให้มาจับมาบีบมานวด ถามไถ่ทุกข์สุข ท่านก็จะดีใจ”

หลวงพ่อ : ถามพ่อออก (อุบาสก) นี่ซะก่อน ถ้าพ่อออก เจ็บไข้ได้ป่วย ลูกมาเยี่ยมจะดีใจไหม

พ่อออก : ดีใจครับ

หลวงพ่อ : อันนี้แหละเรียกว่าต่ออายุให้พ่อให้แม่ ถ้าลูก ไม่มาพ่อออกดีใจไหม

พ่อออก : ไม่ดีใจครับ

ดังนั้น ให้เข้าใจว่าการทำบุญต่ออายุให้พ่อให้แม่ ก็คือ **ทำให้ท่านมีความสุข** ท่านสอนท่านห้าม ให้เชื่อฟัง เมื่อเราเชื่อฟัง ท่านก็สบายใจ ถ้าเราดีใจ ท่านก็เป็นทุกข์ ชื่อว่าพ่อแม่แล้ว รักลูก มากที่สุดเหมือนดั่งแก้วตา ถ้าหากพ่อแม่ตาดีทั้งสองคน ลูก

คนเดียวตาบอด ถ้าได้ตาแม่มาใส่ข้างหนึ่ง ตาพ่อมาใส่อีกข้างหนึ่ง แล้วตาของลูกจะดีได้ พ่อแม่ก็ยินดีจะเสียสละให้ โดยไม่เสียตาย หรือแม่แต่อาหารที่ใส่ปากแล้ว ลูกแบมือขอก็จะคายออกมาให้ พ่อแม่รักลูกปานนี้

ลูกๆ เป็นอย่างไรถึงไม่รักพ่อรักแม่ เมื่อพ่อแม่ตายแล้วจึง จะทำบุญสร้างบ้านสร้างปราสาทให้พ่อให้แม่อยู่บนสวรรค์ชั้นฟ้า จะได้รับหรือไม่ได้รับก็ไม่รู้ มันต้องสร้างที่เมืองมนุษย์นี้เสียก่อน เมื่อพ่อแม่ยังมีชีวิตอยู่ ชุดดินตรงนี้เอาเสาตรงนี้ สร้างบ้าน สร้างเรือนให้ท่านอยู่ อย่าไปทำบ้านสร้างเมืองอยู่บนสวรรค์ชั้นฟ้า เลย ลมพัดมันจะตกลงมาเพราะมันไม่มีพื้นไม่มีฐาน เราต้องใช้ สติปัญญาอย่างนี้

เมื่อหลวงพ่อไปเจริญสติ หลวงพ่อเข้าใจว่า **ระลึกชาติได้** คือ **มองย้อนไปเบื้องหลังถึงบุญคุณพ่อแม่ เราจะทำอะไร ให้พ่อแม่สบายใจ พ่อแม่ห้ามก็ให้เชื่อฟัง อย่าเอาแต่ใจ พ่อแม่ ว่ากล่าวอะไรให้ก็อภัยให้ท่าน เสียสละให้ท่าน ถ้าท่านตายแล้วจะ ทำบุญให้ท่านได้อย่างไร**

ทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้พ่อแม่ที่ตายแล้ว

ฟังต่อไป ครั้งหนึ่งไปพูดที่จังหวัดชัยภูมิ เขาทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้พ่อแม่ให้แม่ของเขา ของบังสุกุลมีผ้าชิ้นผ้าไหมชุดหนึ่ง เลื่อนกางเกงผู้ชายอีกชุดหนึ่ง หลวงพ่อเลยเทศน์ให้เขาฟัง อบรมให้เขาเข้าใจ “ให้ลูกชายเอาเครื่อง (นุ่งห่ม) ผู้ชายไปนุ่ง ให้ลูกสาวเอาเครื่อง (นุ่งห่ม) ผู้หญิงไปนุ่ง เมื่อถึงวันพระวันศีลให้นุ่งไปทำบุญ ตักบาตร แล้วให้ไปเยี่ยมบ้านพี่บ้านน้อง ผู้ที่เห็นก็ให้ทักทายว่า นี่เปรียบเหมือนแม่ของเรา นี่เปรียบเหมือนพ่อของเรา” ผู้ที่มีปัญญา เข้าใจก็จะว่าเหมือน ผู้ที่ไม่มีปัญญายังไม่เข้าใจก็จะว่า ไม่เหมือน แล้วหลวงพ่อก็คืนเครื่องนุ่งให้เขาไป

เมื่อเขากลับไปบ้าน ผู้ที่อยู่บ้านก็ร้องไวยวายเป็นว่า เขากลับมาทำไม่อีก แล้วพ่อแม่จะได้รับอย่างไร นี่เรียกว่าคนไม่รู้จัก ทำไปตามความคิดตัวเอง ทำไปตามที่ครูบาอาจารย์สอนมา ครูบาอาจารย์ที่สอนจะรู้หรือไม่รู้ ก็ไม่รู้ นี่ว่าการทำบุญให้พ่อแม่ให้แม่เหมือนกับการเขียนจดหมาย บุรุษไปรษณีย์จะนำส่งให้ เขาเอาไปส่งที่ไหนถึงไม่ถึงก็ไม่รู้ อันนี้เรียกว่าทำไปแบบคนไม่รู้

เมื่อเขาเอามาคืน หลวงพ่อก็เลยบอกว่า ให้ไปบอกคนที่อยู่บ้านว่า ตอนเย็นหลวงพ่อจะไปเทศน์ให้ฟัง เขาก็ซื้อชุดผู้หญิงอีกชุดหนึ่ง ชุดผู้ชายอีกชุดหนึ่ง ตอนเย็นหลวงพ่อก็เข้าไปเทศน์ว่า ทำบุญอุทิศให้พ่อแม่ให้แม่ให้เข้าใจกันใหม่ อย่าไปเชื่อฝั่งหัว

กับคำสอนของครูบาอาจารย์มากเกินไป เราเป็นคนเป็นมนุษย์ ผู้มีปัญญาเขาเรียกว่ามนุษย์ **มนุษย์** แปลว่า **ผู้หักห้ามใจได้ เป็นผู้มีปัญญา เป็นผู้มีใจสูง** ที่เจ้าคิดทำบุญให้พ่อแม่ให้แม่นั้นดีแล้ว เราไม่ได้เกิดมาจากต้นไม้ เกิดมาจากคน เราต้องรู้จัก เนื้อหนังมังสาของเราทุกส่วนและชีวิตจิตใจของเราได้มาจากพ่อแม่ของเรา เมื่อพ่อแม่ตายไปแล้ว อยากทำบุญก็เอาให้พี่ให้น้องของเรานั้นแหละ พี่น้องกันอย่าผิดอย่าเถียงกัน คนไหนทุกข์คนไหนจนก็ช่วยเหลือกัน ถ้าเราทำอย่างนั้นพ่อแม่เราก็สบายใจ

พ่อแม่ตายไปแล้วเปรียบเหมือนกับเงาของเราที่แหละ ครั้นออกไปอยู่ในที่สว่างก็มองเห็น เมื่อมาอยู่ในที่มืดก็มองไม่เห็น **อยู่ในที่มืดก็คือคนโง่ อยู่ในที่สว่างหมายถึงคนที่มีความรู้** ฟังแล้วพิจารณา ดั่งนั้นหากคิดถึงพ่อคิดถึงแม่ เครื่อง (นุ่งห่ม) ผู้ชายก็ลูกชายนุ่ง เครื่อง (นุ่งห่ม) ผู้หญิงให้ลูกสาวนุ่ง ครั้นวันพระวันศีลก็นุ่งไปตักบาตร ไปเวียนพีเรือน้องนั้นแหละ พี่ๆ น้องๆ เห็นเข้าก็ให้นึกเหมือนเป็นตัวแทนพ่อเหมือนเป็นตัวแทนแม่ และถ้าหากพี่น้องขัดใจกัน ก็ให้ทำความเข้าใจกัน เมื่อปรับความเข้าใจกันแล้ว เราก็สบายใจ พ่อแม่ก็สบายใจไปด้วย

หลวงพ่อ : บัดนี้ถามพ่อออกแม่ออกว่า เมื่อมีชีวิตอยู่ได้เห็น
ลูกทะเลาะกัน เถียงกันสบายใจไหม

พ่อออก : ไม่สบายใจครับ

อันนั้นชื่อว่าสร้างเมืองนรกให้พ่อแม่ แต่ถ้าลูกรักใคร่ กลมเกลียวกันดี พ่อแม่ก็สบายใจ การทำบุญอุทิศให้พ่อแม่ ให้เข้าใจอย่างนี้ อุทิศ แปลว่า เอาให้ผู้ใดผู้หนึ่ง ให้พี่ให้น้องเรา นี้แหละ ถ้าหากพี่น้องของเรามีกินมีใช้พอแล้ว ก็เอาให้พี่ให้น้อง ของพ่อ ให้พี่ให้น้องของแม่ เรียกมาประชุมกัน ถามกันว่าใครมีความทุกข์ความสุขอย่างไร ช่วยเหลือสงเคราะห์กัน เอาให้ผู้ที่ยังไม่ มี เมื่อทำอย่างนั้นแล้ว เราก็สบายใจ พ่อแม่เราก็สบายใจด้วย

พ่อแม่ตกนรกหากลูกชั่ว

ความทุกข์มากที่สุดในโลกของพ่อแม่ ก็คือ ลูกทำชั่ว พุดชั่ว คิดชั่ว ลูกไม่เชื่อฟัง พ่อแม่ทุกข์ที่สุด ตกนรกทุกวัน เห็นหน้าลูก เมื่อใดตกนรกเมื่อนั้น คนอื่นตำหนิติเตียนลูกเมื่อใด ตกนรก เมื่อนั้น ความเสียใจนี้แหละ หมายถึง ตายแล้ว ตกนรกแล้ว **อันตัวตายยังทุกข์น้อย ยังไม่ทันตายนี้สิทุกข์มาก** ถ้าลูกทำชั่ว พุดชั่ว คิดชั่ว พ่อแม่เป็นทุกข์อยู่ตลอดเวลา ดังนั้นอย่าทำให้ท่าน เสียใจ ความจริงถ้าเราทำไม่ดีเราทุกข์ก่อน สมมติให้ฟัง พ่อแม่ ห้ามว่าอย่าดื่มเหล้านะ เราดื่มเหล้าเราก็ทุกข์ก่อน ทุกข์อย่างไร คนดื่มเหล้าแล้วอยากพุดอะไรก็พุด นอนตามถนนหนทางก็ได้

ไปชกไปต่อยมีเรื่องมีราวให้บ้านให้เมือง สังคมเขาก็ตำหนิ เราก็อทุกข์ พ่อแม่ก็ทุกข์ด้วย ตกนรกด้วย

เราทำดีพ่อแม่มีความสุข

บัดนี้ พ่อแม่ไปไหนมาไหนได้ยินคนขายก๋วยเตี๋ยวสรรเสริญ ลูกให้ฟัง พ่อแม่ก็สบายใจ **ลูกทำดี พุดดี คิดดี พ่อแม่ก็สบายใจ** อันนี้ชื่อว่าสร้างเมืองสวรรค์ให้พ่อแม่ สร้างในเมืองมนุษย์นี้เสียก่อน ทำให้พ่อแม่มีความสุขเสียก่อน หลวงพ่อเข้าใจอย่างนี้ เข้าใจว่า **พ่อเราก็คือตัวเรา แม่เราก็คือตัวเรา อย่าเอาตัวเราไปให้คนอื่น** **ตำหนิ สิ่งที่ไม่ดีอย่าทำ ทำแต่ในทางที่ดี** ถ้าทำดีแล้วคนอื่นตำหนิ ก็ช่างเขา ให้เราเชื่อมั่นในตัวเราให้มาก ทำให้ตัวเราเป็นที่พึ่งได้จริงๆ ท่านว่าตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

ความหลุดพ้น

ตั้งใจฟัง ปัญญาเกิดขึ้นเพราะการฟัง ปัญญาเกิดขึ้นเพราะการอ่าน ปัญญาเกิดขึ้นได้เพราะการเจริญสติเจริญปัญญา ที่จะนำมาเล่าสู่ฟังวันนี้ ไม่ใช่ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาเล่าเรียน หรือจากตำรับตำราตัวหนังสือ เป็นความรู้ที่เกิดขึ้นจากการเจริญสติ การเจริญปัญญา แต่ก็ยังมีความสัมพันธ์กันกับทฤษฎีที่มีอยู่

หลุดพ้นจากอะไร

ดังเคยกล่าวไว้แล้วว่าความรู้มีสี่ระดับ คือ รู้จำ รู้จัก รู้แจ้ง รู้จริง **ความหลุดพ้นก็มีสี่ระดับ** คือ ความหลุดพ้น ของ**พระโสดาบัน** ความหลุดพ้นของ**พระสกิทาคามี** ความหลุดพ้นของ

พระอนาคามี และความหลุดพ้นของ**พระอรหันต์** คำว่า **หลุดพ้น** นั้น คือ**หลุดพ้นจากความทุกข์** ปุถุชนคนธรรมดาไม่ได้หลุดพ้นสักอย่าง เพราะไม่เห็นทุกข์ ยังจมอยู่ในความทุกข์ พระโสดาบันต้องหลุดพ้นไปจากบางสิ่งบางอย่างแล้ว หลุดพ้นไปจากความทุกข์บ้างแล้ว และรู้จักวิธีที่จะทำให้หลุดพ้นได้ในระดับหนึ่งแล้ว พระสกิทาคามี พระอนาคามีก็ต้องหลุดพ้นไปจากสิ่งต่างๆ มากขึ้นตามลำดับ จนในที่สุด**พระอรหันต์หลุดพ้นไปจากทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่มีทุกข์อีกเลย**

บุญกับกุศล เป็นคนละอย่างกัน

ศาสนาที่คนเรานับถือมีมาก มีศาสนาพุทธ ศาสนาพราหมณ์ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม ศาสนาฮินดู แม้แต่พุทธศาสนาก็ยังมีหลายแบบ มีพุทธไทย พุทธพม่า พุทธลังกา เราก็เลยไม่รู้ว่าจะจับเอาตรงไหนจุดใดมาเป็นเนื้อแท้ จับต้นชนปลายไม่ได้ ก็เลยมาถกมาเถียงกัน มาสอนกันว่าให้ทานได้บุญ รักษาศีลได้บุญ ทำกรรมฐานได้บุญ

คำว่า บุญ หมายถึงอะไร เราก็ยังไม่เข้าใจ อยู่ที่ไหนเราก็ไม่รู้จัก การที่เราจะรู้จะเข้าใจเรื่องนี้ได้ เกี่ยวข้องกับการเจริญสติ

เจริญปัญญาโดยเฉพาะ แต่ตามตำรับตำรา ก็บอกไว้ว่า ให้ทาน รักษาศีลเป็นบุญเป็นกุศล **อันบุญนั้นไม่ใช่ทางนิพพาน ไม่ใช่ทางดับทุกข์ กุศล เป็นทางนิพพาน เป็นทางดับทุกข์ กุศล แปลว่า จลลต จลลตไปถูกทางก็ได้ จลลตไปไม่ถูกทางก็ได้**

ดีใจไม่ใช่ใจดี

การให้ทานไม่ใช่ทางของมรรคผลนิพพาน ไม่ใช่ทางดับทุกข์ แต่ก็ดีไม่ใช่ไม่ดี การให้ทานมีมาก่อนแล้ว เอาของของเราไปให้คนอื่น เราก็ดีใจอืมใจชั่วครู่ชั่วคราว เป็นลักษณะของการดีใจ ไม่ใช่ใจดี คำว่า **ดีใจ** กับ **ใจดี เป็นคนละคำกัน** เมื่อทำบุญแล้วคิดถึงแต่บุญกุศลที่เราทำ นั่นท่านเรียกว่าเป็นอุปาทาน พระพุทธเจ้าท่านสอนให้เราเลิกละอุปาทานยึดมั่นถือมั่น คำว่า อุปาทาน เรามักแปลกันว่า อย่ามีตัวมีตน ถ้ามีตัวมีตนแล้วจะเป็นการยึดมั่นถือมั่น ไม่ใช่ทางหลุดพ้น อันนั้นก็ถูก แต่ก็มีคำเตือนอีกอย่างหนึ่ง ขัดแย้งกันว่า จงทำตนเป็นที่พึ่งของตน อย่าลืมตัว จะเห็นได้ว่า “อย่าลืมตัว หรือ ตนเป็นที่พึ่งของตน” แสดงถึงความมีตัวตน ซึ่งกลับกันกับคำพูดที่ว่า “อย่ายึดมั่นถือมั่น”

ดังนั้นความรู้ที่เรียนมาจากตำรับตำราที่ดี แต่ก็ยังตัดสินใจไม่ได้ ยังมีความสงสัยอยู่ อันนี้เรียกว่าตนยังเป็นที่พึ่งให้ตนเองไม่ได้ เพราะยังกลัวผิดกลัวถูกอยู่ **ต้องให้ตนเป็นที่พึ่งของตนได้จริงๆ ไม่ต้องพึ่งใครหรืออะไรทั้งหมด** แม้พระพุทธเจ้าผู้เป็นศาสดาของเรา也不需要พึ่ง เพียงแต่พึ่งคำสอนของพระองค์ แล้วก็นำมาปฏิบัติตัวเอง

ทำบุญโดยไม่เอาบุญ

บุญ หมายถึงอันใด **การเจริญสติเจริญปัญญาไม่ใช่การทำบุญ แต่ก็เป็นบุญอยู่** คำว่า บุญ หมายถึงอะไร เราไม่รู้จัก **เมื่อเราไม่รู้จักบุญก็ถือว่าเรายังไม่มีบุญ** ถ้าเรามีบุญแล้วเราจะไปหาบุญอยู่อีกทำไม สมมติให้ฟังอีก คนมีเงินสักร้อยล้านพันล้านแสนล้านก็ตาม ถ้ายังหาเงินอยู่อีกก็ถือว่ายังไม่มีเงิน คนมีเงินแล้วเขาจะหาเงินมาทำอะไรอีก **คนมีบุญก็เหมือนกันไม่ต้องหาแล้วบุญแต่ไม่ใช่ไม่ทำให้ทำบุญ ทำบุญก็ทำได้ ทำไปเฉยๆ ไม่ได้ทำเอาบุญมันติดกัน**

ศีลรักษาคน

การถือศีลการรักษาศีลก็เหมือนกัน ไม่ใช่ให้คนรักษาศีล แต่ต้องให้ศีลรักษาคน มันกลับกันอยู่ ถ้าศีลของคนธรรมดา ก็ต้องบอกให้รักษาศีลให้ถือศีล ถ้าเป็นศีลของพุทธศาสนาจริงๆ **ศีลจะรักษาคน**

คำว่า “คน” นี้มันสามารถทำดีก็ได้ ทำชั่วก็ได้ จึงว่าศีลรักษาไว้ไม่ให้ทำดีทำชั่ว ทำดีก็ทำไปอย่างนั้นเอง ไม่ได้ทำดี “เอา” ดี ส่วนทำชั่วไม่ให้ทำเด็ดขาด ดังนั้น **คนรักษาศีลกับศีลรักษาคน จึงต่างกัน คนเอาบุญกับคนทำบุญก็ต่างกัน** คำพูดมันซับซ้อนกันอยู่ ถ้าหากเราฟังด้วยสติปัญญา แล้วเราจะรู้ ดังนั้น คนหลุดพ้นไปแล้ว เขาไม่ต้องเอาความหลุดพ้นอีก

รู้ได้ทุกคนไม่ยกเว้น

ที่นำมาเล่าให้ฟังนี้ไม่ได้กำหนดกฎเกณฑ์ว่า คนไทยทำได้ คนจีนทำไม่ได้ ไม่ใช่อย่างนั้น หากขึ้นชื่อว่าคนแล้วทำได้หมดทุกชาติทุกภาษา ทุกเพศทุกวัย ไม่ได้จำกัดชั้นวรรณะ ไม่ได้จำกัดความรู้ แต่ขอให้ไม่เป็นคนหูหนวก พูดกันรู้เรื่องก็พอ คนตาบอดก็เคยสอนมาแล้วคนหนึ่งเป็นคนนครราชสีมา รู้ได้

เหมือนกัน คนวิกลจริตที่พอจะมีสติอยู่บ้างบางเวลา พูดให้ฟัง แล้วมีปัญญาจำได้ ก็อาจจะเป็นคนดีขึ้นมาได้ ยกเว้นจะเป็นคนบ้าร้อยเปอร์เซ็นต์

เมื่อฟังแล้ว เข้าใจคำพูดแล้วแต่ไม่ปฏิบัติ ความปรากฏก็ยังไม่เห็นมี ต้องกระทำต้องปฏิบัติ มันจึงจะมี จะเป็น จะปรากฏขึ้นมาได้ ท่านเรียกว่า ญาณทัศนะ ทัศนะ แปลว่า เห็นอยู่ตรงหน้า หรือใจรู้

ใจรู้เป็นเรื่องสำคัญ

คำว่า **ใจรู้** นี้สำคัญ เพราะใจไม่มีตนไม่มีตัว พูดยาก ใจอยู่ที่ไหนบอกไม่ได้ ใจรู้ ใจอยู่ที่ไหนใจ ใจไม่รู้ใจอยู่ที่ไหน บอกไม่ได้อีก บอกได้เฉพาะคนที่รู้เรื่องนั้นด้วยกัน อย่างที่เรียกว่าเป็น คนคนเดียวกัน เช่น ปุณฺณ แปลว่าผู้หนา ผู้จมอยู่ในความทุกข์ คนติดบุญก็เหมือนกัน ออกจากบุญไม่ได้ จะไปเอาบุญบ้านนั้น ไปเอาบุญบ้านนี้ เพราะไม่รู้จักบุญ

การไม่รู้ความคิดต่างหากที่เป็นบาป

ดังนั้น เรามาที่นี่ต้องมาเจริญปัญญา ให้รู้จิตรู้ใจนี้เอง บุญเกิดขึ้นที่ไหนเราจะรู้ บาปอยู่ที่ไหนเราจะรู้เอง ไม่ต้องไปถามใครทั้งหมด **บาปเกิดขึ้นเพราะอะไร** บาปเกิดขึ้นเพราะความไม่รู้เมื่อจิตใจมันนึกมันคิด **ฉะนั้น ความคิดเป็นบาปใช่หรือไม่ ตอบได้ว่าไม่ใช่ การไม่รู้ความคิดต่างหากที่เป็นบาป** ความไม่รู้กับความรู้ มันซ้อนกัน ผู้ปฏิบัติต้องอาศัยการเจริญสติบ่อยๆ ปฏิบัติบ่อยๆ จึงจะรู้ ความคิดมีหลายอย่างหลายชนิด คิดดูบขึ้นมาแล้วไม่รู้ ชนิดหนึ่ง คิดดูบขึ้นมาแล้วรู้ ชนิดหนึ่ง คิดแล้วเป็นเรื่องเป็นราว เป็นอีกชนิดหนึ่ง ความคิดจึงมีมาก

ใบไม้กำมือเดียว

วิธีที่จะพูดให้มาดูความคิดก็มีมากที่สุด ท่านเปรียบเหมือนกับใบไม้ในป่า แต่รวมความแล้วเท่ากับใบไม้ในกำมือเดียว คำว่า **ใบไม้กำมือเดียว** หมายถึง **คำสอนที่สอนเฉพาะเรื่องความหลุดพ้นเท่านั้น** ไม่ใช่หลุดพ้นจากอะไรก็ได้ หลุดพ้นจากการเคี้ยวหมาก สูบยาอันนี้ถูกน้อย ยังไม่ถึงทำลิบเปอร์เซ็นต์ หลุดพ้นจากการไหว้ผีเทวดา หลุดพ้นจากการดูฤกษ์งามยามดี อันนี้ก็ถูกน้อย

ยังไม่ถึงร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ก็ดีอยู่ หลุดพ้นจากการให้ทาน หลุดพ้นจากการรักษาศีล อันนี้ค่อยดีขึ้นมาแล้ว **จุดสำคัญซึ่งเป็นข้อใหญ่ใจความ** หมายถึง หลุดพ้นจากความสงสัย หลุดพ้นจากความไม่รู้ หลุดพ้นจากการไม่เห็น พ้นจากสิ่งเหล่านี้ได้จึงจะเป็นความหลุดพ้นแท้ๆ และเรียกว่าเป็น ผู้รู้ ผู้เห็น ผู้เข้าใจ

ไม่มีเครื่องหมายบอก

คนที่จะรู้จะเห็นจะเข้าใจเรื่องนี้ได้นั้น จะนับถือศาสนาพุทธก็รู้ได้ จะนับถือศาสนาใดก็รู้ได้ คนที่นับถือศาสนาพุทธอาจจะไม่รู้ก็ได้ คนที่ให้ทานรักษาศีลกินเจอาจจะไม่รู้เรื่องนี้ก็ได้ คนที่ไม่ได้ให้ทานรักษาศีลไม่กินเจอาจจะรู้เรื่องนี้ก็ได้ ถ้าเขารู้แล้วจะเรียกเขาว่าเป็นชาวพุทธก็ได้ ไม่เรียกว่าเป็นชาวพุทธก็ได้ เพราะคำว่า “ชาวพุทธ” ก็เป็นสิ่งที่สมมติขึ้นมาเท่านั้นเอง และ**ความหลุดพ้นแบบนี้ไม่ได้มีเครื่องหมายใดๆ ให้สังเกต** ไม่เหมือนครูประจำบาล ผู้ใหญ่บ้านกำนัน ไม่มีเครื่องแบบเครื่องหมายจริงๆ ไม่มีเครื่องหมายแบบพระแบบเณร ให้เรารู้จักจริงๆ ดังนั้น อย่ารู้จักเพียงรักษาศีลแล้วติดคิดเป็นอุปาทาน หรือทำบุญแล้วติดบุญเป็นอุปาทาน หรืออยากมีอยากเป็น เหล่านี้เป็นอุปาทานทั้งหมด

ขอฟุดเรื่องนี้

ถ้าผมมีเวลามาพูดให้ฟัง ผมก็ไม่ค่อยได้พูดเรื่องอื่นมาก จะพูดกันแต่เรื่องใจมาก **จิตใจที่เป็นอุเบกขา หรือจิตใจที่สะอาด สว่าง สงบนั้น มันมีอยู่แล้วในคนทุกคน แต่เราไม่รู้จักมันเท่านั้น** ถ้าเราเจริญสติเจริญปัญญา แล้วคอยคิดว่าเราจะรู้อะไรจะเห็นอะไร การไปเสาะหาความรู้เช่นนั้น ก็คือ คนที่ยังไม่รู้ไม่เห็นอีก นั้นแหละ ถ้ารู้แล้วเห็นแล้วก็ไม่ต้องเสาะหาอีก

สังขาร แปลว่า **ของที่มีอยู่แล้ว** เช่น นิพพานมันมีอยู่แล้ว ถ้าหากใครไปให้ทานรักษาศีล หรือเจริญสติเจริญปัญญา ปรารถนา ให้ได้นิพพานมาสวมมาใส่ เหมือนใส่หมวกใส่เสื้อ แล้วก็มาคิดว่า จะทำอะไรจึงจะได้นิพพาน มันก็เลยไม่ได้ **เพราะนิพพาน อย่างนั้นมันเป็นสิ่งที่ความคิดสร้างขึ้น** ไม่ใช่ของที่มีอยู่จริง ของที่มีอยู่แล้วทำไมจึงไม่สอนไม่พูดให้กันฟัง ก็เพราะไม่รู้นั่นเอง

คำว่า **นิพพาน** หมายถึง **จิตใจที่เป็นอุเบกขาเป็นปกติ แต่ไม่ใช่จิตใจว่างๆ ไม่มีปัญญา ไม่ใช่อย่างนั้น แต่ว่างอย่างมีปัญญา คือ ว่างจากความไม่รู้ ใจมันรู้ตลอดเวลา ความไม่รู้ไม่มี** ใจเป็นอุเบกขา คือ ว่างเฉย เมื่อมีอะไรมากระทบก็ว่างเฉยได้ เหมือนเอาก้อนหินไปปาใส่กระดาน กระดานมันไม่รับ เมื่อกระทบกันมันกระเด็นออกทันที แต่ถ้าเอาดินเหนียวหรือโคลน

ปาใส่กระดานมันติดทันที เหมือนกับคนที่มีอุปาทาน แม้จะบวช มาร้อยวันพันปี ก็จะไม่รู้ไม่เห็นไม่เข้าใจ ยังไม่มีวิเวกที่จะหลุดพ้น ไปได้ ชื่อว่า ชีวิตของบุคคลผู้นั้นเป็นโมฆะ ใจเป็นโมฆะ

อย่าให้ชีวิตเป็นโมฆะ

คำว่า **โมฆะ** นี้่น่าคิด น่าหวาดเสียวและน่ากลัวที่สุด **ชีวิตเป็นโมฆะ ใจเป็นโมฆะ คือไม่เคยรู้ไม่เคยดูชีวิตจิตใจของตนเอง** ท่านว่า**ชีวิตนี้จิตใจนี้ใช้ไม่ได้** ไม่ใช่คนที่ เป็นโมฆะแล้ว จะต้องไปทำผิดกฎหมายบ้านเมือง นั้นเป็นปุถุชนไปแล้ว แต่โมฆบุรุษหรือโมฆสตรีนั้น อาจเป็นคนมีความรู้ คนเข้าวัดฟังธรรม จำศีลภาวนา ทำกรรมฐานก็ได้ ถ้าหากไม่รู้ไม่เห็นไม่เข้าใจเรื่องนี้ ก็ชื่อว่าเป็นโมฆะทั้งสิ้น เมื่อรู้อันนี้แล้ว ทำการงานได้หรือไม่ ทำได้ ทำด้วยสติปัญญา เพราะหน้าที่ของคนมันต้องทำงาน เพราะยังต้องมีการกิน การใช้ การถ่ายอุจจาระปัสสาวะอยู่ จึงต้องทำหน้าที่ของตน

ทำไมเราต้องทำ

การรู้เรื่องนี้ไม่เกี่ยวกับเรื่องเงินเรื่องทอง จึงว่า**เงินซื้อบุญแบบนี้ไม่ได้ แต่ต้องเจริญสติ** ทำอันนี้ก็ไม่ใช่**ทำเพื่อรู้เพื่อเห็น แต่ต้องทำ** เมื่อรู้แล้วเป็นอย่างไร **รู้แล้วความไม่รู้ก็หายไป** สมมติให้ฟัง เหมือนเราอยู่ในที่มืด พอเปิดไฟขึ้นความมืดก็หายไป ความมืดหมายถึงความไม่รู้ แล้วจะกลับมืดได้อีกหรือไม่ ถ้าหากเราเปิดไฟไว้อยู่อย่างนี้ความมืดก็ไม่มาอีก สมมติให้ฟังอีกสักเรื่องหนึ่ง ถ้าเรานอนอยู่ในบ้านในเรือน เรากางมุ้งยุงก็กัดไม่ได้แต่ตัวเรียดยงกัดได้อยู่ เพราะมันอยู่กับที่นอนของเรา เราต้องหาสมมุติฐานว่ามันเกิดมาจากที่ไหน แล้วทำลายมันเสียให้หมด เมื่อมันหมดเชื้อ มันก็เกิดขึ้นไม่ได้อีก

คนไม่ “รู้” ไม่ใช่ชาวพุทธ

คนขายยาทุกคนก็บอกว่ายาของตนดี ถ้าเป็นยาดีจริงๆ แล้วใครกินก็ต้องหายได้ คำพูดคำสอนก็เหมือนกัน ถ้าหากที่พูดเป็นความจริงแล้ว ทำไมคนที่ปฏิบัติตามจึงยังไม่หลุดพ้น เพราะเรื่องอะไร ก็เพราะเรายังไม่ได้พูดกันถึงเรื่องความหลุดพ้น เราไม่ได้พูดเรื่องปัญญาสี่ระดับนี้เอง คนที่มาที่นี่มีทั้งผู้ที่ศึกษาฝ่ายโลก

ได้ปริญญาก็มี และผู้ที่ศึกษาฝ่ายธรรม ได้นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก ได้เรียนบาลีก็มีแล้ว เป็นอย่างไรถึงไม่รู้ เพราะเราไปติดตำราครุบาอาจารย์ ปล่อยตำราไม่ได้ เปรียบเหมือนนกมวยขึ้นเวทีแล้วต้องไหว้ครู ต้องกราบต้องไหว้ หันหน้าไปทางทิศนั้น หันหน้าไปทางทิศนี้ ไม่ไหว้ครูแล้วชกไม่เป็น

ที่หลวงพ่อสอนนี้ ไม่ใช่ชกมวยไหว้ครู จึงไม่เกี่ยวข้องกับตำรับตำราทางทฤษฎี แต่ก็รู้จักกันดี เมื่อขึ้นเวทีแล้วไม่ต้องรอชกทันที ชกใส่เป้าตาทันที ให้คู่ต่อสู้ตาบอดทั้งสองข้าง หรือว่าเจ็บจนลุกขึ้นมาสู้เราไม่ได้ ไปชกที่ตรงอื่นก็ไม่ได้แชมป์เลย เราต้องให้เหนือเขาแบบนี้ แต่พูดแล้วก็ไม่ได้ให้เชื่อหรือต้องฟัง ฟังก็ได้ไม่ฟังก็ได้ เอาไปใช้ก็ได้ ไม่เอาไปใช้ก็ได้

ถ้าผู้ใดเห็นว่าคำพูดคำสอนแปลกๆ แล้วไม่ใช่พุทธศาสนา ผู้นั้นก็ได้ชื่อว่ายังไม่เข้าใจพุทธศาสนา พุทธศาสนาแท้ๆ คืออะไร **พุทธะ** แปลว่า **ผู้รู้** เด็กน้อยรู้ก็เป็นพุทธะได้ พระเณรรู้ก็เป็นพุทธะได้ แต่ถ้าเด็กน้อยไม่รู้ก็ไม่ใช่พุทธะ ผู้ใหญ่ไม่รู้ก็ไม่ใช่พุทธะ **คนใดไม่ “รู้” ก็ไม่ใช่ชาวพุทธ**

ทางสายตรง

ตั้งใจฟัง ที่พูดให้ฟังนี้ไม่ใช่ให้จำเอาไปสอนคนอื่น แต่ให้เรา
เอาไปปฏิบัติให้มันมี ให้มันเป็นอย่างนั้น จึงเรียกว่าเข้าใจธรรมะ
มีคำกล่าวกันว่า “พระพุทธเจ้าไม่ใช่ทองคำ พระธรรมไม่ใช่ใบลาน
พระสงฆ์ไม่ใช่ลูกชาวบ้าน” แล้วคืออะไร คือการปฏิบัติดี ปฏิบัติ
ชอบ ปฏิบัติออกจากทุกข์

เมื่อพูดถึงการปฏิบัติ เราจะทำกันอย่างไร โดยวิธีใด วิธีที่
ผมทำในตอนแรกดี แต่ไม่เกิดปัญญา เช่น การให้ทานรักษาศีล
นั่งสมาธิหลับตาภาวนาพุทโธบ้าง สัมมาอรหังบ้าง พองยุบบ้าง
อานาปานสติบ้าง สิ่งเหล่านี้เป็นวิธีปฏิบัติทั้งนั้น ผมเคยทำมาแล้ว
เช่น วิธีนับหนึ่งสองสามถึงสิบ ให้ถูกกับลมหายใจเข้า - หายใจ
ออก แล้วนับตั้งแต่สิบลงมาถึงหนึ่ง นับตั้งแต่หนึ่งถึงยี่สิบ แล้ว
นับตั้งแต่ยี่สิบลงมาถึงหนึ่ง ได้ความสงบแต่เป็นความสงบแบบ

ไม่รู้ตัว เพราะการนั่งดูลมหายใจ นั่งไปนั่งมามันจะหลงลมหายใจ เมื่อมันหลงมันก็จะสงบแบบนั้น คำว่า หลง หรือ โมหะ แปลว่า ไม่รู้จริงนั่นเอง

รับรองวิธีนี้

ต่อไปจะได้เล่าถึงวิธีปฏิบัติ ที่ผมมีความรู้ความเข้าใจและรับรองได้ วิธีที่ผมปฏิบัตินั้น นั่งทำก็ได้ ยืนทำก็ได้ เดินทำก็ได้ หรือนอนทำก็ได้ จะนั่งเหยียดแข้งเหยียดขา นั่งขัดสมาธิ นั่งห้อยเท้าหรือนั่งพับเพียบ จะอย่างไรก็ได้ไม่สำคัญ ซึ่งมันไปตรงกับตำราที่กล่าวว่า ให้มีสติเข้าไปรู้ในอริยาบถทั้งสิ้น คือ ยืน เดิน นั่ง นอน ให้มีสติเข้าไปรู้ และให้มีสติเข้าไปรู้ในอริยาบถย่อย เช่น คู้ เหยียด เคลื่อนไหว กะพริบตา หายใจ อ้าปาก จะเคลื่อนไหวโดยวิธีใดก็ให้มีสติเข้าไปรู้

บางคนพูดให้ฟังอย่างนี้แล้ว ก็ยังไม่เข้าใจ ครูบาอาจารย์จึงต้องให้มานั่งดูๆ แล้วชี้ให้คว้ามือลง พลิกมือซ้ายๆ ให้มีสติเข้าไปรู้การเคลื่อนไหวอันนี้ หรือยกมือไปเอามือมาให้มีสติเข้าไปรู้ กำมือเหยียดมือให้มีสติเข้าไปรู้ อันนี้เป็นจังหวะใหญ่ๆ หยาบๆ แล้วให้มีสติเข้าไปรู้สิ่งที่ละเอียดกว่านั้น เช่น การกะพริบตา ซึ่ง

ละเอียดกว่าการยกมือไปเอามือมา แต่ก็ยังหยาบอยู่ บัดนี้ หายใจเข้าหายใจออก ละเอียดเข้าไปกว่าการกะพริบตา ก็ให้มีสติเข้าไปรู้ แต่ที่ละเอียดเข้าไปกว่านั้น ก็คือความคิด ก็ให้มีสติเข้าไปรู้

ไม่ต้องหลับตา

วิธีนี้เป็นวิธีปฏิบัติง่ายๆ แต่ไม่ต้องนั่งหลับตา ถ้าหลับตาแล้วมันจะเป็นมாயา ถูกความคิดหลอกหลวง ความคิดมันแวบเข้า-แวบออก มันไวที่สุด เมื่อเราคิดไปไหนมาไหน ไม่มีใครจะมาเห็นความคิดของเราได้ มันจึงตรงกับหลักธรรมที่ว่า “สันทิฏฐิโก อันผู้รู้จะพึงเห็นเอง”

“อกาลิโก ไม่ประกอบด้วยกาลเวลา” ไม่ว่าจะเป็ดยุคใดสมัยใดก็ตาม ไม่ว่าจะเป็ตอนเช้าตอนสาย กลางค้ำกลางคืน เรารู้ได้ เพราะคนเรามันคิดอยู่เสมอ เมื่อมีสติเข้าไปรู้ความคิด จะเห็นว่าความคิดนี้ก็เป็นทุกข์

ที่ว่าเห็นทุกข์ - อนิจจัง - อนัตตา นั้น เราต้องเห็นตั้งแต่ของหยาบๆ เสียก่อน เช่น พลิกมือขึ้นคว้ามือลง ยกมือไปเอามือมา นี่แหละเป็นทุกข์ กะพริบตาก็เป็นทุกข์ มันเป็นธรรมชาติของ

มันอย่างนั้น แต่เราไม่รู้ จึงเรียกว่า **ไม่รู้จักทุกข์ อริยาบถต่างๆ มันบดบังไม่ให้เราเห็นความทุกข์** เหมือนกับคำกล่าวที่ว่า “พระพุทธรูปบังพระพุทธรูป ตัวหนังสือบังพระธรรมคำสอนของพระพุทธรูปเจ้า ผ้าเหลืองบังพระสงฆ์” ถ้าเราเข้าใจอันนี้ได้ เราก็เข้าใจพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ได้จริงๆ ใครจะว่าอย่างไรก็ไม่ได้ ไปยึดไปถือคำพูดของคนเหล่านั้น มารู้เฉพาะตัวเอง **เมื่อมารู้ตัวเองแล้ว มันจะแก้ปัญหิตัวเองได้ แก้ทุกข์ตัวเองได้**

ความทุกข์มี ๔ ระดับ คือ กำมือเหยียดมือ กะพริบตา หายใจเข้าหายใจออก ความคิด ความรู้ก็มี ๔ ระดับ คือ รู้จำ รู้จัก รู้แจ้ง รู้จริง การตรัสรู้หรือความหลุดพ้นก็มี ๔ ระดับ คือ โสตาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหันต์ อันนี้ไม่ได้จำคำพูดของใคร มาพูด รู้เองเข้าใจเองตามแนวที่พระพุทธรูปเจ้าสอนไว้ และจะต้องปฏิบัติตามวิธีที่กล่าวมาแล้ว ปฏิบัติอย่างอื่นไม่รู้ - ไม่เห็น - ไม่เข้าใจเรื่องนี้ ก่อนนี้ผมเองอยากรู้ว่าพุทธศาสนาสอนเรื่องอะไร บาบคืออะไร บุญคืออะไร อยากรู้ อยากเห็น อยากเข้าใจเรื่องนี้ เพราะได้ทำบุญให้ทาน รักษาศีล ทำกรรมฐานมาแล้วทุกอย่าง แต่ก็ยังไม่เข้าใจ

บาปหนักที่สุดในโลก

ที่จะนำมาเล่าสู่ฟังนี้ ไม่ใช่ให้เชื่อ แต่ให้พิจารณา แล้วนำไปปฏิบัติเอาเอง ผมเข้าใจว่า **บาปหนักที่สุดในโลก คือ การไม่รู้ ความคิดตัวเองนี่แหละ** จิตใจมันคิดแว็บออกไป เราไม่รู้ไม่เห็น ไม่เข้าใจ การไม่รู้ - ไม่เห็น - ไม่เข้าใจนั่นแหละ มันเป็นบาปแล้ว **ทำไมจึงว่าเป็นบาป บาปเพราะมันดีใจเสียใจไปตามอำนาจของความคิด**

ดูความคิด : ทำเหมือนนักฟุตบอลที่ลงสนาม

บัดนี้ ให้เราคอยเฝ้าดูความคิดของเรา **ทำเหมือนแมวจับหนู ทำเหมือนนักมวยขึ้นเวที คนที่จะเป็นแชมป์ยืนได้ก็ต้องไวที่สุด ทำเหมือนนักฟุตบอลที่ลงสนาม เห็นลูกบอลแล้วก็ต้องเตะ** ส่วนความคิดก็เหมือนลูกบอลที่หมุนตัวกลิ้งอยู่ในสนาม และเหมือนกับสายน้ำที่ไหลอยู่ตลอดเวลา

วิธีปฏิบัติแบบนี้ไม่ได้ยากเลย ไม่ได้เกี่ยวกับเรื่องเงินเรื่องทอง เรื่องรวยเรื่องจน เพศหญิงเพศชาย นักบวชหรือฆราวาส ก็ปฏิบัติได้ทั้งนั้น **ให้คอยเฝ้าดูอยู่อย่างนี้ เมื่อมันคิดปั๊บรู้ทันที** การรู้การเห็นอันนี้ ท่านเรียกว่า กุศล หรือ ฉลาด หรือปัญญา

เมื่อมันทันกันแล้วจะมีญาณปัญญาเกิดขึ้น “ญาณ” จะพัฒนาขึ้นไปเรื่อยๆ เหมือนลำน้ำเล็กๆ ที่ไหลรวมกันเป็นสายน้ำใหญ่ อย่างบ้านผมก็ไหลลงสู่แม่น้ำโขง แล้วไหลลงสู่ทะเลในที่สุด เรื่องนี้ก็เหมือนกัน **คนที่รู้เรื่องนี้ มันจะค่อยรู้ไปรู้ไปจนไปถึงที่สุด ที่เรียกว่า ความหลุดพ้น** หลุดพ้นจากอะไร พุทธสันๆ ก็ว่าหลุดพ้นไปจากความชั่วทั้งหลาย ถ้าขยายความก็หลุดพ้นไปจากการไหว้ผี ฟันไปจากการไหว้เทวดา ฟันไปจากการดูฤกษ์งามยามดี ฟันไปจากเรื่องเงินทอง ฟันไปจากสมมติ ฟันไปหมดทุกอย่าง

ทำบ่อยๆ มันจะเป็นเอง

การปฏิบัติก็ต้องปฏิบัติจริงๆ เดินจงกรมนี้ก็ให้เดินไปเดินมาเฉยๆ ไม่ต้องท่องบ่นหรือภาวนาแต่อย่างใด อย่าไปอยากรู้อยากเห็น **มันคิดแล้วก็แล้วไป รู้ทันบ้างไม่ทันบ้างก็ตาม แต่ให้ทำบ่อยๆ มันจะเป็นเอง** เหมือนดั่งเม็ดข้าวเปลือก ข้าวเจ้าก็ตามข้าวเหนียวก็ตาม ถ้าเป็นเม็ดอ้วนเม็ดเต็มเอาไปหว่านลงดิน ในที่ชุ่มที่เย็นมันก็แตกหน่อขึ้นมาได้จริงๆ แต่แตกหน่อขึ้นมาไม่พร้อมกัน เพราะเม็ดแก่เม็ดอ่อนไม่เท่ากัน เหมือนกับคนซึ่งมักมีความเพียรและสติปัญญาไม่เท่ากัน แต่ถ้าเป็นข้าวลีบ ร้อยวันพันปีก็ไม่สามารถแตกหน่อขึ้นมาได้ มีแต่จะเน่าเปื่อยไป การปฏิบัติก็เหมือนกัน

ถ้าเดินจงกรมหรือสวดนั่งห้อยอยู่ แต่ไม่ได้เอาสติไปรู้จิตใจที่มันนึกคิดไปเรื่อยแปดพันประการ ไม่รู้ไม่เห็นมันเลย ก็เหมือนกับข้าวลีบ ไม่มีโอกาสไม่มีเวลาที่จะพบธรรมะได้

ทำไมพูดกันไม่ได้

ดังนั้นการปฏิบัติธรรมจึงเป็นของง่ายสำหรับผู้มีปัญญา แต่เป็นของยากสำหรับผู้ไม่มีปัญญา ผู้มีปัญญาพูดให้กันฟังครั้งสองครั้งก็รู้เรื่อง ผู้ไม่มีปัญญาพูดกันเท่าใดก็ไม่ค่อยจะรู้เรื่อง ท่านเปรียบให้ฟังว่า คนกับผีพูดกันไม่รู้เรื่อง ผีมันก็ต้องพูดกับผี เทวดาก็ต้องพูดกับเทวดา พระอรหันต์ก็ไปพูดให้ผีฟัง ผีมันก็ไม่รู้เรื่อง เหมือนกับนิทานเรื่องหนึ่งที่พ่อผมเคยเล่าให้ฟัง มีคนสองคนเป็นเพื่อนรักกัน ไปไหนมาไหนด้วยกันเสมอ คนหนึ่งรักชาติลัทธิบริสุทธิ อีกคนหนึ่งไม่บริสุทธิ เมื่อตายจากกันไปแล้ว คนที่รักชาติลัทธิบริสุทธิ ไปเกิดเป็นเทวดาอยู่บนสวรรค์ อีกคนหนึ่งไปเกิดเป็นนรกอยู่ในห้องส้วมของพระ ต่างคนก็ต่างติดตามหาเพื่อนของตน วันหนึ่งคนที่เกิดเป็นเทวดาก็มองลงมาเห็นเพื่อนที่เป็นนรก ก็เลยลงมาถามทุกข์สุขกัน ต่างคนก็ต่างบอกว่าตัวเองสบาย แต่เป็นความสบายคนละแบบ เป็นนรกก็สบายแบบหนึ่ง เป็นเทวดาก็สบายอีกแบบหนึ่ง พูดกันไม่รู้เรื่อง ผู้เป็นเทวดา

ชวนเพื่อนไปอยู่ด้วย ผู้เป็นนรกก็ถามว่าสวรรค์สบายอย่างไร ผู้เป็นเทวดาก็ตอบว่าบนสวรรค์มีทุกอย่างทุกอย่าง ต้องการได้สิ่งใดก็นึกเอา ผืนเอา นอนจึงปฏิเสธ ไม่ไปด้วย แล้วบอกว่าอยู่ในห้องส้วมของพระสะดวกสบายกว่า ไม่ต้องนึกไม่ต้องคิดก็มีของให้กินอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นคนกับผีจึงพูดกันไม่รู้เรื่อง

เคยได้ยินคนเรียกคนกันเองว่า “ผี” ถ้าเป็นผู้ชายก็เรียก ไอ้ผี ถ้าเป็นผู้หญิงก็ว่านางคนนี่คือผี ผีอย่างอื่นไม่เคยเห็นสักที ผี ก็คือ **คนดีคนรั้น คนว่ายากสอนยาก** ดังนั้น คนที่เป็น **ผี จึงทำความเดือดร้อน ทำความวุ่นวายให้ตัวเองมากที่สุด เมื่อตนเองเดือดร้อนแล้วก็เอาความเดือดร้อนไปให้กับหมู่คณะ** แต่ถ้าเราเยือกเย็น หมู่คณะก็เย็นด้วย หรือไม่ต้องเดือดร้อนเพราะเราเป็นต้นเหตุ

แก้ปัญหาดูตัวเองก่อน

ให้เข้าใจไว้ว่าการปฏิบัติธรรมนั้นไม่ได้ยาก สบาย ความสบาย ก็คือ ไม่มีทุกข์ไม่มีสุข ท่านเรียกความสบายนี้ว่า นิพพาน หรือ ความหลุดพ้น ใครจะว่าอย่างไรก็แก้ปัญหาดู การแก้ปัญหานี้ไม่ได้ไปแก้ที่คนอื่น แก้ที่ตัวเรานี้เสียก่อน ปัญหาแรกของคนเราก็คือ **เรื่องความโลภ ความโกรธ ความหลง มันทุกข์ที่สุด**

มันหยาบที่สุด ถ้าเราไม่เห็นความโกรธ ความโลภ ความหลง ก็ไม่มีโอกาสไม่มีเวลาที่จะรู้ธรรมะได้จริงๆ เพราะมันถูกความโลภ ความโกรธ ความหลงบังไว้ แล้วมันก็ร้ายแรงที่สุด เพราะจะเรียกว่าสัตว์ก็ได้ จะเรียกว่าคนก็ได้ แต่สำหรับมนุษย์นั้นสิ่งเหล่านี้ลดลงไปมากแล้ว เพราะมนุษย์คือผู้ที่สามารถเอาชนะทุกข์ได้ **สวรรค์นิพพานจึงเป็นสมบัติของมนุษย์ ไม่ใช่ของสัตว์ ไม่ใช่ของคน**

มนุษย์ทำได้

มนุษย์จึงเป็นผู้ที่สามารถจะปฏิบัติให้รู้แจ้งรู้จริงได้ รู้ได้จริงๆ หลุดพ้นได้จริงๆ ญาณเกิดขึ้นได้จริงๆ ถ้าหากฟังแล้วไปนอนเสีย ไม่ปฏิบัติก็ไม่รู้ หรือปฏิบัติอยู่แต่ไม่มีสติเข้าไปรู้ ก็ไม่รู้เหมือนกัน การปฏิบัติธรรมจึงเป็นของง่ายสำหรับผู้มีปัญญา ใครจะว่าอย่างไรก็รู้เท่า รู้ทัน รู้จักกัน รู้จักแก่ รู้จักคำพูดของคน รู้จักจิตใจของตัวเอง รู้จริงเรื่องนี้ ไม่ใช่ไปรู้เรื่องชาติหน้าชาติก่อน พระพุทธเจ้าท่านก็สอนให้เราสนใจในปัจจุบันธรรม ดังคำสวดมนต์ที่ว่า **“ผู้ใดเห็นธรรมอันเกิดขึ้นเฉพาะหน้าในที่นั้นๆ อย่างแจ่มแจ้ง ไม่อ่อนแอจนคลอนแคลน เขาควรพอกพูนอาการ**

เช่นนั้นไว้” พอกพูน หมายถึง พยายามทำความรู้ความเข้าใจกับสิ่งนั้น

ปฏิบัติจริง – ต้องรู้จริง

ในตำรากล่าวเอาไว้ว่า ผู้ที่เจริญสติปัญญาอันสืออย่างถูกต้อง อย่างนานไม่เกินเจ็ดปี อย่างกลางไม่เกินเจ็ดเดือน อย่างเร็วที่สุดนับแต่หนึ่งวันถึงเจ็ดวันหรือสิบห้าวัน อาฬสงฆ์มีอยู่สองประการหนึ่ง เป็นพระอรหันต์ในปัจจุบันภพนี้ สอง ถ้าหากไม่ได้เป็นพระอรหันต์ก็ต้องเป็นพระอนาคามี แต่ผมไม่ว่าอย่างนั้น **ถ้าหากผู้ใดเจริญสติแบบเคลื่อนไหว มีสติติดตามรู้ในอริยาบถทุกอริยาบถอย่างที่ว่ามาแล้วนั้น ไม่ว่าจะ เป็นอริยาบถที่เห็นด้วยตา (เช่น กำมือเหยียดมือ กะพริบตา หายใจเข้าหายใจออก) หรือไม่เห็นด้วยตา (ได้แก่ ความคิด) ก็ตาม รับรองอย่างนานไม่เกินสามปีอย่างกลางหนึ่งปี อย่างเร็วที่สุดหนึ่งวันถึงเก้าสิบวัน ปฏิบัติจริงๆ ต้องรู้จริงๆ** จะหลุดพ้นถึงที่สุดหรือไม่ก็ตาม แต่ต้องรู้ต้องหมดสงสัยว่าพุทธศาสนาสอนเรื่องอะไร รู้จริงๆ รู้โดยไม่ต้องเชื่อใครทั้งหมด ผมรู้เรื่องนี้เมื่ออายุสี่สิบหกปี ผมไม่ต้องเชื่อใครอีก ไม่สงสัยอะไรอีก

ความเป็นมนุษย์

เอาอะไรเป็นเครื่องวัด

ตั้งใจฟัง วันนี้มาพูดกันอีกเรื่องหนึ่งคือ **เรื่องความเป็นมนุษย์และการเป็นชาวพุทธ** เราจะเอาอะไรมาเป็นเครื่องวัด จึงจะรู้ได้จึงจะเห็นได้ ไม่ใช่เกิดมาเป็นคนแล้วจะเป็นมนุษย์ได้ อันนั้นเป็นมนุษย์ในความเห็นของคนไม่รู้ และไม่ใช่ว่าเคยเข้าวัดฟังธรรมให้ทานรักษาศีลแล้วจะเป็นชาวพุทธได้ อันนี้ก็^๑เป็นชาวพุทธในความเห็นของคนไม่รู้ อุปมาให้ฟังก็เหมือนกับไม้ผุ จะเอาไปทำบ้านสร้างเรือนก็ไม่ได้ สมัยหลวงพ่อดีเด็กเคยเห็นเขาเอาขี้ขอนดอก (ไม้ผุ) มาผสมกับน้ำมันยางหมักเอาไว้ แล้วเอาไปตอง กุง (ใบพวง) มาห่อเป็นกระบอกได้จุดไฟ ไม้ผุใช้ประโยชน์ได้ อย่างนั้น แต่ถ้าเราจะปลูกบ้านสร้างเรือน เราต้องใช้ไม้แก่นไม้แข็ง

แท้ๆ จึงจะได้บ้านได้เรือนที่ดี ความเป็นมนุษย์และการเป็นชาวพุทธ ก็เช่นเดียวกัน

คนเราเกิดมาแล้วต้องมีการศึกษา เดี่ยวนี้เรามีกฎหมาย บังคับให้เรียนตั้งแต่ ป.๑ ถึง ป.๖ ต่อจากนั้นก็เรียนกันโดยสมัครใจ ใครชอบเรียนก็เรียน เรียนกันจนจบ ม.๓ ม.๖ ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอกก็มี อันนั้นก็ยังไม่ใช่เครื่องวัดของความเป็นมนุษย์ หรือวัดการเป็นชาวพุทธได้

อีกด้านหนึ่ง แม้จะบวชเป็นพระสงฆ์องค์เณร แล้วศึกษา นกธรรมตรี นกธรรมโท นกธรรมเอก หรือเล่าเรียนศึกษาทางบาลีจนสอบได้ประโยคสามถึงประโยคเก้าก็ตาม อันนั้นก็ยังไม่ใช่เครื่องวัดของความเป็นมนุษย์ หรือเครื่องวัดการเป็นชาวพุทธ ทำไม่สิ่งเหล่านั้นจึงใช้เป็นเครื่องวัดไม่ได้ เราคงเห็นด้วยตาของเราเองแล้วว่า ผู้ที่มีการศึกษามากๆ มีตำแหน่งงานสูงๆ ทำดีก็มีทำชั่วก็มี ผู้ที่บวชเรียนจนเป็นมหาเปรียญ เมื่อสีกออกมาแล้ว ทำดีก็มี ทำชั่วก็มี ดังนั้น การศึกษา การบวชเรียน จึงไม่ใช่เครื่องวัดความเป็นมนุษย์ หรือเครื่องวัดความเป็นชาวพุทธแท้

คำนิยาม

คำว่า “มนุษย์” แปลว่า ผู้มีจิตใจสูง “ชาวพุทธ” แปลว่า ผู้เห็นแจ้ง ผู้รู้จริง เห็นอะไร รู้อะไร คือ เห็นความสับสนวุ่นวาย ในตัวเราเองทั้งกายวาจาและใจ แล้วหยุดได้ เลิกได้ งดเว้น ได้ด้วยกาย – ด้วยวาจา – ด้วยใจ คือเป็นคนไม่ลืมหืมตัวเอง แต่ ถ้าหากผู้ใดยังปล่อยตัวปล่อยตนไปตามอำนาจของความคิดไปตามอารมณ์ ผู้นั้นไม่ใช่มนุษย์แท้ยังไม่ใช่ชาวพุทธแท้ เพราะยังมีความหลงผิดอยู่ยังลืมหืมอยู่ เพราะยังทำชั่ว - พูดชั่ว - คิดชั่วอยู่ แม้จะเคยเข้าวัดฟังธรรมให้ทานรักษาศีล หรือเคยทำกรรมฐาน วิปัสสนามาแล้วก็ตาม ถ้าหากยังหยุดความสับสนวุ่นวาย ทางกาย ทางวาจาทางใจไม่ได้ ยังปล่อยไปตามอำนาจของอารมณ์ที่นึกคิด ขึ้นมานั้น พระพุทธเจ้าตรัสว่า ชีวิตเป็นโมฆะ ชีวิตเป็นหมัน

โมฆบุรุษ โมฆสตรี หมายถึง บุคคลที่ลืมหืมตัว ยังสับสนวุ่นวายเดือดร้อน เพราะไหลไปตามอำนาจของความคิดใฝ่ต่ำอยู่ในช่วงเข้าพรรษาบางคนสามารถหยุดการดื่มเหล้างดเล่นการพนัน หยุดเที่ยวกลางคืนได้ แต่พอออกพรรษาแล้วหยุดไม่ได้ ทำได้ อย่างนี้ก็คืออยู่ แต่เรียกว่ายังหลอกตัวเอง เป็นชีวิตที่หลอกหลวง เป็นชีวิตที่ไม่มีค่าไม่มีราคา หรือตอนที่บวชเป็นพระเป็นเณร เคารพครัดต่อพระวินัย แต่เมื่อสีกออกไป ยังทำชั่วพูดชั่วคิดชั่ว นี้ ก็หลอกหลวงตัวเองเหมือนกัน หรือขณะที่เป็นครู สอนนักเรียน

ให้เป็นคนดี แต่จิตใจของตนเองก็ยังไม่ดี นี่ก็เป็นการหลอกหลวงตนเอง **ชีวิตเป็นโมฆะ มันเป็นชีวิตที่ไม่มีราคา**

“หยุดได้” คือเครื่องชีวิต

ชีวิตที่มีค่ามีราคานี้เป็นอย่างไร เราต้องหยุด ไม่ได้หมายความว่า หยุดไม่ทำอะไร ไม่พูดอะไร ไม่คิดอะไรอีก แต่หยุดการทำชั่ว หยุดชั่ว คิดชั่ว หยุดแล้วไม่ทำแล้ว เพราะมันเดือดร้อน ถ้าเราเดือดร้อนแล้ว ความทุกข์ความสับสนวุ่นวายนั้น จะแผ่กระจายไปสู่คนอื่นเหมือนกองไฟ เมื่อยังเป็นกองน้อยๆ มันไม่สามารถทำลายบ้านเมืองได้ แต่ถ้ามันขยายตัวกว้างออกไปเป็นกองใหญ่ขึ้นมาแล้ว มันสามารถไหม้บ้านไหม้เรือนไหม้ประเทศชาติของเราได้

อันความสับสนวุ่นวายทั้งทางกายวาจาใจนี้แหละ ถ้าเราหยุดอันนี้ได้ อันนี้แหละ เป็นเครื่องวัดความเป็นมนุษย์ เป็นเครื่องวัดความเป็นชาวพุทธแท้

มนุษย์หรือชาวพุทธไม่มีเครื่องหมายแบบกำนันผู้ใหญ่บ้าน ครูพยาบาลหรือตำรวจทหาร เพราะเป็นเรื่องของจิตใจ คนไทยก็เป็นมนุษย์เป็นชาวพุทธได้ คนจีนก็เป็นชาวพุทธได้ คนฝรั่งเศส

คนอังกฤษ คนอเมริกา จะเป็นคนชาติไหน นุ่งผ้าสีอะไรนับถือศาสนาใดก็ตาม ถ้าหากยังไม่หยุดความสับสนวุ่นวายด้วยกายวาจาใจ ปล่อยเนื้อลืมหึงตัว ก็ไม่ใช่ชาวพุทธไม่ใช่มนุษย เพราะงัดเว้นจากสิ่งที่พระพุทธเจ้าห้ามไม่ได้

พระพุทธเจ้ายังอยู่

พระพุทธเจ้าคือใคร **พระพุทธเจ้าคือตัวคนทุกคนนั้นแหละ** ที่พูดนี้ไม่ใช่ให้เชื่อแต่พูดให้คิด ไม่ใช่คนอวดดี แต่คิดอย่างนี้จึงนำมาเล่าสู่ฟัง การทำบุญให้ทานรักษาศีลนั้นก็ดีอยู่ไม่ใช่ไม่ดี แต่มันดีแบบไม้ผู้ไม่มีแก่น เอาไปทำบ้านทำเรือนให้มันคงถาวรไม่ได้ เป็นที่พึ่งให้ไม่ได้ คนมีปัญญาจะแสวงหาสิ่งที่เป็นแก่น เป็นสิ่งที่ทำให้เป็นมนุษย์เป็นชาวพุทธได้จริงๆ หรือจะเรียกว่าแสวงหาความหลุดพ้นก็ได้ ความหลุดพ้น หมายถึง ความหลุดพ้นจากความสับสนวุ่นวาย แต่ไม่ใช่ไม่คิดอะไร เพราะผู้รู้ธรรมเห็นธรรมคิดมากทำงานได้มาก คนไม่รู้ธรรมไม่เห็นธรรมก็คิดมากเหมือนกันจนเป็นโรคประสาท เพราะคิดไม่มีเหตุไม่มีผล ไม่มีสาระ แล้วก็หยุดไม่ได้ หยุดความสับสนวุ่นวายไม่ได้ หยุดความคิดของตัวเองไม่เป็น ปล่อยตัวลืมหึงตนไปตามอำนาจของความคิดของความชั่ว

ตามพระพุทธประวัติ ก่อนที่เจ้าชายสิทธัตถะจะตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า พระองค์ได้นำถาดหรือขันไปที่แม่น้ำแล้วอธิษฐานว่า ถ้าหากจะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ฆากิเลสตายกายกิเลสหลุดได้จริงๆ ขอให้ถาดหรือขันนี้ลอยทวนกระแสของน้ำขึ้นไปทางต้นน้ำ อันนี้ถ้าเราเข้าใจว่าเป็นแม่น้ำจริงๆ เพราะพ่อแม่ครูบาอาจารย์ ตำรับตำราสอนมาอย่างนั้น มันก็ถูก แต่ถูกแบบไม่ผู้ไม่ใช่ไม่แก่น เพราะหาเหตุผลไม่ได้ คนไม่มีปัญญาที่ต้องเชื่อไปอย่างนั้น คนมีปัญญาฟังแล้วพิจารณาก่อน **ทวนกระแสของน้ำ** ก็หมายถึง **หยุดความคิดได้ กายก็หยุดได้ วาจาก็หยุดได้** เพราะหันกลับมาดูตัวเอง มาเห็นความคิด มาดูชีวิตดูจิตดูใจตัวเอง

รู้ความคิดไม่เหมือนเห็นความคิด

บางคนเกิดมาตั้งเก้าปีสิบปีร้อยปีก็มี ไม่เคยดูความคิด ไม่เคยดูชีวิตของตัวเองสักที เมื่อบอกให้มาดูความคิด ดูชีวิต จิตใจก็ถือว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย นั่นเพราะยังไม่เคย **“เห็น” ความคิดตัวเอง เพียงแต่ “รู้” ความคิด เข้าไปในความคิด** คิดเรื่องนั้น คิดเรื่องนี้ไม่มีหยุดไม่มีหย่อน พวกที่รักษาศีลข้อนั้นข้อนี้ ผิดศีลข้อนั้นข้อนี้ นี่ก็เข้าไปในความคิดอีกแล้ว พวกที่ให้ทานก็คิดว่า จะทำบุญอย่างนั้นทำบุญอย่างนี้ จะไปทอดกฐินผ้าป่าที่นั่นที่นี้ นั่น

ก็เข้าไปในความคิดอีกเหมือนกัน ชื่อว่าไม่เห็นความคิดไม่เห็นชีวิตตัวเอง ท่านกล่าวว่า **ชีวิตเป็นหมันเป็นโม่ชะใช้ไม่ได้**

การทำบุญให้ทานรักษาศีลทำกรรมฐานก็ได้อยู่ แต่มันเป็นเพียงเปลือกเป็นกระพี้ไม่ใช่แก่นไม่ใช่แก่น เปลือกไม้กับเนื้อไม้กับแก่นไม้ไม่ใช่ของอย่างเดียวกัน เหมือนกับคนเราต้องนุ่งผ้า แต่เสื้อก็ไม่ใช่เนื้อหนังของเรา เนื้อหนังของเราให้มันคิดมันก็คิดไม่เป็น **ใจต่างหากที่มันคิด มันคิดอย่างไร มันคิดมาจากไหน เคยเห็นบ้างหรือไม่**

เห็นธรรมเห็นอะไร

พระพุทธเจ้าจึงบอกให้เราเจริญสติ สติ คือ ความระลึกได้ ลมปชัญญะ คือ ความรู้ตัว อันนี้ใครๆ ก็พูดได้ แต่เวลาทำเวลาพูดเวลาคิดเป็นอย่างไรถึงระลึกไม่ได้ เป็นอย่างไรถึงไม่รู้ตัว คนล้มตัวท่านเปรียบเหมือนกับคนตายแล้ว เพราะมันเผลอเหม็นด้วยการทำชั่วพูดชั่วคิดชั่ว หาสาระแก่นสารไม่ได้ บุญก็ทำมาแล้ว ศีลก็รักษามาแล้ว กรรมฐานก็ทำมาแล้ว วิปัสสนาก็ทำมาหมดแล้ว แต่ยังจับต้นชนปลายไม่ได้สักอย่าง สงสัยอยู่นั้นแหละ อันนั้นก็ชื่อว่าคนเข้าไปในความคิด ไม่เห็นความคิด รู้ความคิดแต่ออก

จากความคิดไม่ได้ เราคงเคยได้ยินมาแล้วว่า “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นเราตถาคต” คำว่า**เห็นธรรม เห็นที่ไหน เห็นอะไร** ก็คือ **เห็นความคิด มั่นคิดปั๊บเห็นปั๊บ** มั่นคิดอดีตก็เห็น มั่นคิดอนาคตก็เห็น **แต่ท่านให้เราอยู่กับปัจจุบัน เอาปัจจุบันเป็นแกนกลาง**

ให้รู้จักพระ

พระพุทธเจ้าไม่ได้ห้ามไม่ให้ทำบุญให้ทานรักษาศีล แต่ให้เรา รู้จักว่าบุญคืออะไร ทำให้มันถูก พ่อสอนว่า “ทำบุญให้เลือกวัด ตักบาตรให้เลือกพระ” วัดอยู่ที่ไหน พระอยู่ที่ไหน ถ้าเราเข้าใจว่า คนที่โกนหัวนุ่งผ้าเหลืองเป็นพระ ก็ถูกแต่ถูกโดยสมมติ มันเป็นไม้ผุ มันเป็นเปลือกไม้ใช้ใจกลางของไม้ เอาไปปลูกบ้านสร้างเรือนไม่ได้ผลดีเท่าใด

พระแท้ๆ คือใคร คือ พ่อเราแม่เราและตัวเราเอง พระ แปลว่าผู้สอน ผู้ใดสอนให้ออกจากความทุกข์ก็เรียกว่าพระ เรา สวดว่า “สุปะฏิปันโน ะคะวะโต สภาวะสังโฆ แปลว่า สงฆ์สาวก ของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่ใดปฏิบัติดีแล้ว” **พระ คือ คนปฏิบัติดี ต่างหาก** “อุชุปะฏิปันโน ะคะวะโต สภาวะสังโฆ แปลว่า สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่ใดปฏิบัติตรงแล้ว” ตรงอย่างไร

ตรงต่อคำสอนของพ่อเราแม่เรา หรือ**ตรงต่อคำสอนของพระพุทธเจ้า** หรือ**ตรงลงไปที่จิตใจที่มันนึกมันคิดนั้นแหละ** จึงจะเป็นใจกลางของมันแท้ๆ ทำตัวเราให้แหละให้เหมือนพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าเป็นใคร

พระพุทธเจ้าคือใคร **พระพุทธเจ้าคือ** ผู้ที่กลับมาดูที่ชีวิต **จิตใจตัวเอง** พระพุทธเจ้าไปไรก็ได้ ไปนาก็ได้ ทำการซื้อการขายก็ได้ ผู้ใดเห็นพระพุทธเจ้าก็ชื่อว่าเห็นธรรม **ก็เห็นตัวเองกำลังกำมือ เขี่ยดมือ จับมีดจับพราjabเสียมทำงานอยู่นั้นแหละ และเห็นจิตใจที่มันนึกมันคิดอยู่ เห็นอย่างนี้จึงจะเรียกว่าเห็นพระพุทธเจ้าแท้ๆ** ไม่ใช่เห็นองค์ของพระพุทธเจ้าที่ตายไปแล้ว เพราะขณะที่ยังมีพระชนมชีพอยู่ ก็ยังตำหนิพระวักลิผู้อยู่ใกล้ชีวิตว่าไม่เห็นพระองค์ท่าน เพราะไม่เห็นธรรม พวกเราก็เหมือนกัน ถ้าเราไม่ดูตัวเรา ไม่เห็นตัวเรา ไม่เห็นชีวิตจิตใจของเรา ท่านก็เรียกว่าเป็นโมฆะเป็นหมัน **เมื่อใดเราจึงจะตื่น** เมื่อใดเราจึงจะมาพูดมาสอนกันถึงเรื่องนี้ หรือเราจะสอนกันเพียงทำบุญให้ทานรักษาศีลเท่านั้น ถ้าอย่างนั้นก็ยังได้ชื่อว่า ไม่เข้าใจหลักพุทธศาสนา ยังไม่ใช่ชาวพุทธยังไม่ใช้มนุश्य

มันมืออยู่แล้ว

ทางมืออยู่แล้ว

เรามาเจริญสติมาเจริญธรรม คำว่า เจริญ หมายถึง ทำให้
มากๆ การทำได้มากท่านเรียกว่าเจริญ **เจริญสติเป็นหนทางแห่ง
ความหลุดพ้นที่มีอยู่แล้ว** แต่จะมีคนรู้หรือไม่รู้เท่านั้น ถ้าหาก
ยุคใดมีคนรู้มากๆ เรียกว่ายุคนั้นสมัยนั้นศาสนาเจริญก็ได้ ธรรมะ
เจริญก็ได้ ความหลุดพ้นเจริญก็ได้

ความหลุดพ้นที่จะมาเล่าสู่ฟังนี้ ไม่ได้เป็นของใครทั้งหมด
แต่มีอยู่แล้วในคนทุกคน สำคัญแต่เพียงว่าบุคคลผู้เป็นเจ้าของ
จะทำให้มันเจริญได้หรือไม่เท่านั้น หรือจะทำอย่างไร มีเคล็ดลับ
อย่างไร ที่จะให้ผู้เป็นเจ้าของรู้จักนำมาใช้ประโยชน์ได้ เหมือนกับ
เรามีเสื้อผ้าอยู่แล้ว จะรู้จักมาใช้หม่หรือไม่เท่านั้น หรือว่าเรามีข้าว

อยู่แล้ว แต่เราจะกินหรือไม่เท่านั้นเอง ถ้าเราจะกินก็กินได้ ถ้าเราไม่กินก็ได้เหมือนกัน

ธรรมะเป็นของสาธารณะ

ดังนั้น คำสอนที่นำมาเล่านี้จึงไม่ใช่ของใครทั้งหมด ไม่ใช่ของเด็กน้อย ไม่ใช่ของผู้ใหญ่ ไม่ใช่ของพระเถร ไม่ใช่ของคนไทย คนจีน คนฝรั่ง ไม่ใช่ของใครทั้งหมด แต่เป็นของทุกคน เป็นของสาธารณะ เป็นของบุคคลผู้มีปัญญา เป็นของผู้ที่แสวงหาเท่านั้น แต่คนนั้นจะมีปัญญามากหรือน้อยบอกไม่ได้ และจะมีคนแสวงหาสิ่งนี้มากหรือน้อยก็บอกไม่ได้อีก ถ้าหากมีคนแสวงหา มาก มีคนรู้มาก ธรรมะก็เจริญ หากมีคนรู้น้อย ธรรมะก็ไม่เจริญ เราคงเคยได้ยินเวลาทำวัตรเช้า - ทำวัตรเย็นว่า พระธรรมของพระศาสดาสว่างรุ่งเรืองเปรียบดวงประทีป เพราะมีน้อยคนที่จะรู้เรื่องนี้ ถ้าหากหลายคนรู้ คนทุกชาติทุกภาษา รู้ มันก็ต้องสว่าง ฉลุแสงอาทิตย์ แต่อย่างไรก็ตาม ธรรมะที่จะทำให้เราพ้นทุกข์ได้ รู้ได้ เจริญได้ มีอยู่แล้ว สำคัญแต่เราจะปฏิบัติหรือไม่ เราจะเอาไปใช้หรือไม่เท่านั้น

ความไม่ทุกข์มีอยู่ตลอดเวลา

เมื่อรู้จักความหลุดพ้นแล้วจะทำอย่างไร ก็ไม่ต้องทำอะไรกับมัน มันเป็นอยู่อย่างนั้นตลอดเวลาแล้ว คือ **ความไม่ทุกข์มันมีอยู่แล้วตลอดเวลา** เราคงเคยได้ยินอยู่ว่า ธรรมะที่ทำให้เป็นพระพุทธรูปนั้นมีมาก่อนพระพุทธรูป หรือ เพราะการเจริญสติปัญญาพระพุทธรูปจึงได้ตรัสรู้ การทำทางจิตทางใจนี้แหละสำคัญ น้อยคนจะรู้วิธีทำทางจิตทางใจ “เพราะเป็นคนลืมหืมตา” ถ้าหากไม่ลืมหืมตาแล้วต้องรู้

มีญาณรู้

ดังนั้น จึงให้ทำความรู้ตัวนี้ให้มาก วันหนึ่งรู้ตัวหนึ่งครั้งหรือสองครั้ง นานๆ เข้าความรู้ตัวก็จะมากขึ้นๆ เมื่อเรารู้ตัวเราที่เป็นวัตถุภายนอกนี้แล้ว เราก็พยายามดูใจเรา เมื่อเรารู้เราเห็นจิตใจที่มันนึกมันคิดขึ้นมาแล้ว ดูบ่อยๆ ทำบ่อยๆ มันก็เจริญขึ้น มันคิดก็เห็น มันไม่คิดก็เห็น เมื่อเห็น อันนี้เรียกว่า “มีญาณ” แล้ว

ญาณ แปลว่า รู้ หรือว่ามี ญาณ ซึ่งแปลว่า พาหนะ ก็ได้ เพราะมันจะค่อยเคลื่อนไปไหลไป เหมือนกับรถที่มุ่งหน้าไปกรุงเทพฯ ทุกคันจะแล่นไปตามถนนที่มีอยู่แล้ว สำคัญแต่ผู้ที่

ขับรถจะเอาไปลงคลองคลองหรือไม่ ถ้าหากคนใดขับรถไม่ดีลงคลองคลองไปก็ไม่ถึง ถ้าหากคนใดขับรถดีคอยประคองประคองมัน ก็ไปถึงได้ หรืออุปมาอีกอย่างหนึ่ง น้ำในถ้วยหนองคลองบึงเล็กๆ ตามบ้านเราก็จะไหลลงสู่แม่น้ำโขง น้ำในแม่น้ำโขงก็จะเคลื่อนตัวไปไหลออกสู่ทะเล ทะเลจึงเป็นที่รวมของน้ำ เหมือนกับนิพพาน หรือความหลุดพ้นเป็นที่รวมของสติปัญญาของทุกคน เพียงแต่เราจะไปถึงหรือไม่เท่านั้น

การเจริญทางจิตทางใจนี้ใครๆ ก็ทำได้ เพราะคนไทยก็มีชีวิตจิตใจ คนจีนก็มีชีวิตจิตใจ คนฝรั่งหรือคนชาติใดก็มีชีวิตจิตใจ บวชก็มีชีวิตจิตใจ ไม่บวชก็มีชีวิตจิตใจ แต่ต่างกันที่แต่ละคนจะรู้ชีวิตจิตใจหรือไม่เท่านั้น ถ้าหากคนใดรู้ชีวิตจิตใจตนเอง แสดงว่าคนนั้นเข้าใกล้พระพุทธเจ้า เข้าใกล้ธรรม พระพุทธเจ้าก็ตรัสไว้ว่า “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นเราตถาคต” คำว่าเห็นธรรมะ หรือ เห็นพระตถาคตนั้น บางคนเข้าใจไปตามครูบาอาจารย์ว่า จะต้องเห็นรูปพระพุทธเจ้า หรือเห็นสีเห็นแสงลอยมานั้นเป็นการคาดคิดเข้าใจเอาเอง คนที่เห็นชีวิตจิตใจของตนเองแล้ว มันก็หลอกเอาไม่ได้ ถ้าเห็นสีเห็นแสงเห็นพระพุทธเจ้าลอยมา ชื่อว่าคนนั้นยังไม่ได้เห็นชีวิตจิตใจตัวเอง จึงถูกมันหลอกเอา อันที่มาหลอก ท่านเรียกว่า กิเลส หรืออาสวะ หรืออวิชชา แปลว่าความไม่รู้ **ที่จริงวิชชานั้นรู้ แต่ไม่รู้ของจริง** ถ้ารู้ของจริงแล้วจะไม่ถูกหลอกอีก เพราะเราเห็นเสียแล้ว เหมือนกับ

ผู้ร้ายจะเข้ามาขโมยของในบ้านเรา ถ้าเราคอยดูอยู่และมีอาวุธพร้อม มันก็ขโมยของเราไปไม่ได้

รู้อะไร

คนเรามัวแต่แสวงหาสิ่งอื่น เรื่องอื่น ไม่ได้แสวงหาตัวเอง ไม่ได้ค้นคว้าหาชีวิตจิตใจตัวเอง มันก็เลยเดือดร้อน ความเดือดร้อนล้นสนวนวายนั้นแหละ ท่านเรียกว่ากิเลส คนไม่ลืมหัด จึงจะจัดการความเดือดร้อนล้นสนวนวายนั้นได้ หยุดได้ หนีออกมาได้ หรือจะเรียกว่ามีวิญญานก็ได้ **ญาณ** หมายถึง **ความไม่ลืมหัด หรือ รู้ วิญญาน** ก็แปลว่า **รู้** ไม่ใช่ตายไปแล้ว วิญญานล่องลอยไปขึ้นสวรรค์ชั้นฟ้า ไม่ใช่อย่างนั้น **รู้อะไร รู้สมุฏฐานของความคิด** นั้นเป็นวิธีปฏิบัติอย่างสิ้นๆ เมื่อรู้แล้วจะทำอย่างไรกับมัน ไม่ต้องทำอะไร เพราะมันเป็นอนัตตา เพราะมันเป็นอนิจจัง เพราะมันเป็นตัวทุกข์ **ทุกข์เกิดขึ้นเพราะจิตใจมันนึกคิด เมื่อมันนึกมันคิดขึ้นมาเราไม่รู้ เราไม่เห็น อันนี้มันเป็นตัวทุกข์**

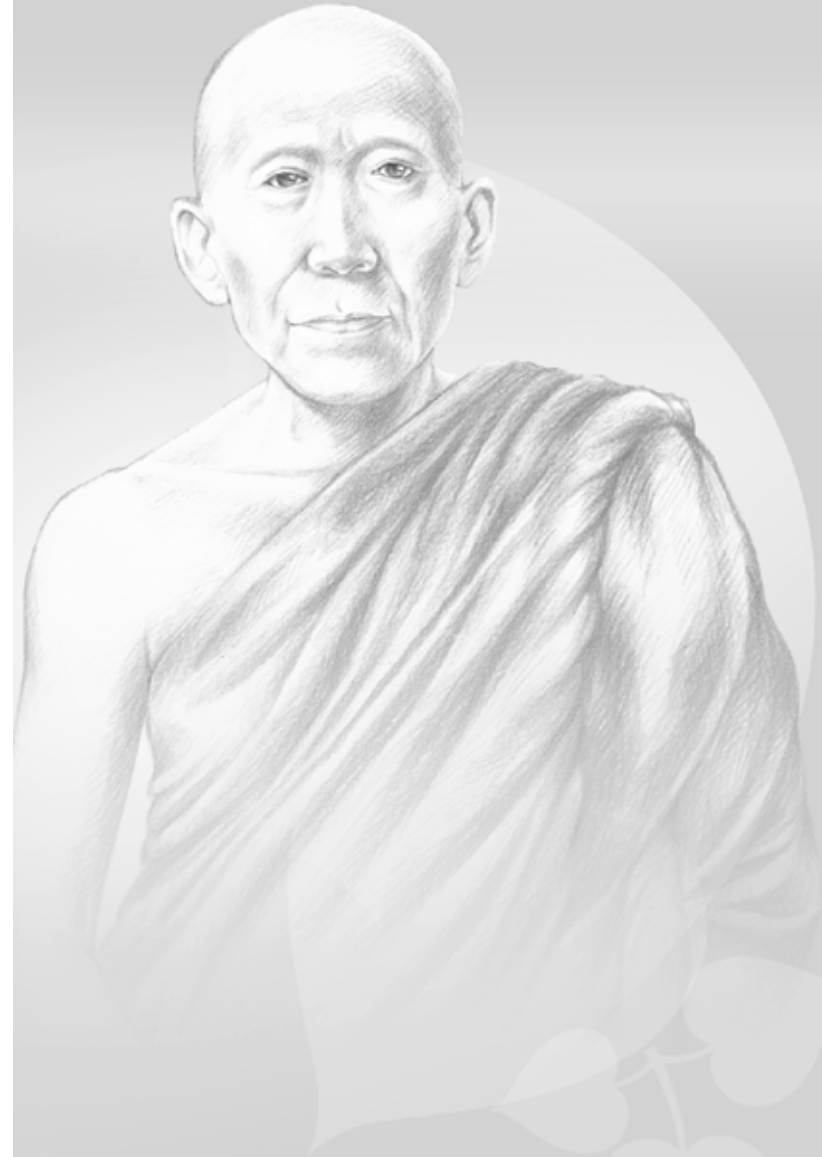
เมื่อเรารู้ – เราเห็น – เราเข้าใจ ความคิดที่มันปรากฏ ความทุกข์ก็ไม่มี เพราะความทุกข์มันไม่มีตั้งแต่เดิมแล้ว ความหลุดพ้นต่างหากที่มีอยู่แล้ว จิตใจที่สะอาด สว่าง สงบก็มีอยู่แล้ว อัน

จิตใจที่สกปรกนั้นเกิดขึ้นในขณะที่เราไม่เห็นไม่รู้ชีวิตจิตใจเท่านั้นเอง จิตใจหรือชีวิตของคนเรามันไม่เคยทุกข์ ไม่เคยเดือดร้อน ไม่เคยลำบาก

มันเป็นอยู่อย่างนั้น

เครื่องวัดความเป็นมนุษย์เครื่องวัดความเป็นพระอรหันต์บุคคล ไม่ใช่จะวัดด้วยระดับของการศึกษาเล่าเรียน ไม่ว่าจะเป็ปริญาทางโลกหรือปริญาทางธรรม มนุษย์คือ ผู้ที่เห็นจิตเห็นใจตัวเองที่กำลังลำบากน่วยาย กำลังทุกข์กำลังเดือดร้อน แล้วหยุดได้ หยุดความคิดที่ลำบากน่วยายนั้น กาย วาจา ก็หยุดได้ เพราะเห็น - เพราะรู้ - เพราะเข้าใจ ไม่ลืมตัว จิตใจจึงสะอาด สว่าง สงบ สะอาด ก็เหมือนกับเสื้อผ้าที่เราเอามาหุง มันไม่เคยสกปรก ที่สกปรกนั้นเพราะถูกเหงื่อไคล ผุ่นละออง ซึ่งเป็นวัตถุภายนอกมาจับ สว่าง คือเรารู้จักวิเศษ สงบ คือเราไม่ต้องไปชักไม่ต้องไปกวนมันอีก เพราะมันคืออยู่แล้ว

ที่คนเราทำบุญกันเพื่อจะระงับความทุกข์ความเดือดร้อนอันนี้ นี้กว่าบุญนั้นจะช่วยได้ เพราะพ่อแม่ครูบาอาจารย์สอนไว้อย่างนั้น ก็เลยฟังหัวมาอย่างนั้น แต่ที่ผมพูดมานี้ไม่ได้อิงกับคำพูดของ

พ่อแม่หรือครูบาอาจารย์ แต่พูดไปตามความสามารถหรือความรู้
ความเห็นของตัวเอง เพราะตัวเองเข้าใจอย่างนี้ ไม่ต้องฟังพ่อแม่
ครูบาอาจารย์หรือใครๆ ทั้งหมด อันนี้เรียกว่าฟังตัวเองจริงๆ เมื่อ
เรารู้แล้ว ใครจะว่าอย่างไรก็ตาม เพราะมันเป็นเรื่องสมมติพูด
แม่ที่ผมพูดให้ฟังก็ต้องสมมติพูดขึ้นมา

หลวงพ่อ : เมื่อพูดมาถึงตอนนี้จะถามเธอ (เณร) เดียวนี้จิตใจ
เธอเป็นอย่างไร

เณร : เฉยๆ ครับ

หลวงพ่อ : คุณจิตใจเป็นอย่างไร

ครู : เฉยๆ อยู่ครับ

**อันลักษณะเฉยๆ นี้ มันมีอยู่แล้ว ไม่ต้องไปทำอะไรกับมัน
มันก็เป็นอยู่อย่างนี้ อันนี้แหละท่านเรียกว่า ความหลุดพ้น มัน
สะอาด สว่าง สงบอยู่อย่างนั้น ไม่ใช่สงบโดยไปนั่งหลับตาอยู่ในถ้ำ
นั่นมันสงบแบบหนึ่ง เอาไปใช้กับการทำงานไม่ได้ เพราะมัน
หลับตา อันความสงบแบบนี้ ทำงานอะไรได้ทั้งหมด เป็นครู
สอนหนังสือก็ได้ เป็นพระเป็นเณรไปสอนคนก็ได้**

สอนเข้าข้างใน

พระ แปลว่า ผู้สอน เดียวนี้สอนกันหลายอย่าง สอนให้
ให้ทานทอดกฐินทอดผ้าป่า หรือให้สร้างพระพุทธรูปที่นั่นที่นี้ให้
ใหญ่ที่สุดในโลก สอนแบบนี้สอนนอกนอกตัว แต่ที่จะนำมาเล่าสู่
ฟังนี้ ไม่ได้สอนให้ออกไปข้างนอก เพราะสอนออกไปข้างนอก
มีคนสอนมากแล้ว แต่จะสอนให้ดูข้างในชีวิตจิตใจของเราว่า
มันสะอาด สว่าง สงบอยู่แล้ว สะอาด เพราะมันไม่เคยสกปรก
มาก่อน สว่าง เพราะเราเห็นจิตใจที่มันนึกมันคิด สงบ
เพราะหยุดได้แล้ว ไม่ต้องไปศึกษาตำราตำราที่ไหนอีกแล้ว ที่สุด
ของทุกข์มันอยู่ตรงนี้

เรื่องนี้ผู้สอนเองก็ต้องทำให้ดู อยู่ให้เห็น พูดให้ฟัง ทำให้ดู
คือ มาเดินจงกรมมาสร้างจังหวะนี้แหละ อยู่ให้เห็น คือไม่
เดือดร้อน ไม่คลุกคลี พูดให้ฟัง ก็พูดเรื่องจิตเรื่องใจ เพราะ
ทุกคนมีจิตมีใจ ผู้มีปัญญาก็ต้องรู้ได้ ยกเว้นแต่จะนั่งฟังแล้ว
ง่วงนอน ฟังจนตายก็ไม่รู้ เพราะเป็นข้าวลีบไม่มีเนื้อใน ถึงจะ
เอาไปปลูกมันก็ไม่งอก

ถ้าไม่ลืมหักก็รู้ได้เอง

ถ้าเราสนใจเรื่องดับทุกข์ตัวเอง ไม่ให้เกิดความสับสนวุ่นวาย ทั้งทางกายวาจาใจ คือ เป็นคนไม่ลืมหัก เราก็ต้องมาปฏิบัติ แล้วเราจะรู้จัก เพราะ “ญาณ” มันจะเกิดขึ้นตามลำดับ ไม่ต้องไปถามใคร ญาณนั้นมันจะค่อยก้าวขึ้นไปก้าวขึ้นไป มันจะรู้จักจริงๆ **เรื่องนี้ผมรับรองว่าผมรู้จักจริงๆ ผมจะเอาชีวิตของผมเป็นเดิมพัน เพราะว่าความหลุดพ้นมันมีอยู่แล้ว**

คนไม่รู้มาสอนมันจะรู้ได้อย่างไร มันก็เหมือนไปชุดบ่อน้ำบนเนินเขา เมื่อใดจึงจะพบน้ำ ถ้าไปชุดใกล้แม่น้ำลำธาร เดี่ยวเดี๋ยวก็พบน้ำ ถ้าเรามาชี้ให้คนเขาดูจิตใจตัวเอง ไม่วันใดก็วันหนึ่งเขาจะรู้ได้ เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญที่ทำให้พุทธศาสนาเจริญ ทำให้ธรรมะเจริญ หรือทำให้ความหลุดพ้นเจริญขึ้นมาได้ **เพราะธรรมะที่ทำให้เป็นพระพุทธเจ้า มีมาก่อนพระพุทธเจ้า พระองค์เป็นคนแรกที่ค้นพบ พบแล้วก็นำมาสอน** แต่คนเราบางที่มีคนมาพูดความจริงให้ฟัง ไม่อยากฟังไม่อยากเชื่อก็มี เหมือนกับอุปกาธิวกผู้ซึ่งแสวงหาความหลุดพ้น เมื่อพบกับพระพุทธเจ้า ท่านแสดงธรรมให้ฟังแล้วก็เดินหนี

ชวนเอานิพพานเดี๋ยวนี้

ปัจจุบัน คำสอนของพระพุทธเจ้าหาได้ยากเต็มที เหมือนกับกลองที่ใช้ไปนานๆ แล้วมันแตกมันผุไป ใช้ไปอีกแตกอีก ก็หาไม้ใหม่มาซ่อมมาแซมอยู่เสมอ นานๆ ไปไม้เก่าก็ไม่มีเหลือ เหมือนกับเดี๋ยวนี้ ที่สอนกันแต่เรื่องทำบุญ เรื่องให้ทาน เรื่องทำกรรมฐาน หรือเรื่องตายแล้วจะไปสวรรค์ไปนิพพาน อันนี้ถูกน้อยไม่ถูกมาก ถูกมากจริงๆ ต้องเอาเดี๋ยวนี้ เอาสวรรค์เดี๋ยวนี้ เอานิพพานเดี๋ยวนี้ จะเอาเดี๋ยวนี้ก็ได้ **เพราะนิพพานมันมีอยู่แล้ว** ลักษณะที่จิตใจเฉยๆ มันเหนือทุกข์เหนือสุข เหนือดีเหนือชั่ว มันมีอยู่แล้ว ไม่ใช่บาปไม่ใช่บุญ ไม่ใช่ทุกข์ไม่ใช่สุข มันเป็นอยู่อย่างนั้น ถ้าหากเราไม่เห็นเดี๋ยวนี้ เวลาจนจะตายต้องเห็นจริงๆ **เพราะความคิดมันคิดไปไม่มีทางหยุด แต่เมื่อเราจะตาย ความคิดมันจะสั้นเข้า สั้นเข้า และหยุดในที่สุด มันเป็นอย่างนั้น**

กลองพ

ตั้งใจฟังเพื่อให้เข้าใจจริงๆ คนเราส่วนมากยังไม่เข้าใจหลัก
พุทธศาสนา หรือคำสอนของพระพุทธเจ้าจริงๆ **ถ้าหากเราเข้าใจ
ในคำสอนของพุทธศาสนาจริงๆ เราต้องรู้ทุกข์** ที่เราเป็นทุกข์อยู่
ทุกวันนี้เพราะเรายังไม่รู้ทุกข์ **ถ้าหากเรารู้ทุกข์แล้ว เราจะไม่มีทุกข์**

ความรู้จากตำรับตำรา

ท่านแบ่งความรู้เอาไว้เป็นสี่ระดับด้วยกัน **รู้จำ** คือจำมาจาก
พ่อจากแม่จากครูบาอาจารย์สอนให้ แต่ยังไม่เข้าใจ ซึ่งก็ดีมันเป็น
พื้นฐาน **รู้จัก** รู้จักเพราะเราเห็นเราเข้าใจ ส่วน**รู้แจ้ง** **รู้จริง**นั้น ถ้า
รู้แล้วมันจะไม่อ่อนแอไม่คลอนแคลน ไม่หวั่นไหวต่อคำพูดของผู้ใด
ทั้งหมด ท่านจึงสอนให้เชื่อตัวเอง ให้ฟังตัวเอง

ส่วนความหลุดพ้นก็มีสี่ระดับเหมือนกัน หลุดพ้นไปจากอะไร หลุดพ้นไปจากความหลงผิด หลุดพ้นไปจากความทุกข์ ความหลุดพ้นขั้นแรก ท่านเรียกว่า**พระโสดาบัน** ความหลุดพ้นขั้นที่สองเรียกว่า**พระสกิทาคามี** ความหลุดพ้นขั้นที่สาม เรียกว่า**พระอนาคามี** และความหลุดพ้นขั้นที่สี่ เรียกว่า **พระอรหันต์**

พระโสดาบันหลุดพ้นจากอะไร เราก็ไม่รู้ เพียงแต่รู้ว่ามาจากตำรับตำราว่า พระโสดาบันยังมีครอบครัวผัวเมียอยู่ และไม่จำเป็นต้องไปตกนรกแล้ว ความรู้อันนี้ถ้าเปรียบเทียบกับนกมวย ก็เป็นนกมวยที่ไม่มีโอกาสเป็นแชมป์ได้เลย เพราะขึ้นเวทีแล้ว มัวแต่ไหว้ครูอยู่ ถ้าไม่ได้ไหว้ครูชกไม่ได้ ถ้าเราจะเป็นนักมวยจริงๆ แล้ว ต้องหมั่นฝึกซ้อมอยู่เสมอ และเมื่อขึ้นเวทีต้องชกดวงตาคู่ต่อสู้ทันที **คำพูดคำสอนในตำรับตำรานั้น ท่านพูดไว้กว้างๆ** ถ้าเราเพียงแต่จดจำมา ยังไม่ทันได้ค้นคว้าศึกษาตัวของเราเองจริงๆ ก็ได้ชื่อว่า เรายังไม่ได้มีที่พึ่งอันดี ยังไม่มีที่พึ่งอันเกษม

นิทานเตือนใจ

เรื่องตำรับตำรานี้เราจะต้องพิจารณาให้มาก มีนิทานเรื่องหนึ่งพอเล่าให้ฟังเมื่อสมัยเป็นเด็ก กษัตริย์องค์หนึ่งมีกลองที่ตีตั้งที่ลุดอยู่ใบหนึ่ง กลองใบนั้นเมื่อตีแล้วจะได้ยินกันไปทั่วทั้งเมืองนานๆ เข้าไม้ที่ใช้ทำกลองใบนั้นมันแตก มันผุพังไปจึงตีไม่ดังเหมือนเดิม กษัตริย์จึงให้ไปตามนายช่างมาดู นายช่างก็เอาไม้อันใหม่มาซ่อม มาอุดมายา ใช้ได้อีก แต่เมื่อใช้ไปนานๆ เข้าก็แตกอีก หาไม้อื่นมาซ่อมอีกหลายครั้งหลายหน จนกระทั่งไม่มีเนื้อไม้เก่าเหลืออยู่เลย **ฉะนั้นเนื้อแท้ของพุทธศาสนาคืออะไร อยู่ที่ไหน เราจะต้องศึกษาให้เข้าใจ** ถ้าเราไปติดอยู่ที่สมมติ ไปติดอยู่ที่วัตถุ ไปติดอยู่ที่คำพูด หรือไปติดอยู่ที่ตำรับตำรา เราก็ไม่มีโอกาสได้รู้จักพุทธศาสนาที่แท้จริง

ธรรมะที่พึ่งได้

คนเรามีกายกับใจ จิตใจเป็นใหญ่เป็นนายบังคับได้ ดังนั้นเราจึงต้องมาศึกษาที่ตรงนี้ มันจึงจะเป็นแก่นเป็นแกนของไม้จริงๆ ไม่ใช่ไปศึกษาออกนอกตัวนอกตน ท่านกล่าวไว้ว่าไม้มันมีเปลือก มีกระพี้มีแก่นมีแกน เราต้องเอาใจกลางของมันไปปลูกบ้านสร้าง

เรือน มันจึงจะมั่นคงถาวร ถ้าเอาเปลือกเอากะพี้หรือไม้ผุไปปลูก มันจะทนทานเป็นที่อยู่อาศัย เป็นที่พึ่งให้เราได้อย่างไร

ธรรมะที่เป็นที่พึ่งอันมั่นคงถาวรให้แก่คนเราได้ มีอยู่สองอย่าง คือ **สติ - ความระลึกได้ สัมปชัญญะ - ความรู้ตัว ธรรมะสองอย่างนี้มีค่ามีคุณมาก** จะใช้เงินซื้อก็ไม่ได้ จะใช้เพชรนิลจินดาซื้อก็ไม่ได้ เพราะมันเป็นชีวิตของเรา จึงมีค่าที่สุด

คุณค่าของชีวิต

เรื่องคุณค่าของชีวิตนี้พอเล่าให้ฟังว่า มีพระมหากษัตริย์อยู่องค์หนึ่งอยากรู้จักว่า **สิ่งของในโลกนี้อะไรจะมีค่ามีคุณมากที่สุด** จึงเรียกมหาเศรษฐีทุกคนมาพบ แล้วตกลงให้มหาเศรษฐีทุกคนประดับตัวด้วยสิ่งของมีค่าของตน ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ สำหรับการเดินทางเจ็ดวัน ผู้ที่มีทองคำก็เอาทองคำประดับ ผู้ที่มีเพชรนิลจินดาก็แต่งตัวด้วยเพชรนิลจินดา ใครมีอะไรก็ประดับตัวด้วยสิ่งนั้น ผู้ที่มีข้าวก็เอาข้าวติดตัวมาเต็มที่ แล้วเริ่มออกเดินทางพร้อมกัน วันแรกเมื่อถึงเวลากินข้าว เศรษฐีข้าวก็กินขนมข้าวต้มที่ติดตัวมาด้วย คนอื่นๆ ไม่มีข้าวกินก็มาขอซื้อ เศรษฐีข้าวเห็นว่า ถ้าขายไปอาจไม่มีข้าวพอสำหรับเดินทางเจ็ดวัน จึงไม่ขายให้ วันที่สองมหาเศรษฐีข้าวก็ยังไม่มียอมขาย คนอื่นๆ จึงหิวโหยอดโรย

ไปตามๆ กัน ของก็หนักเดินไม่ค่อยไหว ส่วนเศรษฐีข้าวยังคงแข็งแรงและตัวเบาขึ้นๆ เพราะได้กินข้าวไปบ้างแล้ว พอวันที่สามมหาเศรษฐีคนอื่นๆ เดินต่อไปไม่ไหวแล้ว ขอเอาทรัพย์สินที่ตนติดตัวมาทั้งหมดแลกกับข้าวของเศรษฐีข้าว พระมหากษัตริย์จึงทรงยกเลิกการเดินทาง เพราะได้เห็นแล้วว่า **ทรัพย์สินอื่นๆ ที่มีค่ามีคุณนั้น ก็เพราะเราสมมติค่าให้มันเท่านั้นเอง ในตัวมันไม่ได้มีคุณค่าอะไร ผิดกับข้าวซึ่งมันมีคุณค่าในตัวเอง**

พระมหากษัตริย์ ก็หมายถึงผู้มีปัญญา กำลังแสวงหาความจริง ว่าในโลกนี้อะไรจะมีคุณมีค่ามากที่สุด ก็พบว่า **สิ่งที่มีคุณค่ามีราคาที่สุดในโลก ก็คือ ชีวิตจิตใจของเราเอง** วัตถุสิ่งของอย่างอื่นเป็นเพียงสมมติขึ้นมา ฉะนั้น **เราเองก็ควรจะได้ราคาชีวิตของเราให้สูงที่สุดด้วย** เพราะไม่มีตลาดที่ไหนในโลกนี้ ที่เราจะหาซื้อชีวิตได้อีก

ใช้สติปัญญาถ่วงถ่วง

เนื่องจากระดับสติปัญญาของคนแต่ละคนต่างกัน บางคนก็ไปหยิบเอาไม้ผุ บางคนก็ไปหยิบเอาเปลือกเอากะพี้มาทำเป็นแก่นเป็นแกน ก็เลยไม่มีโอกาสได้รู้จักแก่นแท้ หรือพูดอีกแง่หนึ่งก็เหมือนกับคนมีข้าวลืบ กินก็ไม่ได้ ถึงมีเต็มถังฉางก็หาประโยชน์

ไม่ได้หรือได้ก็น้อยเต็มที ถ้าเป็นข้าวอ้วนข้าวเต็มข้าวมีในข้าวมีวิตามิน กินก็ได้เก็บไว้ก็ได้ประโยชน์ ดังนั้น ไม่ว่าจะเห็นจะได้ยิน ได้ฟังอะไร เราจะต้องใช้สติปัญญาวินิจฉัย เลือกรับสิ่งที่มีคุณค่า มาใช้กับชีวิตของเรา

ในสมัยหนึ่งผมไปเทศน์กับเพื่อน มีการเทศน์ปุจฉาวิสัชนา สามธรรมมาสน์ การเทศน์หรือการแสดงธรรม หมายถึงการนำความจริงมาเล่าสู่กันฟัง ไม่ใช่จะไปคาดคิดค้นเดาเอามาพูด วันนั้น พูดกันหลายเรื่อง แต่จะนำมาเล่าเพียงสั้นๆ พระรูปหนึ่งถามขึ้นมาว่า **บุพกิจ หรือ อุปกิจอุปกรรม ของวิปัสณามีอะไรบ้าง**

ผมก็ตอบไปว่า มีสติ สมาธิ ปัญญา ส่วนตามตำรากล่าวไว้ว่าเสนาสนะ ที่อยู่อาศัย เป็นอุปกรรมอย่างหนึ่งของวิปัสสนา แต่ผมว่าที่อยู่อาศัยมันจะทำอะไรให้เราได้ ถ้าคิดว่ามีกุฏิหลังใหญ่ๆ มีฟูกหนาๆ และมีความสะดวกสบายทุกอย่าง แล้วจะทำให้เกียจคร้านเป็นอุปสรรค นั่นก็จริงสำหรับคนขี้เกียจ แต่สำหรับคนมีสติปัญญา เมื่อมีสิ่งเหล่านั้นพร้อมอยู่แล้วก็จะยิ่งขยัน เรื่องนั้นเป็นเรื่องกลองผุกองแตก หรือเป็นข้าวลืบข้าวไม่มีในต่างหาก **ในความเห็นของผม บุพกิจ หรือ อุปกิจอุปกรรม ของวิปัสสนา คือ สติ สมาธิ ปัญญา นี้เอง** มันเป็นกิจธุระที่จะนำตัวเราหลุดพ้นไปได้

คนอื่นๆ ในที่นั้นเขาไม่เห็นด้วย เพราะเขาได้เอาหัวฝังเข้าไป ในตำราทั้งหมดเลย เขาไม่รู้ว่ สติคืออะไร สมาธิคืออะไร ปัญญา

คืออะไร เขารู้แต่ว่าต้องไปนั่งขัดสมาธิแล้วหลับตาจึงจะเป็นสมาธิ “สติ คือความระลึกได้” เขาก็ต้องไปนั่งแบบนั้น “ปัญญา แปลว่ารอบรู้” ก็ต้องไปนั่งแบบนั้น **เขาไม่เคยเข้ามาศึกษาตัวเองสักที เปรียบเหมือนกับไปกินข้าวผี ข้าวลืบ ข้าวไม่มีใน กินไปจนตาย ก็ไม่รู้จักรว่า “อิม” เป็นอย่างไร**

เป็นอิสระได้เพราะไม่ลืมตัว

การทำบุญให้ทานรักษาศีลก็ดีอยู่ แต่มันดับทุกข์ไม่ได้ สมมติให้ฟังอีกเรื่องหนึ่ง เรามีเงินปลูกบ้านหลังหนึ่งสวยงามมาก แล้วเราก็กินน้ำมันเบนซินมาราด ใช้ไม้ขีดก้านเดียวจุดไฟทิ้งลงไป ไฟไหม้บ้านหมดทั้งหลัง ถ้าฝนตกไปนั่งตรงนั้นอยู่ตรงนั้นก็ต้องเปียก ถ้าแดดออกเราไปนั่งอยู่ก็ต้องร้อน อันนี้เปรียบได้กับความดีความงามที่เราสร้างสมมา พอโกรธขึ้นมาหนเดียว ความอิมอกอิมใจนั้นก็หมดไป แม้เราสร้างบ้านขึ้นมาใหม่ จุดไฟขึ้นมาอีก บ้านก็ถูกไฟไหม้อีก ดังนั้น แม้เราจะทำบุญให้ทานรักษาศีลสักร้อยครั้งพันหนก็ตาม โกรธขึ้นมาหนเดียวบุญกุศลก็หมดไป ฉะนั้น จึงกล่าวว่ามันดับทุกข์ไม่ได้ เมื่อมันดับทุกข์ไม่ได้ สิ่งๆ นั้นก็มีค่ามีราคาน้อย ไม่คุ้มค่าคุ้มราคากับชีวิตของเรา

ถ้าเราต้องการชีวิตที่เป็นอิสระจริงๆ แล้ว **เราต้องกลับมารู้ตัวเองให้มาก อย่าเป็นคนลืมตัว** เมื่อไม่ลืมตัว เราก็หยุดได้ หยุด

ความคิดที่สับสนวุ่นวาย หยุดได้เพราะเราเห็น - เรารู้ - เราเข้าใจ
 ดังนั้น คนใดที่หยุดความคิดที่สับสนวุ่นวายที่เป็นทุกข์ได้ คนนั้น
 ก็เป็นอิสระ เป็นอิสระจากโลภะ โทสะ โมหะ สิ่งเหล่านี้แหละที่
 พระโสดาบันละได้ เป็นอิสระออกมาได้ เป็นการหลุดพ้นขั้นต้น
 ที่สุด ดังนั้น แม้จะรักษาศีลกินเจ ให้ทาน ภาวนาพุทโธ หรือทำ
 อะไรอยู่ก็ตาม ถ้าหากยังละไปจากสิ่งเหล่านี้ไม่ได้ ก็ถือว่าเป็น
 ไม้ผุ ไม้ไม่มีแก่น ไม้ไม่มีแก่น

การเป็นพระอริยบุคคล ไม่ได้มีเครื่องหมายเหมือนกำนัน
 ผู้ใหญ่บ้านหรือตำรวจทหาร เครื่องแบบของพระอริยบุคคลเหล่านี้
 ก็คือ กายวาจาใจที่ไม่สับสนวุ่นวายแล้ว ไม่มีทุกข์แล้ว เพราะไม่
 ลืมตัว ที่เราเป็นทุกข์กันเพราะเราลืมตัว มันคิดขึ้นมาเราไม่รู้
 เราไม่เห็นเราไม่เข้าใจ ความไม่รู้ - ไม่เห็น - ไม่เข้าใจนั่นแหละ คือ
 ความทุกข์

ไม่เปลืองก็ไม่ทุกข์

พระพุทธเจ้าจึงสอนให้มาเจริญสติ ให้มีสติเข้าไปรู้ในอริยาบถ
 ทั้งสี่ คือ ยืน เดิน นั่ง นอน ให้มีสติเข้าไปรู้อยู่ตลอดเวลา เท่านั้น
 ยังไม่พอ ยังสอนให้ มีสติเข้าไปรู้ในอริยาบถย่อย คู่ เหยียด

เคลื่อนไหว กะพริบตา อ้าปาก หายใจ **เมื่อรู้แล้ว ญาณปัญญา
 จะเกิดขึ้น**

ญาณ หมายถึง รู้ ปัญญา หมายถึง รอบรู้ แต่ก่อนเรา
 ไม่เคยรู้ไม่เคยเห็นไม่เคยเข้าใจ เปรียบเหมือนกับความมืด เดี่ยวนี้
 เราเห็นเราเข้าใจ ก็เหมือนกับแสงสว่างที่มันเข้ามาแทนที่ความมืด
เราไม่ต้องไปไล่ความมืด เพียงเราจุดไฟความมืดก็หายไป อัน
 ความโกรธ ความโลภ ความหลงนี้ก็เหมือนกัน **เพียงมีสติเข้าไป
 รู้จิตใจของเรา ความโกรธ ความโลภ ความหลงมันก็ไม่มี มัน
 เกิดขึ้นได้เฉพาะตอนที่เราเผลอเท่านั้น**

สมมติว่ามีกองขี้ไก่อยู่กลางบ้านเรา เราไปเหยียบมัน มัน
 ติดเท้าเรา มันเหม็นเราก็ไปล้างออก แล้วเราเดินไปเหยียบอีก
 ติดเท้าอีก ต้องไปล้างอีก ทำไมในเมื่อเรารู้ว่ามันเหม็นแล้วยังไป
 เหยียบอีก นั่นเพราะเราเผลอ เราไม่เห็น - เราไม่รู้จัก - เราไม่เข้าใจ
 ถ้าเราไม่ลืมตัว เรารู้ - เราเห็น - เราเข้าใจ เราก็จะไม่ไปเหยียบ
 ไม่ไปทำให้มันเป็นทุกข์ขึ้นมาแน่ๆ

ดังนั้น สิ่งแรกที่เราจะต้องแสวงหา คือ ความหลุดพ้นของ
 พระโสดาบัน หมายถึงหลุดพ้นไปจากโทสะ โมหะ โลภะ หลุดพ้น
 ไปจากสามสิ่งนี้ให้ได้เสียก่อน ถ้ายังทำลายสิ่งเหล่านี้ไม่ได้แล้ว ก็
 ยังไม่มีความมั่นคง ยังเป็นที่พึ่งให้ตนเองไม่ได้

แก่นของบุญ

ตั้งใจฟัง ทุกเช้าทุกเย็นเรามานพุดให้กันฟัง เพราะบางคน ฟังครั้งเดียวยังไม่ทันเข้าใจ ต้องฟังหลายครั้งหลายหน ค่อยเข้าใจไปที่ละน้อยทีละนิด อุปมาเหมือนกับเราเทน้ำลงบนดินทราย ที่แห้ง แรกๆ มันเก็บน้ำไว้ไม่อยู่ นานๆ เข้าก็ชุ่มก็เย็นได้ พวกเราก็ตั้งใจฟังทำตัวให้เหมือนเม็ดข้าวอ้วนข้าวเต็ม เมื่อถูกหว่าน ลงไปในดินที่ชุ่มเย็นแล้ว ก็แตกหน่อขึ้นเป็นต้นเป็นลำต่อไปได้ ถ้าหากเป็นข้าวลีบ แม้อยู่ในที่ชุ่มเย็นก็ไม่สามารถจะแตกหน่อ งอกรากได้เลย ดังนั้น เมื่อฟังแล้วต้องจดจำและนำไปคิดพิจารณาจริงๆ วันนี้จะพุดเรื่องสมมติบัญญัติ ประมัตตบัญญัติ อรรถบัญญัติ และอริยบัญญัติ

ความหมายของคำทั้งสี่

คนเราเป็นอย่างไร จึงไม่ค่อยรู้จักเรื่องสมมติกันเสียเลย แต่ก่อนผมเองก็ไม่รู้จักสมมติ เคยรู้จักเรียกกันว่า นั้นนาย ก. นั้นนาย ข. นั้นพระ ก. นั้นไร่นา นั้นเรือกสวน นึกว่ามันเป็นอย่างนั้นจริงๆ แต่ความจริงมันถูกสมมติเรียกขึ้นมาเท่านั้น เรื่องสมมติจึงมีมาก ไม่สามารถจะพูดให้จบสิ้นได้ เช่น สมมติว่าตีว่าชั่ว สมมติว่าสวยว่าร้าย นี่เป็นสมมติ ซึ่งก็เป็นความจริง แต่จริงโดยสมมติ พระพุทธรูปองค์นี้ตอนแรกก็ต้องเป็นไม้มาก่อน เมื่อเอาเม็ดเอาพร้าวไปทำขึ้นมาแล้วก็เรียกกันว่าพระพุทธรูป เราจะทำก็ได้ไม่ผิดอะไร คนที่เขาทำขึ้นมาก็เพราะเขาต้องการที่พึ่ง คนเราถ้ามีที่พึ่งแล้ว ก็ไม่ต้องดิ้นรนไปหาที่ไหนอีก

สมมติบัญญัติ หมายถึง **สิ่งที่เห็นด้วยตา จับถูกด้วยมือ**

ปรมาตถบัญญัติ คำว่า ปรมาตถ์ ก็ถูกสมมติขึ้นมา **ปรมาตถ์** หมายถึง **กำลังมีกำลังเป็น** ปรมาตถ์จริงๆ เรามองไม่เห็นด้วยตา จับไม่ถูกด้วยมือ เพราะมันไม่เป็นวัตถุที่มองเห็นได้ด้วยตา แต่ **เห็นได้ด้วยสติเห็นได้ด้วยปัญญา** ได้แก่ ลมหายใจและความคิดของเรา ลมหายใจนี้มองไม่เห็นด้วยตาก็นับว่าลึกซึ้งแล้ว เพราะน้อยคนจะรู้ลมหายใจเข้า - ออกของตนเอง แม้สิ่งเหล่านี้จะมองไม่เห็นด้วยตาก็จริง แต่คนอื่นก็สังเกตได้ว่ามีอยู่ **ส่วนความคิดคนอื่นไม่สามารถจะมองเห็นว่าเราคิดอย่างไร นอกจากตัวเรา** จึงเรียกว่า **อรรถบัญญัติ** แปลว่า **ลึก**

อริยบัญญัติ หมายถึง **สิ่งที่รู้เห็นได้เฉพาะพระอริยบุคคล** น้อยคนนักที่จะรู้จะเห็นความคิดของตัวเอง บางคนคิดไปเป็นเรื่องเป็นราว เดียวเรื่องนั้นเดียวเรื่องนี้ **รู้ความคิดแต่ออกจากความคิดไม่ได้** บางคนคิดไปจนเป็นโรคประสาท บางคนคิดมากแล้วเป็นทุกข์อยากให้มันหยุด มันไม่หยุดก็แ่นอกแ่นใจ นั่นก็เพราะไม่รู้จักปรมาตถบัญญัติ ไม่รู้จักอรรถบัญญัติ ไม่รู้จักอริยบัญญัติ ว่ามันเป็นของมันอย่างนั้น

เจริญสติ – รู้จักบัญญัติทั้งสี่

เมื่อเรามาเจริญสติเจริญปัญญา ก็จรรู้สมมติบัญญัติ - ปรมาตถบัญญัติ - อรรถบัญญัติ - และอริยบัญญัติ แล้วมีญาณปัญญาเกิดขึ้น ปัญญาไม่ใช่ปัญญาหาเงินหาทอง ไม่ใช่ปัญญาเรียนเก่งพูดเก่ง นั่นมันอีกเรื่องหนึ่ง **เมื่อญาณเกิดขึ้นแล้ว มันก็จะไหลไปหรือก้าวขึ้นไป ญาณมันจะไหลไปๆ ก้าวขึ้นไปๆ ตามลำดับขั้นของมัน** เหมือนกับน้ำในถ้วยเล็กถ้วยน้อยที่ไหลลงสู่แม่น้ำโขง แล้วก็จะไหลออกไปสู่ทะเล ชั้นของอริยบัญญัติ คือ โสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี และอรหันต์ตามลำดับ ซึ่งสิ่งนี้ก็ถูกสมมติเรียกขึ้นมา แต่ก็ไม่ใช่ของสมมติ เราเพียงสมมติเรียก แต่เป็นสิ่งที่มียู่จริง เป็นอยู่จริงในคนคนนั้น

คำว่า **นิพพาน** ก็ถูกสมมติขึ้นมาเรียก **สภาพที่เป็นจริงและมีอยู่แล้วในคนทุกคน** ฉะนั้น นิพพานจึงเป็นสมบัติของมนุษย์ คนธรรมดาอาจจะรู้ก็ได้ไม่รู้ก็ได้ เราจะเอาอะไรมาวัดความเป็นมนุษย์ ไม่ใช่การบวชนานๆ หรือเรียนหนังสือสูงๆ นั่นไม่ใช่เครื่องวัดความเป็นมนุษย์ นั่นเป็นเพียงเครื่องมือหากินของคนฉลาดในโลก

อยู่กับโลกโดยไม่ติดสมมติ

โลกนี้ก็ถูกสมมติขึ้นมาอีกเหมือนกัน สำหรับคนที่รู้แล้ว เขาก็อยู่ในโลกสมมติอันนี้ได้ แต่เขาไม่ติดสมมติใดๆ ในโลกนี้ทั้งหมดเลย ดูกุดอกบัวแม้เกิดในโคลนตม แต่เมื่อพ้นน้ำขึ้นมาแล้ว ไม่มีกลิ่นโคลนตมอยู่อีก อย่างผู้ใหญ่บ้านกำนันก็คนธรรมดาตัวเอง แต่เราสมมติขึ้นมา ครูโรงเรียน ตำรวจทหารก็สมมติขึ้นมา อย่างโลหะเราก็เอามาสมมติเป็นเหรียญหนึ่งบาท เหรียญห้าบาท หรือธนบัตรใบละสิบบาท ใบละยี่สิบบาท ใบละร้อยบาท ใบละห้าร้อยบาท ก็คือกระดาษนี่เอง หรือทองคำมันก็เป็นโลหะชนิดหนึ่ง เรามาสมมติให้มันมีค่าเท่านั้นเท่านั้น แต่มันก็เป็นของจริงจริงโดยสมมติ **ให้เรารู้จักสมมติจริงๆ และอยู่กับสมมติได้ ถ้าเราไม่รู้จักสมมติจริงๆ แล้ว เราจะไปติดมัน** ผีเทวดา นรกสวรรค์ นิพพานนี่ก็เป็นเรื่องสมมติทั้งสิ้น แต่ก็จริงโดยสมมติ

ทุกท่านที่ฟังผมอยู่ในขณะนี้ คงรู้สึกเฉยๆ ลักษณะนี้แหละ มีอยู่ในคนทุกคนไม่ยกเว้น ไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงผู้ชาย พระเถระ คนไทยคนจีน คนลาว คนเขมร ซึ่งก็**สมมติเรียกขึ้นมาทั้งนั้น แต่ก็จริง จริงโดยสมมติ**

คนฉลาดเห็นได้

ลักษณะเฉยๆ อันนี้ ท่านเรียกว่าเป็นปรมาตถปัญญา เป็นอรรถปัญญา **ใครจะรู้หรือไม่รู้มันก็มีอยู่อย่างนั้น** ลักษณะอันนี้มันมีมาก่อนพระพุทธเจ้าอีกด้วย พระพุทธเจ้าเป็นผู้มีสติปัญญาค้นพบเป็นคนแรก ลักษณะอันนี้เป็นลักษณะไม่ทุกข์ไม่สุข มันเหนือทุกข์เหนือสุข เหนือดีเหนือชั่ว ไม่ใช่บาปไม่ใช่บุญ ท่านกล่าวว่าเป็นของว่างสำหรับคนฉลาด คนมีปัญญา หรือมนุษย์ผู้มีจิตใจสูง

คนไม่ฉลาดไม่รู้จักก็หันไปหาบุญ ไปทอดกฐินที่นั่นไปบั้งสูกุลที่นี้ ก็เพื่อให้ได้อันนี้ แต่ก็ไม่ได้พบได้เห็น เหมือนกับชุดบ่อน้ำไม่ถูกสายน้ำ ชุดจนตายก็ไม่พบน้ำ หรือจะมีน้ำก็น้อยที่สุด หรืออุปมาให้ฟังอีกอย่างหนึ่ง เหมือนก้อนน้ำแข็งใหญ่ๆ ที่วางไว้ตากแดดตากลม ไม่นานน้ำแข็งก็ละลายเป็นน้ำเหมือนเดิม เมื่อได้ทำบุญให้ท่านก็ดีใจสบายใจ แต่เมื่อมีคนมาตำหนิ ความดีใจอึดใจก็

หายไป เขาไม่เห็นความเป็นปกติของจิตที่มันมีอยู่แล้วแต่เดิม และตลอดเวลา ความตั้งใจเสียใจเพิ่งจะเกิดขึ้นมาทีหลัง และไม่อาจตั้งอยู่ได้

คนฉลาดมีปัญญาจึงจะเห็นลักษณะอันนี้ได้ และรู้จักเข้าใจ ปรมัตถบัญญัติ อรรถบัญญัติ และอริยบัญญัติ ดังนั้น เมื่อเราฟังแล้วต้องพิจารณาจริงๆ แล้วก็ดูตัวเองจริงๆ **อย่าไปดูคนอื่นมากเกินไป อย่าไปคอยจับคำพูดคนอื่นมากเกินไป คอยดูความคิดตัวเองอยู่ที่ตรงนี้**

ความหลุดพ้นขั้นต้น

ความหลุดพ้นมีสี่ระดับ หลุดพ้นจากสิ่งใด คนธรรมดาอาจจะบอกว่าหลุดพ้นจากอบายมุข สิ่งเสพติด จากการดื่มสุรา เล่นการพนัน เทียวกลางคืน นั่นเขาพูดกันไว้ในตำรา เป็นความหลุดพ้นของคนธรรมดา คนมีปัญญาต้องการมีเงินมากๆ เขาก็จะไม่ไปใช้จ่ายอย่างนั้นอยู่แล้ว หรือบางคนอาจจะว่าหลุดพ้นจากการไหว้ผีไหว้สาง ดูฤกษ์งามยามดีก็ได้

แต่ผมว่าความหลุดพ้นขั้นต้นที่สุดนั้น หมายถึง หลุดพ้นจากโลภะ โทสะ โมหะนี่เอง พระโสดาบันจะต้องหลุดพ้นจาก

อันนี้ หรือทำลายอันนี้ได้เสียก่อน ถ้าไม่สามารถทำลายอันนี้ได้ ก็ไม่ใช่พระโสดาบัน ใครจะว่าอย่างไรก็ตาม **ผมว่าความเป็นพระมันอยู่ตรงนี้**

คนไทยก็รู้ได้ คนจีนก็รู้ได้ คนฝรั่ง คนชาติไหนก็รู้ได้ นับถือศาสนาใด นุ่งผ้าสีอะไรก็ตาม รู้ได้หมดทุกคน คนที่รู้เรื่องนี้แล้ว ทำนาก็ได้ เป็นครูสอนหนังสือก็ได้ เป็นตำรวจทหารก็ได้ เป็นรัฐมนตรีก็ได้ เพราะคนเหล่านี้อยู่ด้วยสติปัญญา จะไม่ได้ทำอะไรไปตามอารมณ์อีก เพราะได้มาเห็นภายในจิตใจของตนเอง ไม่เป็นคนลืมตัว อันนี้แหละเป็นเครื่องวัดของมนุษย์ เป็นเครื่องวัดของพระอริยบุคคล

ถ้าเป็นมนุษย์จะไม่ลืมตัว

มนุษย์ หรือ พระอริยบุคคล คือ ผู้ที่หยุดได้ หยุดอะไรหยุดความคิดที่สับสนวุ่นวายได้ กายวาจาก็หยุดได้ เมื่อคิดอยากวิ่งก็หยุดกายได้ เมื่อคิดอยากพูดก็หยุดวาจาได้ เมื่อคิดอยากคิดก็หยุดคิดได้ การหยุดคิดได้นี้แหละ คือ เครื่องวัดความเป็นมนุษย์ คือ เครื่องวัดความเป็นพระอริยบุคคล

เมื่อหยุดความคิดสับสนวุ่นวาย ภายวาทใจก็เป็นปกติ ท่านเรียกว่า “ศีล” ไม่เป็นคนลืมหืมตาจึงหยุดได้ ถ้าหากเป็นคนลืมหืมตา เมื่อได้ยินเสียงคนมาด่ามาว่าเข้าหู มันจะส่งไปที่ใจทันที ใจอยู่ที่ไหนก็ไม่รู้ไม่เคยดู ความโกรธ ความโลภ ความหลงจึงเกิดมาได้ เมื่อยังมีความโกรธ ความโลภ ความหลงอยู่ ก็ไม่ต่างไปจากสัตว์ต่างกันอยู่แต่ที่หน้าตาไม่เหมือนกันเท่านั้น คนก็มีหน้าตาไปอย่างหนึ่ง สัตว์ก็มีหน้าตาไปอีกอย่างหนึ่ง แต่สัตว์จิตใจมันต่ำ ไม่สามารถพัฒนาเอาสิ่งนี้ไปใช้ได้ ส่วนมนุษย์ คือ ผู้ที่สามารถยกระดับจิตใจของตนให้สูงขึ้นมาได้แล้ว ถ้าเราไม่ลืมหืมตาแล้ว ความโกรธ ความโลภ ความหลง มันเกิดขึ้นไม่ได้ ฉะนั้น **ความไม่ลืมหืมตาจึงเป็นคุณสมบัติของมนุษย์**

แก่นของบุญ

การทำบุญให้ทานก็เหมือนกัน การรักษาศีลก็เหมือนกัน การทำกรรมฐานก็เหมือนกัน แม้ที่สุด การเจริญวิปัสสนาก็เพื่อความหลุดพ้น หลุดพ้นไปจากทุกสิ่งทุกอย่าง ก่อนที่จะหลุดพ้นได้ก็ต้องอาศัยญาณ อาศัยปัญญา เมื่อมีปัญญาแล้วญาณก็เกิดขึ้น ปัญญาอันนี้เริ่มมาจากศรัทธา ศรัทธาอยากรู้ อยากเห็น เป็นกิเลสหรือไม่เป็นกิเลส แต่เมื่อถึงที่สุดแล้วก็ไม่เป็น กิเลสนี้

ก็มีทั้งกิเลสสีดำ กิเลสสีขาว หรือที่เรียกว่ามืดสีดำ มืดสีขาว เช่น คนทำบุญก็เรียกว่ามืดสีขาว คนทำชั่วก็เรียกว่ามืดสีดำ ในขณะที่อยากรู้ อยากเห็นก็เป็นกิเลส แต่เมื่อรู้เมื่อเห็นแล้วก็ไม่เป็นกิเลสแล้ว

ถ้าเราไม่ทันรู้จัก ไม่ทันเห็นความคิด มันปรุงแต่งไปตั้งร้อยเรื่องพันอย่างตลอดวันตลอดคืน ก็ไม่เคยรู้เคยเห็นสักครั้ง แต่เมื่อเราจะตาย ความคิดมันจะลั่นลงๆ

ที่เรากำลังมาหัดมาปฏิบัติกันอยู่เดี๋ยวนี้ นี่แหละยอดของบุญ แก่นของบุญ ใจกลางของบุญ เป็นตัวพุทธศาสนา **เป็นหัวใจของพุทธศาสนา** หรือจะเรียกว่านิพพานก็ได้

ท่านกล่าวไว้ว่า “แม้ผู้ใดจะเกิดมาร้อยปีแล้วก็ตาม ถ้าหากยังไม่เห็นสภาพหรืออาการเกิดดับอันนี้ ชีวิตของผู้นั้นก็เหมือนหมัน ไม่มีประโยชน์ใดๆ เลย ผู้ผู้ที่เกิดมาวันเดียวแล้วรู้เห็นสภาพหรืออาการเกิดดับอันนี้ไม่ได้” เราอย่าไปเข้าใจว่าคนเกิดมาวันเดียวจะรู้อะไรได้ ช่วยตัวเองก็ยังไม่ได้เลย คำพูดดังกล่าว ท่านหมายความว่า **บุคคลผู้ได้ยินได้ฟังแม้เพียงครั้งเดียว แล้วรู้จักกลับมาเห็นสภาพจิตใจของตนเองที่มันนึกคิด ชีวิตมีคุณมีค่ามากกว่าบุคคลที่เกิดมาแล้วตั้งร้อยปี แต่ไม่เคยมาดูชีวิตจิตใจตัวเอง**

ประวัติ
หลวงพ่อเทียน จิตตสุโก
โดยสังเขป

หลวงพ่อเทียน จิตตสุโก เดิมชื่อ พันธุ์ อินทผิว เกิดเมื่อวันที่ ๕ กันยายน พ.ศ. ๒๔๕๔ ที่บ้านบุสม ต.บุสม อ.เชียงคาน จ.เลย บิดาชื่อ จิ้น มารดาชื่อ โสม บิดาของท่านเสียชีวิตตั้งแต่ท่านยังเด็ก ในสมัยนั้นหมู่บ้านบุสมยังไม่มีโรงเรียน ท่านจึงไม่ได้เรียนหนังสือ ในวัยเด็กท่านได้ช่วยมารดาทำไร่ทำนา เช่นเดียวกับเด็กอื่นๆ ในหมู่บ้าน

เมื่ออายุได้ ๑๑ ปี ท่านได้บรรพชาเป็นสามเณร อยู่กับหลวงน้ำที่วัดในหมู่บ้าน ได้เรียนตัวหนังสือลาวและหนังสือธรรม พ้ออ่านออกและเขียนได้บ้าง และได้เริ่มฝึกกรรมฐานตั้งแต่คราวนั้น ท่านได้ปฏิบัติหลายวิธี เช่น วิธีพุทโธ วิธีนับหนึ่ง สอง สาม... หลังจากบรรพชาเป็นสามเณรได้ ๑ ปี ๖ เดือน ก็ลาสิกขาบทยออกมาช่วยทางบ้านทำมาหากิน

เมื่ออายุได้ ๒๐ ปี ท่านได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุตามประเพณี ได้ศึกษาและทำสมาธิกับหลวงน้ำอีกครึ่งหนึ่ง หลังจากบวชได้ ๖ เดือน ท่านได้ลาสิกขาบทยออกมา และแต่งงานมีครอบครัวเมื่ออายุ ๒๒ ปี มีบุตรชาย ๓ คน ท่านมักจะเป็นผู้นำของคนในหมู่บ้านในการทำบุญ จนเป็นที่นับถือและได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านถึง ๓ ครั้ง แม้จะมีภาระมาก ท่านก็ยังสนใจการทำสมาธิและได้ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอตลอดมา

ต่อมาท่านได้ย้ายไปอยู่ในตัวอำเภอเชียงคานเพื่อให้ลูกได้เรียนหนังสือ ท่านได้ประกอบอาชีพเป็นพ่อค้าเดินเรือค้าขายขึ้นล่องตามลำน้ำโขงระหว่างเชียงคาน-หนองคาย-เวียงจันทน์ บางครั้งไปถึงหลวงพระบาง ทำให้ท่านได้มีโอกาสพบปะกับพระอาจารย์กรรมฐานหลายรูป จึงเกิดความสนใจธรรมะมากขึ้น นอกจากนี้ ท่านยังเห็นว่าแม่จะทำความดี ทำบุญ และปฏิบัติกรรมฐานมาหลายวิธีตั้งแต่อายุยังน้อย แต่ท่านก็ยังไม่สามารถเอาชนะความโกรธได้ ท่านจึงอยากค้นคว้าหาทางออกจากสิ่งเหล่านี้

ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ เมื่ออายุได้ ๔๕ ปีเศษ ท่านได้ออกจากบ้านโดยตั้งใจแน่วแน่ว่าจะไม่กลับจนกว่าจะพบธรรมะที่แท้จริง ท่านได้ไปปฏิบัติที่วัดวังสีมุกดาราม ต.พันพร้าว อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย (ปัจจุบันคือ อ.ศรีเชียงใหม่) โดยทำกรรมฐานวิธีเคลื่อนไหวก่อน แต่ท่านไม่ได้ภาวนาคำว่า “ติง-นัง” (ติง แปลว่า ไหว) อย่างที่คนอื่นทำกัน ท่านเพียงให้รู้สึกถึงการเคลื่อนไหวกของร่างกายและจิตใจเท่านั้น ในช่วงเวลาเพียง ๒-๓ วัน ท่านก็สามารถหลุดพ้นจากความทุกข์ได้อย่างเด็ดขาด โดยปราศจากพิธีรีตองหรือครูบาอาจารย์

ในเวลาเช้ามีดของวันขึ้น ๑๑ ค่ำ เดือน ๘ ซึ่งตรงกับวันจันทร์ที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๐

หลังจากนั้น ท่านได้กลับมาเผยแพร่ชี้แนะสิ่งที่ท่านได้ประสบมาแก่ภรรยาและญาติพี่น้องเป็นเวลา ๒ ปี ๘ เดือน โดยในขณะนั้นท่านยังเป็นฆราวาสอยู่

วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๓ ท่านได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากเห็นว่าถ้าหากบวชเป็นพระภิกษุแล้วจะทำให้การเผยแพร่ธรรมะสะดวกขึ้น

คำสอนของหลวงพ่อได้แพร่หลายออกไปทั้งในและต่างประเทศ ได้มีผู้ปฏิบัติตามเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ หลวงพ่อได้อุทิศชีวิตไว้กับการสอนธรรมะอย่างไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยหรือสุขภาพของร่างกาย จนกระทั่งอาพาธเป็นโรคมะเร็งที่กระเพาะอาหารเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ถึงแม้ว่าสุขภาพของท่านจะทรุดโทรมลงมาก แต่ท่านก็ยังคงทำงานของท่านต่อไปจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต

หลวงพ่อได้ละสังขารอย่างสงบ ณ ศาลามุงแฝกบนเกาะพุทธรธรรม สำนักปฏิบัติธรรมทับมิ่งขวัญ ต.กุดป่อง อ.เมือง จ.เลย เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๑ เวลา ๑๘ นาฬิกา ๑๕ นาที รวมอายุได้ ๗๗ ปี และได้ใช้เวลาอบรมสั่งสอนธรรมะแก่คนทั้งหลายเป็นเวลา ๓๑ ปี

ข้อมูลจากหนังสือ “ธรรมะแท้ต้องรู้อย่างเดียวกัน”

การเจริญสติ ในชีวิตประจำวัน

การเจริญสตินี้ ต้องทำมากๆ ทำบ่อยๆ นั่งทำก็ได้ นอนทำก็ได้ ขึ้นรถลงเรือทำได้ทั้งนั้น เวลาเรานั่งรถเมล์ เรานั่งรถยนต์ก็ตาม เราเอามือวางไว้บนขา พลิกขึ้นคว่ำลงก็ได้หรือเราไม่เอาก พลิกขึ้นคว่ำลง เราเพียงเอานิ้วมือสัมผัสนิ้วอย่างนี้ก็ได้ สัมผัสอย่างนี้ ให้มีความตื่นตัว ทำซ้ำๆ หรือจะกำมือ เขี่ยดมืออย่างนี้ก็ได้

คำว่า “ให้ทำอย่างนั้นตลอดเวลา” (คือ) เราทำความรู้สึก ชักผ้าชักเสื้อ ถูบ้านกวาดบ้าน ล้างถ้วยล้างชาม เขียนหนังสือ หรือซื้อขายก็ได้ เพียงเรามีความรู้สึกเท่านั้น แต่ความรู้สึกอันนี้แหละ มันจะสะสมเอาไว้ที่ละเล็กที่ละน้อยเหมือนกับเราที่มีขน หรือมีไอน้ำ หรือมีอะไรก็ตามที่มันดี ที่รองรับมันดี ฝนตกลงมา ตกทีละนิด ทีละนิด เม็ดฝนเม็ดน้อยๆ ตกลงนานๆ แต่มันเก็บได้ดี น้ำก็เลยเต็มโอ่งเต็มขันขึ้นมา

อันนี้ก็เหมือนกันเราทำความรู้สึก ยกเท้าไปยกเท้ามา ยกมือไปยกมือมา เรานอนกำมือเขี่ยดมือ ทำอยู่อย่างนั้น หลับแล้วก็แล้วไป เมื่อนอนตื่นขึ้นมาเราก็ทำไป หลับแล้วก็แล้วไป ทำนอนอย่างนี้ เรียกว่า ทำบ่อยๆ อันนี้เรียกว่าเป็นการเจริญสติ

รูปแบบการเจริญสติ
แบบเคลื่อนไหว
(ในอิริยาบถนั่ง)
ตามแนวทางของ
หลวงปู่เทียน จิตตสุโภ

๑. วางฝ่ามือทั้งสองไว้บนเขาสองข้าง

๒. พลิกมือขวาตะแคงขึ้น
รู้สึกตัว แล้วหยุด

๓. ยกมือขวาขึ้น
รู้สึกตัว แล้วหยุด

๔. ลดมือขวาмаไว้ที่สะดือ
รู้สึกตัว แล้วหยุด

๕. พลิกมือซ้ายตะแคงขึ้น
รู้สึกตัว แล้วหยุด

๘. เคลื่อนมือขวาขึ้นมาที่หน้าอก
รู้สึกตัว แล้วหยุด

๙. เคลื่อนมือขวาออก
รู้สึกตัว แล้วหยุด

๖. ยกมือซ้ายขึ้น
รู้สึกตัว แล้วหยุด

๗. ลดมือซ้ายมาทับมือขวา
รู้สึกตัว แล้วหยุด

๑๐. ลดมือขวาลงไว้ที่หัวเข่า
รู้สึกตัว แล้วหยุด

๑๑. คว่ำมือขวา
รู้สึกตัว แล้วหยุด

๑๒. เคลื่อนมือซ้ายขึ้นมาที่หน้าอก
รู้สึกตัว แล้วหยุด

๑๓. เคลื่อนมือซ้ายออก
รู้สึกตัว แล้วหยุด

๑๔. ลดมือซ้ายลงที่หัวเข่า
รู้สึกตัว แล้วหยุด

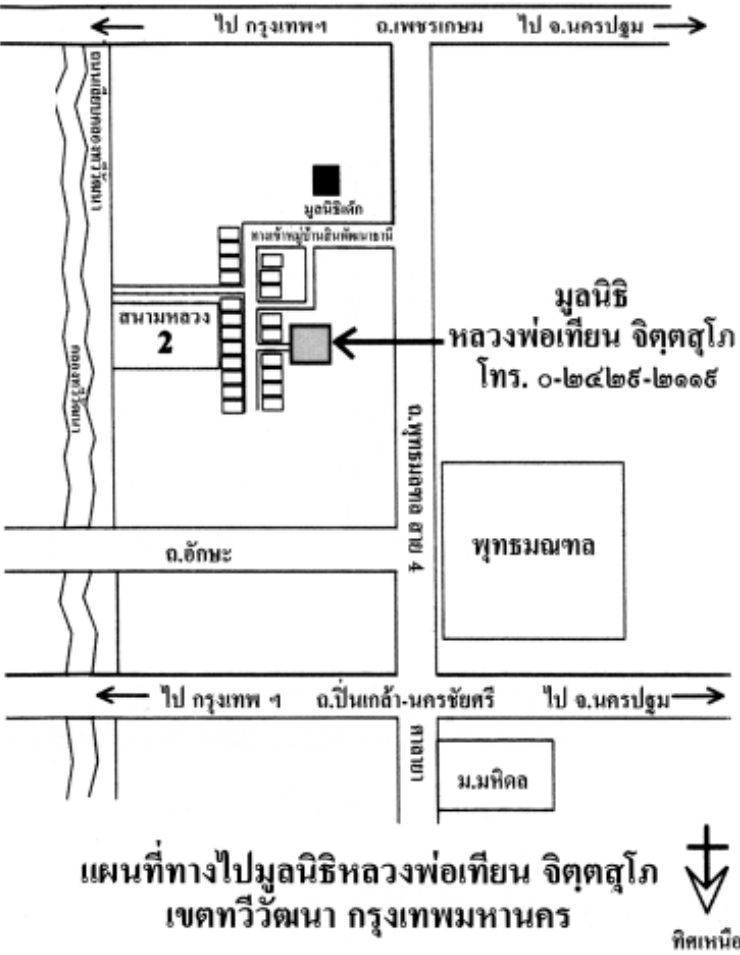
๑๕. คว่ำมือซ้ายลง รู้สึกตัว แล้วหยุด
และทำการเคลื่อนไหวตั้งแต่เริ่มต้นมาอีก
ให้ต่อเนื่องกันไป

กาลามสูตร

๑. มา อะนุสสะเวนะ,	อย่าเชื่อถือ	โดยการฟังตามกันมา,
๒. มา ประัมปะรายะ,	อย่าเชื่อถือ	โดยเห็นทำตามกันมา,
๓. มา อิติกิรายะ,	อย่าเชื่อถือ	โดยมีการเล่าลือกันมา,
๔. มา ปิฎฐะกะสัมปะทาเนนะ,	อย่าเชื่อถือ	โดยการอ้างตำรา,
๕. มา ตักกะเหตุ,	อย่าเชื่อถือ	โดยการนึกเดาเอาเอง,
๖. มา นะยะเหตุ,	อย่าเชื่อถือ	โดยเพราะการอนุমান,
๗. มา อากาเรปะริวัตถะเกนะ,	อย่าเชื่อถือ	โดยคิดตามอาการเป็นไป,
๘. มา ทิฎฐินิซฆมานักขันติยา,	อย่าเชื่อถือ	โดยชอบใจว่าตรงตามหลัก
ของตน,
๙. มา ภัททปุระตายะ,	อย่าเชื่อถือ	โดยเห็นว่าเป็นบุคคลที่
น่าเชื่อถือ,
๑๐. มา สะมะโณ โนครุติ,	อย่าเชื่อถือ	โดยเห็นว่าเป็นครูบาอาจารย์
ของเรา,

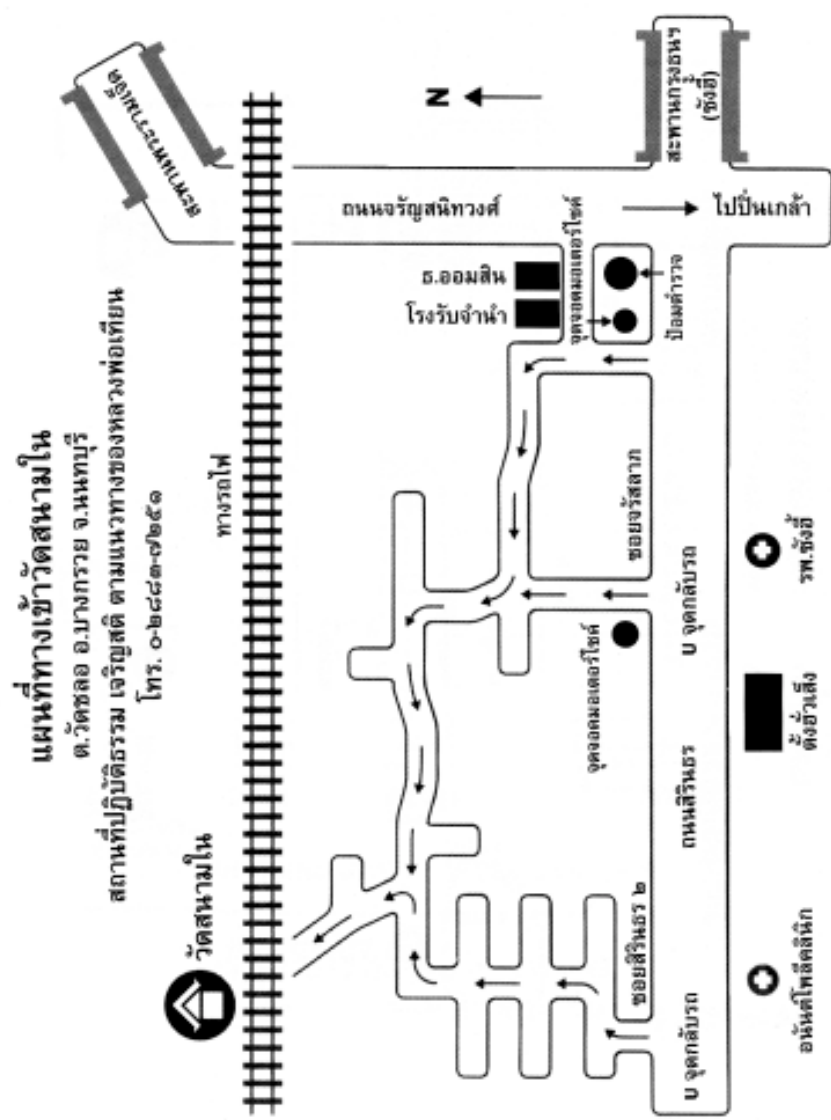
เมื่อใดท่านรู้ด้วยตนเองว่า

- อิเม ธัมมา อะกุสะลา, ธรรมเหล่านี้เป็นอกุศล,
 อิเม ธัมมา สāvชา, ธรรมเหล่านี้มีโทษ,
 อิเม ธัมมา วิญญูคะระหิตา, ธรรมเหล่านี้ผู้รู้ดีเตียน
 อิเม ธัมมา สะมัตตา สะมาทินนา อะหิตายะ ทุกขายะ สังวัตตันตี ติ,
 ธรรมเหล่านี้ ใครสมทานให้เต็มที่แล้ว, ย่อมเป็นไปในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์
 เพื่อทุกข์, ท่านพึงละเสียเมื่อนั้นเถิด,
 อิติ. ด้วยประการฉะนี้แล. ๗

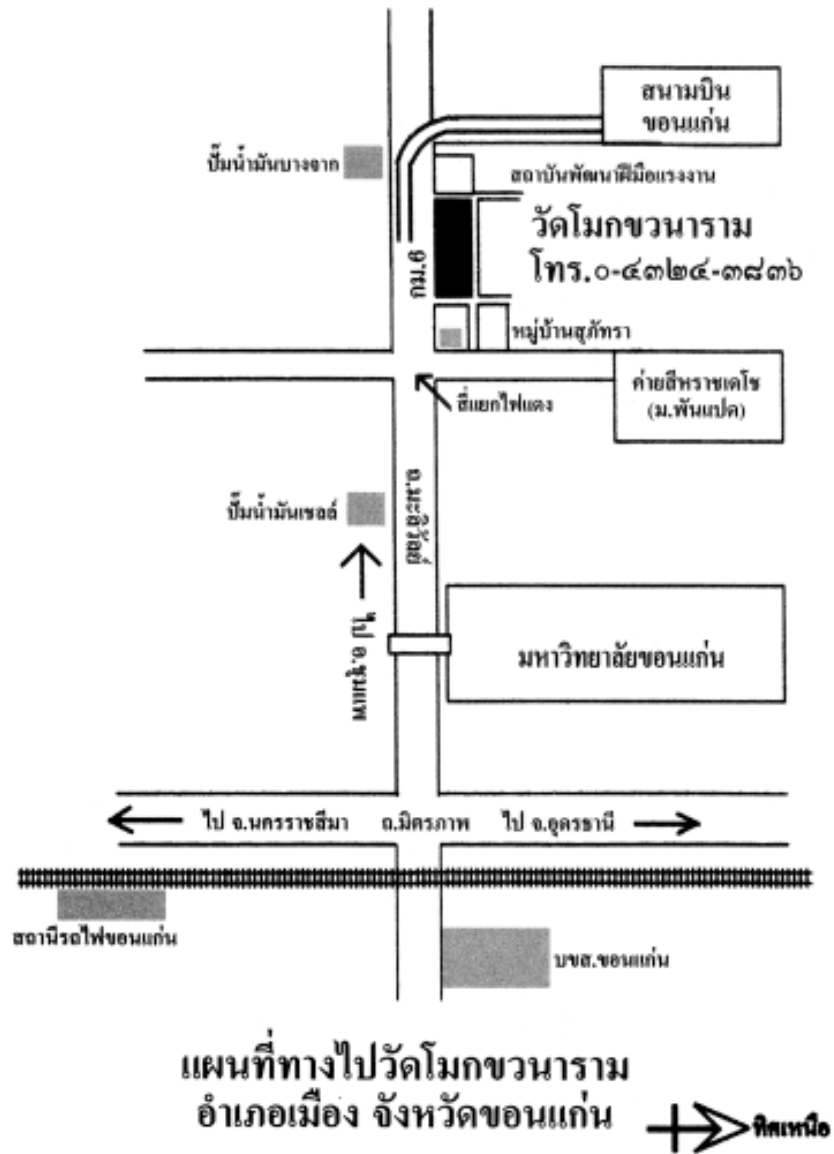

แผนที่ทางไปมูลนิธิหลวงพ่อเทียน จิตตสุโก เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ทุกวันที่ ๑-๗ ของเดือน มีการจัดอบรมการปฏิบัติธรรมตามแนวทางของหลวงพ่อเทียน ที่มูลนิธิหลวงพ่อเทียน ผู้สนใจเข้าร่วม ติดต่อสอบถามได้ที่ ๐-๒๔๒๙-๒๑๑๙ (สำนักงานมูลนิธิ) ๐๘๔-๖๐๐-๒๔๔๑ (พระอาจารย์เอนก เตชวโร)

แผนที่ทางเข้าวัดสนามใหม่ ต.วัดชลอ อ.บางกรวย จ.นนทบุรี สถานที่ปฏิบัติธรรม เจริญสติ ตามแนวทางของหลวงพ่อเทียน โทร. ๐-๒๘๘๓๑-๒๕๑

สำนักปฏิบัติธรรมเจริญสติตามแนวทางของ
หลวงปู่เทียน จิตตสุโภ

๑. สำนักงานมูลนิธิหลวงปู่เทียน จิตตสุโภ
๕๒ หมู่ ๕ ต.ทิววัฒนา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐
โทร. ๐-๒๔๒๙-๒๑๑๙
๒. หลวงพ่อทอง อากาศโร
วัดสนามใน ต.วัดชลอ อ.บางกรวย จ.นนทบุรี ๑๑๓๐
โทร. ๐-๒๘๘๓-๗๒๕๑
๓. หลวงพ่อบุญธรรม อุตตมธมโม
วัดโพหนอง บ้านหนองแก ต.หนองไผ่ อ.แก้งคร้อ จ.ชัยภูมิ ๓๖๑๕๐
โทร. ๐๘-๑๐๖๘-๕๗๘๙
๔. พระครูบรรพตสุวรรณีจ (หลวงพ่อดี๋ คำเขียน สุวรรณโณ)
วัดป่าสุคะโต ต.ท่ามะไฟหวาน อ.แก้งคร้อ จ.ชัยภูมิ ๓๖๑๕๐
โทร. ๐๘-๕๕๙๒-๗๗๐๙, ๐๘-๕๕๑๐-๑๑๐๓
๕. พระศรีวิธาน-วิ (หลวงพ่อดี๋ ไหล โสโง)
วัดป่าหนองคู ต.หนองกุง อ.นาเชือก จ.มหาสารคาม ๔๔๑๗๐
โทร. ๐๘-๑๐๕๑-๐๙๔๕
๖. หลวงพ่อสมหมาย ธมฺมปาโล
วัดชัยชุมพล บ้านโคกสูง ต.บ้านแจ้ง อ.แก้งคร้อ จ.ชัยภูมิ ๓๖๑๕๐
โทร. ๐๘-๗๒๕๓-๖๗๑๐
๗. พระราชกิตเมธี
วัดพระนอนจักษ์สิทธิ์ ต.จักษ์สิทธิ์ อ.เมือง จ.สิงห์บุรี ๑๖๐๐๐

๘. วัดป่าเขาคงคา บ้านโนนระเวียง ต.โคกกระชาย อ.ครบุรี
จ.นครราชสีมา ๓๐๒๕๐
๙. วัดป่าสันติสุข บ้านปากชม ต.ปากชม อ.ปากชม จ.เลย ๔๒๑๕๐
๑๐. พระนิรวรณัฐ ฐานญาโณ
วัดหนองกงชนสาร ม.๑๒ ต.หนองกงชนสาร
อ.ภูเวียง จ.ขอนแก่น ๔๐๑๕๐
โทร. ๐๘-๕๗๕๐-๕๑๓๕
๑๑. พระอาจารย์เอนก เตชวโร
วัดโหมกขวนาราม ต.บ้านเป็ด อ.เมือง จ.ขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๒๔-๓๘๓๖, ๐๘-๔๖๐๐-๒๔๕๑, ๐๘-๖๔๕๐-๒๘๕๐
๑๒. พระอาจารย์โกศล ปริปัญโญ
สำนักปฏิบัติธรรมเสวตสมบุญ (วัดปลายนา)
๕๙/๗ ซ.เทพกฤษฏ์ ๔๔/๑ หมู่ ๑๕ ต.คลองหนึ่ง
อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี ๑๒๑๒๑
โทร. ๐๘-๖๘๓๑-๗๕๒๐
๑๓. พระอาจารย์คำไม ลีตลีโล
สำนักเกาะพุทธธรรมทัฬหีขวัณ บ้านตัว
ต.กุดป่อง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๓๑๐๐
๑๔. หลวงพ่อณรงค์ ปิยะจโร
วัดป่าโพธิ์ศรี บ้านนาโพธิ์ ต.นาโพธิ์ อ.นาโพธิ์ จ.บุรีรัมย์ ๓๑๒๓๐
โทร. ๐๘-๖๘๖๖-๕๑๒๔
๑๕. สำนักสวนธรรมสากล
ถ.เพชรเกษม ซอย ๔๑ ต.ควนลัง อ.หาดใหญ่ (ใน) จ.สงขลา ๙๐๑๑๐
โทร. ๐-๗๔๒๕-๕๖๖๘

๑๖. ศูนย์ปฏิบัติธรรมสติปัญญา บ้านเหล่าโพหนอง
ต.บ้านหว้า อ.เมือง จ.ขอนแก่น ๔๐๐๐๐
๑๗. วัดป่าศรีบูรพา บ้านหนองแสง ต.พระลับ อ.เมือง จ.ขอนแก่น ๔๐๐๐๐
๑๘. สวนป่าอภิลิโก
บ้านห้วย หมู่ ๓ ต.หนองโดน อ.จัตุรัส จ.ชัยภูมิ ๓๖๑๓๐
๑๙. หลวงพ่อกรม ถาวโร
วัดบ้านโนนม่วง ต.สัมปอ อ.จัตุรัส จ.ชัยภูมิ ๓๖๑๓๐
๒๐. พระอาจารย์สุบิน ยโสธโร
วัดแสงทองธรวาส บ้านภูดิน ต.หลุบคา อ.แก้งคร้อ จ.ชัยภูมิ ๓๖๑๕๐
๒๑. หลวงพ่อไกรสิทธิ์ สีธโร
วัดคีรีบรรพต ต.บุษม อ.เขียงคาน จ.เลย ๔๒๑๑๐
๒๒. พระอาจารย์บุญชู รักขิตถมโฆ
วัดโพธิ์ศรี บ้านดอนกลาง ต.พังงู อ.หนองหาน จ.อุดรธานี ๔๑๑๓๐
๒๓. พระอาจารย์ดา สมมาคโธ
วัดธาตู่โขง ต.หนองหาน อ.หนองหาน จ.อุดรธานี ๔๑๑๓๐
๒๔. พระอาจารย์มานะ ชาคโร
วัดป่าช้าปอภาร บ้านปอภาร ต.ปอภาร อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
๒๕. พระอาจารย์นันทิณี อมโร
วัดป่าช้าแจนแลน ต.แจนแลน อ.ภูผินารายณ์ จ.กาฬสินธุ์ ๔๖๑๑๐
๒๖. หลวงพ่อสมบุญ ฌตฺตสุวณฺโณ
สำนักวัดถ้ำเขาพระ ต.อ่าวลึก อ.อ่าวลึก จ.กระบี่ ๘๑๑๑๐
๒๗. พระอาจารย์สงคราม ทัฬหะโร
ป่าช้าบ้านแกดำ ต.แกดำ อ.แกดำ จ.มหาสารคาม ๔๔๑๕๐
โทร. ๐-๔๓๗๘-๗๒๔๒, ๐๘-๗๒๒๓-๖๗๑๐